

NATIONAL PROGRAMME FOR TURKEY 2011 UNDER THE
INSTRUMENT FOR PRE-ACCESSION ASSISTANCE (IPA)

THIS PROJECT IS CO-FUNDED BY THE
EUROPEAN UNION AND THE REPUBLIC OF TURKEY

SİNOP ALAN YÖNETİM PLANI

Wehdorn **Architekten**

Proje No. TR2011/0136.05-01/001
IPA- Ortak Kültürel Miras için Teknik Yardım: Koruma ve Türkiye ile AB arasında Diyalog
(Aşama-I)

SİNOP ALAN YÖNETİMİ PLANI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ

1. ALAN YÖNETİMİNİN TANIMI

1.1 ALAN YÖNETİMİNİN YERİ VE SINIRLARI

1.2 TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ VE ALAN YÖNETİMİNİN ÖNEMİ

1.3 ALAN YÖNETİMİNİN ÜSTÜN EVRENSEL DEĞERLERİ VE UNESCO ADAYLIK KRİTERLERİ

1.53ALAN YÖNETİMİNİN GÜNCEL FİZİKSEL, SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

1.3.1 FİZİKSEL YAPI

1.2.2 SOSYAL VE DEMOGRAFİK YAPI

1.3.3 EKONOMİK YAPI

1.3.4 SİSMİK KOŞULLAR

1.4. ALAN YÖNETİMİNİN MUHAFAZA DURUMU

1.4.1. YASAL ÇERÇEVE

1.4.2. KURUMSAL ÇERÇEVE

1.4.3 ALAN YÖNETİMİNDE MUHAFAZA

1.4.3.1 GÜÇLENDİRME MALZEMESİ VE ARKEOLOJİK KALINTILAR

1.4.3.2. KORUMA SATÜSÜ

1.4.3.3 SİNOP İLİ GELENEKSEL AHŞAP MİMARİSİ VE KORUNMASI

1.4.3.4 SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS

2. YÖNETİM PLANI

2.1. YAKLAŞIM

2.1.1. PROJE SÜRECİ

2.1.2. SWOT ANALİZİ (GÜÇLÜ YÖNLER- ZAYIF YÖNLER, FIRSATLAR- TEHDİTLER)

2.1.2.1 KALE

2.1.2.2 İÇ ŞEHİR

2.1.2.3 ŞEHİR DUVAR KALINTILARININ YAKIN ÇEVRESİ – „KABUK “

2.1.2.4 BÜYÜK ÖLÇEK (SİNOP 1, 2 + 7)

2.1.2.5 TURİZM

2.1.2.6 KİRLİLİK VE DİĞER GÖREVLER	
2.1.3. YEREL GİRDİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE PROJE FİKİRLERİ	
<u>2.2. ALAN YÖNETİM PLANININ VİZYONU, MİSYONU VE TEMEL İLKELERİ</u>	
2.2.1 TARİHİ UNSUR İLE UĞRAŞMA	
2.2.1.1 HAPİSHANEDEN KÜLTÜREL MERKEZE – BİR METAMORFOZ	
2.2.1.2 KORUMA KILAVUZLARI	
2.2.2. ŞEHİR GELİŞİM STRATEJİSİ	
2.2.2.1 YEDİ SINOP	
2.2.2.2 METODLAR	
2.2.2.3 HEDEFLER	
2.2.2.4 TRAFİK VE MARİNA	
2.2.3. KÜLTÜREL KİMLİK, İMAJ VE TURİZM	
<u>2.3. EYLEM PLANI TABLOLARI (HEDEFLER, SORUMLU KURULUŞLAR VE PAYDAŞLAR</u>	
2.3.1 UYGULAMA PROGRAMI	
2.3.2 ŞEHİR VE KORUMA İLE İLGİLİ EYLEMLER	
2.3.3 TURİZM FAALİYETLERİ	
<u>2.4. SİNOP ALAN YÖNETİMİ MODELİ</u>	
2.4.1. KOORDİNASYON VE ORGANİZASYON YAPISI	
2.4.2. MALİ KOORDİNASYON	
2.4.3. KÜLTÜREL VE DOĞAL VARLIKLARIN KORUNMASINA İLİŞKİN UYGULAMALAR	
<u>2.5. UYGULAMA, İZLEME, DENETİM, GÖZDEN GEÇİRME VE GÜNCELLEME SÜREÇLERİ</u>	
2.5.1. YILLIK RAPORLAMA	
2.5.1.1. ALAN YÖNETİMİNİN YILLIK ÇALIŞMA PROGRAMI	
2.5.1.2. YÖNETİM PLANININ BÜTÇE TASLAĞI	
2.5.1.3. YILLIK FAALİYET VE DEĞERLENDİRME RAPORU	
2.5.1.4 UYGULAMA GÖSTERGELERİ	
2.5.2. YÖNETİM PLANININ REVİZYONU	
2.5.3 TAAHHÜT VE FARKINDALIK	
<u>2.6. DEĞERLENDİRME</u>	

YAYINCI

EKLERİN LİSTESİ

ÖNSÖZ

Sinop tarihi şehri Karadeniz ve Akdeniz'in antik dönemde ve Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihinde önemli bir rol oynamıştır. Söz konusu tarihin izleri savunmacı şehir surlarının, kale burçlarının ve kalenin bugünkü halinde aşikardır.

Birçok Levanten ve Akdeniz tarihi şehirlerindeki gibi Sinop'un geleneksel işlevleri bulunmaktadır bunun yansısı da canlı topluluk ve şehir dokusunu korumaktadır.

Bu nedenle Sinop'taki rehabilitasyon projesi söz konusu bu önemli miras varlıklarının değerlendirilemesinde ve şehir turizminin mirasa severlere doğru çekiminin sağlanmasında önemli bir adımdır

Limanın ve caddelerin yeniden düzenlenmesi, yüzyıllık geleneğe dayalı mevcut yerel el sanatları kesinlikle turistleri şehire çekecektir ve şehrin yenilenmesine ve bu yenilenmenin genişlemesine katkıda bulunacaktır.

Fiziksel rehabilitasyon projelerine ve aynı zamanda ekonomik dokunun yeniden oluşturulmasını hedefleyen proje tarafından desteklenen bütünsel yaklaşım aslında bu önerinin en önemli karakteristik özelliğidir.

Korumanın sürdürülebilir gelişimin bir somut aracı olduğunu göstermek belki de bu projenin en özel kapsamını oluşturmaktadır.

Yakın zamana kadar kültürel miras uluslararası politika yapıcılar ve donörler tarafından bir yatırım alanı olarak görülmemekteydi ve UNESCO geçen on yıl içinde bunu değiştirmek üzere ve kültürün Uluslararası Kalkınma Gündemindeki ve yeni kabul edilen Sürdürülebilir Binyıl Kalkınma Hedeflerindeki rolünü savunmak üzere ciddi bir çaba göstermiştir.

Bu nitelikteki Projeler ve bunların etkileri sosyal uyumu güçlendirmek ve yerel toplumlara ekonomik fırsat sağlamak için kültürel mirasa yatırım yapmanın en iyi araç olduğunun göstergesidir.

Francesco Bandarin

UNESCO Kültür Birimi Başkan Yardımcısı

GİRİŞ

Bu Alan Yönetim Planı, Mayıs 2013 tarihli Bursa ve Cumalıkızık Yönetim Planı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu Alan Yönetimi Planı, alan yönetimi planları için UNESCO'nun önerdiği yapıya dayanılarak düzenlenmiştir. Ancak bu öneriler şehrin büyüklüğü değil belirli alanlar üzerinde yoğunlaşmıştır.

Mevcut Alan Yönetimi Programı, UNESCO tavsiyelerini, Sinop'un önemi ve konumu ile ilgili olan belirli hedefler ile temel stratejileri ve politikaları birbirine bağlayan uygulanabilir bir yönetim planına dönüştürmektedir.

UNESCO Alan Yönetimi planlarının temel hedefleri şunlardır: tehlikede olan bölgenin maruz kaldığı etkileri azaltmak; istismarcı kimselerin kendi çıkarları için mali kazanç sağlamasına izin vermeyerek bu alanların tahrip edilmesini ve tarihi kalıntıların yerinden alınmasını önlemek; bu alanların yerel, ulusal ve uluslararası envanterlerini oluşturmak; bu bölgeleri mümkün olduğu kendi asıl yerinde muhafaza etmek ve bölge özelliklerini açıklamak; kültürel alanların heyecanını tanınmış müzelerdeki sergiler, medya sunumları ve yayımları ile halka taşımaktır.

Bu tip genel hedefler, bölgesel gelişimi ve iyileştirme amaçlarını içerecek olan daha özel hedefler ile bölge adına birleştirilmelidir. Bölgenin zorlukları ve sağladığı avantajlar göz önünde bulundurularak hedeflerin o bölgeye özel olarak uygulanması gerekmektedir. Yönetim planı ayrıca çeşitli seviyelerde idari hedefleri bağdaştırmak için oluşturulmuştur. Bu nedenle çeşitli sebeplerden dolayı, bölgenin tam anlamıyla ve kalıcı olarak asıl yerinde muhafaza edilmesi ve idare edilmesi her zaman tercih edilebilecek bir seçenek veya en iyi seçenek değildir. Örneğin, çoğu zaman önemli sayıda örneğin alınmasını ve tarihi kalıntıların veya yapıların ve/veya kazıların kaldırılmasını gerektiren arkeolojik çalışmalar gibi çıkarların gözetilmesi gerekmektedir.

Bunun yanı sıra, Sinop'un yalnızca tarihi dönemleri sergileyen tarihi bir açık hava müzesi şehri değil aynı zamanda içerisinde insanların yaşadığı ve kendisini geliştirmeyi hedefleyen canlı bir şehir olduğu yaklaşımıyla kararların alınması gerekmektedir. Şehir, devlet, ticaret, eğitim, hukuk ve yerleşke amaçlarıyla kullanılmaktadır ve aynı zamanda da uluslararası festivallere ev sahipliği yapmıştır. Alan Yönetim Planı, sakinleri ile birlikte yerleşim yerinin ortak çıkarlarını genel anlamda desteklemeyi ve Bölgeye olan destekleri güçlendirmeyi hedefler. Her bir bölge sakini, sahibi ve kuruluş, bu Bölgenin farklı unsurlarını yönetir, insanlar arasındaki ilişkileri, onların faaliyetlerini ve Bölgenin dokusunu ön plana çıkarır.

Bölge halkının tarih ve tarihi miraslarla iç içe geçmesine yardım etmek, şehir merkezine yön veren karar alma süreçleri ile birlikte, Bölgenin canlı ve dengede kalmasını sağlayacak unsurların olmazsa olmazlarından. Birkaç kuruluş, şehir gelişimini desteklemek ve aynı zamanda da tarihi mirasın öneminin altını çizmek için çeşitli faaliyetlerde bulunmaya başlamışlardır. Sinop'un olağanüstü özelliklerine ilişkin net bir algı veya düşünce oluşturulması önemlidir. Bu husus, uzun ve açık bir diyalogun bir parçası olarak desteklenecektir.

İş faaliyetlerinin ve bireylerin merkez olarak alınmak istediği ve bölgeyi tanımlayan değerler, canlı kültürel bir yapıya sahip güzel bir şehir merkezi yaratmaktadır. Dolayısıyla, şehrin ekonomik başarısı, iş faaliyetlerinin ve bireylerin binalarını elinde tutabilmeleri için daha iyi kaynaklar ile donatılmasını sağlar.

Şehrin kendine olan güveni geliştirilmeli ve – hem halk ve özel sektör kuruluşları tarafından desteklenen kaliteli onarım hem de yeni birinci kalite binaların kalitesi açısından- şehrin tarihi dokusuna yapılacak olan uzun vadeli yatırımlar ile şehir desteklenmelidir. Dolayısıyla, bu faaliyetler başka hizmetler için bir talep yaratacak ve tarihi “merkezinin içerisinde ve etrafındaki hizmet, temalı turizm veya eğitim programları gibi işleri destekleyecektir. Yani, bir yandan geçmişî kucaklarken bir yandan da geleceği geliştirecektir.

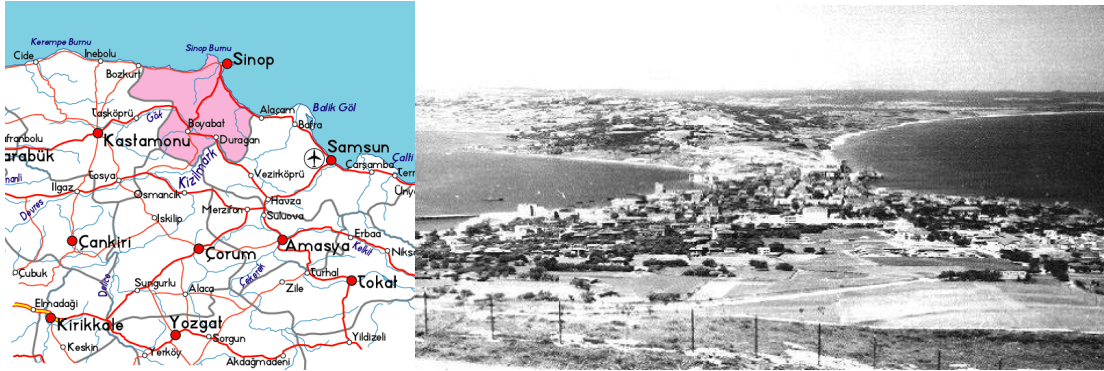
Alan Yönetimi Plan'ının Sinop şehri için istediği, bölgenin kültürü, tarihi mirası ve canlılığı için Bölge halkının enerjisi ve hevesini yakalamaktır.

1. ALAN YÖNETİMİNİN TANIMI

1.1. ALAN YÖNETİMİNİN YERİ VE SINIRLARI

Sinop, Paphlagonia'nın antik bölgesinde, günümüzde Türkiye'nin kuzeyinde, Karadeniz Türk kıyılarının kuzey ucunda yer almaktadır ve Ankara'nın bir parça Kuzey doğusunda Ankara'ya yaklaşık 400 kilometre uzaklıktadır. Şehir, Sinop ilinin başkenti rolündedir.

Şehrin kendine has bir yapısı vardır, sadece 300 metrelik genişliğinde olan küçük bir kanal ile yalnızca ana karaya bağlanan yaklaşık 5 x 3 kilometre uzunluğunda bir yarımada da yer almaktadır. Yarımada, Türkiye'de Karadeniz sahillerinin güney yamacına bakan tek yerdir.

Sinop Yarımadası üzerinde konumlanan Merkez ilçe, batıda Erfelek, güneyde Gerze ilçeleri ile komsudur. İlçe, su yüzeyleri hariç 439 km².lik bir alandan oluşmakta olup, il yüzölçümünün %7,6'sını kaplamaktadır.

Sinop Merkez ilçenin 2011 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre sürekli ikamet eden nüfusu toplam 56.711 kişidir. Bu nüfusun 38.705 kişisi kentsel (%68,2), 18.006 kişisi kırsal (%31,8) nüfustan oluşmaktadır. Buna ilçe genelindeki yaklaşık 1.550 kişilik turizm ve yaklaşık 16.275 kişilik ikinci konut nüfusu da eklendiğinde, yaz aylarında nüfus yaklaşık olarak 74.536 kişiye ulaşmaktadır. Turizm ve ikinci konut nüfusları ağırlıklı olarak ilçe merkezi ile kırsal alanlarda Abalı, Korucuk, Bostancılı ve Dibekli köylerinde yoğunlaşmaktadır.

İlçe genelde, Boztepe ve İnceburun olmak üzere iki yarımadadan oluşmaktadır. İl merkezi, doğuda yer alan Boztepe Yarımadası üzerinde kurulmuş, bir liman kentidir. Sinop Anadolu'nun bütün Karadeniz kıyısında tek doğal limanı durumundadır; zira yarımadanın güneyindeki derin koy keşişlemeden başka bütün rüzgarlara karşı korunaklı durumdadır. İlçede Karadeniz iklimi hakimdir.

Kırsal yerleşimlerden bazıları, il merkezinin batısı ve güneyinde olmak üzere denize kıyısı olan yerleşimlerken, pek çok köy iç kesimlerde yer almaktadır.

Planlama Alt Bölgesi'ni oluşturan Merkez ilçe, idari olarak 1 belediye ve 42 köy yerleşmesinden oluşmaktadır. Bu köylerden Korucuk ve Bostancılı'nın tamamı; Ordu, Abalı,

Dibekli, Osmaniye, Yalı ve Demirci'nin ise bir kısmı Sinop Belediyesi'nin sorumluluk sınırları içerisinde olup, bu köylerin diğer kısımları ile geriye kalan tüm köyler İl Özel İdaresi yetki ve sorumluluğundadır. İl merkezini oluşturan Sinop Merkez Belediyesinin yetki alanında ise 8 mahalle bulunmaktadır. Bunlar, Ada, Camikebir, Gelincik, İncedayı, Kaleyazısı, Kefevi, Meydankapı ve Yeni Mahalle'dir.

Planlama Alanı'na Kastamonu ve Samsun yönlerinden, kıyı boyunca ilerleyen D010 karayolu ile ulaşılmaktadır. İç kesimlerden ise, Sinop iline, Kastamonu-Tosya-Boyabat (D- 785) ya da Amasya-Vezirköprü-Gerze (D-030) üzerinden gidilmektedir. Ancak, coğrafi yapıdan kaynaklı olarak ili diğer illere bağlayan karayolu ağı nitelik açısından yeterli değildir.

Sinop Merkez ilçe sınırları içinde, il merkezine 6 km. Uzaklıkta bir havaalanı bulunmaktadır. Sinop Havaalanı 1992 yılına dek askeri amaçlı kullanılmakta iken, sonrasında sivil hava trafiğine açılmıştır. Günümüzde her gün İstanbul-Sinop seferleri düzenlenmektedir.

Merkezlerden biri olan Sinop'ta, günümüzde denizyolu, yük ve yolcu taşımacılığında sınırlı olarak kullanılmaktadır. Bunun nedeni, karayolu ulaşım ağının elverişli olmaması ve Sinop il merkezi yakın çevresinde ithalat ve ihracata dayalı üretim yapan işletmelerin yetersiz olmasıdır. Malların ulaşımı için ağırlıklı olarak Zonguldak Limanı kullanılmaktadır.

Kalkınmada öncelikli iller arasında bulunan Sinop'ta, Merkez ilçe, sos yo-ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre, 2. düzeyde bir ilçe olup, ilin en gelişmiş ilçesi konumundadır. Planlama Alanı, üst düzey hizmetler için, Sinop ili bütününde olduğu gibi, doğusundaki Samsun il merkezinin etki alanı içindedir.

Planlama Alanı'nı oluşturan Merkez ilçe, kuzeydeki kesimlerde ağırlıklı kayalık kıyı oluşumları, onun gerisindeki dar kıyı şeridinde ve akarsular boyunca kısıtlı, ancak verimli tarım alanları ile güneye doğru artan yükseklikle birlikte platolar ve en güneyde dağlık alanlardan oluşmaktadır. Güneyde 1.500 metreye kadar çıkan yükseklik, orta kesimlerde 250- 500 metreye kadar düşmektedir. Güneydeki dağlık bölgeler, Merkez ilçenin iç kesimlerle olan ulaşımını güçleştirmektedir.

İl kıyılarının önemli bir kısmını içine alan planlama alanında çok sayıda irili ufaklı burun bulunmaktadır. İnce ve Boztepe burunları, kendi adlarını taşıyan iki yarımada ucundadır. İnceburun, aynı zamanda Türkiye'nin en kuzey noktasıdır. İnceburun Yarımadası'nda bulunan Akliman ile Hamsilos, ilin önemli çekim noktaları arasında yer almaktadır.

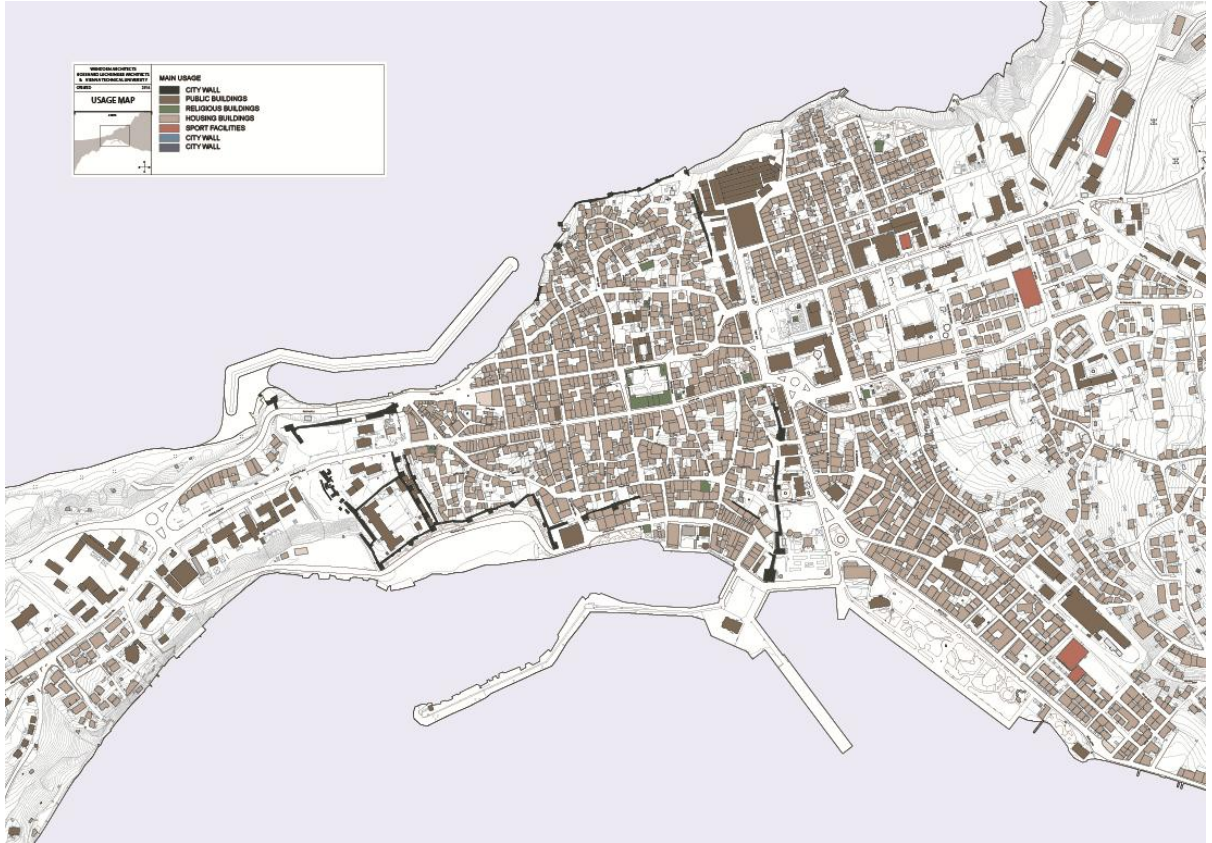
Boztepe Burnu (Yarımadası) ise halk tarafından "ada" olarak adlandırılmakta olup, volkanik yapıdadır. İlçenin doğu kıyıları ve kuzeyde il merkezi ile Akliman mevki arasında kalan kıyılar, kumul niteliği taşımakta iken, Boztepe ve İnceburun kesimlerinde dik yarlar oluşturan kıyılar kayalıktır. Özellikle doğudaki Boztepe Yarımadası'nda arazi gittikçe sarplaşmakta, Hıdırlık Tepesi'nde 187 metre yüksekliğe ulaşmakta ve deniz yönünde dik yarlar ile kuşatılmaktadır. Planlama Alanı kıyılarında, Sarıada, Karaada ve Tavşan Adası olmak üzere üç adet adacık bulunmaktadır. Üzerinde herhangi bir yapı olmayan bu adalardan Sarıada,

Aklıman Koyu'nun güneyinde, Karaada kuzey ucunda, Tavşan Adası ise İnceburun'un doğusunda yer almaktadır.

Merkez İlçenin kuzey kıyı bölgeleri ile güney sınırına yakın bölgelerinde, ormanlık alanlar yoğunlaşmaktadır. İlçenin orta kesimlerinde ise orman alanları çok parçalı olup, tarım ve orman alanları bir arada, iç içe geçmiş durumdadır.

Birçok medeniyetin hüküm sürdüğü Sinop'ta tarihi, kültürel, arkeolojik ve doğal değerleri bir arada görmek mümkündür. İl merkezindeki kentsel doku basta olmak üzere, Merkez ilçede pek çok tarihi yapı ve kültür varlığı yer almaktadır. Bunların başında; Sinop Kalesi, Sinop Arkeoloji Müzesi, Eski Sinop Cezaevi-Tersanesi, Pasa Tabyası, Alaeddin Camii ve eski Sinop evleri gelmektedir.

Planlama Alanı'nda turizm potansiyeli esas olarak kıyı turizmine dayalıdır. Aklıman mevki, Hamsilos, Sarıkum, Karakum, Korucuk ve Bostancılı köyü kıyıları, Bahçeler mevki (2006 yılında Turizm Merkezi ilan edilmiştir) ve İnceburun, Planlama Alanı'ndaki en önemli turizm noktalarıdır. Alan'daki turizm ve konaklama tesisleri de bu bölgelerde toplanmış olup, mevcut turizm yatak kapasitesi yaklaşık olarak 1.550'dir. Bunlar dışında, Karadeniz'e kıyısı olan Abalı, Ordu, Çiftlik, Dibekli ve Yalı köylerinde de deniz ve doğa turizmi ile eko-turizm potansiyeli bulunmaktadır. Buna ilaveten, güneyde, ilçenin iç kesimlerindeki ormanlık alanlar içinde yer alan köylerde de eko-turizm ve doğa turizmi potansiyeli bulunmaktadır.

Sinop, uzun yıllara dayanan eşsiz tarihi ve bu uzun geleneğe tanıklık etmiş, olan harika antik

mimari kalıntılarıyla iyi isleyen bir şehirdir. Bu özelliği Sinop'u, şehirde arkeolojik açıdan inceleme yapılması için son derece ilginç bir yer kılmaktadır çünkü, en azından kullanım açısından, geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek arasında herhangi bir tezatlık yoktur. Bu tarihi abidenin çağdaş ve gelecek yıllardaki kullanımı antik mirasın özünü azaltma eğiliminde olduğu için şehir özellikleri söz konusu olduğunda farklılıklar gözlemlenebilir. Böylesine bir değişim birçok doğulu ve batılı şehrin özelliği olduğundan neyin korunacağı, neyin değiştirileceği ve neyin ortadan kaldırılacağı düşünülmektedir bu her kalkınma planının merkezinde yer almalıdır.

Sinop'un son 50 yıl içerisindeki değişimi, şehrin seklinin, yapısının ve oluşumunun sinsi bir şekilde gizlendiğini gözler önüne sermektedir. Sinop'un görkemli görünümü son on yılda yapılan inşaatların arasında kaybolmuş ya da arasına gömülmüştür.

Gelecek planlama ve dönüşüm faaliyetlerinin ana hedeflerinin bir tanesi de Sinop'un geleneksel yapısını geri getirirken aynı zamanda da Sinop'a muhtemel gelişim seçeneklerinin sunulması olmalıdır. Böyle bir bakış açısıyla başlayarak, Sinop'un şehir anlayışı, şehrin antik kalıntılarının, dönüşümünün ve seçeneklerinin çarpıcı bir araştırması olacaktır.

Şehre batıdan girildiğinde –coğrafi olarak şehre tek giriş yönüdür- karşılaşılan kent manzarası oldukça rahatsız edicidir. Birçok tepenin bulunduğu şehir manzarasının bazı noktalarında yığınlar halinde binalar vardır ve şehrin içlerine doğru ilerlendiğinde bu yapılar yoğunlaşmaktadır-biz şu anda açıkça görülmektedir ki Gelincik bölgesinde bulunmaktayız. Şaşırtıcıdır ki burada bazı eski kalıntılar bulunmaktadır: duvarlar, kuleler, merdivenler, taraçalar. Anlaşıldığı üzere burası antik Sinop'un başlangıç noktasıdır ve Karadeniz'e çok yakın olan sağ ve sol kolları, alışılmadık şekilden kolayca anlaşılabileceği üzere, sarp dolguyla birbirinden ayrılmıştır. Bu kısımdan sonra şehrin kalp atışları sizi etkisi altına alır. Hangi yöne gitmeli? Düz, sola ya da sağa? Yön önemli değildir çünkü Sinop'un merkezindeki faaliyetler ve canlılık karar vermeniz için değil sizin kendinizi şehri dolaşmaktan alıkoyamamanız için oradadırlar.

Yarımadanın boğazındaki eyer görünümü oluşturan Sinop'un özel topografik yapısı sayesinde şehre alışmak her zaman kolay olmuştur.

Tarihi şehrin merkezinin iç kesimleri her zaman canlı olmuştur ve şehir kendisine özellikle zenginlik katan çeşitli büyüleyici özelliklere sahiptir. Bazı kesimler zanaatkarlar için ayrılmıştır, diğerleri ise ticaret için ayrılan ana caddelerdir, geriye kalanlar ise tavuk çiftlikleri, keçi yünü, meyve ağaçları vb. tarımsal faaliyetlerin sürdürüldüğü yerlerdir. Eski tarımsal mirasın bu kalıntıları essiz ve ilgi çekicidir.

Tarihi şehir merkezinin doğu kanadına doğru şehrin mekânsal çerçevesi şehir duvarlarının arkasında kalarak bozulmaktadır fakat duvarların yüksekliği ve genişliği görüntüyü tamamen kapatmamakta ve Sinop'un kentsel mirasını birçok değişik mekânsal ve tarihi izlenimlerle sunmaktadır. Bu bağlantı yeri Sinop için çok güçlü bir andır.

Dikdörtgen seklindeki bloklar ile Sakarya'nın etrafındaki nispeten temiz şehir sistemleri antik zamanlarda planlanmış, bir girişim ya da erken modern dönemlerde yapılan bir yapılaşma ise bu aslında çok ilginç bir konuya işaret etmektedir. Ancak, son dönemlerde yapılan bazı bilimsel araştırmalar ilk seçeneği tercih etmektedirler (bkz. Can Çetin, Burcu, *Continuity and Change of the Urban Character of Sinop*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Fakültesi, Tez, 2011). Her iki seçenekte de dümdüz bir şekilde ve nizami çizilmiş, olan cadde hatlarının ve şehir merkezinin kuzeyi, kuzeydoğusu ve güneybatısındaki ve şehir duvarlarındaki nispeten gayri resmi olan bu gelişimin diyalektik durumu çok değerlidir ve korunması gerekmektedir.

Doğu duvarının dışındaki bölgede ve merkezinin ötesinde doğuda kalan bölgeye girişindeki oluşturulmuş doku bir kez daha dağılmaktadır, ancak burada yarımadaadaki kayalık tepe çok hâkim konumdadır. Aynı zamanda dağılma, karışıklıktan değil; yeşil alanlarla şehirleşmenin iç içe girmesinden kaynaklanmaktadır. Pek çok tarihi canlandırmada ve fotoğraflarda da görüleceği üzere, tepeye ne kadar çok tırmanılırsa, Sinop şehrine genel açıdan bakmak ya da geriden bakmak o kadar zorlaşmaktadır.

Aslında bu durum şehrin yapısı ve onun nasıl kullanıldığı ile ilgilidir.

Sinop Şehir İmar Planı, önceki bakış açısı itibariyle başından sonuna kadar bu tarz bir şehir anlayışıyla geliştirilmiştir. Sinop gibi tarihsel açıdan gelişmiş olan bir şehir yapısının, halihazırda üzerine yazılmış olan öyküleri kaybetmeden üstüne yeni yazılar yazılabilen bir parşömene benzediği aşîkârdır. Yani Sinop gibi bir şehrin mirası zaten bize tamamen yeniden yapılandırma yöntemine gitmektense akılcıca yapılandırılmış bir devamlılığı seçme ve narin yapıda tahrip edici delikler açmaktansa mirası sürdürme gibi akıllı bir seçenek sunmaktadır. Ve Sinop'un geleceğinin sürdürülebilir bir şekilde yeniden değerlendirilmesini sağlayan şey şehir yapısının ta kendisidir. Bu nedenle Sinop için Şehir İmar Mastır Planı'nın amacı, Sinop'un mimari özelliklerinin yeniden kullanılması, yorumlanması, tahrip edilmeden yeniden canlandırılması, orijinalliklerine zarar verilmeden geliştirilmesine odaklanmalıdır.

Bu gözlem Sinop'un genel kentsel gelişiminin yanı sıra aynı zamanda turizm geleceğini de dikkate almaktadır. Kıyıların ön plana çıkacağına şüphe yoktur fakat şehrin içi ve özellikle ilgi çekici bazı bölgeleri de dikkate değerdir. Sinop Şehir İmar Planı, bu özellikleri, vatandaşlar, menfaat sahipleri ve müşteriler arasında akılcı bir şekilde dengelemenin yolunu bulmalıdır. Bu, teknik el kitabında Alan Yönetimi Planı içerisinde detaylandırılacaktır.

Sinop ve deniz

Sinop doğal bir deniz şehridir. Denizle sürekli temas belki de bu yerin en dikkat çekici yanıdır. Pek çok hikâye – özel, tarihi, siyasi, sosyal, kültürel vb. – Sinop ile deniz arasındaki bu özel evlilikle bağlantılı olabilir ve hatta bunu esas alır. Sinop üzerine tarihsel-kültürel bir inceleme,

kentin farklı kesimlerinin özel biçimini, bütün olarak da kentin biçimini ve bu ilişkinin sonucunu ortaya çıkaracaktır.

Bu demektir ki kordon ve karanın birlikteliği, biçimsel ve işlevsel bir görüntü sunmaktadır. Kıyılarda yapılan planlamanın özel ve biçimsel bir etkisi vardır: kara ve su arasındaki keskin hat. Bu hat, program ve alana dair pek çok tartışmanın sebebidir, bir başka deyişle: Hat çok net olarak çizilse bile sadece bir bölgeyi ya da pek çok farklı çıkarın muharebe alanını tanımlamaktadır. Kara ve su arasındaki hattın sürekli hareket halinde olması, birikintilerin karayı genişleterek suyu kesmesi normaldir. Bu doğrusal alanın çizimi aynı zamanda bir tasarım problem, öte yandan kamusal ve özel taleplerin göstergesidir.

Yukarıda bahsedilen gözlem, Sinop kordonunun son derece önemli olduğunu göstermektedir ki bu da **eski şehri sarmalayan kabuk** kavramına yol açmaktadır çünkü kuzey ve özellikle de güneydeki kıyıda bulunan bu kentsel parçaların çoğu, yerel ve turistik faaliyetlere yönelik daha iyi keşifler açısından dönüşüme meyillidir. Bu kabuğa şehri koruyan ve aynı zamanda belirli kullanım olanakları sunan bir *sığınak* da diyebiliriz. Eski şehir duvarı, duvarın içinde kalan alanlar ve şehrin eteklerinde bulunan bölgeler Sinop'un kabuğunu oluşturur.

1.2 TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ VE ALAN YÖNETİMİNİN ÖNEMİ

Kuzey Karadeniz kıyısında yer alan Sinop kenti, tarihsel süreç içinde incelediğimiz zaman; Milet Kolonizasyon'u öncesinde de çevrede bir yaşamın olduğu bilinir. İl sınırları içinde son yıllarda yapılan arkeolojik araştırmalar; yörede yerleşimin İ.Ö.6000'li yıllara, yani Neolitik Çağ'a kadar uzandığını gösterir. Sinop'a bağlı Erfelek, Gerze ve Merkezde yapılan kimi araştırmalar da Kalkolitik (İ.Ö.5000- 3000) Evren'in de var olduğu arkeolojik kanıtlarla belgelenmiştir. Kent'teki yerleşim alanı merkezde ve Arkeoloji Müzesi sınırları içinde yer alır.

Kentin adı üzerine çeşitli görüşler hakimdir. Sinopê bir Yunan tanrıçası olarak bilinir. Kentin adıdır. Mitolojiye göre; Sinopê ırmak tanrısı Osopos'un güzeller güzeli kızıdır. Kız bir gün tanrıların babası Zeus ile karşılaşır. Zeus kızın güzelliği karşısında ona aşık olur. Kıza her türlü kuru yapan Zeus onun isteklerine olumlu bakar. Irmak kenarındaki kıza şunları söyler.

Senin için Olympos'un tahtından vazgeçsem bana gönlünü tahtını açar mısın? Korkan kızı rahatsız etmez ve onu Karadeniz kıyılarına bırakır. Efsane böyle anlatır bize.

Sinopê/Sinop kenti, antik kaynaklardan öğrendiğimize göre; Batı Karadeniz kıyısında Anadolu'nun en kuzeyinde Herodotos'a göre karşı kıyıdaki İstros ırmağının karşısında yer alır. Ayrıca Kırım'da Khersonessos'da Sinop kökenli kolonistlerin varlığından söz eder

Strabon Sinop ve çevresini, Sinop kenti sınırları içinde yer alan tarım ve orman alanlarını **Sinopitis** olarak tanımlar; kıyının gerisinde kalan bu topraklarda gemi yapımı için olağan üstü elverişli olan ve kolaylıkla ihraç edilebilen kereste bulunur. Sinopitis'de ayrıca akça ağaç ve dağ fındığı bulunur. Masa yapmak için kullanılan tahtayı bu ağaçlardan elde ederler. Bütün toprakları işlenmiş olan ve denizden biraz yukarıda bulunan bu ülke zeytin ağaçları ile kaplıdır (Strabon XII. C 545 12). Strabon'dan önce Polydoros'un da Sinopê üzerine bize bilgiler verdiğini biliyoruz (Pol.4,56,5f.) Önemli bir Karadeniz kenti olan Sinopê tarih öncesi evreleri göz önüne almazsak İ.Ö. 7.yüzyılda kurulmuş ve birçok koloni kentinin de anası olmuştur. Örneğin Trapezus gibi. Coğrafi olarak Sinopê, Karadeniz'in güney kıyısındaki yarım adanın dışı doğru uzanan bir boyunda yer alır. Bugünkü yerleşimde aynı yerde antik kentin büyük bir bölümünde ve üstüne oturmuştur. Sinopê kentinin iki limanı vardır. Limanlar batı ve doğu berzah boyunca konuşlandırılmıştır. Bu konumdan ötürü, özellikle Batı Limanı kent için önemli bir ticaret limanı olmuş, Bizans dönemi dahil, Sinopê'de üretilen şarap, zeytinyağı ve Romalılar için bir delikat olan Balık yağ gibi ürünler hep Batı Limanından ihraç edilmişlerdir. Bu ticaret Sinopê'yi Anadolu'nun Kuzey Karadeniz kıyısındaki bir Emporio olmasına olanak vermiştir. Kentin diğer bir özelliği ise İç Anadolu'da yaşayan diğer çağdaş devletlerin Karadeniz kıyılarına mallarının deniz üzerinden satılmasına ve gönderilmesinde önemli bir merkez olmasını ve ticaret yollarının güvenilir limanı olmasına da olanak vermiştir. Kentin ticaret politikası içeriğinde birçok Karadeniz ve Akdeniz Levanten ülkeleri ile Geç Roma ve

Bizans evrelerinde çok yönlü ilişkiler kurarak, ticaret aracılığı ile arkaik dönemden süregelen geleneksel yaşam tarzlarından taviz vermeksizin refah içinde yaşamışlardır. Bu ticari zengin yüzünde kent birçok zamanlarda güçlü kıralar veya devletler tarafın zapt edilmiştir. Özellikle Pers egemenliği uzun bir süre devam etmiş ve Roma'lılar Anadolu'ya gelmesi ile son bulmuştur. Daha önce Kıta Yunanistan'da Helenistik evre içinde Makedonya kralı II. Filippos'un önderliğinde Birleşik Yunan Krallığı altında Pers'lere karşı birleşilmesi ve kuzeyde Sinopê hattının kurtarılması öngörülmüştü. Roma öncesinde ise; Mithradates-Pontus egemenliğinde; Sinopê'nin Ticari amaçlı geliş gidişlerde bir konaklama merkezi olarak işlev gördüğü söylenir. Amasya'dan sonra Sinopê Pontus krallığının ikinci başkenti olarak bilinir. Onun zamanında İ.Ö.1.yüzyılda Sinop kalesi yapılmış, kent Roma imparatorluk evresinde Pompeius zamanında İ.Ö.63'te Roma'nın yönetimi altında yer aldığı görülür. Daha sonra Selçuklu'lar Kale içine 1215'te bir iç kale eklemişlerdir.

Türkiye'nin-Anadolu'nun kuzey kıyısındaki bu yerleşim, ayrıcalıklı konumu ve deniz ticaretindeki başarısı, Sinopê'nin *Eski Çağlar'daki- Hellenizim Dönemi Ekonomisi* refah seviyesini korumasında önemli etken olmuştur. Bu bağlamda Akdeniz ticaretindeki durgunluk önemli etken olarak görülür. Kent her ne kadar denizciler için tehlikeli bir deniz olarak bilinse de Karadeniz'e açılan ve güvenli olarak nitelendirilen ve sahip olduğu iki limanla, yoğun ticaretin oluştuğu geçiş noktalarının merkezi olmuştur. Bu oluşumun yansımaları da İ.Ö.480 yıllarında bağımsız bir merkez olarak sikke basımında aramak gerekir. Sinopê kenti Koloni hareketlerinden sonra en görkemli evresinin Helenistik Evrede yaşar. Sosyal ve ekonomik yönden gelişimin etkin olduğu be evre içinde Dini yapılar(tapınak), sosyal alanlar arasında ise, agora, gymnasion ve stoaları yer alır. Zamanımızda Sinop'da sanayinin olmaması, özellikle doğu limanının balıkçılar için önemli bir çıkış noktası olduğu görülür. Eski çağlardaki yaşama bakarsak; Sinop ve çevresinin doğal kaynaklar açısından oldukça zengin olduğu görülür. Strabon, *Pelamydes* (palamut) gibi balık, balık yağı, şarap ve tekne yapımında kullanılan kerestelerden söz eder. Öncelikle Roma ve Bizans evrelerinde etkin bir biçimde ticarete görülen hareketliliğin en güzel kanıtı olarak, taşımada kullanılan amphoralardır. 90'lı yıllardan bu yana tüm Karadeniz çevresinde yapılan kazı ve araştırmalar; Sinopê'nin toprak sanayinde önemli bir merkez olduğunu ortaya koyar. Ele geçen amphora ve tuğla-çatı kiremitleri üzerinde yer alan üretici damgaları, Sinop bölgesinin antik dönemlerde büyük bir üretim merkezi olduğunu ortaya koyar. Diğer taraftan, 90'lı ve 2000'li yıllar içinde Sinop açıklarında yapılan su altı araştırmaları, yeni batıkların keşfedilmesine olanak sağlamıştır. Özellikle güney Karadeniz'de balıkçıların ağlarına takılan çanak-çömlekler, deniz ticaret yolları hakkında bize bilgi verir. Bu bağlamda İ.S. 7. yüzyıldan itibaren amphora üretiminin sona erdiğini de bu su altı çalışmalarından öğrenmekteyiz. Bu çöküşün nedeni olarak; bölgede Romalılara karşı Goth, Hun Avar, Slav, Bulgar ve Arap istilaları sonucunda Karadeniz'deki kentlerin ard arda düşüşleri ve yıkımlarına bağlıdır. Karadeniz artık bir savaş

alanına dönmüş ve buna bağlı olarak deniz ticareti devam edememiştir.

Sinopê'nin arkaik evre içinde olasılıkla İ.Ö.7 yüzyılda Sardes, Salihli- Manisa Uşak yörelerinde egemen olan Lydia devletinin İonia kıyılarına yürüttüğü işgalci politikalar sonunda Milet'lilerin baskılardan kurtulmak yeni yurtlar edinmek için Karadeniz kıyılarına göç ettikleri ve Sinopê gelerek yerel halka birleşerek yeni kent devleti – kolonisini kurdukları bilinir. Bu yeni oluşum İ.Ö. 670'li yıllarda olan Kimmer ve İskit akınlarından etkilenmemişler ve daha sonra Milet kökenli halk ile Gaşka kökenli yerel Sinop'lular ortaklaşa özerk yönetimlerini kurmuşlardır. Kazılar öncesi rastlantı sonucu ele geçen arkeolojik buluntular, Karadeniz'in Kuzey ucunda yer alan kentin, sosyal ve ekonomik yönden ne kadar bir büyük değer içerdiğini ortaya koyar. Bu bağlamda 1951 yılında Ord.Prof.Dr. Ekrem Akurgal ve Münster Üniversitesi'nden Ludwig Budde yönetiminde kent içinde kazılara başlanır.1953 yılında kazılar sonlandırılır (*Vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in Sinope, Ankara TTK.1956*). Kazıların amacı, Yunan Koloni hareketlerinin ve arkaik dönemin farklı evreleri kazılar aracılığı ile sağlıklı bir biçimde saptanır. Bu arada Yunan öncesi Sinopê'de Kimmer, Frig ve Hitit-Gaşka kültürlerinin çevrede var oldukları saptanır.

İ.Ö. 301 yıllarında Paphlagonia bölgesinde kurulan Pontus krallığına, İ.Ö.183 yılında Sinopê'nin bu oluşumda yer aldığı görülür. İ.S. 395'ten itibaren kentin Bizans yönetimine girdiği bilinir. Tarımsal ve ticari yönden zengin bir yöre olarak bilinen Sinopê, kültürel yönden de Milet okulu geleneğini devam ettirerek; Yeni Komedyâ yazının önemli temsilcisi olan ve İ.Ö.4.yüzyılda yaşamış yunan tiyatro yazarı Diphilos ile vatandaşı ünlü düşünür Diogenes'in de (İ.Ö.432-412) bu kent doğup yaşadıkları bilinir. Ünlü düşünür babasının kalpazanlığı yüzünden ülkesinden sürülür. Baba-oğul Atina'da yerleşirler. Uzun zaman sefalet içinde yaşayan Diogenes Korinth gider. Büyük İskender Korinth'te ziyaret eder. Ona sorar benden bir şey istermisin. Meşhur cevabı; “ *Gölge etme başka ihsan istemem* ” der. İ.Ö. Korinth'te ölür. Diğer taraftan Pontus kralı Mithridates Eupator da (İ.Ö.120-63) Sinopê'de doğmuş ve burada gömülmüştür. Sinop yöresi 1071 sonrası 1085 yıllarında Türklerin eline geçmiş ancak bu geçiş uzun sürmemiştir. 1086 yılında Anadolu Selçuklu'larının Büyük Selçuklu'lara yenilmesinden sonra yöre tekrar Bizans egemenliğine geçer. 1204'de Haçlı severleri sırasında kentin Trabzon'da kurulan Trabzon Rum imparatorluğu sınırları içine ve 1204 yılında tekrar Anadolu Selçuklu devleti tarafın ele geçirilir. Kent 1243 yılında Selçuk'luların Moğol'lara(İlhanlı) yenilmesi sonrası tekrar Trabzon Rum hakimiyetine girer. Osmanlı dönemi 1461 yılında Candaroğulları Sinop'u Osmanlı sadrazamı Mahmut Paşa'ya teslim eder. Bu evrede Sinop kale ve çevresi ile askeri bir üs olarak ve tersaneleriyle de önemini devam ettirir. Kentteki bu oluşum, 1853 yılında olan Rus baskınına kadar devam eder. Baskın sonrası kentin ekonomisinde bir duraklama göze çarpar. Kent II.Abdülhamit zamanında bir sürgün yeri olur ve kale içinde meşhur Sinop Cezaevi de Cumhuriyet döneminde birçok aydın çilekeş hanesi olur. 1918 yılında kent Kastamonu sancağına bağlı olarak kalır 1923

yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli bir yerleşimi olarak yaşam devam eder.

Sinop Cezaevi (İç Kale)

Bugün Adalet Bakanlığı bünyesinde yer alan Sinop Cezaevi, 1214 yılında Sinop'u zapt eden Selçuklu Sultanı İzzettin Keykavus tarafından (kentin alınması ödülü) Helenistik dönemde kent surları olarak yapılan alan içinde bir İç kale tasarımıyla inşa edilen mekan içinde yer alır. Cezaevinin yapımı 1887 yılında II.Abdülhamit'in tasarruflarıyla Mutasarrıf Veysel Paşa tarafından yaptırılmıştır, Cezaevini çevreleyen İç Kale, 11 adet burç ile desteklenmiştir. Burçların özelliği denize hakim bir biçimde yapılmış, güney bedende yükseklik 22 m., surların özgün yüksekliği ise 18 m.dir. İ.Ö.1.yüzyılda (Geç Helenistik) kent surlarının yapımına başlanmış ve daha sonra Roma ve Bizans evrelerinde surlar çeşitli alanlarda tamirat görmüştür. Bu tamirat ve zaman içindeki tahribatlar sonrası inşa edilen iç kalede birçok yerde şpolyen malzemenin (Roma ve Bizans devirlerine ait mimari elemanlar) kullanılması, Cezaevi ile birlikte alanın tarihsel bir dokunun devamını yansıttığı gözlenir.

Mutasarrıf Veysel Paşa tarafından yaptırılan Cezaevi, kesme taştan, kuzey-güney aksında “**U**” planlı bir yapıdan oluşur. Güneydoğudaki kanat, 3 bölümden ve 3 katlı, diğer bölümler 2 katlı olarak yapılmıştır. Binaların genelin 28 koğuş yer alır. 1939 yılında genel yapının kuzeyine bir ek yapılmıştır (çocuk İslahevi). 1970 yılında çıkan bir yangın sonrası, 1996 yılında boşaltılmış ve tescilli kültür varlığı olan (tescil tarihi; 23.10.1987) kompleks, Kültür Bakanlığına devir edilmiştir. Güneyde İç kalenin oturduğu alan 9500 m² . dir. Kuzeyde ise bu alan 16875m² .dir.

Sinop'un Yalı ve Kefevi mahallerini kuşatan, İç (Doğu) ve Dış (Batı) limanlarının arasında kalan kalenin ne zaman yapıldığı üzerine kesin bilgilerimiz yoktur. Olasılıkla Pontus kralı Mithridates'in Sinopê'de İ.Ö.72 yıllarında giriştiği imar faaliyetleri sonrasında; Gymnasion, tapınak, tiyatro ve saray gibi yapıları korumak için Geç Helenistik dönemde kenti korumak amacı ile bugün yer yer izlenen surları (2050 m. uzunlukta, 25 m. kule yüksekliğine ve 3 m. kalınlığında) yaptırmıştır. Ancak Anadolu'da Mithridates'in gücü, bazı yerlerde tiranlıklar kurması, bazı bölgeler halkını zorla başka yerlere göç ettirmesi, bir çok köleyi azad etmesi ve borçlarını silmesi gibi aşırı ve zamansız bir takım reformlara girişmesi yüzünden gücünün ve oteritesinin zayıfladığı görülür. İ.Ö.85 yıllarında akt edilen barış sonrası, tüm Asya-Anadolu eyaletlerinin Roma egemenliğine geçtiği görülür. Başlangıçta Roma ile iyi geçinen Mithridates daha sonra onlara karşı 3. savaşı açar. Roma yengisi sonunda Kizikos'tan başlayan Heraklia(Karadeniz Ereğlisi), Sinopê ve Amisos'u (Samsun) da Roma imparatorluk sınırlarına katıldığı görülür.

1.3 ALAN YÖNETİMİNİN GÜNCEL FİZİKSEL, SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

1.3.1 FİZİKSEL YAPI

İKLİM;

Sinop, Karadeniz kıyı şeridinin kuzeye doğru en çok sivrilerek uzanmış bulunan Boztepe Burnu ve Yarımadası üzerinde kurulmuştur. 41 derece 12 dakika ve 42 derece 06 dakika kuzey enlemleri ile 34 derece 14 dakika ve 35 derece 26 dakika doğu boylamları arasında yer alır. 475 km. uzunluğundaki sınırlarının 300 km'si kara, 175 km'si ise deniz kıyısıdır. Dağlar denize paralel olarak uzanmış olup, kuzeybatıda yükselen dağlar Merkez İlçe sahillerine 9-10 km yaklaştıkça alçalır ve sahil ovaları meydana getirir. En yüksek tepeler Ayancık'ta Çangal (1.605 m.) ve Boyabat'ta Dranaz (1.345 m.)dır. Boyabat- Durağan yöresindeki Kızılırmak vadisi dışında önemli vadi yoktur. Sinop ve Boyabat düzlükleri en önemli ova benzeri yerlerdir. Önemli akarsulardan Gökırmak Boyabat ovasını sulayıp Kızılırmak'a karışır. Ayancık, Karasu, Kanlıçay (Güzelceçay) ve Kabalı çayları Karadeniz'e dökülür. Şehrin biri kuzeybatısında, biri güneydoğusunda olmak üzere iki limanı vardır. Esas limanı, güneydoğudaki koyda bulunur. Kuzeybatısındaki Akliman ve Hamsilos Koyu eski devirlerin barınak yerlerindendir.

Sinop, her zaman yağış aldığından zengin orman ve bitki örtüsüyle kaplıdır. Ormanlar hem zengin, hem de çeşitlidir. Çam, köknar, meşe, gürgen, kayın, dişbudak, karaağaç ve kavak, başlıca ağaç türleridir. Ağaç denizi olarak nitelendirilen Çangal Ormanları, Ayancık, Türkeli ve Boyabat yörelerini kaplar. Dıranaz, Göktepe, Soğuksu ve Elekdag Ormanları da hem önemli doğal güzellikler oluşturur, hem de ekonomik bakımdan büyük değer taşır. Sinop İli'ndeki bitki örtüsü, çok çeşitli ağaç türlerinden oluşmuştur. İlin kıyı şeridinde Akdeniz bitkileri de görülür. Meşe defne, karaağaç, çınar, fındık, kızılçık, kayın, gürgen, karaçam ve sarıçamdan oluşan bu bitki örtüsü, yükseltinin 1.800 metreye ulaştığı kesime dek yayılır.

İklim: Sinop ilimiz; Nemli – yarı nemli bir iklime sahip, kışları serin, yazları ılık su fazlası sonbahar ve kış mevsiminde ve orta derecede, deniz tesirine sahip, Sıcaklık ve yağış parametrelerine göre mevsimler arası sıcaklık farkı fazla olmayan, Yağışlar düzenli, sahil kesimi mutedil, iç kesimlerde Karadeniz iklimi ile İç Anadolu İklimi arasında geçiş bölgesi iklimi hakimdir. Sinop'ta karla örtülü gün sayısı 5-6 günü geçmez. En sıcak ay Ağustos, en soğuk ay ise Şubattır. Yağışlı gün sayısı yıllık ortalama 133 gün olup, en çok yağış Ekim'de, en az yağışlı ay Mayıs ayıdır. İlimizi iklimsel olarak, Kuzey ve güney kesimler olmak üzere iki kategoride değerlendirmek gerçekçi olacaktır. İl geneline bakıldığında; Sinop'un kuzey

kesimlerinde Merkez, Türkeli, Ayancık, Erfelek, Gerze ve Dikmen ilçelerinde Karadeniz iklim tipi egemendir. Yazın birkaç günü dışında bütün yıl nemli ve yağışlı geçer. Yağış fazlası sonbahar ve kış mevsiminde görülür. Kuzey kesimleri yıl boyunca esen sürekli rüzgârlara maruz kalmaktadır. Güney kesimlerinde, Boyabat, Durağan ve Saraydüzü ilçelerinde ise kıyıya koşut olarak uzanan dağlar nedeniyle, Karadeniz ikliminin etkisi giderek azalmaktadır. Bu bölgede yağışlar azalır, sıcaklık düşer, bozkır ikliminin etkileri görülmeye başlar. İl genelinde mevsimler arası sıcaklık farkları pek büyük değildir. Sahil kesimi ilçelerde uzun yıl ortalama sıcaklık 13-15 dereceler, iç kesim ilçelerde 12-14 dereceler arasında değişmektedir. İl geneli yağış rejimine bakıldığında; sahil ilçelerde uzun yıl ortalama yağış miktarları; 650 – 1050 mm arasında, iç kesimdeki ilçelerde 400 – 550 mm arasında değişiklik göstermektedir. İl geneli rüzgâr durumu ise; Sahil kesimlerde, hâkim rüzgâr yönü kuzeybatılıdır. (Karayel) uzun yıl ortalama rüzgar hızı 3.5 m/sn dir. İç kesimlerde hakim rüzgar batılıdır, rüzgar sahil kesimlere göre daha hafif olarak, ortalama 1.0 m/sn ile 2.0 m/sn arasında eser. Nisbi nem yönünden sahil kesimler % 75 nem ortalamasının üzerinde, iç kesimler ise %60 nem oranının altındadır.

1.3.2 SOSYA EKONOMİK YAPI;

Sinop İli 204.526 kişi olan nüfusu ile, Türkiye toplam nüfusunun (77.695.904 kişi 2014 yılı) % 0,26'sini oluşturmaktadır.

İstatistiki Bölge Birimleri sınıflamasına göre Sinop İli TR8 Batı Karadeniz Bölgesi'nde ve TR82 Kastamonu Alt Bölgesi'nde yer almaktadır. Sinop İli'nin yer aldığı Batı Karadeniz Bölgesi, 2014 yılında, 12 bölge içinde nüfus büyüklüğü açısından 7. sırada yer almaktadır. Toplam ve kentsel nüfus artış hızları ülke ortalamasının oldukça altındadır. Toplam nüfusu yıllık ortalama % -0,57 azalırken, kırsal nüfus %-4,88 oranında azalmıştır; buna karşılık kentsel nüfus ise % 2,08 oranında artmıştır.

Sinop ili, turizm açısından önemli potansiyele sahip, doğal güzellikler ve kültürel değerler yönünden oldukça zengin bir ildir. Ancak kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasına rağmen Sinop İli'nin coğrafi konumu, topografyası, önemli pazarlara uzaklığı, sermaye ve teknik altyapı yetersizliği, ilin kalkınmasında zayıf yönleri olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenlerden dolayı il ekonomisi kendi içinde bir gelişim göstermiş ve dış pazarlara açılma olanağı bulamamıştır. Mevcut turizm potansiyelinin henüz verimli bir şekilde değerlendirilemediği görülen ilde; sanayi sektörü ise tarım, orman, toprak, su ürünleri ve diğer kaynaklara bağlı olarak gelişme göstermiştir.

İlin 586.200 ha yüzölçümüne sahip arazilerinin % 37'sini oluşturan 219.894 ha alan tarıma elverişli olup, bunun 92.518 ha'lık kısmında tarım yapılmaktadır. Geriye kalan tarım dışı alanlarının % 56'sını orman alanı, % 6'sını iskan ve tarıma elverişli olmayan alanlar, %1'ini çayır ve mera alanları oluşturmaktadır.

Sinop ilinde halkın kendi imkanları ile yaptığı sulamalarla birlikte toplam 21.028 ha alanda sulama yapılmakta olup, sulanabilir alanlarda özellikle çeltik üretimi yapılmaktadır. Tarım alanlarının % 9,56'sı sulanabilir tarım arazileridir. Sulanabilir alanlar Boyabat, Durağan, Saraydüzü ve merkez ilçede yoğunluktadır.

Bitkisel üretim yoğun şekilde tarla bitkileri üretimi şeklinde gerçekleşmekte olup buğday, arpa, mısır ve çeltik önde gelen ürünlerdendir.

İl'de meyvecilik ticari amaçla yapılmamasına rağmen son yıllarda özellikle il özel idaresi katkısıyla gerçekleştirilmiş kapama meyve bahçeleri sayesinde ticari olarak düşünülen tarım sektörü olmaktadır.

Üst Ölçekli Plan Kararları

İl'deki tüm belediyeleri kapsayan "Sinop-Çankırı-Kastamonu Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" 23.01.2008 tarihinde Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanmıştır.

İl bütününde 2025 yılı nüfusu 367.000 kişi olarak öngörülmektedir. İl nüfusu son otuz yıldır istikrarlı biçimde azalma eğilimindedir. Buna karşılık, Çevre Düzeni planı önümüzdeki

dönemde ilde artış beklemektedir. Planda bunun gerekçeleri açıklanmakta, başta imalat sanayi ve hizmetler sektöründe yatırımlar beklenmektedir. Turizm ve tarıma dayalı sanayi alt faaliyetlerinde turizm alt-sektörlerine tarım sektöründen kaymalar beklenmektedir ve bunlarda görülecek canlanma ve atılımın nüfus artışına neden olacağı öngörülmektedir.

Planın merkez ilçe için 2025 yılı nüfus öngörüsü 80.000 kişisini kentsel, 21.500 kişisini kırsal olmak üzere 101.500 kişidir.

Çevre Düzeni Planı raporuna göre; istihdam büyüklüğü günümüzdeki eğilime paralel olarak, tarım, hizmetler ve sanayi sıralaması şeklinde gelişecektir. Plan döneminde, planlı ya da bu planla önerilen istihdam yaratıcı kullanımlara bağlı olarak, hizmetler ve sanayi sektörleri istihdam oranlarında artış olacağı öngörülmektedir. Sanayi, tarımsal sanayi ve turizme dayalı hizmetler sektörünün desteklenmesi ile tarım sektöründeki istihdamın bir kısmının bu sektörlere kayması beklenmektedir.

“Sinop Merkez İlçe Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı” ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca 03.05.2012 tarihinde onaylanmıştır.

Şehir Plancısı Semra Kutluay tarafından yüklenilen “Sinop Merkez İlçe Planlama Alt Bölgesi 1/25.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı 2011 Araştırma Raporu”nda da, Sinop merkez ilçe nüfusu 2025 hedef yılında 80.000 kişi olarak kabul edilmiştir. Anılan çalışma 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı’nın devamı olarak yapıldığı için benzerlik göstermektedir. Kent makro formunda en belirleyici öge halk arasında ada olarak adlandırılan Boztepe Burnu (Yarımadası) ve karaya bağlandığı kesimdir

PROJEKSİYONLAR

Kentsel Nüfus Projeksiyonları

1975'ten 2014 yılına kadar olan nüfus verilerinin kullanıldığı nüfus projeksiyonlarında dört ayrı projeksiyon yöntemi kullanılmıştır. Bunlar; en küçük kareler (doğrusal ve logaritmik), bileşik faiz ve üssel yöntemlerdir. Bu yöntemlerin formülleri aşağıda belirtilmiştir.

NÜFUS PROJEKSİYON SONUÇLARI

Yıllar	En Küçük Kareler		Bileşik	Üssel Artış			
	Doğrusal	Logaritmik	Faiz	Üssel (1)	Üssel (2)	Üssel (3)	Üssel (4)
1975	16098	16098	16098	16098	16098	16098	16098
1980	18328	18328	18328	18328	18328	18328	18328
1985	23148	23148	23148	23148	23148	23148	23148
1990	25537	25537	25537	25537	25537	25537	25537
1995	27909	27909	27909	27909	27909	27909	27909
2000	30502	30502	30502	30502	30502	30502	30502
2005	39239	39239	39239	39239	39239	39239	39239
2010	39899	43221	45542	45644	45873	42918	43032
2015	43418	49643	52857	53095	53628	46942	47191
2020	46937	57019	61348	61762	62695	51344	51753
2025	50456	65490	71202	71843	73294	56158	56755
2030	53975	75221	82639	83570	85685	61424	62241

Veriler ışığında, Sinop il merkezinin 2030 yılı için nüfus projeksiyonu her dört yöntemle de hesaplanmış olup, doğrusal yöntemle 53975 kişi, logaritmik yöntemle 75221 kişi, bileşik faiz yöntemiyle 82936 kişi, üssel artış yöntemiyle dört farklı şekilde hesaplanmış, ortalaması 73230 kişi olarak bulunmuştur. 2030 yılı için nüfus projeksiyonu her dört yöntemin ortalamasına göre 71340 kişidir. Sinop-Çankırı-Kastamonu Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Açıklama Raporunda Sinop il merkezinin kentsel nüfusunu 80.000 kişi olarak önerilmiştir. Bu bağlamda planlama alanında nüfus projeksiyonu 2030 yılı için yukarıdaki hesapları da göz önünde tutarak 80.000 kişi kabul edilmiştir. Planlama alanın güneybatısındaki ilave alanının jeolojik ve jeoteknik etüdünün tamamlanmamasından dolayı bu alanlarda ilave imar planı ile 10.000 kişi nüfus yaşayacağı göz önünde tutularak **planlama alanının nüfusu 70.000 kişi** olarak öngörülmüştür.

1.3.3 EKONOMİK YAPI

İlde günümüzde olduğu gibi, gelecekte de; il merkezi olması ve çevresine verdiği idari, ticari, eğitim ve sağlık servisleri nedeni ile hizmetler sektörü ön planda olacaktır; tarım ve hayvancılık sektöründe ise azalma beklenmektedir. Yerleşmenin kendine özgü emekli-rantiyer yapısının da varlığını benzer şekilde sürdüreceği beklenmektedir.

SEKTÖRLERE GÖRE ÇALIŞANLARIN MEVCUT DAĞILIMI VE PROJEKSİYONU

Sektörler	Faaliyet Kolu	2014			2030		
		Toplam Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısına Oranı (%)	Toplam Nüfusa Oranı (%)	Toplam Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısına Oranı (%)	Toplam Nüfusa Oranı (%)
Tarım	Tarım ve Hayvancılık	2800	21.97	7.14	3219	13.74	4.60
	Toplam	2800	21.97	7.14	3219	13.74	4.60
Hizmetler	İdari ve Sosyal Hizmetler	3634	28.52	9.26	7248	30.93	10.35
	Ticaret	2450	19.23	6.24	5756	24.56	8.22
	Ulaştırma	332	2.61	0.85	750	3.20	1.07
	Toplam	6416	50.35	16.35	13754	58.69	19.65
İnşaat	İnşaat	550	4.32	1.40	980	4.18	1.40
	Toplam	550	4.32	1.40	980	4.18	1.40
İyi Tanımlanmamış Sektörler	Emekli-Rantiyer	1650	12.95	4.21	3057	13.04	4.37
	Toplam	1650	12.95	4.21	3057	13.04	4.37
Sanayi	İmalat Sanayi	1327	10.41	3.38	2426	10.35	3.47
	Toplam	1327	10.41	3.38	2426	10.35	3.47
Genel Toplam		12743	100.00	32.48	23436	100.00	33.48

Bu kapsamda 2030 yılında Sinop il merkezi nüfusunun 70000 kişi olacağı ve çalışan sayısının ise 20950 kişi olacağı öngörülmektedir. Çalışanların sektörlere dağılımı mevcut durum ve projeksiyon nüfusa göre aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak verilmektedir.

Mekansal Projeksiyonlar

Sinop ilinin makro formunun gelişmesinde; aşılması olanaksız olan eğim eşiklerinin varlığı, dar vadiler ve kent merkezinin yarımada niteliğinde olması temel belirleyici unsurdur. Topografya, jeomorfolojik yapı, toprak yapısı, tarımsal arazi kullanımı, çevredeki orman ve bitki örtüsü varlığı gibi doğal eşikler, ulaşım aksları, tarihsel süreç içinde gelişen sit alanları; fiziksel planlara veya plan dışı etkenlere bağlı yer seçimi kararı sonucu oluşan arazi kullanımları; kentin bugüne kadar olan gelişmesini ve makro formunu belirleyen, yönlendiren ve yeni hazırlanacak planı da doğrudan etkileyecek olan temel eşikler aşağıda verilmektedir.

Topografya ve jeomorfolojik yapı,
30+ eğim,
Tarım toprakları,
Jeolojik olarak yerleşime uygun olmayan alanlar,
Dere yatakları,
Havaalanı uçuş konisi,
Karayolu geçişi,
Arkeolojik Sit alanları,
Derece Doğal Sit Alanı,
Orman alanları,
Enerji Nakil Hatları

KENTSEL ALAN KULLANIM STANDARTLARI (0-75.000 KİŞİ)

Kentsel Alan Kullanımı	Standart (m ² /kişi)	Standart Alan (m ²)	Mevcut Alan (m ²)	İlave Edilmesi
				Gereken Alan (m ²)
Anaokulu	0,50	35.000	12.815,58	22.184,42
İlköğretim	1,50	105.000	42.350,16	62.649,84
Ortaöğretim	1,50	105.000	15.072,05	89.927,95
Lise	1,75	122.500	38.515,17	661.484,83
Park	10,00	700.000	38.515,17	661.484,83
Sağlık Tesisi Alanı	1,50	105.000	102.696,30	2.303,7
Sosyal Kültürel Tesis Alanları	0,50	35.000	1.198,76	33.801,24
İbadet Yeri	0,50	35.000	38	-
Teknik Alt Yapı Alanları	0,50	35.000	26.7	8.3

Kentsel Alan Kullanımları

Kentsel alan kullanımları Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde 0-75.000 nüfus aralığında belirtilen standartlar ile 2030 yılı projeksiyon döneminde ihtiyaç duyulan alan kullanımları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Bu alan kullanımları Sinop'un 2030 yılı nüfusunun 70.000 kişi olacağı kabulüne göre hesaplanmıştır.¹ Söz konusu nüfus 281.24 ha Meskun konut alanlarında, 105.70 ha gelişme konut alanlarında, 99.14 ha ticaret+konut alanlarında ve 9.78 ha Ticaret+Turizm+Konut alanlarında yaşayacağı öngörülmektedir.

KENTSEL ALAN KULLANIM TABLOSU

KULLANIM	ALAN (m ²)	ALAN (ha)	KİŞİ BAŞI (m ²)	ORAN (%)
KONUT ALANI	2812423.21	281.24	40.18	18.32
GELISME KONUT ALANI	1056997.40	105.70	15.10	6.89
KONUT+TİCARET ALANI	991431.84	99.14	14.16	6.46
TİCARET+TURİZM+KONUT ALANI	97777.00	9.78	1.40	0.64
TİCARET ALANI	56453.95	5.65	0.81	0.37
TOPTAN TİCARET ALANI	12823.95	1.28	0.18	0.08
PAZAR ALANI	13180.19	1.32	0.19	0.09
BAKIM AKARYAKIT TESİS ALANI	12868.64	1.29	0.18	0.08
ANAOKULU ALANI	35935.82	3.59	0.51	0.23

¹ 2030 yılı projeksiyon nüfusu 80.000 kişi kabul edilmiş olup, 70.000 kişisi ilave revizyon imar planı içinde, 10.000 kişisi de ilave imar planında yaşayacağı öngörülmektedir.

İLKOKUL ALANI	46402.34	4.64	0.66	0.30
ORTAOKUL ALANI	49990.16	5.00	0.71	0.33
LİSE ALANI	104334.23	10.43	1.49	0.68
TEKNİK ÖĞRETİM ALANI	20876.96	2.09	0.30	0.14
ÖZEL EĞİTİM ALANI	10406.82	1.04	0.15	0.07
HALK EĞİTİM MERKEZİ	676.40	0.07	0.01	0.00
YÜKSEK ÖĞRETİM ALANI	566269.41	56.63	8.09	3.69
PARK ALANI	1089772.40	108.98	15.57	7.10
ÇOCUK BAHÇESİ	112433.96	11.24	1.61	0.73
AÇIK SPOR TESİS ALANI	28133.28	2.81	0.40	0.18
KAPALI SPOR TESİS ALANI	42803.27	4.28	0.61	0.28
AİLE SAĞLIĞI MERKEZİ	6140.47	0.61	0.09	0.04
SAĞLIK TESİSİ ALANI	75916.22	7.59	1.08	0.49
HASTANE	19723.86	1.97	0.28	0.13
SOSYAL TESİS ALANI	36914.20	3.69	0.53	0.24
ŞEVKAT EVİ ALANI	9625.97	0.96	0.14	0.06
YURT ALANI	68355.37	6.84	0.98	0.45
YAŞLI BAKİMEVİ	7034.51	0.70	0.10	0.05
KÜLTÜREL TESİS ALANI	16690.13	1.67	0.24	0.11
İBADET YERİ ALANI (CAMİ)	36677.28	3.67	0.52	0.24
RESMİ KURUM ALANI	317136.02	31.71	4.53	2.07
BELEDİYE HİZMET ALANI	122980.39	12.30	1.76	0.80
İDARİ HİZMET ALANI	9430.82	0.94	0.13	0.06
ASKERİ ALAN	690830.27	69.08	9.87	4.50
GÜNİBİRLİK TESİS ALANI	126475.64	12.65	1.81	0.82
MOTEL ALANI	815.38	0.08	0.01	0.01
KAMPING ALANI	16662.06	1.67	0.24	0.11
APART OTEL	2300.30	0.23	0.03	0.01
OTEL ALANI	61898.85	6.19	0.88	0.40
TEKNİK ALTYAPI ALANI	12626.85	1.26	0.18	0.08
TRAFO ALANI	9782.48	0.98	0.14	0.06
ATIKSU TESİSİ ALANI	8775.62	0.88	0.13	0.06
İÇME SUYU TESİS ALANI	17029.90	1.70	0.24	0.11
AĞAKLANDIRILACAK ALAN	8128.66	0.81	0.12	0.05
ORMAN ALANI	96673.31	9.67	1.38	0.63
TARIMSAL ALAN	803438.71	80.34	11.48	5.23
SANAYİ TESİS ALANI	20280.69	2.03	0.29	0.13
KÜÇÜK SANAYİ ALANI	111567.39	11.16	1.59	0.73
DEPOLAMA ALANI	39197.50	3.92	0.56	0.26
MEZARLIK ALANI	153347.51	15.33	2.19	1.00
DERE	241743.48	24.17	3.45	1.57
MEYDAN ALANI	6445.63	0.64	0.09	0.04
OTOGAR ALANI	22607.35	2.26	0.32	0.15
YOLLAR	3314578.21	331.46	47.35	21.59

I.DERECE ARKEOLOJİK SİT ALANI	138435.00	13.84	1.98	0.90
3.DERECE ARKEOLOJİK SİT ALANI	718012.00	71.80	10.26	4.68
YAPI YASAKLI ALAN	839032.00	83.90	11.99	5.47
TOPLAM ALAN (1/1000)	15349301.26	1534.93	219.28	100.00

* III.Derece Arkeolojik Sit Alanı İçerisinde 0.08 ha Cami, 2.15 ha Kültürel Tesis , 0.84 ha Lise, 0.05 ha Anaokulu, 0.02 ha Sosyal Tesis ve 0.46 ha Sağlık Tesis Alanı bulunmaktadır.

Eğitim Tesisleri Alanı

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin Ek2-Kentsel, Sosyal Altyapı standartları kapsamında planlama alanında 3.50 ha Anaokulu, 10.50 ha İlkokul, 10.50 ha Ortaokul ve 12.25 ha Lise alanı önerilmesi gerekmektedir. Planlama döneminde 3.59 ha Anaokulu alanı önerilmiş ve kişi başına 0.51 m2 alan düşmektedir. Ayrıca III.derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde 0.05 ha anaokulu alanı da bulunmaktadır. Planlama alanı içerisinde 4.64 ha İlkokul ve 5.00 ha Ortaokul alanı önerilmiş olup, standartların hazırlanacak ilave imar planı kapsamında sağlanacağı öngörülmektedir.

Planlama alanı içerisinde 10.43 ha Lise, 2.09 Teknik Öğretim Alanı, 1.04 Özel Eğitim Alanı ve 0.07 ha Halk Eğitim Merkezi Alanı olmak üzere 14.63 ha alan önerilmiştir. Kişi başına 1.95 m2 alan düşmektedir. Ayrıca sit alanı içerisinde 0.84 ha lise alanı da bulunmaktadır. Yüksek öğretim 56.63 ha alanı kapsamaktadır.

Sosyal Açık ve Yeşil Alanlar

Planlama alanında 108.98 ha Park ve 11.24 ha çocuk bahçesi olmak üzere 120.22 ha aktif yeşil alan önerilmiş olup; kişi başına 17.18 m2 alan düşmektedir. Bu oran 10 m2 standardının oldukça üstündedir. Ayrıca bunlara ilave olarak 2.81 ha açık spor ve 4.28 ha kapalı spor alanı önerilmiştir.

Sağlık Tesisleri Alanı

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nin Ek2-Kentsel, Sosyal Altyapı standartları kapsamında planlama alanında toplam 10.50 ha sağlık tesisi alanı önerilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 0.61 ha Aile sağlığı merkezi, 7.59 ha sağlık tesisi, 1.97 ha hastane ve 3.derece arkeolojik sit alanı içerisinde 0.46 ha sağlık tesisi alanı olmak üzere toplam 10.63 ha alan önerilerek gerekli standart sağlanmıştır.

Sosyal Kültürel Tesisler Alanı

Planlama döneminde 35.000 m2 (3.50 ha) sosyal ve kültürel tesis alanı önerilmesi standartların sağlanması açısından yeterli olmaktadır. Planlama çalışmasında 3.69 ha sosyal

ve 1.67 ha kültürel tesis olmak üzere standartların çok üstünde sosyal ve kültürel tesis alanı önerilmiştir.

İbadet Yeri

Mevcut camilerle birlikte toplam 20 adet ve 3.67 ha ibadet yeri (cami) alanı önerilmiş ve kişi başına 0.52 m² alan düşmektedir. Bunlara ilave olarak III.derece arkeolojik sit alanı içerisinde 0.08 ha cami alanı da bulunmaktadır.

1.3.4 SİSMİK DURUM

Bizim korumamıza havale edilmiş kültürel ve tarihi mirasımız ve tarihi binalarımız bizlerin mühendisler olarak gelecek nesirlere aktarmamız gereken ana görevlerimizden birisidir. Bizlere emanet edilen ve geleceğe bırakacağımız miraslarımız tarihi binalarımızdır. Medeniyetimizin izlerini taşıyan yapılar yalnızca estetik özellikleri değil, aynı zamanda yapıların teknik inşası ile yürüttüğümüz işlerimizden bizden düşen onuru da beraberinde taşımaktadır.

Genellikle Anadolu'nun çoğu bölgesinde yığma tipi binalar inşa edilmiştir. Bizler onların mevcudiyetini korumalıyız ve onlar depremlere karşı güvenli bir hale getirilmelidir. En önemli şey ise, estetik görüntüyü kaybetmeksizin işin orijinal versiyonu kapsamında bunu başarabilmektir. Tarihi binaların korunması adına yapılabilecek ilk şey ise güncel durumun statik ve sismik aktivitelerinin durumunu belirlemektir. Bu çalışma, birden fazla disiplinin yer aldığı bir incelemeyi gerekli kılmaktadır.

Bu çalışma, tarihi binaların sismik performanslarının belirlenmesi konusunu incelemektedir. Numune hazırlığı için, statik ve dinamik analizler adına üç-boyutlu sonlu eleman modeli Tarihi Sinop Cezaevi için hazırlanmıştır. Belirlenen deprem güvenliği adına ihtiyaç duyulan güçlendirme ve yöntemler ise tartışılmaktadır.

Bu çalışmanın girişi tarihi binaların korunması adına prensipleri içermektedir. Tarihi binaların ikinci kısım adına değerlendirilmesi için yapılacak hazırlık çalışması, üçüncü kısım için tarihi binaların modellenmesi amaçlanmakta, dördüncü kısımda tarihi yığma binaların analizi yapılmaktadır ve son olarak beşinci kısımda ise çalışma örneği Sinop Tarihi Cezaevi kapsamında tartışılacaktır.

Performans Konseptinde Tarihi Binaların Tarihi ve Miras Koruması

Binlerce yıl içerisinde deprem, sel, erozyon kadar çeşitli doğal afetler, yangınlar, yağmalama, kaos, savaş ve aksi çevresel durumlar sebebiyle bizler tarihi binaların büyük bir kısmını

kaybettik çünkü günümüzdeki doğru koruma olgusunun bir kısmı başarılı olamadı ve tarihi binalar bizim kültürel mirasımızı temsil ettiği için birçok bilim adamı bu konu üzerine çalışmaktadır. Tarihi binalar korunmaktadır fakat devam eden koruma konsepti adına etkili ve sürdürülebilir bir koruma uygulaması hala geliştirilememiştir. Bu eksiğin en büyük sebeplerinden biri de yapısal değerlendirme ve koruma uygulamalarıdır, zorluklar ve belirsizlikler karmaşık durumdadır ve bu konu birden fazla disiplini kapsayan bir çalışmayı gerekli kılmaktadır.

Kültürel mirasın korunması tarihinde güvenlik, güvenilirlik, risk ve sürdürülebilirlik ana kavramlar olmaktadır. Özellikle ülkemizde büyük deprem riski teşkil eden ve tarihi bir anıta adres oluşturan alanlarda güvenilir bir yöntem aracılığıyla yapısal güvenliğin tespit edilmesi kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Güncel çalışma sonuçlarında tarihi binaların restorasyonu performans seviyelerini ve bu yapıların, eğer gerekli ise, temdit ömürlerini, sürdürülebilirliğini, gelecek nesillere ulaştırılması adına güçlendirme ve genişletme tekliflerini de belirlemektedir.

Ülkemizde yer alan binlerce tarihi binanın korunması ve gelecek nesillere aktarılması adına birçok çalışma yürütülmektedir. Ne var ki bu çalışmalar standart düzenlemelerini takip etmelidir ve önemli bir noktadan yoksundur. 2007 senesinde yürürlüğe giren Yeni Deprem Talimatı tarihi mirasların korunması adına herhangi bir teklif ya da standart sunumunda bulunmamaktadır. Bu yüzden ülkemizde tarihi binalar üzerine yapılan çalışmalarda standart restorasyon ve modern bilime dayanan güçlendirme uygulamaları geliştirilmek durumundadır.

Geçmişte tarihi anıtların korunması adına yapılabilecek uygulamalar sıklıkla göz ardı edilmiştir. Osmanlı Dönemi tarihi buna dair açık kanıt teşkil etmektedir. Ünlü mimar Sinan'ın mimari ve mühendislik becerileri bu dönemin koruma uygulamaları adına en önemli bağlamları arasında yer almaktadır. Bu yüzden Mimar Sinan'ın çözümlenmesi, tarih boyutundaki koruma ve sağlamlaştırma kavramlarının daha iyi anlaşılmasını da mümkün kılacaktır.

Tarihin perspektifinden baktığımızda görünenler şu şekilde özetlenebilmektedir: Tek yapılı bir elemente önem verilmiştir ve yapının bu önemli elementin korunması adına yerleştirilmesi de ayrıca önemlidir.

Geçmişteki kültürlerin dini yapıtları hayatta kalarak günümüzde İslami din alanlarına dönüştürülmüştür. Tarihe baktığımızda benzer bir uygulamanın yapılmadığını gördüğümüz tarihi binalarda bunun yaygın bir uygulama haline getirilmesi açıkça ortadadır. Bir şehrin

tümünü ya da bir kısmını korumak çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bunun yerine Sinan tarafından gerçekleştirildiği gibi korumaya şehrin bütüncül korunması şeklinde yaklaşılmalıdır, bir binanın korunmasının bir karakter ve şehrin silüetine sağladığı katkı göz önünde bulundurulmalıdır. Aslında ekonomik engeller alan koruma uygulamalarını çoğunlukla güç kılmaktadır. Genellikle bina sahipleri yüksek maliyetlere sebep olan restorasyonlardan kaçınmaktadır. Bu yüzden bir miras olarak bahsedebilecek kadar eski tarihlere dayanan miraslarımızın geçmişte olduğu gibi günümüzde de maliyetlerden sakınarak tadil edilmemesi ileriki jenerasyonların sırtına bir çeşit borç olarak yüklenmektedir. Örneğin 1998 senesinde Belçika’da yürütülmüş olan bir çalışmaya göre bir yapının ömrünü 50 sene 10.000 birim şeklinde uzatmak için 2.25 milyar avrodan daha fazlası harcanmıştır.

Korumanın Gerekliliği

Tarihi yapıların onarımı ve güçlendirilmesi iki önemli soru ile karşılaşmaktadır:

Bu yapıların tarihi ve estetik özellikleri ne dereceye ve nereye kadar korunacaktır?
(Korumada önemli olan estetik miraslardır)

Yapıların onarımı ve güçlendirilmesine hangi yönden ihtiyaç duyulmaktadır? (Estetik kültürel mirasın korunması için minimum seviyede müdahale gerektiren yöntemler araştırılmalıdır)

Tarihi binaların güçlendirme ve restorasyon amacıyla geçireceği restorasyon onarımları, “minimum müdahale ile maksimum koruma” prensiple uyumlu olarak uygulanmalıdır. Ne var ki koruma sınırlarına dair belirsizlikler ve hatta bu sınırların her bir bina adına sergilediği çeşitlilikler ile uygulama organları birçok zorluğa maruz kalabilmektedir.

Eklerde, Yardımcı Profesör Doktor Zihni ZERİN On Dokuz Mayıs Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü ve Ali SARIALIOĞLU (Doktora Adayı) On Dokuz Mayıs Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü kişilerinin aynı zamanda Sinop’un eski cezaevi binası hususunda yaptıkları sismik incelemeleri de içeren detaylı raporuna ulaşabilirsiniz.

1.4.ALAN YÖNETİMİNİN MUHAFAZA DURUMU

1.4.1. YASAL ÇERÇEVE

Yasal çerçeve, kültürel ve doğal arazilerin muhafaza ve finansmanı bağlamında görüşülmektedir. Sinop Yönetim Alanını etkileyen kanunlar, yasalar, KVKKYK hukuku, düzenlemeler, ihbarnameler, yönergeler, ihbarlar, diğer bağlantılı mevzuatlar ve uluslararası antlaşmalar genel bağlamda bahse konu olmaktadır.

1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 63. Maddesi, Türkiye'deki en yüksek muhafaza yasal çerçevesi üzerine olmaktadır. Anayasanın Bölüm 11, Madde 63'ü, tarihi, kültürel ve doğal varlıkların korunmasında devletin yerini yetkilendirir ve bu amaçla alınan destekleyici ve teşvik edici tedbirleri kapsar.

Kanunlar

Bu bölümde özetlenen kanunlara ek olarak, 3194 sayılı İmar Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu da Sinop'taki Tarihi Alanlar ile ilişkili olmaktadır.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, Türkiye'deki muhafazanın temel kanunudur. Yönetim Alanı bu kanun kapsamında yürütülmektedir. Taşınabilir ve taşınamaz kültürel ve tabii varlıkların kaydı ve tespiti, bakımı, onarımı ve kayıtlı binaların fonksiyonel değişiklikleri, planlama, imar ve yapılandırma konuları 2863 sayılı ve 23. 07. 1983 tarihli bu yasa kapsamında yürütülmekte ve yerine getirilmektedir. 14. 07. 2004 tarihinde bahsi geçen bu kanun kapsamında kayda değer değişiklikler yapılmış ve "Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda üç yıl içinde koruma amaçlı imar planı hazırlatıp incelemeli sonuçlandırmalıdır" ifadesi bütünleştirilmiştir. Buna ek olarak, "Yönetim Alanları ve Yönetim Planı" kavramları tanımlanmış ve zorunlu hale getirilmiş, koruma alanları için bir gereklilik haline getirilmiştir. Alan yönetimi ve yönetim alanları için Ek-2'ye dayanılarak düzenlemeler yaratılmıştır. Kültürel varlıkların bakımı ve onarımı ile koruma alanlarının denetim ve uygulamalarından sorumlu olan Koruma Uygulama ve Denetim Büroları (KUDEB) yeni uygulama eklerine maruz kalmıştır. Bunun yanı sıra, emlak vergisinden elde edilen belirli bir miktar paranın, araştırma, proje planlama ve koruma amacıyla kullanılması ile bağlantılı yeni bir madde de 04. 02. 2009 tarihinde güncellenmiştir.

1.1 5737 sayılı Vakıflar Kanunu yürürlüğe girmiş ve 20. 03. 2008 tarihinde güncellenmiştir. Bu kanun aracılığıyla, “yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tescili, muhafazası, onarımı ve yaşatılmasına, vakıf varlıklarının ekonomik şekilde işletilmesi ve değerlendirilmesi” görevleri Vakıflar Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Bu kanun, kamu kuruluşlarının ve kurumların, vakıf tarafından sahip olunan kültürel varlıkların korunması ile alakalı olarak, Vakıflar Genel Müdürlüğünün fikrini sormasını zorunlu hale getirmektedir.

5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanunu ise 21.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun amacı kültürel varlıkları korumak ve onları ülkenin ekonomisine bir katkı olarak ele almak ve yatırımcıların kültürel alanlarda yatırımda bulunmasına cesaret sağlamaktır. Kanun tarafından tanımlanan teşvik başlıkları 2863 sayılı kanun kapsamında tanımlanan taşınmaz kültürel varlıklarla, SİNOP YÖNETİM PLANI incelemesi, koleksiyonu, belgeleri, arşivlemesi, yayımlanması ve kültürel varlıkların ve soyut kültürel varlıkların promosyonu ile bu konuda gerekli eğitimlerin sağlanması konuları ile paralellik göstermektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu 09. 08. 1956 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir ve Türkiye'deki doğal varlıkların korunması ile ilgili çıkan ilk düzenleme olarak ele alınabilmektedir. Kanun tarafından ormanlık alanlar sahiplik ve yönetim ve kalite ve karakter olmak üzere iki kategoriye ayrılmış ve böylelikle koruma, işletme, imar çalışmaları, sınırlandırma ve haritalama ile ormanlık alanların ağaçlandırılması hususlarında hükümleri içermektedir.

19. 07. 2005 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı kanunu alan ve toprak kaynaklarının bilimsel prensiplere dayanarak sınıflandırılması ve tanımlanmasına, alan kullanımına ilişkin planların hazırlanmasına, koruma ve geliştirme sürecindeki müşterek yöntemlerle sosyal, ekonomik ve çevresel bağlamların değerlendirilmesine ve korumanın yanlış kullanımı, suiistimali ve basitleştirilmesinden korunmasına ilişkin yöntem ve prensipleri içermektedir.

3194 sayılı İmar yasasına 3194 sayılı düzenleme ile eklenen 8.1.c. fıkrası ile 5403 sayılı kanun aracılığıyla, geçerli bir izin olmadığı sürece tarımsal alanların tarım amacı dışında kullanılması amacıyla plan geliştirilmesi yasaklanmıştır.

“Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri” hakkındaki kanun hükümlerinde çıkartılan 644 sayılı kararname ile 4 Temmuz 2011 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, teşkilat ve görevlendirme hakkında Resmi Gazetede yayınlanan kararname kapsamında Teşkilat ve Görev değişikliklerine uğramıştır. 2861 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının korunmasına ilişkin kanunun içeriğinde, 17 Ağustos 2011 tarihli “Belirli Kanun ve Kararnamelerin Değişiklikleri üzerine Kararname” uyarınca belirli değişiklikler

gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, 2861 sayılı kanun tarafından yetkilendirilen doğal varlıklar ve koruma alanları hususundaki görev ve yetkiler Çevre ve Şehircilik Bakanlığına atanmış ve Kültürel ve Doğal Miras Koruma Müdürlüğü açılmıştır. Bu bağlamda, 2863 sayılı kanunun adı, “Kültür Miraslarını Koruma Kanunu” olarak değişmiş ve “Doğal” ibaresi Kurulun başlıklarından hariç tutulmuştur.

Düzenlemeler; kültür ve tabiat varlıklarının korunması üzerine Kabine tarafından çıkartılan düzenlemeler ve 16. 10. 1986 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Kamu Kuruluşları tarafından Sahip Olunan Yapay Olguların Kullanımı için Kanunlar, Düzenlemeler, Yöntem ve Prensiplerin uygulaması ile ilişkili ayar kılavuzları ve prosedürleri, ve 03. 01. 1964 tarihinde yürürlüğe giren Vakıflar Tarafından Sahip Olunan Tarifi ve Mimari Değerlerin Vakıflar Genel Müdürlüğüne Aktarılmasına ilişkin, 7054 sayılı kanunun Uygulanma Yöntemine Açıklama Getiren Düzenlemeler yer almaktadır.

İlke Kararları; Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Yüksek Kurulu, koruma alanları ve etkileşim alanları ile taşınmaz kültürel ve doğal kaynakların korunması ve restorasyonu hususlarındaki işlemlere yönelik ilke kararları getirmektedir. Bu çerçevede, Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Yüksek Kurulu tarafından getirilen, koruma düzenlemelerine ilişkin önemli ilke kararları şunlardır;

- 421 Sayılı İlke Kararı (19/04/1996), “Tarihi Sitler Koruma ve Kullanma Koşulları”
- 660 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları.
- 661 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Sit Alanları İle Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Bitişik Parselleri ve Koruma Alanlarındaki Tescilsiz Yapıların Bakım ve Basit Onarımları
- 663 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Taşınmaz Kültür Varlıkları İle Korunması Gerekli Kültür Varlığı Özelliği Gösteren Yapıların Tespiti ve Korunmalarına İlişkin Konuların Değerlendirilmesi Aşamasında Dikkate Alınacak Esaslar
- 664 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Sit Alanları Dışındaki Üzerinde Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı Bulunan Parsellerin Koruma Alanı
- 665 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları İle Koruma Alanları ve Sit Alanları Üzerine Konulacak Her türlü Işıklı ve Işıksız Tabelalar İle Çevresinde Yapılacak Donanımlar
- 666 Sayılı İlke Kararı (11/05/1999), Korunması Gerekli Tabiat ve Varlıklarından Anıt Ağaçların Tanımı ve Korunması
- 696 Sayılı İlke Kararı (11/14/2002), Arkeolojik, Doğal, Tarihi Sit Alanları İle Sit Alanları Dışındaki Tescilli Kültür ve Tabiat Varlığı Parsellerinin Koruma Alanlarındaki Tescilsiz

Parsellerde Uygulamaların Denetlenmesi ve İskân İzni

- 702 Sayılı İlke Kararı (04/15/2005), Kentsel Arkeolojik Sit Alanları Koruma ve Kullanma Koşulları
- 712 Sayılı İlke Kararı (05.03.2006) "Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik" in uygulanmasında ortaya çıkan sorunların değerlendirilmesi
- 720 Sayılı İlke Kararı (10/04/2006), Kentsel Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları (736 sayılı ilke kararı ile değişmiştir.)
- 728 Sayılı İlke Kararı (19.06.2007), Doğal Koruma Alanlarının Koruma ve Kullanım Koşulları
- 731 Sayılı İlke Kararı (06/19/2007), kültür ve tabiat varlıklarını koruma yüksek kurulunun vakıflar genel müdürlüğü idare ve denetiminde olan cami, mescit, türbe vb. kültür varlıklarının müdahale biçimleri uygulama ve denetimi ile ilgili ilke kararı

Yönetmelikler; kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına ilişkin kanunların ve düzenlemelerin uygulanmasını teminat altına almak amacıyla çıkartılmaktadır;

- ““Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” (11.27.2005 tarihli 26 006 sayılı)
- Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının ve Sitlerin Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik (03/13/2012 tarihli, 28232 sayılı)
- Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarının Yapı Esasları ve Denetimine Dair Yönetmelik (06.11.2005 tarihli, 25842 sayılı)
- “Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik” (07/26/2005 tarihli, 25887 sayılı)
- Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması Ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği: (14.12.2005 tarihli, 26023 sayılı)
- Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları, Proje Büroları ile Eğitim Birimlerinin Kuruluş, İzin, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik (06.11.2005 tarihli, 25842 sayılı)
- Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik (04.13.2005 tarihli, 25785 sayılı)
- Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik (07.15.2005 tarihli, 25876 sayılı)
- Tasarrufu Kısıtlanan Bina, Arsa ve Arazi Hakkında Yönetmelik (11.17.1986 tarihli, 19284 sayılı)
- Ulusal Müze Başkanlıklarının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik (11/11/2005 tarihli, 25990 sayılı)

- Vakıflar Genel Müdürlüğü Müzeler Yönetmeliği (02.06.2007 tarihli, 26426 sayılı)
- Vakıf Kültür Varlıklarının Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiraya Verilmesi İşlemlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (09/10/2008 tarihli, 26993 sayılı)
- Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde ve Turizm Merkezlerinde İmar Planlarının Hazırlanması ve Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik (11.03.2003 tarihli, 25278 sayılı)
- Kesin İnşaat Yasağı Getirilen Korunması Gerekli Taşınmaz Malların Hazineye Ait Taşınmaz Mallar ile Değiştirilmesi hakkında Yönetmelik" (02.08.1990 tarihli, 20427 sayılı)
- Kültür Varlıklarının Rölöve, Restorasyon, Restitüsyon Projeleri, Sokak Sağıklaştırma, Çevre Düzenleme Projeleri ve Bunların Uygulamaları ile Değerlendirme, Muhafaza, Nakil İşleri ve Kazı Çalışmalarına İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Yönetmelik (06.18.2005 tarihli, 25 849 sayılı, değişiklik: 10.08.2009 tarihli ve 27315 sayılı)
- Müzelerle, Müzelere Bağlı Birimlerde ve Ören yerlerindeki Kültür Varlıklarının Film ve Fotoğraflarının Çekilmesi, Mulaj ve Kopyalarının Çıkarılması Hakkında Yönetmelik (01.26.1984 tarihli, 18293 Sayılı)
- Kültür Yatırım ve Girişimlerine Gelir Vergisi Stopajı, Sigorta Primi İşveren Payı ve Su Bedeli İndirimi ile Enerji Desteği Uygulamasına Dair Yönetmelik (14.07.2006 tarihli, 26228 sayılı)
- Vakıf Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliği (10.09.2008 tarihli, 26993 sayılı)
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Belirlenen Koruma Planları Üzerine Yönetmelik (03/23/2012) Yönergeler; Yönetmelik hükümlerinin uygulama yöntemleri hususundaki talimatları içermektedir, kültür ve tabiat varlıklarının korunması adına yer alan direktifler aşağıdakileri içermektedir;
- Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 13 Ve 14 Üncü Maddeleri Gereğince Yürütülen İşlemlere İlişkin Yönerge (10.18.2004 tarihli, Bakanlık Makamının olur sayısı 25932)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Röleve ve Anıtlar Müdürlüklerinin Çalışmaları Hakkında Yönerge (08.08.2005 tarihli, Bakanlık Makamının olur sayısı 115203)
- Koruma Planlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi için Çalışma Esaslarını Belirleyen Yönerge (tarihli 09.02.1992, Bakanlık Makamının olur sayısı 2396)
- Müze ve Ören Yerleri Giriş, Bilgilendirme ve Yönlendirme Tabelalarına İlişkin Yönerge (11.23.2007 tarihli, Bakanlık Makamının olur sayısı 196 639)
- Kazı Alanlarında Yapılacak Kazı, Restorasyon, Konservasyon ve Çevre Düzenleme Uygulamalarının Denetlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge (08.09.2005 tarihli, Bakanlık Makamının olur sayısı 115 868) ve diğerleri.

İlgili Mevzuat:

Bu kısım, doğrudan bununla bağlantılı olmasa da koruma olgusuna tekabül eden hükümleri

içeren ve kültür ve tabiat varlıklarının korunması ile dolaylıca bağdaşan ilgili diğer mevzuat ve kanunları içermektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu 13. 07. 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanun ile belediyeler, kültürel ve doğal mirasların, tarihi dokunun korunması ve şehrin tarihi adına önem teşkil eden işlev ve konumların muhafaza edilmesi, bakım ve tadilat işlemlerinin bu amaç doğrultusunda yürütülmesi, şehrin gelişimi adına nitelik teşkil eden, günün şartlarına uymayan şehir alanlarının yenilenmesi, şehrin tarihi ve kültürel dokusunu korumak adına şehir ulaşımı ve gelişim projelerinin uygulanması adına sorumlu kılınmıştır.

6306 Sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” 31 Mayıs 2012 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kanun riskli yapılar ile riskli alan ve rezerv yapı alanlarının tespitine, riskli yapıların yıktırılmasına, yapılacak planlamaya, dönüştürmeye tabi tutulacak taşınmazların değerinin tespitine, hak sahibi olacaklarla yapılacak anlaşmaya ve yapılacak yardımlara, yeniden yapılacak yapılara ilişkin usul ve esasları belirlemektedir. Kanuna göre büyükşehir belediyeleri yerleşim, endüstri ya da ticaret alanları, teknoloji parkları için şehrsel ulaşım ve gelişim projeleri uygulayabilecek, kamu hizmet alanlarında rekreasyon ve sosyal ekipman alanları yaratabilecek, şehrin eski kısımları adına yeniden inşa ya da restorasyon çalışmaları düzenleyebilecek ya da deprem riskine karşı önlemler alabilecektir.

Uluslararası Sözleşmeler; Türkiye tarafından koruma alanında uluslararası temelde yasal olarak uygulanan sözleşmeler; Venedik Tüzüğü (1964), *Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme* (1972), Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması *Sözleşmesi* (2003), Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması *Tüzüğü* (Washington Tüzüğü -1987), Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü (1999), Viyana Memorandumu (2005). Bunlara ek olarak, Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşme ve Uluslararası Anıtlar ve Sit Alanları Konseyi Düzenlemesinin Türkiye Ulusal Komitesi de göz önünde bulundurulmalıdır.

1.4.2. KURUMSAL ÇERÇEVE

Anayasada kültürel ve doğal mirası koruma sorumluluğu devlete verilmiştir. Ne var ki, tarihi-kültürel mirasın arttırılmış sosyal farkındalık ve bilinç eşliğinde korunması güçlü bir halk yönetimini gerekli kılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti’nin 1982 Anayasasının 123. Maddesi idarenin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığını, Madde 126 ise illerin idaresinin yönetimin yerelleştirilmesine dayandığını belirtmektedir. Bu yönetimin ana

prensiplerine göre merkezi yönetim yönetimin tamamıyla merkez etrafında konumlandığı, merkezden uzak yönetimin ise yönetimin yerel birimlere aktarıldığı anlamını taşımaktadır. Bu bağlamda kültürel mirasın korunması için ulusal kamu kuruluşları, merkezi ve yerel yönetim kurumları iki başlık altında tetkik edilmektedir.

Merkezi Yönetim Kuruluşları

3046 sayılı Kanun ile uyumlu olarak mir bakanlığın merkezi kuruluşunun amacı bakanlığın sorumlu olduğu hizmetleri uygulamak ya da bu hizmetlerin hedeflerini ve poliçelerini belirlemek, bu hizmetlerin koordinasyonunu, izlenmesini ve takip edilmesini sağlamak amacıyla kaynak planlamak, örgütlemek ve sağlamaktır. Bakanlık il örgütleri bakanlığın koyduğu hedefleri yerine getirmekte sorumludur ve kamuya hizmet ekmektedir, hükümete ve / veya ilçe yöneticisine ya da direkt olarak merkezi yönetime karşı sorumlu tutulmaktadır. Merkezi hükümette kamu hizmetler için alınan kararlar merkezden alınmakta ve merkez tarafından uygulanmaktadır. Bu tip yönetimlerde finansal kaynaklar da merkez tarafından yönetilmektedir. Merkezi yönetim ile kararlar tüm ülkenin yapılagelişi kapsanabilmektedir. Merkezi yönetimin bazı güçlerinin yerel yönetimlere aktarılması durumunda “yerelleştirme” meydana gelmiş olur. Bu durum, kamu hizmetlerinin halka ulaşmasındaki verimliliği artırmaya yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda merkez yönetimindeki bakanlıklar ve kuruluşlar il seviyesinde örgütlenebilmektedir. Bunlar doğrudan merkez ile bağlantılı olan il kuruluşlarıdır. İl kuruluşları bağımsız bir şekilde hareket edememekte, personel, bütçe ve görevleri merkez tarafından belirlenmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı taşınabilen ve taşınamayan tüm tarihi, kültürel ve doğal varlıkların korunması adına nihai merkezi kuruluş olmaktadır. Onun bu konuda mevzuatları geliştirme yetkisi mevcuttur. Bu bağlamda kurulmuş olan Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ise tarihi ve kültürel miraslar hususundaki bakım, geliştirme, teşvik etme ve değerlendirme süreçlerini yürütmekte onları zarar görmekten korumaktadır. Genel Büro, Merkezi İl Kuruluşunu, İl Kuruluşunu ve Kültürel Mirası Koruma Yüksek Kurulu ile Bölgesel Kurullar dâhil olmak üzere Bilim Kurullarını içermektedir. Kültür ve Turizm bakanlığı, Kültür ve Turizm İl Başkanlığı tarafından temsil edilmektedir. Kültür ve Turizm İlk Başkanlıkları Kültür ve Turizm Bakanlığının il bazındaki temsilcileridir. İlişkili kuruluşlar ya da bireyler tarafından hazırlanan projeler ve Koruma Sitlerinin Koruma Planları, Koruma Kurulunun onayı olmadığı müddetçe uygulamaya konulamamaktadır. Samsun Rölöve ve Anıtlar müdürlüğünün görevleri arasında 2863 sayılı Kanun kapsamında kaydı bulunan müzelerin ve yapıların bakımı, onarımı, yapımı, araştırılması, restorasyonu, peyzajı, alışverişi gibi hizmetleri kapsayan projelerin yerine getirilmesi ve uygulanması bulunmaktadır. Kültür ve Tabiat

Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu merkezi hükümet tarafından bilimsel prensiplere dayanarak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen koruma ve sürdürülebilirlik faaliyetlerinin hızlandırılması amacıyla kurulmuştur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise Yönetim Alanını etkileyen merkezi yönetim acentelerinden ikincisi olmaktadır. Bakanlık, doğallığı korunan ve doğal varlık teşkil eden alanların korunmasından sorumludur. Bu bağlamlarda Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü doğallığı korunan ve doğal varlık teşkil eden alanların, o alanların tahrip edilmesinden sakınılması, yaşatılması, genişletilmesi, tanıtılmasından ve kullanılması adına tespitlerde bulunmaktadır. Merkez Teşkilatı, Merkezileştirilmiş İl Teşkilatını, Merkezi Doğal Miras Koruma Komisyonunu ve Bölgesel Komisyonları içermektedir. Çevre ve Şehir Planlama İl Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığının il bazındaki yönetim kollarından biridir. Genel Müdürlük kapsamındaki Samsun Doğal Mirası Koruma İlçe Komisyonu, doğal koruma alanları ve tabiat varlıklarının korunması, onaylanması ve teftişi ile sorumlu tutulmaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı ise bir diğer merkezi hükümet yetkilisidir. Onun görevleri, korunacak alanların tespiti adına poliçeleri geliştirmek, korumak, yönetmek, doğayı geliştirmek ve işletmek, özellikle ormanlar olmak üzere korunan alanları, milli parkları, doğa parklarını, doğal anıtları, doğayı koruma alanlarını, sulak alanları ve biyo-çeşitliliği ve avlanma ile vahşi yaşam muhafazasını yürütmek ve su kaynaklarının korunmasını ve sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Tarım, Hayvancılık ve Gıda Bakanlığı, kırsal alanların gelişimi, kırsal alanlarda yaşayan toplumun yaşam şartlarını iletme, tarımsal altyapıyı geliştirmek amacıyla yerel kaynakların örgütlenmesi ve hareketlendirilmesi, alternatif gelir kaynaklarının oluşturulması, toprağın, tarımın, hayvancılığın ve suyun korunması amaçlarını üstlenmektedir.

Vali, ildeki merkezi yönetimleri temsil eden en üst düzeydeki yöneticidir. İl İdaresi Kanunun 4. Maddesine göre “Vali devletin, hükümetin ve her bir bakanlığın temsilcisidir ve onların yönetsel ve siyasi gücünü temsil etmektedir.” Vali, ilde bulunan tüm il bazındaki büroların üzerindedir. Vali aynı zamanda Özel İl İdarelerinin de yürütme yetkisine sahip olmaktadır.

Bazı merkezi hükümet kuruluşları aynı zamanda bölgesel ofislere de sahip olmaktadır. Bölgesel teşkilatlar ise birden fazla ili içerebilmektedir. Bölgesel ofisler merkezi yönetime bağlıdır ve merkezi yönetim adına sorumluluk taşımaktadır. Bunlar, merkezi yönetimin kararlarını uygulayan ve onların bölgeden edindikleri bulguları merkezi yönetime aktaran bir aracı görevi üstlenmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, hem yurt içi hem de yurt dışında bulunan ve vakıflara ait olan taşınabilir ve taşınamaz kültürel varlıkların tespiti ile incelemelerin yürütülmesi, Genel Müdürlük ve kayıtlı Vakıflar tarafından sahip olunanların korunması, el değiştiren varlıkların incelenmesi, değerlendirilmesi, bakımı, restorasyonu ve muhtemel yeniden inşasını üstlenen

merkezi bir yönetim kuruluşudur. Vakıflar Genel Müdürlüğü aynı zamanda bölgesel teşkilatlar şeklinde örgütlendirilmektedir. Bölgesel ofisler, Kültürel Mirası Koruma Konseyi tarafından onaylandığı sürece kendi kontrolü altında bulunan kültürel miraslar bağlamındaki denetleme uygulamalarını yürütmekle yükümlüdür. Bunun yanı sıra kira ve protokol yöntemlerinin kullanıldığı zamanlarda, diğer devlet kuruluşları proje ve uygulama yürüteceği zaman Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün onayını almak durumundadır. Tartışma kapsamında bulunan varlıkların temel bakımı için de Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün onayının sağlanabilmesi gerekmektedir.

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı 25. 07. 2009 senesinde Bakanlar Kurulunun 2009/15236 sayılı kararı ile 5449 sayılı, 25. 01. 2006 tarihli "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" ile uyumlu olarak kurulmuştur. Bölgedeki illerin valileri, belediye başkanları, İl Genel Meclisi başkanlarını ve Endüstri ve Ticaret Odalarını, bölgesel üniversitelerin temsilcilerini, kamu kuruluşlarını, özel sektör ve devlete ait olmayan teşkilatları ve danışma şebekesi eşliğinde profesyonel personelleri içeren geniş ve etkili bir yürütme organı bulunmaktadır.

Yerel Yönetim Kuruluşları

Merkezileştirilmiş yönetim alınan kararlarda bütünlük ve tüm ülkede otorite sağlamaktadır. Ne var ki, yerel ihtiyaçları ve farklılıkları belirlemek ve onlara hızla karşılık vermek amacıyla yönetsel aranjmanlar son 20 senedir yerel yönetimler şeklinde sürdürülmektedir. 1982 anayasasında yerel yönetimlerin teşkilatı, görevleri ve güçleri kanun tarafından düzenlenmiş ve bölgesel yönetim ile uyumlu hale getirilmiştir. Yerel yönetimler özerk teşkilatlardır. Onlar merkezi yönetimin otoritesi altında yer almaz. Merkezi yönetim, bölgesel yönetim üzerinde "yönetsel himaye" yetkisine sahiptir. Yerel yönetimler üzerindeki bu yetki "yönetsel bütünlük" sağlar ve kamu menfaatlerini korur.

Sinop Alan Yönetim Birimi: Sinop Alan Yönetim Birimi 5226 sayılı Kanunun Ek-2 maddesine ve mevzuatlarına göre 14. 07. 2004 tarihinde kurulmuş, Sinop Belediyesiyle imzalanan protokolden sonra ilişkili ve 2863 sayılı Kanun kapsamında değişikliğe uğratılmıştır. O, Alan Yönetim Birimi tarafından talebe göre biçimlendirilecek bir Kontrol Birimine, Danışma Kuruluna, Yönetim Planı uygulama prosesinin Koordinasyonu ve Denetimi Komisyonuna sahip olmaktadır. Sekreteryaya hizmetleri, gerekli personel, araçlar, cihazlar ve donanımlar Sinop Belediyesi tarafından sağlanmaktadır. Alan yönetimi, tüm hissedarlar arasında koordinasyonu sağlayan bir platform olarak işlev görmek ve Dünya Miras Adayı alanları, uluslararası standartlar doğrultusunda hazırlanmış yönetim planı kapsamında koruma altına almaktadır.

Sinop Belediyesi tarafından kurulmuş olan, yerel yönetime haiz olan ve yerel yönetimin genel denetimi altında çalışan özel amaç oluşumları da bir takım hizmetler doğrultusunda çalışmalarını yürütmektedir.

Muhtarlar fiziksel ve sosyal ihtiyaçları belirlemek ve köy ya da mahallenin güvenliğini korumakla sorumludur ve bölgede yaşayan insanların yerel temsilciliğini üstlenmektedir.

Diğer Acenteler ve Teşkilatlar

Merkezi ve yerel yönetimlerden uzakta, ulusal skalada tarihi ve kültürel mirasların korunması adına katkıda bulunan ya da söz sahibi olan daha birçok kurum ve kuruluş var olmaktadır. Yerel bağlamda iyi örgütlenmiş sivil toplum kuruluşları ülkenin her alanında mevcuttur ve doğal varlıkların / mirasın korunması adına faal olarak katılım göstermektedir. Sinop hali hazırda var olan STK yapısına, özellikle de Sinopale'e sahiptir ve Sinopale planlama sürecine dâhil olmakta ve sivil katılım sürecine dair işbirliği kurulan partnerler arasında anlaşılması sağlanmalıdır.

TMMOB'a bağlı olan diğer Mesleki Odalar (TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ) ve üniversiteler de mesleki, yasal ve bilimsel faaliyetler kapsamında büyük katkılarda bulunmaktadır.

1.4.3 ALAN YÖNETİMİNDE MUHAFAZA

1.4.3.1 GÜÇLENDİRME MALZEMESİ VE ARKEOLOJİK KALINTILAR

Günümüz şartlarında Sinop kalesinin uzunluğu kuzeyde 800 m., doğuda 500 m., güneyde 400 m., batıda ise 270 m.dir.

Sinop Cezaevi İç Kale duvarlarına bakacak olursak; Özellikle Selçuklular döneminde Sinop'un Roma ve Bizans dönemi yapılarının ve özellikle de Helenistik dönem surlarının tahrip edilerek spolyen malzemeler olarak kullanıldığı görülür.

Antik kentleri oluşumu üzerine kısaca eğilecek olursak; Özellikle İ.Ö.2000 'li yıllarda başlayan kentlerin ve öncelikle Kutsal alanların- Akropol'lerin (yukarı şehir) nasıl bir koruma altına alındığı, alanları çevreleyen yüksek duvar ve kulelerden oluşan ve adına surlar dediğimiz mimari kolossal yapılardan var olduğu görülür. Savunma sistemlerinin varlığı üzerine Aristoteles'in yaklaşımı ilgi çekicidir; **“Koruma altına alınan akropoller Oligarşi ve Monarşiye, sur dışında kalan düz alanlar ise, halka ve demokrasiye uygun alanlardır”** der. Ancak Sinopê kentinin eski çağ yerleşme alanına bakacak olursak, bugünkü Sinop Arkeoloji Müzesi ve zamanında Sinop Parkı olarak adlandırılan ve yıllarca Sinop aristokrasisinin oturduğu yerde olasılıkla akropol ve kutsal alan ve çevresini tamamlayan yapılar yer alıyordu. 1951 yılında başlanan kazılar sırasında alanda çok büyük sayıda mermer mimari blokların gün ışığına çıkarıldığı bilinir. Olasılıkla bu yıkıntı ve tahribat, Kırım ile yapılan büyük deniz savaşı sonrası olmalıdır.

Sinop Baskını (30 Kasım 1853), Kırım Savaşının önemli çarpışmalarından biri olan baskın. Bu baskında Rus Karadeniz donanması, Sinop'ta Osmanlı donanmasına ağır bir darbe indirdi. Dünya deniz savaşları tarihinde yelkenli ahşap gemilerin rol aldığı son çarpışma ve gülle yerine patlayıcı mermilerin (humbara) kullanıldığı ilk çarpışma olarak Sinop Baskını'nın özel bir yeri vardır.

Ele geçen mimari blokların zamanımızda da aynı Selçuk ve Osmanlı dönemlerinde olduğu gibi; Park girişini sağlayan basamakların antik mermerler kullanılarak yapıldığı görülür. Alanda ele geçen arkeolojik

mimari bulgular, akropol olarak tanımlanan alanda bir Tapınağın ve Sunağının var olduğunu ortaya koyar. Her iki yapı temelleri incelendiğinde Altar'ın temel yapısının mermerden, tapınağın ise kireç taşında yapıldığı görülür. Kırım deniz savaşı sonrası tahrip olan kutsal alanın taşlarının değişik yerlerde kullanıldığı görülür. Kutsal alanın yapısal olarak podyum üzerinde küçük bir tapınak olduğu ölçülerinden anlaşılmaktadır. Genişliğinin 8.60m. uzunluğunun ise 15 m. olduğu saptanmıştır. Ancak tapınağın hangi düzende (İon,Dor veya

Korinth) yapıldığına ait elimizde alanda bulunmuş üst yapıya ait kanıt yoktur. Altar altında yapılan sondajlarda, olasılıkla Helenistik dönem öncesi bir yerleşmenin de varlığı bilinmektedir. Ele geçen pişmiş toprak Sima, antefix ve çatı kiremitleri aracılığı ile alanın Milet Kolonizasyonu, yani arkaik döneme kadar gittiğini söylemek mümkün olmaktadır. Geç zaman olarak Yüksek Helenistik-Roma evrelerini söylemek mümkündür. Bu bağlamda yukarı şehir-akropol kazıları aracılığı ile Sinopê kentinin Yunan döneminin İ.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısından başladığı ve Geç Helenistik (İ.Ö.30) evre sonuna Roma dönemi başına kadar sürdüğünü söylemek doğru olacaktır. Akropoller, barındırdıkları kutsal alanların saygınlığı ve kendisiyle özdeşleştirilen gelenekler nedeniyle gene de bir çok eski kentin yaşamına büyük ölçüde değerler katar. Akropol ile Agora (Pazar yeri) arasındaki felsefi ayrılık, aşağı kentte emek, üretimin başta geldiği, yukarı kentte ise düzeni koruyan asker ve kutsal alanlardan gelen kurban-et kebab kokusu.

Genel bir bakışla Surlar, İç Kale ve II. Abdülhamit tarafından yaptırılan ceza evinin, yapıldığı evrelerdeki görkeminden birçok ayrıntıyı kaybettiği, özellikle Selçuklukar tarafından yaptırılan İç Kale yapılaşması ile bu sonuca gitmek yanlış olmayacaktır. İç Kale olmaksızın Geç Helenistik dönemde yapılmış olan Surlar, büyük bir ustalık ve mühendislik çalışmaları ile özenle yapılmış taş işçiliği ile Kuzey Karadeniz kıyısında Antik dönemlerde yer alan önemli bir kent olduğunu ortaya koyar. Bu yapılaşmada yararlı koruma ile birlikte tüm bakış açısı ile, onların güzeli birleştirmede ne kadar başarılı olduklarını göstermektedir. Bu kadar nitelikli taş işçiliği sonrası, sur duvarlarının bu kadar vahşice yapısal fonksiyon değiştirmesi, Selçuklu gibi bir uygarlığın mı yoksa daha sonraki evrelerde mi bu anlaşılmaz duruma sokulduğunu, bize tarihçiler ve bu konuda çalışan diğer

8

disiplinler yardımcı olmalıdırlar. Surlar hiçbir zaman tüm bir kenti saran ve içine alan yapılar olamazdı. Bu olgu hiç kuşkusuz Sinop kentinde de karşımıza çıkar. Yunan-Roma ve Bizans yerleşiminin üzerine oturan Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi, Surların çizdiği sınırlı çerçeveyi saptamamıza pek yardımcı olamaz. Bugün büyük bir bölümü yok olmakta olan surların yalnızca İç Kale-Cezaevi kompleksi içeriğinde korunmayıp, Avrupa Birliği projesi ile birlikte T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığının da ayakta kalan ve kentin kimliğini içeren diğer parçalarında koruma ve restore edilmesi gerekir.

İç Kale ve Cezaevi

Resim 1-3 ; Olasılıkla Erken dönem temelleri üzerinde yükselen duvar örgüsünde; temelden başlayarak belirli yükseklikte ve alanlarda mermer sütun tamburları, olasılıkla bir yapının mermer rektogonal bloklarının, Hellenistik ana kale kale duvarlarından sökülerek getirilmiş bojaşlı piç mermer içeriğinde (kireç taşı) blokların kullanıldığı görülür. Söz konusu blokların aralarında ve üzerinde Karataş dediğimiz andesit benzeri rektogonal taş bloklar kullanılmışlardır (Res.2). Tüm duvarlarda dolgu olarak aralarında kimi yerlerde moloz taş

parçalarının kullanıldığı ve batı yönünde üst seviyelerde rektogonal mermer blokların (olasılıkla ortostat) yer aldığı görülmektedir(Res.1). Temel üzerinde çapları 30-40 cm. olan dokuz adet sütun parçaları ile yine temelde yer alan çapları 50-60 cm. arasında değişen 4 adet olasılıkla plaster sütun parçaları yer alır. Duvar kalınlığı göz önüne alındığında olasılıkla duvar içinde antik dönemlere ait moloz haline gelmiş mermer parçalarına rastlama olanağı kuvvetle muhtemeldir. Sur dibinde yapılacak küçük boyuttaki sondaj kazıları, İç Kalenin tarihsel süreci için bize faydalı bilgiler verecektir.

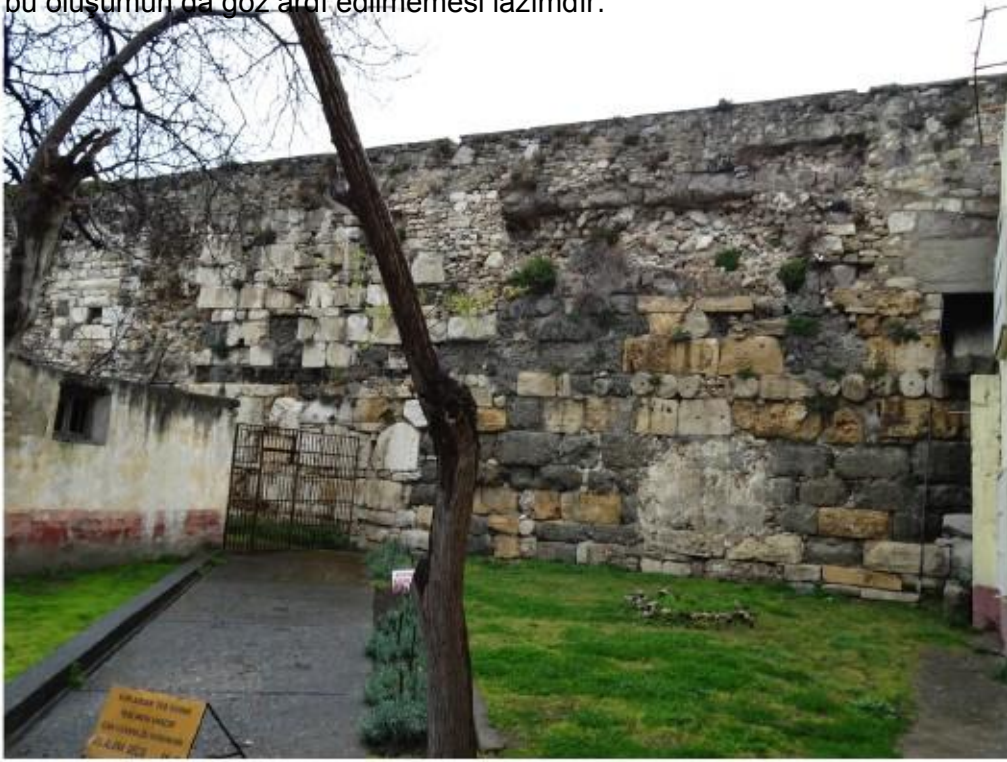

Duvarın devamında da çeşitli zamanlarda yapılan onarımların devam ettiğini görürüz. Özellikle moloz malzeme ile blok taşların birbirleri ile estetik olmayan buluşmalarını da kuzey yönüne doğru devam ettiği ve yine mermer rektogonal mimari duvar örgüsünün yer aldığı bir eklemenin varlığını söylemek mümkündür.

Resim 4; Hamam yapısının sağında kalan ana avluyu ayıran duvar büyük olasılıkla Cezaevinin kapasite artırımı ve idare binalarının güvenliği için olasılıkla Cumhuriyet döneminde moloz taş karışımı malzeme ile örülmüş olmalıdır. Hamam binasında arkasında doğu- deniz yönünde yer alan sur duvarında da aynı onarım ve büyütme sisteminin devam ettiği görülür. Temel üzerinde yükselen duvar örgüsünün de rektogonal sistemde yontulmuş piç mermerden devşirildiği ve üzerinde mazgallara kadar yükselen Karataş duvar örgüsünün de olasılıkla Bizans sonrası-Selçuklu döneminde ve daha sonra II. Abdülhamit zamanında tekrar onarıldığı sanılmaktadır.

Resim 5 ; Hamam yapısının kuzey-deniz yönü duvarına bakacak olursak, Res.1-3 de incelediğimiz duvar örgüsünün devam olarak karşımıza çıkar. Duvar örgüsü zamansal olarak sinopê antik yerleşmesinin süreç içinde nasıl tahrip edildiğini ve Selçuk'lularında Bizans'lılar gibi hazır yontulmuş taş malzemeyi kolayca devşirdikleri, birkez daha açık ve net biçimde ortaya koyar. Duvarda kullanılan antik mimari parçaların dağılışına bakacak olursak mermer, andesit ve kireç taşı ve moloz taş ve mermer kırıklarında oluştuğu görülür. Yüzeyde görülen dengesiz yapılaşma büyük olasılıkla Osmanlı_Kırım Deniz savaşı sonrasında olan tahribatin da izlerini ortaya koyar. Özellikle andesit ve mermer blokların arasında yer alan moloz tamamlamalar, olasılıkla bir yıkım sonrası oluştuğunu bize göstermektedir. Duvar sağlıklılaştırılması sırasında bu detayların yok edilmemesi gerekir. Duvar ile ilgili anlatımlarda bu oluşumun da göz ardı edilmemesi lazımdır.

Resim 6 ve 7 ; İç kalenin kuzey-doğu köşesinde yer alan ve olasılıkla ileride Arkeolojik Park olarak adlandırılan ve iç kule dibinde, Sinop Arkeoloji Müzesi tarafından gerçekleştirilen kazılarda olasılıkla Helenistik sur duvarlarının bir parçası olan kule yapısının temelleri gün ışığına çıkarılmış bulunmaktadır. Rektogonal mermer bloklardan oluşan olasılıkla cephede bir köşeleme stili ile yapılmış olmalıdır. Kazılar sırasında ana toprağa inilmiş ve taban üzerinden başlayan 3 sıra koruna gelmiş yükseklik saptanmıştır. Mermer rektogonal bloklar birbirlerine engeçler (demir-kurşun bağlayıcılar) ile bağlanmış olmalıdırlar. Büyük olasılıkla Roma-Bizans dönemi sonrası Ana kent surlarının Selçuklular döneminde büyütülmesi, özgün Helenistik dönem kulesinin de tahrib olmasına ve genişleme sırasında şpolyen malzeme olarak iç kale duvarlarında kullanılmış olmalarıdır. Geliştirme planında **“Arkeolojik Park ”**

olarak gösterilen alanın kazı çalışmalarının devamı sonrası ortaya çıkacak yeni kalıntılar ışığı altında Sinop Helenistik dönem yaşamına önemli bilgiler vereceği olasıdır.

Resim 8 ; Arkeolojik Park olarak adlandırılan ve Helenistik sur duvarlarının kule parçası olarak tanımlanan (Resim.4,5) Kuzey-doğu köşesinde yer alan duvarlarında yine Selçuklu ve Osmanlı- Cumhuriyet dönemlerinde üzeri bosajlı rektogonal örgü tekniğinde yontulmuş ve olasılıkla da Mithriades zamanında yapılmış sur duvarlarının tamir gördüğü ve zamanımızda da çimento harcı ile sürdürüldüğü saptanmıştır. Alanda yapılacak temizlik ve kazılar sonunda, gerekli konservasyon çalışmalarının yapılması alanın bütünlüğünün korunması yönünden önemlidir.

Resim 9 ; Ana surun kuzey-doğusunda, Kale yazısı Mahallesinin doğusunda, Müze-Cezaevi ana girişinin karşı duvarında sağdan sola 3. ve 4. kuleler arasında yer alan Osmanlı kitabeli alanda iki farklı kültürün izlerinin kullanıldığı görülür. Sur üst koyuna yakın bir alan içinde 4 satırdan oluşan Osmanlıca-eski yazı-arapça harflerle yazılmış, bir kitabe yer almaktadır. Kitabenin üst sınırı olasılıkla Roma dönemine ait bir kapı üst lentosu ile sınırlandırılmıştır. Kitabenin düşey sağ ve sol yanlarında ise çok tahrip olmuş ve İki aslan başı yer alır.

Olasılıkla aslan başları gövdeleri ile duvar içine gömülmüş olmalıdırlar. Eski Çağlarda aslan heykelleri öncelikle kaleleri, daha sonra kutsal alanları, mezarları ve Kent kapılarında yer alarak koruma ödevlerini yüklenirlerdi. Sur duvarına gömülü aslan başları olasılıkla Roma dönemine ait bir kapı veya kutsal bir yapının korumasında sergilenmiş olmaları gerekir. Doğa koşulları içinde her iki başın çok tahrip olduğu ve zaman içinde detaylarının kaybolduğu görülmektedir. Kitabeyi üst yüzeyinde taçlandıran kapı lentosu, bir korniş gibi yontulmuş ve altta ikili dar silme arada geniş bir boşluk üstte ise dışa taşkı ince ve oval topuk ile son bulur. Özellikle Kitabe ve Aslan başlarının restorasyon çalışmaları sırasında konservasyonlarının acilen yapılması, duvar yüzeyinde yer alan bitki örtüsünün temizlenmesi ve de özellikle köklerinin yok edilmesi gerekecektir.

Resim 10 ; Bugünkü ziyaretçi girişinin kuzeyinde yer alan birinci kule de karşımıza çıkan duvar örgüsü, kuşkusuz Selçuklu dönemi onarım ve genişlemesini en iyi biçimde anlatmaktadır. Mermer, kireç taşı, andesit ve yer yer görülen moloz onarımı ile daha önce de vurguladığımız gibi tarihsel sürçteki ekler ve büyümenin Selçuklu evresinde yapıldığını ortaya koymaktadır. Özellikle kuleye yükseklik kazandırılırken iç köşede kalan 3 faskıyalı silmeden oluşan dar çatı pervazı, ve ön cephede yer alan ikili konsül ayakları, kulenin yapımında özenli eklemeler yapıldığını göstermektedir. Birinci kulede de yer yer küçük onarımların daha sonraki evrelerde yapıldığı görülür. Kulenin dibinde dış cephe duvarına yapışık, koruma görevlilerinin oturduğu gecekondu görünümündeki, beyaz badanalı yapısında acilen proje kapsamında kaldırılması, duvar yüzeyini temizlenmesi gerekecektir.

Resim 11 ; Kuzey-doğu ana sur duvarının doğu yakasında sur üstüne taşan ve Adalet Bakanlığı tarafından genişleme ve yer kazanma dürtüsünden kaynaklanarak yapılan beyaz badanalı yapının ve buna bağlı diğer plansız gecekondu yapılaşmanın surlar üzerinden kaldırılması ve boşalan alanların acilen koruma altına alınması gerekmektedir.

Resim 12 ; Cezaevini çevreleyen ve özellikle Selçuklu ve daha sonra Osmanlı döneminde yapılan onarımlarda daha öncede belirttiğimiz gibi, bir çok Roma ve Bizans evrelerine ait yapıların mimari yapı taşlarının kullanıldığına değinmiştik. Bu duvar üzerinde yer alan şpolyen duvar örgüsü içinde yer alan ve arşitrav+friz düzeninde iki bölümden oluşan taşıyıcının cephesinde çok tahrip olmuş bir boğa başı yer almaktadır. Bu stildeki mimari parçalar üzerinde yer alan boğa başları tek bir figür olarak betimlenmezler. Birbirlerini belirli ölçülerde takip eden boğa başları, kendi aralarında çelenk kuşakları ile birbirlerine bağlanırlar. Birçok boğa betimlemesinde boynuzlardan inen boncuk dizileri yer alır. Ancak bu parçanın zaman içinde çok tahrip olmasından ötürü, bu ayrıntının var olup olmadığını saptamak oldukça zordur. Bu duvar içinde de Sinopê kent planı içinde olması gereken kamuya ait yapılardan devşirilen mermer mimari blokların da kullanılmış olduğu görülür. Bu Parça olasılıkla Sinopê Yunan-Roma tiyatro binasının skene frons sahne binasının, arşitrav üzerinde yer alan devamlılık gösteren friz kuşaklarında Boğa plastik betimlerinin yer aldığı olasıdır. Aşağıdaki örnekler fikir verebilir.

Soldaki Roma Milli Müzesinde saklanan bir friz bloğu (İ.S.3.yyıl) Sağda yer alan yine Roma'da saklanan mermer lahit parçası (İ.S.2.yyıl.)

Resim 13; Alanın Güney-Batı bölümünde yer alan Sübyan koğularının son binasının batı duvarı dibinde yer yatan mermer sütun prçası, 2,5-3 m. uzunluğunda 30-40 cm . çapında, taban kısmı sağlam tepesi kırık olarak yerde koruna gelmiştir. Olasılık Roma-erken Bizans evresine ait olan yekpare sütun, kilise veya tabernakıl olarak adlandırılan, kütüphane binalarının dış cephelerinde süsleyici olarak yer alan kırma çatılı iki sütunun taşıdığı yalancı tapınakcık yapılarında karşımıza çıkar. Bu alanlarda da çoğu zaman kentin büyükleri ve tanrılarla ilgili heykeller yer alır.

Resim 14 ; Sur içi alanının kuzey –batı, Cumhuriyet caddesine paralel ve Çocuk İslahevi bahçesin, sınırlayan duvarın iç cephesinde, daha önce Res.1de karşımıza çıkan temellerde kullanılan sütun tambur parçaları ile başlayan ve 4 sıra duvar örgüsü olarak devam eden ve belirli yükseklikte ve alanlarda son bulan mermer sütun tamburları yer alır. Ayrıca 1.sıra tambur sırası üzerinde, ikinci sıradaki üçlü tambur parçaları arasında kaideye (Plinthos) bağlı sütun tamburları kullanılmıştır. Olasılıkla yine halka açık bir yapının parçaları olan bu mermer bloklar, Osmanlı döneminde 1853 yılındaki Kırım deniz savaşı sonunda yapılmış olmaları akla gelebilir. Sütun tamburlarının arasında olasılıkla bir yapının mermer rektogonal biçimdeki merdiven basamakları yer alır. Sol alt köşede yer alan kaide-tambur parçasının üzerinde ise bir binanın üst yapısına-yatay dış sıralı Sima(çatı silmesine) bloku yer alır. Mermer devşirme malzemelerin üzerinde ise çok tahrip olmuş ve podyumlu bir yapının cella tabanından ve de cella duvar birinci sırası olarak kullanılmış olan orthostad duvar parçaları yer alır. Onların üzerinde ise kireç harcı ile bağlanmış moloz

duvarı sur boyunca yer alır. Duvar yüzeyinde bitki örtüsü azda olsa görülür. Duvar proje bağlamında sökülerek kaldırılacak olursa, duvar yüzeyinde görülen ve duvar dolgusu olarak ta kullanılmış olacağını varsayacağımız arkeolojik malzemelerin de, koruma altına alınması ve mümkünse bir plan içinde yerinde sergilenmesi uygun olacaktır.

Resim 16 ; Çocuk İslah Evi ve Müşahede Binası giriş kapısı Duvarının sağında yer alan bu mermer parça, Helenistik çağ ile başlayan ve Roma döneminde devam eden sunak ve atlarlar, daha çok kurban masası olarak betimlenmiş örneklerdi. Resim 12’de yer alan mermer parça üzerindeki betimlerden dolayı olasılıkla bir monolith kare biçimli altarın ön yüzü olmalıdır. Yatay olarak sur duvarı içine yerleştirilen parçanın kenarlarında “Fylae” olarak tanımlanan ve boğa ve diğer kurban hayvanlarının boynuzlarından aşağıya doğru sarkan ince uzun dil şeklinde bantlar yer alır. Roma’da saklanan ve aşağıda gösterilen mezar parçası üzerinde “Fylae-bantlar” görülmektedir. Söz konusu bantlar arasında ise Girland olarak tanımlanan çiçek ve meyvalardan oluşan çelenk kuşağının çok tahrip olmuş izleri görülmektedir. Kurban hayvanının başı plastik bir yontu olduğu düşünülürse, kullanım öncesi parçalanmış veya zaman içinde duvar örülürken koparılmış olmalıdır. Cezaevinin duvarlarında duvar içine gömülmüş olan plastik betimlemeli birçok parçanın olabileceğini düşünürsek, duvarlarda gelecekte yapılması düşünülen sağlıklaştırma çalışmaları sırasında, yüklenicilerin bu konuda dikkatli çalışmaları ve de Müze yetkililerinin gözetiminde bu çalışmaların yapılması tavsiye edilir.

Resim 17 ; Çocuk İslah Evi ve Müşahede Binası giriş kapısı Duvarı. Alana giriş zamanında dar ve küçük kapıdan girilmekte. Kapı üzerinde daha önce de kimi duvar örgüleri içinde yer alan üç faskıyalı bir kapı üst lentosunun bir bölümü yer alır. Malzeme olarak andesitten olan parça tam ölçülerinde değildir. Duvarın genel yapısına bakacak olursak; Sinopê eski çağ tarihinin çeşitli evrelerinde kullanılmış devşirme-şpolyen mimari elemanlarından oluştuğu görülür. Kapının üzerinde yine andesitten yapılmış ve olasılıkla bir kamu yapısına ait merdiven temel sıraları yer alır. Giriş kapısının solunda üst köşede ise duvar içine

boylamasına konmuş çeşitli çaplarda sğdan sola doğru bir sıra oluşturan yivsiz ve olasılıkla Roma-Bizans dönemine ait olan10 sütunun dış tabanları yer alır. Daha önce Res.12’de incelediğimiz parçanın yanında yer alan 3 mermer bloklar da eski bir yapının duvarlarına ait olmalıdır. Kapının solunda iki sıradan oluşan dar yüzeyli rektogonal temeller üzerinde ise Helenistik dönem sur duvarlarından bilinen bosajlı duvar örgüsü yer alır. Sol üstte yer alan sütun tabanlarının üzerinde ise dik konumda sıralanmış andesit bloklar görülür. Daha öncede belirttiğimiz gibi; duvar yüzeyi gerçek bir devşirme tekniği ile gelişi güzel ve acilen yapılmış olmalıdır. Giriş kapısının solunda köşede yer alan zamanımızda eklenen barakamsı binasında restorasyon çalışmaları sırasında kaldırılması gerekecektir. Zamansal olarak duvarın yapımına bakacak olursak; ilk başlangıcının Selçuklular döneminde İç Kale formatına dönüşüm zamanında yapılmış olmalıdır. Kullanılan devşirme malzeme ise Helenistik evreden başlayan ve olasılıkla Bizans dönemi sonrasında son bulan bir zamanı içerir. Sağıklaştırma sırasında öncelikle mermer mimari elemanları temizlenmesi, süreç ve tahribatla gezenlere Eski Eser korumada öğretici olacağı yüzünden, yerinde koruma ve dondurmanın ön planda tutulması gerekli olmalıdır.

Resim 18 ; Çocuk İslah Evi ve Müşahede Binası giriş kapısı duvarının arkasında kalan ve Cumhuriyet Caddesine arka yüzü yaslanan ve daha çok moloz malzeme ile yapılan ayırıcı duvar yapısı, diğer incelediğimiz sur duvarları ile yine aynı özellikleri taşır. İç avlu duvarının arkasında yer alan yapılaşmada, olasılıkla yine Osmanlı_Kırım deniz savaşının yaptığı tahrip izleri gözlenmektedir. Kütleli ve rektogonal mermer blokların aralarında yer alan

tamirat, sözünü ettiğimiz savaş sırasında İç Kale surlarında oluşan yıkınz haline gelen malzemenin acilen kullanılarak, duvar örgüsünün tamamlandığını aklımıza getirmektedir. Daha sonraki evrede ise (Res.18a) duvarın yükseltildiği ve sıvandığı görülür. Yaptığımız gözlemlerde belli bir onarım ve bölme işelmlerinde özellikle koruyucu iç kale duvarlarında sıvanın belli bir zaman dilimi içinde, olasılıkla da Cumhuriyet döneminde yapılmış olmalıdır.

Çevre ve Kültür Varlıklarını koruma anlamında 1970'li yıllardan bu yana projelendirilen gelişme ve politikalar sonucu; Ülkemizde de korumaya en etkin araç olarak, Kültür vr Turizm Bakanlığının öncellikle 2000'li yıllarla gelen bir ivme ile, kurumların bilinçlendiği görülür. Bu arada Avrupa Birliğinin desteklediği projelerde, bu ivmenin hızlanmasına imkan hazırlamakta, özellikle de Koruma u projelendirme konusunda Türk girişimcilerin ne kadar ileri noktalara ulaştıklarını bu proje kapsamında gururla izlemekteyiz.

Sinop İç Kale ve Cezaevi Kültürel Projesi ile birlikte alanda şimdiye kadar yasaklayıcı ve tescil kararlarının uygulamasında gösterilen özen, İ.Ö. 1. yüzyıldan bu yana koruna gelen bir kompleksin, Ülkemiz genelinde şanslı anıtlar içinde yer aldı aldığını da söylememiz gerekir.

Kale'nin koruma duvarları olarak tanımlanan surlar ve kuleler, yapısal özellikleri ile, daha sonra da değineceğimiz gibi; Ana Kale nin ve İ.Ö. 1.yüzyıldan zamanımıza kadar olan süreçteki kent kimliğinin evrelerini ortaya koyması yönünden bir terminus ante quem'dir.

1.Arkeolojik yönden konumuzun ana içeriği olan Kale ve daha sonra eklentilerle oluşan İç Kale surlarının tarihsel ve Fiziksel özelliklerinin saptanması.□2.Yapılan aykırı uygulamalarla özgün yapım sonrası fiziksel özelliklerin ne denli değiştirilmiş olduğudur.

3. Fiziksel özelliklerin ayrı ayrı duvarlar üzerinde saptanması, ilgili evrelere ait yapısal özelliklerin, restorasyon sırasında danışmanlık hizmeti veren “EMR” tarafından izlenmesi, gerektiğinde onarım ve konservasyon çalışmalarında küçük değişimlerin yapılmasında izinli kılınması.

Proje kapsamında yer alan çalışmaların sonuçlanması öncesinde, öncelikle restorasyon uygulamasını yüklenecek firmanın seçiminde dikkate alınacak en değerli husus; uygulayıcı ekip içinde de, denetleyici ve gözlemci bir ekibin aynı EMR Mimarlık ve Resto. firmasının oluşturduğu ölçüde olmasının sağlanması gerekecektir.

Projenin uygulama aşamasında geleneksel yapı ve projenin uygulama aşamasında, öncelikle yukarı fiziksel durumlarını izlediğimiz

duvarların ve alan içinde kalan ve de zamanının yapısal olarak mimari özelliklerini taşıyan ayakta kalan taşınmazlara yapılacak müdahaleler sırasında, eski belleğimizin yok olmasını sağlamak, yıkılan, değiştirilen plan ve özellikle İç Kale duvarlarında öngörülen sağlıklılaştırma ve onarım çalışmalarının yapılması sırasında projeye destek veren Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon projelerinde etkin olan danışmanlık biriminin de her zaman olayın içinde olmasının sağlanması gerekir.

Sinop İç Kale ve Sinop Cezaevi Koruma Geliştirme ve Yöre Halkı ile özdeşleştirme projesi kapsamında, Avusturyalı Firma tarafından yörede yapılacak anket ve benzeri araştırmaların tekrar, danışmanlık grubu ve en önemlisi, Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Başkanlığı, Sinop Belediyesi, Sinop Valiliği ve Sivil Toplum Örgütleriyle yapılacak bir toplantı ile, Sosyal Yaşama dönük bir “Sonuç Manifestesü’nün” hazırlanması, Yöre halkının Kültür Varlığına sahiplenmede önemli rol oynayacaktır. Bu bağlamda kent bütünü ve yakın çevre düzeyinde gözlenmiş politikalar içeriğinde, İç Kale ve Müze Cezaevinin sunduğu olanak ve sınırlamaların da birbirleri ile örtüştürülerek, gelecekteki olumlu kazanımlarında yöre halkına anlatılmasında, yapılacak restorasyon çalışmalarının ve alan içindeki yapılaşmanın nasıl ve ne içerikte kullanılacağının da, ilgili disiplinler tarafından önceden anlatılmasında yaralar vardır.

1.4.3.2. KORUMA DURUMU

Sinop şehrinin tarihi ve mimari önem taşıyan varlıklarının korunması için yeni bir gelişim konsepti oluşturulmalıdır. Ekonomik ve mimari gelişime zarar vermemek adına kentin bazı bölümleri korunmalıdır. Öte yandan şehrin diğer kısımları gelişecek ve modern bir kente dönüşecektir.

Koruma alanları, alan gelişim planlarında ve kent imar planı haritalarında gösterilmelidir ve bu planlar halka açık olmalıdır. Bu sayede yatırımcı ve müteahhitler projelerinin koruma alanında olup olmadığını ve hangi sınırlamalara tabi olduklarını hemen kontrol edebileceklerdir.

Koruma alanları oluşturulması fikri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- doğal koşulların korunması
- tarihi yapıların korunması
- simgesel yapıların korunması
- çeşitli işlevlerin korunması

Ana hedef dış görünüşün (cephelerin) korunmasıdır. Koruma alanında yeni bir yapı inşa edilirse, bu yapının bütün içerisinde ve şehir ölçeğinde görünümünün uyumlu olması önemlidir.

SİNOP İÇİN KORUMA PLANI

Bu plan aşağıdaki hedeflere ulaşılmalıdır:

- Temel bilginin geliştirilmesi
- Yeniden değerlendirme ve analizlerin geliştirilmesi
- Varlıkların değerlendirme ve değerlemelerinin nesnelleştirilmesi
- Kentteki yeni koruma alanlarının düzenli bir şekilde izlenmesi

Aşağıdaki genel temel üzerinde bir yapı ve parsel arşivi oluşturulmalıdır:

- Parsel verileri hakkında geniş çaplı bilgiler
- Varlık verileri (mimar, müşteri, yaş, tip, kat, fotoğraf, vb.)
- Tanım ve değerlendirme

Bu arşivin verileri ışığında koruma alanlarının sınırları net bir şekilde belirlenebilecek ya da yeni koruma alanları oluşturulabilecektir. Ayrıca bu veriler ile koruma alanındaki yeni yapı projeleri için üst karar mekanizması oluşacaktır.

DÖRT ADIMDA SİNOP KORUMA ALANLARI YAKLAŞIMI

1. Yapıların genel değerlendirmesi için hızlı bir envanter çalışması

Bu çalışma yeni koruma alanlarının kurulması hedefine ve şehir yapısının analiz edilmesine katkıda bulunacaktır.

2. Seçilmiş koruma alanlarında temel envanter çalışması

Yapılacak temel envanter çalışmasıyla koruma alanı sınırları içerisinde yer alan yapılar daha detaylı bir şekilde gözlemlenecek, analiz edilecek ve değerlendirilecektir. Bu aşamada, yapı verileri arşivdeki bilgilerle desteklenecektir. Çalışma, varlıkların detaylı tanım ve değerlendirmeleriyle sonuçlanacaktır.

3. Yapıların durumu

Yapıların durumu için temel envanter çalışması süresince aşağıdaki konular dikkate alınacaktır:

- korunmuş parsel yapısı
- korunmuş cepheler
- korunmuş iç yapı
- korunmuş pencere yapısı
- korunmuş çatı yapısı

4. Yapıların yaşı

Hervarlıkyaşı, inşadönemive/veyacephesinininşadönemiiledeğerlendirilecektir. Hızlı envanter çalışmasında yapıların yaşı yaklaşık olarak belirlenirken, temel envanter

alışmasında arşivlere dayandırılmalıdır.

Örnekler, Koruma Planı çalışmasının eklerinde verilmiştir. Burada ayrıca detaylı talimatları, Alan Yönetimindeki tarihi servetlerle nasıl ilgilenebileceğinizi de bulabilirsiniz.

Bu hedeflere ulaşılması ve tatmin edici bir koruma alanları uygulaması için, Sinop Belediyesi bünyesinde bir mimarlık ve kentsel tasarım departmanı kurulmasını tavsiye etmekteyiz.

Bu departmanın hedefi Sinop kent dokusunun çağdaş bir şekilde gelişimi olacaktır:

- tekil varlıkların danışmanlık ve uzmanlık ölçeğinde değerlendirilmesi
- kamusal mekanın tasarımı
- kamu yapılarının planlanması
- kentsel gelişimin denetimi
- temel araştırmalar
- mimari yarışmaların değerlendirilmesi

Sinop Müzesi hali hazırda Sinop'ta yer alan tarihi binaların, onların durumlarının ve teknik verilerinin detaylı envanter listesini üretmiştir. Tüm envanter ayrıca işbu Alan Yönetim Planına eklenmiştir ve tüm bu yapılarla ilgilenen tüm bu projelerin temelini teşkil ettiği için anlaşılmaya ihtiyaç duymaktadır. Katalog akıcı bir şekilde güncellenmeli ve kamu adına sağlanmalıdır.

1.4.3.3 SİNOP İLİ GELENEKSEL AHŞAP MİMARİSİ VE KORUNMASI

Sinop İli Geleneksel Ahşap Mimarisi ve Korunması

Sinop ili kültür mirasında ahşap yapılar önemli bir yer tutar. Bu metinde Sinop mimarisinde ahşap malzeme kullanımının geçmişi, kentteki ve kırsaldaki ahşap yapı tür ve örnekleri ile bu kültür varlıklarının korunmuşluk durumuna değinilecektir.

Sinop ilinde ve Orta Karadeniz Bölgesi'nde bitkiler için elverişli bir sıcaklık ortamı bulunmaktadır. Kıyı ile 200-300 metre rakım seviyesi arasında Akdeniz türü bitkilerden defne (*laurus nobilis*), kocayemiş (*arbutus unedo*), zeytin (*olea europaen*), kızılıçık (*cornus mas*), böğürtlen (*rupus sp*), karaçalı (*paliurus aculeatus*), taflan (*evonymus verrucosa*) yetişir. 300 metre ile 700-800 metre rakım seviyesi arasında ise geniş yapraklı ağaçlardan kızılâğaç (*alnus barbata*), kestane (*castenea sativa*), karaağaç (*ulmus kampetis*), gürgen (*carpinus betulus*), dişbudak (*fraxinus oxycarpa*), çınar (*platanus orientalis*), meşe türleri (*quercus pedunculiflora*, *quercus armeniaca*, *quercus hartwissiana*) yetişir (Köksal ve Yakar'dan aktaran Tuna, 2008).

Sinop'taki Ahşap Yapı Örnekleri

Bölgenin yağmurlu ve rutubetli iklim özelliklerine uygun oluşu, çevredeki ormanlardan elde edilmesinin kolaylığı, geniş açıklıklara izin vermesi gibi avantajları nedeniyle ahşap, Orta Karadeniz'de ve Sinop'ta sıkça kullanılmış olan bir malzemedir.

Bölgede yapılan arkeolojik kazı çalışmaları ve yüzey araştırmaları sonucunda Geç Kalkolitik Çağ'dan beri uygulanan ve ana malzemesi ahşap olan bir mimari geleneğin çeşitli değişikliklerle günümüze kadar ulaştığı anlaşılmıştır (Tuna, 2008).

Sinop ilinde yer alan ahşap yapı örnekleri kentsel alanlarda genelde konut yapıları olarak, kırsal alanda ise konutla birlikte cami, serander, samanlık, ahır, değirmen ve fırın gibi yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır (Tuna, 2008). Ana yapı malzemesi ahşap olan bu yapılar bir çatki sistemiyle inşa edilmişlerdir. Konut yapılarının bodrum ve zemin katları genel olarak kargir, üst katları ise ahşap karkas arası tuğla veya kerpiç dolguludur (Yerlikaya, 2006).

Sinop'taki Ahşap Yapıların Korunmuşluk Durumu

1960'lara kadar ahşap yapılardan oluşmuş olan kent dokusunu koruyan Sinop, çeşitli yangınlar ve imar faaliyetleri nedeniyle bu dokuyu günümüze gelene kadar büyük ölçüde kaybetmiştir (Çetin, 2011). Bugün Tuzcular, Büyükçeşme, Kuruçeşme ve Yüksek Kaldırım Sokakları çevresinde bulunan ahşap yapılar haricinde kentin farklı noktalarında yeni yapıların arasında geleneksel ahşap yapılar bulunmaktadır. Kırsalda da durum kenttekinе benzerdir. Geleneksel ahşap yapılar yerlerini betonarme yapılara bırakmaktadır. Geleneksel ahşap yapıların yok olmasının nedenleri arasında kullanıcıların yeterli farkındalık seviyesinde olmayışı, doğal faktörler, sürekli bakım eksikliği, mülkiyet problemleri de sayılabilir.

Sinop ilindeki geleneksel ahşap yapıların korunması için Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescil çalışmaları yapılmış, İl Özel İdaresi ve Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından Kültür Envanteri oluşturulmuş ve bu envanter hem basılı olarak hem de internet üzerinden yayınlanmıştır.

Sinop'taki Ahşap Yapılar İçin Koruma Önerileri

Sinop ilindeki geleneksel ahşap yapıların korunması için yapılan tescil ve envanter çalışmaları önemli bir adımdır ancak geleneksel kent dokusunun korunabilmesi için bir kentsel sit alanının oluşturulması önemlidir. Ahşap yapılar için önemli bir tehdit unsuru olan yangınlara karşı bütüncül bir strateji geliştirilmelidir.

1999 yılında Mexico City'de kabul edilen ICOMOS Ahşap Tarihi Yapıların Korunması için İlkeler metninde de belirtildiği üzere; eğitim programları sürdürülebilir koruma ve gelişim politikasının temel koşuludur (ICOMOS, 1999). Ahşap yapı kullanıcılarının ve diğer vatandaşların farkındalık düzeyini arttırmak adına programlar düzenlenmeli; afiş, broşür, kitap gibi yazılı ve görsel yayınlar hazırlanmalıdır.

Yapıyı etkileyen doğal faktörlere karşı yapılması gereken sürekli bakım faaliyetlerini gerçekleştirmek için gerekli meslek insanlarının yetiştirilmesi ve geleneksel dülgerlik mesleğinin yeniden canlandırılması için kurslar açılmalıdır.

Ekonomik problemleri olan kullanıcılar Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın teşvikleri hakkında bilgilendirilmeli, sponsorluk faaliyetleriyle de bu kullanıcılar desteklenmelidir.

Sinop Belediyesi bünyesinde bir Koruma Uygulama Denetleme Birimi kurulmalı; yukarıda bahsedilen bilgilendirme programları, meslek edindirme kursları gibi etkinlikler bu birim denetiminde gerçekleştirilmelidir.

Sinop'taki Ahşap Mimarinin Korunması Çalışmaları için Mekansal Önceliklendirme

Sinop'taki geleneksel ahşap yapıların korunma çalışmaları kapsamında ilk olarak bir kentsel sit alanı tanımlanmalıdır. Kentte geleneksel yapıların yoğunlaşmış olduğu Tuzcular, Büyükçeşme, Kuruçeşme ve Yüksek Kaldırım Sokakları için rehabilitasyon projeleri gerçekleştirilmeli, buradaki uygulamalar kentteki diğer ahşap yapıların korunması için örnek teşkil etmelidir.

Kırsalda yer alan ahşap yapılar için de koruma stratejileri oluşturulmalı ve bölgeye özgü serander gibi yapı türlerinin ve farklı ahşap yapım tekniklerinin de korunması sağlanmalıdır.

Bibliyografya

Çetin, Burcu Can; Continuity and Change of the Urban Character of Sinop, 2011, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

ICOMOS, Principles for the Preservation of Historic Timber Structures, 1999, Mexico City

Tuna, Celal; Orta Karadeniz Bölgesi Sahil Kesiminde Geleneksel Mimari, 2008, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul

Yerlikaya, Gamze; Sinop Murat Koca Konağı Restorasyon Önerisi, 2006, Gazi Üniversitesi, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

İlgili Kaynaklar

Çakmak, Ayşe; Sinop Kıyı Kenti'nin Gelişimi, 2009, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Saraçlı, Sevil; Sinop İli, Merkez İlçesi, Gündükler Evi Restorasyonu, 2014, Gazi Üniversitesi, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Üstün, Fulya; Tarihsel Kaynaklara Göre Sinop Şehrinin Fiziksel Gelişimi (Antik Dönemden 19.yy. Sonuna Kadar), 2008, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Yılmaz, Süheyla; Sinop Okan Alpar Konağı Restorasyon Önerisi, 2006, Gazi Üniversitesi, Ankara, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

1.4.3.4 SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS

Somut olmayan kültürel miras UNESCO'nun 17 Ekim 2003 tarihli toplantısında kabul ettiği "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"nde şu şekilde tanımlanmaktadır: "Somut olmayan kültürel miras toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar anlamına gelir." Türkiye, yukarıda adı geçen sözleşmeye "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesinin

Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun” adını taşıyan, 21 Ocak 2006 tarih ve 26056 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan kanunla taraf olmuştur.

Ayrıca, 14 Temmuz 2004 tarih ve 5225 sayılı “Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanunu”, somut olmayan kültürel miras kavramını şu şekilde tanımlamaktadır: “Somut olmayan kültürel miras; Sözlü kültür ortamlarında halk tarafından yaratılan ve halkbilimi araştırmaları içinde yer alan; sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüel ve festivaller, halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar, el sanatları geleneği gibi kültürel ürünleri ve üretim süreçlerini ifade eder.”

UNESCO’nun kabul ettiği “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” somut olmayan kültürel mirasın belirlediği alanları aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

- Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlev gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar;
- Gösteri sanatları;
- Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şöenler;
- Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar;
- El sanatları geleneği.

Sözleşme, “koruma” terimini ise “koruma, somut olmayan kültürel mirasın yaşayabilirliğini güvence altına alma anlamına gelir; buna kimlik saptaması, belgeleme, araştırma, muhafaza, koruma, geliştirme, güçlendirme ve özellikle okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarma olduğu kadar, bu kültürel mirasın değişik yanlarının canlandırılması dahildir” şeklinde tanımlamaktadır.

Bu sözleşme ve koruma tanımında belirtilen konular ışığında öncelikle Sinop için bir “somut olmayan kültürel miras” envanteri hazırlanmalıdır. Somut olmayan kültürel miras öğeleri toplumla ve kentle birlikte yaşayan etmenler olduğundan bu envanterin güncelliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi önemlidir. Bu da bir dokümantasyon merkezinin kurulmasıyla mümkün olacaktır. Kurulacak bir web sitesiyle merkezin vizyonu ve misyonu kamuoyuyla paylaşılabilir ve site online bir envanter görevini üstlenebilir.

Bunun yanında somut olmayan kültürel mirasın korunması ve sergilenmesi için bir müze kurulabilir. Bu konuda Sinop Etnografya Müzesi’nin varlığı önemli bir fırsattır. Bu müzenin envanteri ve sunum yöntemleri geliştirilerek somut olmayan kültürel mirasın korunması ve tanıtılması adına önemli bir adım atılabilir. Müzeyle birlikte Pervane Medresesi’nde bulunan el sanatları çarşısı, somut olmayan kültürel miras öğelerinin yaşatılması ve toplumla buluşması için önemli bir noktadır. Burada somut ve somut olmayan kültürel miras öğeleri bir arada yaşatılmaktadır. Medresede bulunan çarşının tanıtım faaliyetlerinin artırılması ve çeşitli kültür sanat etkinliklerine ev sahipliği yapması önerilebilir.

Envanter hazırlanması ve dokümantasyon merkezinin kurulmasından başka bir diğer önemli adım eğitim faaliyetleridir. Eğitim faaliyetleri somut olmayan kültürel miras öğelerinin kuşaktan kuşağa aktarımını sağlamakla birlikte, unutulmuş olan öğelerin yeniden canlandırılmasını ve mevcut olan öğelerin de güçlenmesini sağlayacaktır. Dokümantasyon merkezi, müze ve el sanatları çarşısının dışında okullarda ve kentteki diğer kamusal alanlarda eğitim faaliyetlerine yer verilebilir.

Karadeniz’in önemli liman kentlerinden biri olan Sinop, tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, farklı medeniyetlerle alışveriş içerisinde bulunmuştur. Bunun sonucu olarak

Sinop geniş bir somut olmayan kültürel mirasa sahiptir. Bu mirasa ait öğelerden bazıları aşağıdaki gibi açıklanabilir.

- Sinop adının kökeni ve mitoloji ile bağlantısı: M.Ö. 7.yy'da Miletliiler tarafından bir ticaret kolonisi olarak kurulan Sinop kenti adını Irmak Tanrısı Asopos'un su perisi kızı olan Sinope'den almaktadır. Sinope başının kente ait sikkeler üzerinde de bulunuyor olması bu savı destekler niteliktedir.
Bir gün Zeus, Sinope'yi görür ve aşık olur. İstedğini elde etmek için her şeyi yapabilen Zeus, Sinope'nin güzelliği karşısında hiç bir şey yapamaz. Sinope'ye aşkına karşılık olarak her istediğini yapabileceğini söyler. Bunun üzerine Sinope Zeus'tan kendisine dokunmamasını ister. Zeus, sözüne sadık kalmış ve Sinope'yi alıp bugün Sinop şehrinin bulunduğu yere Karadeniz kıyılarına bırakmıştır.
- Diyojen ve öğretileri: Ünlü filozof Diyojen, M.Ö. 412 yılında Sinop'ta doğmuştur. Büyük İskender'e söylediği "Gölge etme başka ihsan istemem.", gündüz vakti elinde feneriyle dolaşırken söylediği "İnsan arıyorum, insan." sözleriyle tanınan Diyojen, Sinop tarihi için önemli bir figürdür.
- Seyit Bilal ve Türbesi: Seyit Bilal halk inanışında önemli bir kişidir. Kendisinin Halife Ömer bin Abdülaziz döneminde Orta Asya'dan savaşçılar toplayarak İstanbul'u kuşatmaya yöneldiğine, Sinop şehrine sığındığında tekfurun askerlerinin saldırısına uğrayarak başının vücudundan ayrıldığına ancak bu şekilde savaşımaya devam ettiğine inanılmaktadır. Seyit Bilal Türbesi her yıl birçok ziyaretçiyi ağırlamaktadır. İl genelinde Seyit Bilal Türbesi haricinde Çeçe Sultan, Sultan Hatun, Yeşil Türbe, Yesari Baba Türbeleri de halk inanışında önemli yere sahiptir.
- Helesa geleneği: Ramazan ayının on beşinci gecesini gerçekleştirilen Helesa, halk arasında yardımlaşmayı teşvik eden bir yürüyüştür. Halk arasındaki rivayete göre; fırtınalı bir kış gününde Sinop limanına sığınan bir gemi haftalarca limandan ayrılamaz ve zamanla kumanya sıkıntısı yaşanan gemide açlık baş göstermeye başlar. Dilenmek istemeyen tayfalar kimseden bir şey talep edemez. Bir gün kaptanın fikriyle geminin bir filikası süslenir, tayfalar filika ve fenerlerle Sinop'a iner ve manilerle şehrin sokaklarını dolaşır. Bunu gören halk ise gemicilere yardımda bulunur. Bu olaydan sonra her ramazan ayında bu gelenek tekrarlanmaktadır.
- Tekne modeli yapımı: 1940'larda Sinop Cezaevi'nde başlayan tekne modeli üretimi daha sonra şehir merkezine de yayılmıştır. Günümüzde Sinop denince akla gelen ilk hediyelik eşyalardan olan tekne modelleri, ahşap malzemeden el işçiliğiyle üretilmektedir.
- Ayancık göynek yakaları, Ayancık keteni, Boyabat Çemberi, Mahrama, Peşkir, Durağan Bezi: Sinop ili genelinde farklı ilçelerde el dokumacılığı geleneği devam etmektedir. Bu el sanatlarını canlandırmak amacıyla İl Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından araştırma çalışmaları yapılmakta kurslar düzenlenmektedir. Bu el sanatları Pervane Medresesi El Sanatları Çarşısı'nda sergilenmekte ve satışa sunulmaktadır.
- Bıçakçılık: Sinop'ta 1890'lardan beri dört kuşaktır devam eden bıçakçılık geleneği günümüzde de devam etmektedir. El yapımı bıçaklar Sinop'un simgelerinden biri haline gelmiştir.
- Dülgerlik: Sinop şehrinin karakterini oluşturan ahşap yapılar günümüzde kaybolmaya yüz tuttuğu gibi, dülgerlik mesleği de gitgide yok olmaktadır. Bu değerli mesleğin ve Sinop'un ahşap kültür varlıklarının korunması için Sinop Belediyesi bünyesinde Koruma Uygulama Denetim Birimi (KUDEB) oluşturabilir ve KUDEB bünyesinde ahşap yapılar ve dülgerlik hakkında meslek edindirme ve bilgilendirme kursları verilebilir.
- Denizcilik: Sinop şehri kurulduğu tarihten itibaren denizci topluluklara ev sahipliği yapmış ve gemi inşası için önemli bir merkez olmuştur. Buna bağlı olarak denizcilikle

ilgili meslekler Sinop'un en önemli geçim kaynakları arasına girmiştir. Günümüzde de devam eden bu mesleklerin geliştirilmesi ve daha iyi tanıtılması için bir müze kurulabilir, lise ve üniversite düzeyinde denizcilik eğitimi veren kurumlar ile Sinop'un önemli kulüplerinden olan yelken kulübü gibi oluşumlar desteklenebilir.

- Doğum, ölüm, düğün adetleri, inanışlar, atasözleri, fıkralar, bilmeceler, ninniler, maniler, masallar, halk şiirleri: Hayatın dönüm noktaları olan doğum, ölüm, düğün gibi olaylar Sinop kültüründe önemli bir yer arz eder. Bununla birlikte toplum hayatını yansıtan sözlü edebiyat öğeleri ve inanışlar da Sinop kültürünü var eden önemli öğelerdendir. Yazılı olarak kayıt altına alınmadığı için bir kısmı kaybolan ya da kaybolmaya yüz tutmuş olan ve halen devam eden gelenekler, inanışlar ve sözlü edebi eserler kayıt altına alınarak belgelenebilir ve koruma altına alınabilir.
- Sinop mutfağı: Kulak hamuru (mantı), nokul, çerkez pastası ve peyniri, mısır çorbası, kestaneli iç pilav, içli tava, ıslama, katlama, hamursuz tatlısı, pilaki, mısır pastası, mamalika, keşkek, mısır tarhanası, sirkeli pırasa, kabak millesi gibi karakteristik yiyeceklere sahip olan Sinop mutfağına ait tüm tarifler derlenerek kayıt altına alınabilir ve gelecek nesillere aktarımı için kurslar düzenlenebilir, bu tarifleri içeren yemek kitapları hazırlanabilir.

Sorun: UNESCO sözleşmesi gereği somut olmayan kültürel miras tanımına ve koruma gerekliliklerine bağlı olarak yapılan çalışmaların yeteri kadar tanıtılmamış olması, bu iş için ihtisaslaşmış bir merkezin henüz oluşturulmamış oluşu (dokümantasyon merkezi vb.), somut olmayan kültür mirasının nasıl korunacağı ve sergileneceği konusunda bir tavrın belirlenmemiş olması

Hedef: Somut olmayan kültür mirası tespit çalışmalarının detaylandırılması, tanıtılması, mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarımının sağlanması

Strateji:

Strateji 1: UNESCO sözleşmesine bağlı olarak Sinop'a özgü somut olmayan kültürel mirasın tanımlanması ve tasnif edilmesi çalışmalarının detaylandırılması ve sürekli hale getirilmesi

Eylem 1: Somut olmayan kültürel miras çalışmalarının bir araya getirilebileceği, yazılı ve sözlü bilginin tasnif edileceği bir dokümantasyon merkezi kurulması

Strateji 2: Envanter çalışması gerçekleştirilmesi ve çalışmanın tanıtılması

Eylem 2.1: Somut olmayan kültürel miras envanterinin oluşturulması, düzenli olarak güncellenmesi ve somut olmayan kültürel miras haritalarının hazırlanması

Eylem 2.2: Oluşturulan envanterin basılı olarak ve internet üzerinden bir web sitesi aracılığıyla yayımlanması

Strateji 3: Somut olmayan kültürel mirasın korunması ve sergilenmesi ve yeni sergileme alanlarının oluşturulması

Eylem 3.1: Somut olmayan kültürel mirasın anlatımı için gerekli olan doğal ve kültürel mekanları korumak ve bu mekanlarda sesli ve görüntülü uygulamalar, işaretler vb. yöntemler ile sergilemeler yapılması

Eylem 3.2: Kentte mevcut bulunan Etnografya Müzesi'ni geliştirilmesi ve tanıtılması

Strateji 4: Somut olmayan kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması

Eylem 4.1: Toplumun genelini ve özellikle çocuklar ile gençleri hedefleyen eğitici, duyarlılığı arttırıcı ve bilgilendirici etkinliklerin düzenlenmesi

Eylem 4.2: Somut olmayan kültürel mirasın korunması için yönetim ve bilimsel araştırma alanlarında etkinlikler düzenlenmesi

Eylem 4.3: Uluslararası işbirliği; bilgi ve tecrübe değiş tokuşu, ortak girişimlerle ve ilgili STK'ların desteğiyle somut olmayan kültürel mirası korunması ve aktarılması

Sorumlu Kurum: Kültür ve Turizm Bakanlığı

Diğer Kurumlar: KTB Araştırma ve Eğitim Gen. Md., İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Alan Yönetim Başkanlığı, Sinop Belediyesi, ilçe belediyeleri, Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Üniversiteler, ilgili STK'lar ve araştırma merkezleri

İlgili Kaynaklar

Arıcı, Hüseyin; 71 No'lu Şer'iyye Sicili'ne göre Sinop ve çevresinde sosyal hayat, 1994, Marmara Üniversitesi, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Çapkan, Deniz; TRT repertuarında yer alan Sinop türkülerinin edebi ve müzikal analizi ve tasnifi, 2015, Haliç Üniversitesi, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Karacan, Neslihan; Sinop ili yerleşim yeri adları üzerine bir dil incelemesi, 2014, Kocatepe Üniversitesi, Afyon, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Kurt, Berna; Dansçı erkeğe yönelik önyargılı bakışın 'Sinop köçekleri' örneği üzerinden incelenmesi, 2007, Kültür Üniversitesi, İstanbul, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Mutlu, Kerim; Sinop'ta sosyo-kültürel ve dini hayat – Gürcüler örneği, 2007, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Özdemir, Coşkun; Sinop'un toplumsal yapısı, 2007, İnönü Üniversitesi, Malatya, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Yurdakul, Sevede Burcu; Sinop ilinde kültürel çekicilikler ve turizm amaçlı kullanım olanakları, 2012, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

1.5 ALAN YÖNETİMİNİN ÜSTÜN EVRENSEL DEĞERLERİ VE UNESCO ADAYLIK KRİTERLERİ

Üstün Evrensel Değer olmanın gerekleri şunlardır:

1. Alanın üstün evrensel değer tanımı

2. Alanın bütünlüğü
3. Alanın Özgünlüğü (Sadece kültürel özellikler)
4. Etkili koruma yönetimi

1. Alanın üstün evrensel değer tanımı

Sinop'ta alanın üstün evrensel değer tanımındaki UNESCO kriterlerine uygunluk için *UNESCO Dünya Miras Sözleşmesi Uygulama Rehberi'nde (2015)* listelenen on kriterden en az birinin karşılanması gerektiği belirtilmektedir. Bu husus göz önünde tutulduğunda, tanımda dikkate alınması gereken kriterler şunlardır:/

- (ii) dünyanın bir kültür bölgesinde veya bir dönemde mimarlık veya teknoloji, anıtsal sanatlar, kent planlama veya peyzaj tasarımı alanlarında önemli gelişmelere ilişkin insani değer alışverişlerine tanıklık etmesi;
- (iii) yaşayan veya yok olan bir kültür geleneğinin veya uygarlığın istisnai, ender rastlanan bir temsilcisi olması
- (iv) insanlık tarihinin önemli bir aşamasını veya aşamalarını gösteren bir yapı tipinin, mimari veya teknolojik bütünün veya peyzajın istisnai bir örneği olması;

Dış kale, iç kale, tersane, kilise ve cezaevi kompleksinden oluşan Sinop Kalesi, bir şehir ölçeğinde Anadolu'nun kültürel mirasının dikkate değer bir yansımasıdır. Üstün Evrensel Değer şehirdeki altı tarihsel katmandan dolayı verilmektedir: Helenistik ve Roma dönemi, Bizans, Selçuklu, Candaroğlu ve Osmanlı, 19. yüzyıl. Bu dönemlerin hepsi de arkeolojik alanlar, anıtlar, mimari yapılar, malzemeler ve alan düzenlemesi aracılığıyla şehirde hala temsil edilmektedir ve zaman içinde aynı şehri işgal eden ve geride görünür izler bırakan farklı kültürlerin tanığı olarak sonraki nesiller için gelecekte de korunmalıdır. Sinop'un saklı hafızası, Roma ve Bizans döneminden kalan yeraltı şehri ve kentin gelecekte bu konuyla nasıl ilgileneceği, Üstün Evrensel Değere ulaşmanın önemli unsurlarından biridir. İstisnai bina türüne örnek olarak; tarihin farklı katmanları ile zaman içinde farklı işlevleri olan iç kale, Selçuklu döneminden kalan iskele tersane ile 19. yüzyılda genişletilerek modernleştirilen Osmanlı döneminden kalma cezaevini kolaylıkla gösterebiliriz.

SINOP ŞEHİRİ

Sinop, Karadeniz kıyıları kuzeye bakan Boztepe Yarımadası ile Burnu'nun ucunda yer almaktadır. Kent, 41° 12' ve 42° 06' kuzey, 34° 14' ve 35° 26' güney enlemleri arasındadır. .

Sinop, Anadolu'nun en kuzeyinde yer alan İnceburun'a bağlanan Boztepe Burnundaki berzah üzerinde bir kale kenti olarak kurulmuştur ve sürekli doğu yönünde gelişmiştir. Tarih boyunca

kale hatlarını aşmayan şehir, bir liman kentinin özelliklerine sahiptir. Fırtınaya açık olduğu için kullanılmamasına rağmen kuzey doğudaki dış limanın eski zamanlarda kullanıldığı bilinmektedir. Eskiden bu dış limanı berzahın güneydoğusunda bulunan iç limana bağlayan bir tünel varmış Tünel, Büyük Selçuklu İmparatorluğu zamanında kapatılmıştır.

Şehir, bütün yüzey alanının %0,8'i olan 5862 km² alan kaplamaktadır. Batıda Kastamonu, güneyde Çorum, güneydoğuda Samsun illeri ve kuzeyde Karadeniz ile çevrilidir. Kent sınırları 475 kilometredir; bunun 300 kilometresi kara, 175 kilometresi deniz sınırlarından oluşmaktadır.

Kentte iki liman vardır; bunlardan biri kuzeybatıda, diğeri ise güneydoğudadır. Asıl liman güneydoğudaki koyda yer almaktadır. Akliman ve Hamsaroz koyları eski zamanların korunaklı alanlarıdır.

Sinop'un genel yapısı, paleozoik metamorfik kayalardan oluşmaktadır. Boyabat ve Durağan çevresindeki metamorfik diziler doğu ve güneybatı boyunca dağılmış haldedir. Sinop (Boztepe) Burnu'nda ve Boyabat yöresinin kuzeybatısında volkanik kayalar bulunmaktadır. Bölgede Sinop şehri ile Batı Karadeniz iklim özellikleri karışmış haldedir. Mevsimler arasında sıcaklık farkları çok fazla değildir.Şehirde yıl boyunca esen sürekli rüzgârlar hâkimdir.

Sinop ormanlarla kaplıdır ve her zaman yağış aldığı için bitki örtüsü açısından zengindir. Kentteki ormanlar hem sık hem de çeşit açısından zengindir. Çam, Köknar, Meşe, Gürgen, Kayın, Dişbudak, Karaağaç ve Kavak bu ormanlardaki başlıca ağaç türleridir. Bitki örtüsü 1800 metre seviyesine kadar görülmektedir.

Kazılardan elde edilen bilgilere göre tarihte bölgenin ilk kez Tunç Devri'nde (M.Ö. 3500-2000) yerleşime açıldığı anlaşılmaktadır. Kazılarda ele geçirilen taş aletler Üst Paleolitik Çağ'a kadar gitmektedir (M.Ö. 30.000-10.000). Bakırtaş Devri'nden (M.Ö. 5500-3200) Tunç Devri'ne (M.Ö. 3200-1200) kadar özellikle kıyıya yakın ırmak ağzlarında ve akarsu vadilerinde hala yerleşim olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bölgede yapılan araştırmalara göre M.Ö. 18. ve M.Ö. 8. yüzyıllar arasında bölgede yaşam olduğuna dair bir iz rastlanmamıştır. Bu dönem Sinop'un karanlık çağıdır.

Sinop (SINUWA, SINOPE) Hititler için önemli bir yerleşim alanıydı. Ancak şehrin tam kuruluş tarihi bilinmemektedir. Sinop o dönemde Karadeniz kıyı şeridindeki en önemli şehirdi. O zamanlar doğu ile batı arasında ulaşımı sağlayan ana yol Hattuşaş'tan geçerek Efes'te denize ulaşıyordu.

M.Ö. 756 yılında yeni bir şehir kurmak için Milet'ten ayrılan göçmenler bugünkü Sinop'un temelini atarak şehre ismini vermiştir.Diyojen'in Sinop'ta doğmuş olması antik şehrin önemini artırmıştır.

Lidya ve Kimer hâkimiyetinden sonra Sinop ve civarında ikinci bir kolonizasyon hareketi görülmüştür. Perslerin Lidyalıları yenilgiye uğratmasına (M.Ö. 546) kadar karanlık çağdır (M.Ö. 630). Perslerin Karadeniz kıyısındaki şehirleri nasıl idare ettiği hala bilinmemektedir. Bununla birlikte, zenginliklerini koruyan bu şehirlerin Perslerin atadığı Tiranlara vergi ödediği tahmin edilmektedir. Sinop eskiden Kapadokya Bölgesi, daha sonra ise Pontus Kapadokyası sınırları içindeydi. Sinop Bölgesi M.Ö. 5. yüzyılda Pericles'in hâkimiyetine girmiştir.

Büyük İskender 334 ve 332 yıllarında Persleri yendikten sonra bölge Makedonyalıların hâkimiyetine girmiştir. Büyük İskender'in ölümünden sonra Seleukos tarafından yönetilen şehir daha sonra Pontus İmparatorluğu'nun egemenliğine girmiştir. Romalılar M.Ö. 1. yüzyılda Karadeniz kıyılarının büyük bir bölümü ile birlikte Sinop'a da egemen olmuştur. Mali destek sağlanarak şehrin Roma Döneminde zenginleşmesi sağlanmıştır.

Bizans Döneminde Sinop için yeterli bilgi bulunmamaktadır. Ancak Genç Pliny'nin Trajan'a yazdığı mektuptan Sinop'ta yaşayan pek çok Hristiyan olduğu anlaşılmaktadır. Şehir idari olarak Armeniakon ve Pontus'a, dini olarak ise Hellenpotos Bölgesine bağlıydı. Balatlar Kilisesi'nin 4. yüzyılda inşa edildiği sanılmaktadır. Bizans Döneminde askeri açıdan önem kazanan Sinop'un bazı dini olaylar yüzünden kalesine çekilerek, ticaret ve kültür alanlarında gerilediği tahmin edilmektedir. Sinop, Justianus devrinde kale, su yolları ve kiliseler ile gelişmesine rağmen sonrasında yaşanan Arap istilaları gelişmeyi engellemiştir. Latinlerin İstanbul'u istilasından sonra David ve I. Andronikos'un torunlarından biri olan Aleksis Komnenos'un egemenliğinde bölgede Trabzon İmparatorluğu kurulmuştur.

Malazgirt Savaşı'ndan (1071) sonra Süleyman Şah'ın komutanlarından biri olan Karatekin, Paflagonya ve Sinop çevresini 1085 yılında Bizanslılardan almıştır. Bu tarihten sonra bölge Bizanslılar ile Selçukluların çekişmesine sahne olmuştur. Sinop Trabzon İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altına girmesine rağmen Selçuklular bölgeyi geri almıştır. Şehir, Moğol istilasından sonra sürekli el değiştirmiştir. 1277'de Pervaneoğulları, 1322'de Candaroğulları ve en sonunda Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır.

Sinop, Osmanlı İmparatorluğu zamanında Gelibolu ile birlikte donanma üssü olarak kullanılmış ve Kastamonu bölgesine dâhil edilmiştir. 16.yüzyılda Celali ve Suhte isyanları şehri tahrip etmiştir ancak Karadeniz muhafızı İbrahim Paşa isyancıların şehri almasını engellemiştir. Kazak istilaları IV. Murat zamanında durdurulmuştur.

Kaynaklara göre Ruslar Kırım'ı işgal ederken, tersanede yoğun olarak gemi yapımıyla uğraşıyordu. Rus Donanmasının gerçekleştirdiği Sinop Baskını Osmanlı ve müttefikleri ile Rusya arasında Kırım Savaşı'na yol açmıştır. Kırım Savaşı'ndan sonra Kafkaslardan gelen göçmenler Sinop sancağına yerleşmiştir. Savaştan sonra yapılan Paris Antlaşması uyarınca tarafsız hale gelen bölgede her iki tarafın da tersane veya donanma bulundurmasına izin verilmemiştir. Bu tarihten sonra ufak çapta da olsa tersane faaliyeti olduğu anlaşılmaktadır. II. Abdülhamit döneminde Sinop Kalesi cezaevi olarak kullanılmıştır.

19. yüzyılda yöre Kastamonu vilayetine bağlı Sinop sancağının sınırları içerisinde kalmıştır. I. Dünya Savaşından sonra bağımsız bir Pontus İmparatorluğu kurmayı amaçlayan ayrılıkçı çeteler, zaman zaman Sinop yörelerine de saldırmıştır. Üçüncü Ordu Müfettişliği'ne atanan ve Milli Mücadeleyi başlatan Mustafa Kemal Paşa, 18 Mayıs 1919 günü Sinop'a uğrayıp, buradan Samsun'a hareket etmiştir. Şehirdeki küçük İngiliz birliği, Sinop Mutasarrıfını tutuklamak ve hükümet konağına bayrak asmak istemişse de halkın sert tepkisi üzerine bundan vazgeçmek zorunda kalmıştır. Sinop ve yöresindeki Milli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin teşkilatlanması Mazhar Tefvik Bey'in gayretiyle hızla gelişmiştir. Sivas Kongresi'nde alınan karar gereğince Sinop ve nahiyelerinde Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin birçok şubesi açılmıştır.

SİNOP KALESİ

Kale, Boztepe Burnu ile burna giden yol üzerinde bulunan Akliman ve İç Liman arasında yer alır. Kale ilk olarak MÖ 7. yüzyılın ikinci yarısından beri etkin olan Milet Kolonisi zamanında görülmüştür. Şehir kalenin içinde kurularak uzun bir süre burada gelişmiştir.

Kale, iç ve dış kalesiyle iki bölümlüdür. Altyapıda büyük kesme taşlar kullanılması Helenistik ve Roma Döneminin özelliklerine işaret etmektedir. Bizans, Selçuklu, Candaroğlu ve Osmanlı dönemlerinde bazı tadilat ve eklemeler yapılmıştır. Kalenin büyük bölümü günümüzde terk edilmiş haldedir. İç limana bakan surlar ve doğudaki bölümler yer yer yok olmuştur. Dış kalenin uzunluğu kuzeyde 800 metre, doğuda 500 metre, güneyde 400 metre ve batıda 270 metredir. Kale duvarlarının kalınlığı 3 metre civarındadır.

2. Alanın Bütünlüğü

Sinop Kalesi'ndeki dış ve iç kaleleri değerlendirirken, Anadolu kale mimarisinin gelişme sürecinin incelenmesi yararlı olacaktır. „Kale“ sözcüğünün sözcük anlamı, kökünü kazmak ve kökünden sökmek anlamına gelen „kal“ sözcüğünden gelen „ka'la“ sözcüğü ile bağlantılıdır. Bu sözcük, dağ kadar büyük bulut ya da tırmanması zor büyük bir dağdan kopmuş kocaman

bir kaya anlamına gelir. Dağın tepesinde inşa edilen müstahkem yapı anlamına gelen „ka’la“ sözcüğünün buradan geldiği kabul edilmektedir. Başlangıçtan beri kaleler kavşak, ana yol, geçit, dağlar arasındaki geçiş yolları, Sinop Kalesi’nde olduğu gibi denize ulaşan burunlar, kıyıya yakın adalar ve köprübaşı gibi stratejik yerlerde inşa edilmekte ve bu süreçte tabiatın özelliklerinden yararlanılmaktadır. Kale inşası için yer seçilirken, özellikle doğal imkânları olan ve savunması kolay yerler göz önüne alınmaktadır. Kalenin uygunluğunu belirleyen koşullar seçilirken; öncelikle kolay ve az sayıda asker ile savunmaya imkân veren bir topografyaya sahip olması dikkate alınır. Ana kapı dışındaki kapılardan içeridekilerin dışarı çıkmasına imkân veren bir plan yapmaya elverişli bir arazi konumuna sahip olmasına önem verilir. Uzun süreli kuşatmalarda içeridekilerin direnişini artırmak amacıyla su kaynağı ile bağlantı ve bölgeye hâkim olma gibi özellikler aranır. Oysa kentlerdeki kaleler için biraz daha farklı özellikler aranır. Topoğrafik açıdan zor arazilerde inşa edilen ve başlıca işlevi çevreyi gözetlemek olan kaleler için yüksek temeller ve dik tepeler tercih edilir. Bu tür kalelerde genellikle bir garnizon bulunur ve kale komutanı (Dizdar) veya derebeyi kalede yaşar. Kent merkezinde inşa edilen kalelerde çoğunlukla saray ve diğer kamu binaları da yer alır. Bu tür kalelerde yer seçimini etkileyen unsurlar farklılık gösterir. Tekerlekli yürür kuleler ile yüksek tepeler üzerine kurulmuş bu kalelere saldırmak mümkün değildir. Yer seviyesinde inşa edilen bazı kaleler için yapay tepeler yapıldığı da gözlemlenmiştir. Böylece daha yüksek zeminde inşa edilen kaleler gibi kalelere yürür kule ile saldırmak imkânsız hale gelmiştir.

Türklerin Anadolu’ya gelerek sahip oldukları mirastan yararlandıkları söylenebilir. Türkler aldıkları kaleleri tamir ederek kullanmayı tercih etmişlerdir. Yeni kaleler de inşa etmişlerdir. Fethettikleri yerlerdeki kaleler yeterliyse, bunları onararak yeni birimler eklemişlerdir. Bazı bölgelerde yeni kale inşası gerekmiştir. Bu kaleler Türklerden önceki dönemde yapılanlardan farklıdır, özgün niteliklere sahiptir. Anadolu’da bulunan çok sayıda kale özgünlüğünü kaybetmiştir. Avrupa’daki kalelerin aksine dik noktalarda konumlananlar hariç Anadolu’daki kaleler genellikle taşocağı olarak kullanılmıştır. Bu yüzden, bazı birimlerin incelenmesi ve doğru değerlendirmeler yapılması çok zordur. Ayrıca Moğol istilas sırasında Anadolu’da kaleler de dâhil pek çok yapının zarar gördüğü bilinmektedir. Buna ilaveten, Osmanlı döneminde I. Selim ve Kanuni Sultan Süleyman’ın doğu seferleri sırasında yapılan tadilat çalışmaları 16. yüzyıl Osmanlı mimarisi hakkında bilgi vermektedir. Bu süreçlerde kaleler özgün Erken Ortaçağ Türk askeri kimliklerini kısmen veya tamamen kaybetmiştir. Son olarak, Sinop Kalesi de dâhil Kuzey ve Doğu Anadolu’daki birçok kale 19. yüzyıldaki Osmanlı-Rus savaşları yüzünden tahribata uğramıştır.

Bu bilgiler ışığında Sinop Kalesi ve bağlantılı yapılar her ayrıntıda farklı tarihi dönemlerin izlerini taşımaktadır. Sur duvarlarının altındaki düz kesme taş malzeme Helenistik dönemden

kalmıştır. Üzerinde kullanılan duvar taş işçiliği Bizans, Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemlerine aittir. Osmanlının yaptığı eklemeler özellikle surların üst kısımlarında artış gösterir. İç kale, dış duvarlar kullanılarak Selçuklular döneminde yapılmıştır. Bu sebeple, yukarıda söylenenler dış duvarlarda bulunan iç kale kısımları için de geçerlidir. Ancak Selçuklular tarafından inşa edilen kısımlarda Beylikler ve Osmanlı dönemlerine ait tadilatlar da vardır. Antik döneme ait, Kale ve iç kalede görülen devşirme malzeme, Bizans Selçuklular, Beylikler ve Osmanlılar dönemlerinde kalenin tamirinde ve yapımında kullanılmıştır.

Sinop kalesi ile iç kalenin mimari yapısı, malzeme ve yapım geçmişi bakımından Alanya Kalesi ile benzerdir. Alanya Kalesi, Sinop gibi bir „şehir kalesi“dir ve Kandeleri yarımadasında Helenistik döneme kadar uzanan bir tarihçesinin olduğu anlaşılmaktadır. Ancak günümüzde görülen tarihsel yapı Sinop'ta olduğu gibi 13. yüzyıl Selçuklu dönemine kadar gitmektedir. I. Alâeddin Keykubat 1221 yılında şehri fethedince kalenin yeniden inşa edilmesini emretmiştir. Kalede 83 kule ve 140 burç vardır. Surlar planlı olarak inşa edilmiştir; Ehmedek, İç kale, Adam Atacağı, Cilvarda Burnuüstü, Arap Evliyası Burcu ve Esat Burcu'na inerek, Tophane ve Tershane'yi geçip Kızıl Kule'de son bulur. Kale taş duvarcılık tekniği ile inşa edilmiştir ve mazgallarda Osmanlılar tarafından tadilat yapılmıştır. Mazgallarda ve Kızıl Kule'nin üst kısımlarında kuleye ismini veren farklı tuğlalar kullanılmıştır.

Sinop Kalesi ile bağlantılı bir diğer yapı da Balatlar Kilisesi'dir. Tarihçesi 660 yıllarına kadar giden kilise 11. ve 13 yüzyıllar arasında tahıl deposu (granarium) olarak kullanılmıştır. Türklerin egemenliği altında yapı Hristiyan cemaat için Meryem ile Mikail'in birlikte anıldığı Panaghia Manastırı'na çevrilmiş ve 1920'li yıllara kadar ibadethanenin yanı sıra mezarlık olarak da kullanılmıştır. Kilisenin bir apsisi ve Helenistik Bazilika planı vardır. Diğer duvarlarda dört sıra taş ve dört sıra tuğla vardır. Yapılardaki duvar resimleri 13. yüzyıl geç Bizans döneminin resim tarzını yansıtmaktadır ve saray etrafında aziz, melek ve figürler içermektedir. Günümüzde sadece şapelin tonoz kısmı ayakta, diğer bölümler açıktır. Yapıdaki kazı çalışmaları devam ettiği için kompleks hakkında ayrıntılı bilgi bu çalışmalar sona erdikten sonra verilebilecektir.

Arşivdeki dış kale ve iç kalenin tadilat kayıtlarına bakıldığında, son dönemlerde Sinop Kalesi ile savunma sisteminin tamir edilip yenilendiği anlaşılmaktadır: Kule burçları 1777 (h. 1191) yılında yapılmıştır. 1780 (h. 1195) yılında Sinop Kalesi'nin tadilatına başlanmış ve küçük bir kalenin inşa edilmesi düşünülmüştür. Aynı sene içinde „Piçe Kalesi“ ismiyle bu kalenin inşasına başlanmıştır. 1786 (h. 1201) yılında Altıkulaçzade Hüseyin Paşa'nın yönetiminde ve mimarbaşı Mehmed Tahir Ağa ile İbrahim Ağa'nın emri altında tadilata devam edilmiştir. Aynı yıl Seyyid Osman Halife ile tadilat devam etmiş ve iç kale, ada ve Karakum çevresine 4 yeni

burç eklenmiştir. 1789 (h. 1204) yılında da tadilat sürmüş ve Akliman'da 16 burç yapılmıştır. 1790 (h. 1205) yılında Sinop Kalesi ve burç inşaatları sona ermiştir. 1820-21 (h. 1236-37) yılları arasında Sinop Kalesi ve burçları aceleyle tamir edilmiştir. 1842'de (h. 1258) kalenin yine tahrip olmaya başladığı ve yeniden tadil edildiği görülmektedir.

Belgelerdeki tadilat kayıtlarına dikkat edilirse, Sinop Kalesi ile burçlarını savunma amaçlı yapılan tüm yapı çalışmalarının tarihi ile Osmanlı-Rus ilişkilerinin değişmeye başladığı yıllar arasında bir paralellik görülür. Buna göre Sinop Kalesi 1777-1790 (h. 1193-1205) yılları arasında sağlam bir tadilattan geçmiş, çevresine burçlar yapılmış ve adanın tepe noktasında „Piçe Kalesi“ isimli küçük bir gözetleme kulesi yapılmıştır. Bu dönemde Osmanlı İmparatorluğu 1783 yılında Ruslar tarafından istila edilen Kırım'ı geri almak için 1787 ve 1792 yılları arasında uzun bir savaş vermiştir. Bu savaş sonunda imzalanan Yaş Antlaşması'nda yenilen Osmanlı İmparatorluğu, Kırım'ın Ruslar tarafından işgalini kabul etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu, Ruslarla yapılan ve Küçük Kaynarca Antlaşması ile sonlanan önceki savaşlardan sonra kaynaklarını harap olmuş donanma ve askeri gücünü yenilemek için kullanmaya başlamıştır.

Yukarıda anlatılan siyasi olaylar sırasında Sinop'un tahkim edilmesi kaçınılmazdır. Anadolu'nun en ucunda Kırım'ın tam karşısında bulunan şehrin bir Osmanlı-Rus savaşında ilk hedef olacağı aşîkârdır. 1821 ve 1822 yılları arasında yapılan güçlendirme çalışmaları sırasında Rusların Rumeli ve Doğu Anadolu'ya ilerleyeceği savaş tahminleri etkili oldu. 1786 (h. 1201) tarihli ve Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Cevdet Tasnifine göre 10887 ve 18483 sayılı 2. Kayıt, Sinop Kalesi ile tersanesine kısmen değinmektedir. Bu kayıtlardan anlaşıldığına göre kalenin tadilatı 1787 (h. 1201) yılına kadar sürmüş, tamir edilmeyen hiçbir bölüm kalmamıştır. Bu belgelerden ayrıca kule ve kapıların isimleri de öğrenilebilir. Bunlar:

- Akliman ve Seyyid Bilal'e bakan Şehabettin kulesi
- Yunus kulesi
- Kumkapı ve Şehabettin kulesinin kuzeyinde bulunan kule
- Üç numaralı kapı ve pazara bakan kule
- Karanlık kule
- Boş Deniz Kapısı ve kulesi
- Kapucuk kulesi
- Müezzin kulesi
- Lonca kulesi
- Kule içindeki Kulluk kapısı
- Cebehane
- İç kaleye gelen tatlı su boruları
- İç kaledeki hendek köprüsü

- Lonca kulesi ile Karanlık kule arasındaki bağlantı

Bu ifadeler ile iç kale ve kulelerin kastedildiği düşünülmektedir.

Başbakanlık Osmanlı Arşivleri Cevdet Tasnifine göre 18483 sayılı belgede aşağıdaki kulelerden bahsedilmektedir:

-Uzun kule

- Karga kulesinin önündeki hendek duvarı (deniz tarafı yıkılmıştır)

-Kulluk kapısı (Duvar ile Kumkapı'ya bağlanır)

-Şatıroğlu çeşmesi (Kale yazısı'nda bulunmaktadır)

-Ağa kulesi (3 odası yenilenmiştir)

-Cebehane kulesi

-Tersane kapısı kulesi

-Yılanlı kule

-Tersanenin yanındaki Kethüda kulesi

-Cebehane kulesi- Yılanlı kule yakınındaki Eker Mescidi,

- Geyik kulesinin tepesi dışındaki her şey yıkılmıştır, tamir edilmelidir

-İki Sarımsaklı kule

- Karga kulesi ve eski kapı

-Boş kule ve tersane yakınındaki eski kapı

-İç kaledeki Karga kulesi – Karanlık kule bağlantısı

-İç kalede taştan, ahşap çatı ile kaplanmış malzeme deposunun inşası

-Tersane kıyısındaki taş yol

Kethüda kulesinin önünde bulunan kesme taş ile yan duvarları moloz taştan yapılan burcun restorasyonu

Kayıtlara göre tadilatların iç kale ve tersanede yoğunlaştığı görülmektedir. Bu süreçte iç kaledeki bütün kuleler tamir edilmiş, bazı kulelere gözetleme bölümleri eklenmiş, kale içine cephanelik inşa edilmiş ve kaleyi dış dünyadan ayıran hendeğin üzerine asma köprü yapılmıştır.

Sinop Tersane binasını incelemeyi önce Anadolu'da Türklerin denizcilik, tersane yapımı ve işletmesi hakkında bilgi verilmesi faydalı olacaktır. Gemi yapımı ile birlikte Türkiye'de tersanelerin tarihi Selçuklular dönemine kadar uzanmaktadır. Selçuklu döneminde akla ilk gelen tersaneler Sinop, Alanya ve İzmir tersaneleridir. Türklerin Batıya ilerlemesi çerçevesinde Emir Çaka Bey 1081 yılında ilk tersaneyi inşa etmiş ve ilk Türk donanması 50 gemiden oluşmuştur. Bunu Alanya ve Sinop tersaneleri izlemiştir. Alanya tersanesinde 80-

100 tonluk gemilerin yapılabilirdi tespit edilmiştir. Osmanlı döneminde tersane denizcilik ve donanma ile ilgili her türlü işin yapıldığı yer olmuştur. Bu dönemde akla ilk gelenler İzmit, Karamürsel, Gelibolu, İstanbul, Sinop ve Süveyş tersaneleridir. Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş döneminde Süleyman Paşa'nın Çanakkale'ye yerleşmesi ile Osmanlıların denizcilik merkezi İzmit'ten Gelibolu'ya taşınmıştır. Yine ilk dönemde Karesi Beyliği'nin Osmanlılara katılması ile Aydıncık (Edincik) bölgesinde tersane kurulmuştur. Daha sonra Bizans'tan alınan İzmit'te bir tersane kurulmuştur. 17. yüzyılın sonunda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki tersane sayısı 87'ye ulaşmıştır. Tersane-i Amire kurulana kadar Osmanlıların en büyük ve ilk gerçek tersanesi 1390 yılında Yıldırım Bayezid döneminde yapımına başlanan Gelibolu tersanesiydi. Konstantinopolis'in fethi ile Haliç'te Tersane-i Amire kurulmuştur. Tersane-i Amire ve Gelibolu'dan sonra Osmanlıların üçüncü büyük tersanesi İzmit ve Sinop tersaneleridir. Bunların dışında Samsun, Süveyş, Basra tersaneleri ile birlikte Rusçuk ve Birecik'te de tersane kurulmuştur. Tersanede gemi yapımında çalışanlara „tersane mimarı“ deniyordu. Ancak tersanelere ilişkin bilgilerde Tersane-i Amire erkânı, Tersane-i Amire halkı ve Tersane-i Amire işçileri arasında böyle bir kavrama rastlanmamıştır. Bu konudaki yayınlar ve belgeler, Tersane-i Amire'de çalışan mimarların ayrı bir kuruluştaki olmadığını göstermektedir. Tersane mimarlarının Konstantinopolis fethedildikten sonra kurulan Hassa Mimarlar Ocağı'na bağlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu ocak II. Bayezid döneminde sistemli hale getirilmiştir ve genel olarak İmparatorluktaki bütün yapı-tadilat işlerinin merkezi olarak tanımlanabilir.

3. Alanın özgünlüğü (Sadece kültürel özellikler)

Kökenleri Roma dönemine kadar giden ancak günümüze kalmayan Sinop hakkında sınırlı bir değerlendirme yaparken, çağdaşı olup hala ayakta duran Alanya Tersanesi ile karşılaştırma yapmak yerinde olacaktır. Bu bağlamda, Alanya Tersanesi'nin mimari özellikleri bize Sinop Tersanesi hakkında bilgi verebilir. Alanya Tersanesi, Alâeddin Keykubad döneminde 1220 ve 1224 yılları arasında Sinop Tersanesi'nden kısa bir süre sonra kurulmuştur. Yapı, kesilmiş kemerli neflerden oluşur. İç kalenin güney duvarında ve yine kemerli tonozlarda taş malzeme kullanıldığı görülmektedir. Bu çerçevede Sinop Tersanesi'nin de Alanya gibi deniz tarafında kesilmiş kemerli nefler ile yine kemerli tonozlardan oluştuğu düşünülebilir.

Tarihi Sinop Kalesi bünyesinde Son Osmanlı Dönemi'nde (1885) kurulan Sinop Cezaevi'nin yapısını incelemek için Türklere ve dünyadaki cezalandırma ve hapis geleneğinin anlaşılması faydalı olacaktır. Cezalandırmak için insanların kapalı yerlere konulması eski bir uygulamadır. Londra'da Londra Kulesi, Paris'te Bastille Kulesi, İstanbul'da Yedikule Zindanları, Topkapı Sarayı'nda Adalet Kulesi ve Sinop Kalesi bu amaçla kullanılmıştır. Ancak eski zamanlarda bu zindanlarda adi suçlular değil siyasi mahkûmlar hapsedilmiştir. Örneğin,

Tekfur Sarayı'nın önünde bulunan ve Anemas'ın bir sürelğine hapsedildiği Anemas Zindanı bu amaç için kullanılmıştır. Yine bir yeniçeri isyanında tahttan indirilen Genç Osman Yedikule'de hapsedilip öldürülmüştür. Batıda 19. Yüzyılın ortalarına kadar çoğu suçun cezası ölümdü. Bazı suçlular kolonilerdeki kamplarda cezalandırılıyordu.

Cezaevlerinde yargılanmayı, ceza kamplarına gönderilmeyi ya da ölmeyi bekleyen suçlular tutulurdu. Erken dönemlerde burçlar hapishane olarak kullanılıyordu. İlk ayrı hapishane II. Henry'in emri ile İngiltere'de kurulmuştur. Burası yargılanmayı bekleyen suçlular içindi. Günümüz bağlamında Avrupa'da ilk cezaevi 16. yüzyılda Hollanda'da kurulmuştur. 18. ve 19. yüzyıllarda cezaevi yapımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye'de Sultanahmet Cezaevi ve Sinop Cezaevi gibi hapishane tanımına uyan yapıların 19. yüzyıldan itibaren kurulmaya başladığı gözlemlenmektedir.

Sinop'ta iç kale sınırları içinde bulunan tarihi cezaevi kompleksi tarihi süreçler bağlamında incelendiğinde, sade bir işçilikle yapıldığı ve hiçbir süslemesi olmadığı görülmektedir. Taş ve tuğla kullanılan iç içe duvarlar sıva ile kaplıdır. Karşılaştırma yapılabilecek yapı türü, çok sayıda insanı içine alabilen cezaevi ya da kışla binalarıdır. Bu bağlamda, Edirne'deki Mahmudiye Kışlası iyi bir örnektir. Yangında tahrip olan kışla 1889'da yeniden inşa edilmiştir. L şeklinde planlanan yapıda, Sinop Cezaevi'nde olduğu gibi bir Türk Hamamı vardır. 1945'ten beri cezaevi olarak kullanılan bu yapıda Sinop Cezaevi'nde olduğu gibi malzeme olarak taş ve tuğla kullanılmış, duvarlar sıva ile kaplanmıştır.

Sinop Cezaevi'nde dikkat çeken diğer bir birim Türk Hamamıdır. Günümüze kalan Osmanlı su mimarisi örnekleri arasında hamam, kaplıca, çeşme ve sebiller bulunmaktadır. Bu çerçevede, hamam yapılarının ayrı bir yeri vardır. Anadolu Türk kültüründe hamam geleneği Selçuklular döneminden beri süregelmiştir. İçe odaklı yapılar olduğundan hamamların dış yapısı sadedir. Sosyal tesisler olarak tanımlanabilen çoklu yapılardan oluşan Sinop Cezaevi hamamında olduğu gibi sosyal tesislerdeki hamamlar genellikle orada kalan insanlara hizmet ederken, umumi hamamlar sıradan halka hizmet etmiştir. Bahsi geçen hamamların çoğu „Isıtmalı hamamlardır“. Bu hamamlarda su „külhan“ denilen büyük ocaklarda yanan ateşle ısıdır. Antik Çağlardan beri görülen ve Osmanlılar tarafından da kullanılan ısı teknolojisinde hamamın altındaki cehennemlikten geçen sıcak hava ve duman, cehennemliğin ayak kısımlarını ve üzerindeki mermeri dolduran ateşe dayanıklı taşları ısıtır. Ayrıca duvarların içine yerleştirilen (borulardan oluşan) ve cehennemliğin 20-25 cm üzerinde hamamın çatısına yükselen bacalar da içinden geçtikleri duvarları ısıtır. Hamam ve özel halvet hücrelerinin istenen kısımlarını çevreleyen boruları kapatan tuğla veya mermer kapılar kaldırılarak ve duvarların içinden yükselerek, buram buram duman sağlanır. Bu işlemler ile hamamın ısısı ayarlanabilir. Cehennemlikten geçen sıcak hava ve duman mermeri, borular içinden geçtikleri

duvarları ısıtarak, iç alanın ısınmasına katkıda bulunur. Ayrıca havuzlara su taşıyan borular, etrafındaki duvarı ve insanların yaslandığı kısımları ısıtır.

Sinop Cezaevi için inşa edilen hamam, sosyal tesis mimarisi kapsamında değerlendirilen hamam grubuna dâhildir. Geç Osmanlı Dönemi'nde inşa edilen (19. yüzyıl sonu) ve Cumhuriyet döneminde tadil edilen bu yapıda soyunma ve sıcağa alışma alanı olan ılıkılık, arkasında odunluk, kubbenin yer aldığı sıcaklık ve bunun arkasında su deposu ile külhan yer almaktadır. 19. yüzyılda şehir sakinlerine hizmet eden çamaşırhaneye benzeyen bir birim, cezaevi koşullarındaki gereksinimler nedeniyle hamam kompleksinin soyunma odasının yanında yer almıştır.

4. Etkili koruma yönetimi

Sinop Kalesi Alan Yönetimi Planı, sürdürülebilir yönetime yönelik UNESCO kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır ve kentsel master planı, turizm master planı, trafik master planı ve koruma ilkelerini içermektedir. Sorumlu kuruluşların desteğiyle her yıl gözden geçirilip yeniden tanımlanması gereken ve belediye ve alan yönetim kurulu tarafından onaylanacak alan yönetim planında tanımlanan eylem planı ile etkili koruma sağlanmaktadır.

Tarihsel malzemenin değerine ilişkin daha fazla bilgi için lütfen İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Türk ve İslam Sanatı Anabilim Dalı'ndan Yardımcı Doçent Doktor Fatih Elcil tarafından hazırlanan ekteki sanat tarihi raporuna bakınız.

2. YÖNETİM PLANI

2.1. YAKLAŞIM

2.1.1. PROJE SÜRECİ

Koruma, sürdürme, tarihi dokunun doğal entegrasyonla etkili ve yeterli bir şekilde değerlendirilmesi ve aynı zamanda değişen ihtiyaçları karşılamak ancak herkesin, her kurumun ve kuruluşun farkındalığını arttırarak mümkündür. Sonuç olarak birçok farklı ilişkinin enstrümanları Sinop Alan Yönetim Planı oluşturma sürecine uygulanmıştır.

Diyalog sürecine resmi başlangıç 2014 Aralık ayında gerçekleştirildi. Ama tabii ki hazırlık aşaması bundan çok önce başlamıştı. Belediyenin bütün temsilcileri ve Alan Yönetim Komisyonu bu toplantıların tümüne davet edildi.

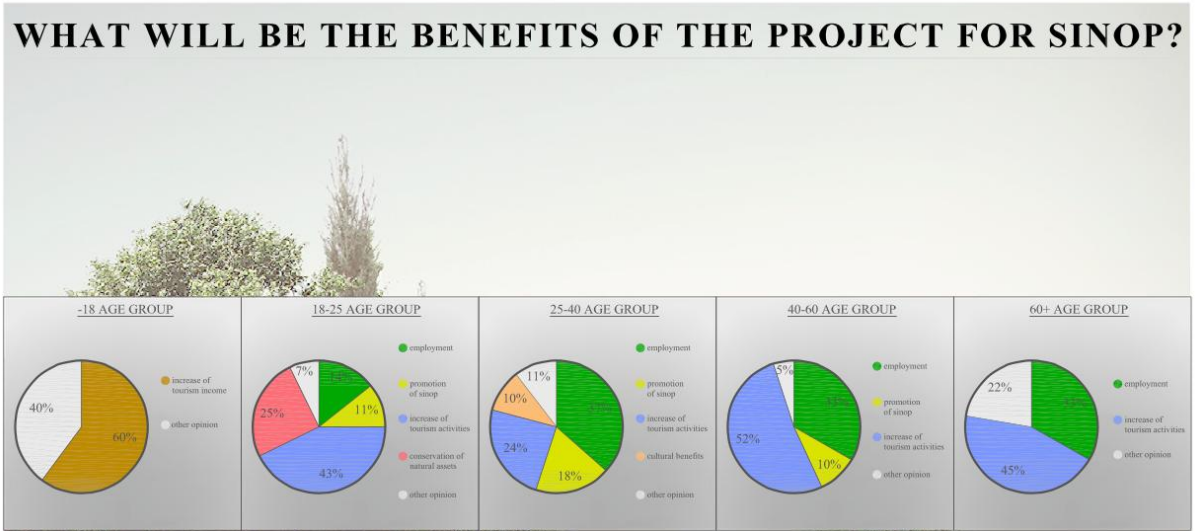
Ayrıca uluslararası ticaret birliği üyeleri farklı kar ortaklarıyla birlikte doğrudan geri bildirim almak için fikirleri tanımlama sürecinde çeşitli toplantılara katıldılar. İşbirliği bu kadar erken başlamışken, daha fikirler bile oluşmamışken iletişimde zorluklar yaşansa da bütün üyeler için yerel kar ortaklarıyla yakın dövizi garanti etmek önemli bir konstanttı.

Bütün ticaret birliği üyeleri sitede fazlasıyla zaman harcadı ve bütün büyüktoplantılara katıldı. Wehdorn Mimarlık, Sinop'ta kale kulelerinden birinin içinde kapıları halka açık bir ofis bile açtı ve Uluslararası ve yerel mimarlar proje üzerinde birlikte çalıştı.

Viyana Teknik Üniversitesi 25 öğrenci ile birlikte Mart ve Mayıs 2015'te sitede iki workshop düzenledi. Bunların amacı kent dokusuna daha yakın olmak ve genç kuşak mimarları projeye dahil etmektir.

Yayalardan ve yerlilerden geri bildirim almak için Sinop'ta anketler düzenlendi.

(Projenin Sinop'a ne yararları olacak?)

Üniversite ve Sinopale'nin işbirliği farkındalığı arttırmak için oldukça önemliydi. Ocak 2016'da İstanbul ve Sinop'taki Sinopale Forumu boyunca eleştirilere açık sunumlar yapıldı.

Mart 2016'da, dünyanın her tarafından uzmanların katıldığı 4 gün Sinop Üniversitesi'nde süren uluslararası bir konferans düzenlendi.

Konuşmacılardan biri inşaat mühendisi ve mimar, inşa mirasını koruma üzerine Emeritus Üniversitesi'nde çalışmalar yapmış Prof. **André DE NAEYER** konferansı aşağıdaki gibi yansıttı:

Uluslararası Konferans SINOP 15–18 .03.2016

Konferans Sonrası İfade **02.04.2016**

Tarihi sitede kültürel mirası korumak için Entegre Site Yönetim Planı.

Antwerpen olayı (B.) 1995-2015 ve Sinop için Site Yönetim Planı (T.)

Şehrin kültürel mirasının entegre site yönetimi genel olarak kentsel kaliteyi ve sürdürülebilirliği maksimize etmeyi amaçlar. Mimari miras bunun bir parçasıdır ve bu kaliteyi ve sürdürülebilirliği yaratmak için çok iyi bir katalizör gerekir. Bu, veri bilgisini uygun (yönetim ve finans) araçlarını ve geniş yerel halk tarafından desteklenen politik bir vizyonu ima eder. Bu iç içerik stratejik organizasyon ile birlikte halkın katılımına ve şeffaf karar verme ile birlikte başarılı bir sonucu garanti edecektir.

Bu süreç Antwerp şehrindeki seksenlerin sonuna doğru olan ekonomik ve demografik düşüş ve +/- yıllardaki başarı deneyimleriyle gösterilir. Bu, kabul edilmiş göstergelerde kentsel monitörden alınan veriye dayanan yeni bir küresel şehir uzaysal yapı planı tasarımı ile başladı. Böyle bir uzaysal yapı planı 60 ve 70'lerin yıllar süren anket ve danışmalarıyla yapılmış ve değişmesi zor olan geleneksel haritaları ile gerçek bir zıtlık içindedir ve oldukça esnek planlama araçlarıdır.

Yapı planı türü nesnel ölçüte göre kişinin kısa zaman içinde kararları veya saha müdahalesini uyarlayabileceği ve iletişimde şeffaflık, umumi ilgi ve düzenli geribildirim ilkelerinin olduğu esnek ve dinamik bir dökümandır. Bu nedenle girişimci tarafından yapılan

idraka hazır klasik mimari plan ile aynı değildir. Sadece uzaysal yapıyı (belediyenin gelecekteki şehir ve bölge planlama yönergeleri gibi) ve muhtemel müdahale kapasitesini tanımlamaktadır. Bu Prof. Wehdorn ve Prof. Luchsinger tarafından gelecekteki SINOP oluşumu için önerilen planın da türüdür. Bu plan Entegre Site Yönetimi Planı (ESYP) olarak adlandırılmaktadır. Antwerp Uzaysal Yapı Planı kalitenin farklı yönlerini ortaya koyan net bir uzun dönem vizyonu ve şehir hayatının sürdürülebilirliği ile başlar. (iskân, ulaşım, hizmetler, yeşil alan, halka açık alan, kültürel miras, koruma gibi). Bu vizyon ile uyumlu olarak makul bir zaman çizelgesi ile iyi hesaplanmış bütçe ve yatırım planı da bu yapı planında yer almaktadır. Tüm bunlar „şehir izleme sistemi“ aracılığıyla tüm alanlardaki (şehir, muhit, sokaklar, bloklar, meydanlar) mevcut ve gelecekteki durum gözetilerek oluşturulan yerel durum bilgisine ve derin bir araştırmaya dayalı olmalıdır. Bu gözlem uygun belirteçler seçilerek yapılır. Bu belirteçler; kent sakinleri ve kamu kuruluşlarının ihtiyaçları, nüfus verileri, sosyal kulüpler ve dernekler, halka açık alan kullanımı, kentsel dokunun muhafaza durumu, kültürel aktivitelere katılım, ziyaretçi sayısı ve zamanı, spor tesisleri, hareketlilik halleri, tehlike riski ve sivil savunma ve diğer belirteçlerdir.

„Entegre“ sürdürülebilir gelişim için tüm sosyal, ekonomik ve çevresel varlıkları içermelidir. Buna rağmen SINOP ESYP genellikle kültüre ve yaratıcılığa odaklanmıştır ve özellikle de bir miras inşa edilmek istenmektedir. Prof. Wehdorn ve Prof. Luchsinger'in sunumlarında gördüğüm kadarıyla SINOP ESYP'de güncel uluslararası bilim standartlarına ve UNESCO tavsiyelerine uygun olarak gerekli tüm veri toplanmıştır. Bu ESYP SINOP şehir bölgesinde ve özellikle de zengin mimari mirasına yapılan stratejik (iyi düşünülmüş ve uygun araçlar kullanılarak oluşturulmuş) müdahalelere karşı bütünsel bir yaklaşıma sahiptir. Ancak bu plan yine de somut bir müdahale planı değil bir „yönetim“ planıdır. ESYP tüm mevcut bilgiyi yönetmek ve müdahaleler için (kapasite geliştirme) fikir vermek amacıyla oluşturulmuştur. Bu ESYP nin kullanımı ve somut bir yapı projesine dönüştürülmesi uzun dönemli stratejide bir sonraki adımdır ve bu başka bir kurulun konusu olabilir.

Antwerp'teki deneyimimiz bize şehir planlamasındaki bu modern yaklaşımı uygulama fırsatı verdi. Küresel Uzaysal Yapı Planı veya ESYP içinde beş stratejik şehir bölgesi seçilmiş ve hareketlilik, iskân ve yeşil alanlar ile ilgili kabul edilen kıstaslara uyularak yeniden geliştirilmiştir. „Kapasite“ uyumlu uzaysal konsept baz alınarak ,gerçeğe dönüştürülmüştür. Bu konsept farklı seviyelerdeki yerel alanların gelişiminde bir müdahale aracı haline gelmiştir. Bu beş stratejik plan şunlardı: 1. Nehirdeki şehir (=kuzeyden güneye 5 km uzunluğundaki nehir setleri= sert omurga), 2. Yumuşak omurganın üzeri (= 5 km halka açık park alanında doğu - batı bağlantısı) 3. Çevre yolu ve şehir kapısı konut, 4. 19. Yy. konut kemeri, 5. Kanal bölgesi (endüstriyel faaliyetler). Bu bölgelerin her birinde kamu kuruluşlarının ve finansal yardım

veya vergi indirimi alan özel hissedarların ön ayak olduğu küçük ve büyük girişimler vardır. Kamu kuruluşlarının müdahaleleri yeni ulaşım hizmetlerini (belediye yollarının ve park alanlarının yenilenmesi) ve hem kent sakinleri hem de ziyaretçiler için inşa edilmiş yeni şehir süslemeleri ve dinlenme yerlerinin yapımını içermektedir. (Denizcilik Müzesi, Sanat Okulu & Konser Salonu, Adliye, eski ardiyelerin yenilenerek Merkez Şehir Yönetimi Binası'na ve Şehir Arşiv Binası'na dönüştürülmesi) Sosyal Konaklama Şirketleri 60lar ve 70lerden kalan köhne ve eski binaları yenileyerek bu dönüşüme destek oldular Özel mülk sahipleri mülklerini yenilemek için devletten teşvik aldılar.

Ayrıca kültürel miras yapıları da bu ilerleme sürecinde aktif rol aldılar. Tarihi binalar dikkatlice listelendi, sicile işlendi, belgelendirildi, resmi listeye işlenerek korundu ve mümkün olan yerlerde de yenileme çalışmaları yapıldı. Listedeki yapılar için halka ve özel mülk sahiplerine bir onarım hizmeti sunuldu ve işinde uzman bir şehir arkeoloji ekibi tüm yeni kazıları ve özel miras muhafaza çalışmalarını takip etti. Üniversitemiz tematik kültürel rotalarının veya şehirdeki yürüyüş yollarının belgelendirilmesine ve oluşumuna yardım etti. (Örneğin; P.P. Rubens'in tabloları). Tüm bunlar kent sakinlerini gururlandırdı ve şehirde bir kültürel biyografi oluşturdu. Antwerp yeniden insanların yaşamayı ve ziyaret etmeyi sevdiği, pek çok ekonomik aktivitenin yer aldığı bir cazibe merkezi halini aldı.

Mirasi değerlerin tehlikede olduğuna dikkat çeken bu süreç SINOP'ta da yer alabilir. Tüm kültürel ve tarihi materyal mevcut ve bu olaya tam farkındalık ilköğretimden başlayıp tüm eğitim seviyelerinde devam etmektedir. Ayrıca geleneksel pek çok zanaat faaliyetinin eğitimi de büyük öneme sahiptir. Özel bir yönetim tarihi açıdan önemli her yapı için „Kültürel Miras Kimlik Kartı“ düzenleyebilir ve tarihi, sanatsal yönü, muhafaza durumu, fotografik belgeleme gibi ilgili verilerle bu kimliği zenginleştirebilir. Şehir (veya Üniversite) bu işe küçük girişimlerle başlayabilir. Örneğin; arkeolojik Diyojen yürüyüşü, İslami miras yürüyüşü, Orta Çağ hisar yürüyüşü, ahşap evler yürüyüşü, gemi modeli yapımıyla geleneksel el sanatları yürüyüşü, ağaç oyma ve taş yontma, doğu mutfağı yürüyüşü vb. gibi iyi hazırlanmış halka açık yürüyüşler düzenlenebilir. Bu daha istikrarlı projelerin önünü açabilir. Sunumda Antwerp'in 5 stratejik bölgesiyle karşılaştırılabilecek farklı seviyelerden (bölgesel, orta ve yerel) bahsedildi. Gerçekleşme ölçütüne de finansal kaynaklar ve zaman çerçevesine dayalı olarak karar verildi. Site Yönetim Ekibinin belirli özelliklere sahip sınırlı sayıda proje seçtiği aşikârdır. Antik hapishane alanı halkın bazı ihtiyaçları doğrultusunda veya otel veya konut ihtiyacına ceap verecek şekilde yeni bir fonksiyon kazanmalıdır. Bir stratejik şehir bölgesi seçilmeli, bu bölge kültür ve sosyal amaçlar için geliştirilmeli veya yayalara uygun hale getirilmelidir. Eski tersaneler çocuklar için oyun alanlarına sahip yeşil alanlara dönüştürülebilir (hapishane alanı ile bağlantılı olarak) ve deniz kıyısındaki yürüyüş yolunun

bir parçası haline gelebilir. Liman gemiler ve/veya özel yat tekneleri için geliştirilebilir.

Tüm bunlar SINOP ESYN içinde hazırdır. Sadece birilerinin bu projeyi kağıt üzerinde yer almaktan kurtarmasına ve işi fiile dökmesi gerekmektedir. Her şey mevcut ihtiyaçlara ve gelecekteki vizyona bağılıdır. Bu vizyon da güzel ve ilgi uyandırıcı bu şehrin kapasitesinin farkında olan kent sakinleri tarafından belirlenmelidir. Bu kapasite ESYN'de açıklanmıştır ve tüm halk ile yabancı hissedarlar her müdahalenin değeri, riskleri ve durumu hakkında bilgilendirilmelidir. ESYN şehrin kültürel mirasının geri kazanımını ve değerinin artmasını sağlayacak olan adeta büyük bir ödöl gibi duran bu uzun projenin ilk adımıdır. Kapasite gelişiminden Prof. Wehdorn ve Prof. Luchsinger tarafından hazırlanan bu son derece modern ESYN'ye uzanan bu yolda, Belediye özel ve kamusal yaşamı geliştirerek bir toplum yapısı kuracaktır.

Belediye'ye ve tüm hissedarlara bu süreç için başarılar diliyorum

Ayrıca Mart ayında Türkiye ve diğer ülkelerden toplam 120 öğrenci Sinop'ta bu tarihi şehrin özel bir yerindeki kültürel mirasın tasarımı üzerine eğitim görmek için bir araya geldi.

Proje içindeki tüm faaliyetler belgelendi ve raporlar çevirileri ile birlikte tüm ortaklara ve yerel kuruluşlara gönderildi.

Resmi toplantıların detaylı listesi, katılımcılar, katılım aşamasında dâhil olan diğer hissedarlar, tüm araştırmalar ve konferans programı ekte yer almaktadır.

2.1.2 SWOT ANALİZİ

(GÜÇLÜ YÖNLER, ZAYIF YÖNLER, FIRSATLAR, TEHDİTLER)

Tüm hissedarların katılımıyla SWOT analizini gelecekte, Yönetim Planı'nın yasal güncelleme evresinde yenilemek daha uygun olacaktır.

2.1.2.1 HİSAR

Güçlü Yönler

- 19.yy dan kalan temel yapılar ile birlikte Osmanlı'nın son döneminin en önemli mimari eseri
- Şehrin doğu girişinde yer alması
- Topoğrafik lokasyonunun Hisar'ın şehir morfolojisindeki önemini arttırması
- Tarihin farklı katmanlarına bağlı olarak farklı işlevler
- Hisar'ın temel yapılarının kanun koruması altında olması
- Korunumu için bir müdürlüğün bulunması
- Tarihi şehir merkezi ile bağlantısından dolayı benzersiz bir karaktere sahip olması
- UNESCO'nun aday listesindeki Ceneviz hisarlarının bir parçası olması

Zayıf Yönler

- Muhafazası göz önüne alındığında kuruluşlar ile Belediye arasındaki savaş: Vakıf, Belediye, Bakanlık ve Site Yönetim Kurulu arasında kordinasyon sorunu
- Hisar müze olduğu için halkla ve sosyal hayatla direk bağlantısının olmaması
- Pek çok ses (Vakıf, Kültür Bakanlığı, Belediyelr, Site Yönetimi)
- Surların yanlış restorasyonu
- Yer altı mirası ve arkeolojik alan hakkındaki detaylı bilgi eksikliği, yanlış yerleştirme ve açık arkeolojik alanlardaki strateji eksikliği
- Hisar etrafında sonradan inşa edilen kalitesiz mimari
- Trafik sorunu
- Hisar'ın şehirdeki görünümü
- Hisar'ın hemen yanı başındaki düzensiz modern yapılar
- Özellikle yerel ve yabancı turistler için kılavuz eksikliği
- Hisar'daki yükseklik değişiminin engelli insanlar için sorun teşkil etmesi
- Kötü muhafaza koşullarının ziyaretçilere için tehlike oluşturması
- Arkeolojik alan üzerindeki beton tabaka
- 60 sonlarında yapılan kentsel dönüşümden kalanların tarihi yapıyı çevrelemesi

Fırsatlar

- Şehrin kültürel ve sosyal hayatının merkezinde yer alması

- Kent sakinleri ve turistler için ticaretin yapılmadığı bir alan oluşturması
- Çoklu kullanım: hapishane müzesi, çok işlevli salon, misafir sanatçı, sergi alanları
- Benzer alanların yeni yönetim metotlarını görmek amacıyla yeni operasyon modelleri için yeni bir bina olması ve bunun bir pilot proje olma ihtimali
- Genç girişimcileri katılıma, alt yapıya ve bölgede çalışmaya teşvik
- Site Yönetimi'nin kültürel miras için artan hassaslığı
- İnsanların geçmişlerini ve tarihi öğrenme isteği
- Aratan maddi ve manevi kültürel miras sevgisi ve isteği
- Şehirdeki engellerin kaldırılması, şehirde bir cazibe merkezi haline gelmesi, surların tarihi yapısının yeniden gün yüzüne çıkması, şehre kimliğini geri kazandırması
- Yeni iş imkânları

Tehditler

- İş, kültür ve sivil toplum dünyasının tarihi eserler hakkındaki bilgisizliği
- Güvenlik sorunları
- Hisar çevresinde yaşayan insanların farkındalığının olmayışı
- Yoğun trafikten, özellikle de ağır vasıtalardan kaynaklanabilecek muhtemel zarar
- Şehrin silüetinin yanlış restorasyon projeleri ve yeni yapılan kötü mimari ile tahribatı
- Şehrin kültürel yaşamında yer almaması
- Binaların ve Hisar'ın surlarının kötü muhafaza edilmiş olması

2.1.2.2 ŞEHİR İÇİ

Güçlü Yönler

- Tarihi zenginliği oluşturan birbirini sarmalamış ve birbiriyle örtüşen yapılar, gündelik mimari, şehir dokusunun çeşitliliği
- Kültürel ve yapı tarihinden haberdar, şehrin durumunu geliştirme motivasyon olan güçlü kent sakinleri
- Emsalsiz topoğrafya
- Yapı inşaatında güçlü kültürel kimlik: şehir surları kalıntıları, tarihi kereste mimarisi
- Karışık toplum yapısı
- Şehir merkezinde balıkçı limanı
- Mevcut manzara noktaları
- Şehir uçlarında surlar ve sahiller ile örtüşen açık alanlar

Zayıf Yönler

- Kent sakinlerinin yaşam şartlarını iyileştirmeye yönelik çaba ve yatırım eksikliği
- Fiziki farkındalık destekçilerinin olmayışı, Örn: Tarihi yapılar üzerinde reklam afişleri
- Birden çok, kordine olamamış otorite (Kültür Bakanlığı, Site Yönetim Kurulu, Belediyeler...)
- Mahalleler arasında düşük kaliteli alanlar
- Yeşil alan yetersizliği ve eksikliği
- Farklı hissedarlar arasında yerel proje fikirlerinin şeffaflığının ve kordinasyonunun olmayışı
- Yanlış restorasyonlar ve yanlış proje planlaması
- Envanter ve arşiv eksikliği, kültürel değere sahip antik eserlerin toplu bir envanterinin bulunmaması
- Trafik sorunu ve tüm alana yayılmış düzensiz park etme
- Rahat hareketi sağlayacak iyi düzenlenmiş kaldırımların eksikliği
- Halka açık alanların kalitesiz oluşu

Fırsatlar

- UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne giriş aşamasında olması
- Sinopale vasıtasıyla gelişen kültürel ve sanatsal faaliyetler
- Mahalle kimliklerini güçlendirecek yarı özel alanlar
- Tarihi ağaç evlerin varlığı ve tarihi şehir surları kalıntıları
- Yerel yönetimlerin eski tarihi eserler ve sürdürülebilir şehir modeli konseptine artan hassaslıkları
- Topoğrafi ve sahillerle olan bağlantı
- İnsanların geçmişlerini ve tarihi öğrenme isteği ve artan tarih bilinci
- Direkt görüş imkânları, özellikle şehir içindeki sahil manzarası korunmalı ve güçlendirilmelidir.

Tehditler

- Uluslararası koruma standartlarına göre tarihi yapıların nasıl yenilenip nasıl korunacağı hakkında yerel bilgi eksikliği,
- Bölgeyi yalnızca turistik açıdan geliştirme niyeti
- Genç ve eğitimli insanların şehirden ayrılma eğilimi
- Rüzgârlar ve dalgaların şehrin kuzey surlarındaki tarihi dokunun çürümesini hızlandırması
- Roman vatandaşları şehir merkezinden çıkarmak için yapılan yerel planlar.

2.1.2.3 ŞEHİR SUR KALINTILARININ YAKIN ÇEVRESİ – „KABUĞU“

Güçlü Yönler

- Helenistik döneme dayanan surlar
- Dönüşümün tarihi katmanlarına tanıklık etmesi
- Kümelenmiş taş kütleleri, dikkat çekici şekilde yatay ve dikey büyüme
- Surlara dokunabilme fırsatı
- Surların tepesine tırmanabilme fırsatı
- Surlar boyunca pek çok halka açık kullanım alanı
- Surların şeklinin eski Sinop'un darboğaz coğrafyasını sergilemesi

Zayıf Yönler

- Surların bazı kısımlarının çok kötü durumda oluşu
- Surların kuzey tarafının suların altında kalması
- Surların görünüşünün 1950lerden sonra kurulan fabrika yüzünden bozulmuş olması
- Surların içindeki ve dışındaki alanların kalitesinin düşmesi
- Sürekli trafik yüzünden surların çevresine aşırı yükleme olması
- Koruma için bir yönetim planının olmayışı
- Surların yanındaki alanların onarım çalışmasına uğrama ihtimali.

Fırsatlar

- Surların içinde ve dışında kalan alanları yeniden programlayarak surların durumunu iyileştirmek
- Bu alanların temel turistik aktiviteler ve denizle ilişkili yerel kullanımlar için tehlike teşkil etmesi
- Şehrin içinden geçen halka açık alanların tadilatını hızlandırması
- Kara ve deniz arasındaki dramatik ilişkinin sahnelenmesi
- Gelecekte eski şehrin etrafına yapılacak kordon
- Ses ve ışık gösterisi
- Surların iskeletini güçlendirmek amacıyla öğrenciler ve çıraklar için açık atölyeler

Tehditler

- Koruma için var olan belirsiz sorumluluk ve bilinç
- Farklı yetkililer tarafından koordinesiz planlama ve inşaat faaliyetleri
- Hissedarların çeşitli ancak çelişkili fikir ve istekleri

- Zamanla korumanın zorlaşacak olması
- Duvarın kötü durumundan dolayı kaza tehlikesi
- Kalıntıların daha da artması
- Turist işgalinden kaynaklı aşırı vergi yükümlülüğü

2.1.2,4 Geniş ölçek (SINOP 1, 2 + 7)

Güçlü Yönler

- Muhteşem manzara ve doğal güzellikler
- Neredeyse her yer Karadeniz'e bakıyor, çoğu hem güney hem kuzey cepheli
- Şehre yakın eski yapılar (manastır, Balatlar kilisesi, kale)
- Rekreasyon amaçları için çok nüfuslu yerlerde açık yeşil alanlar
- Sinop merkezine güçlü manzaralar, tarihi resimleri ve çizimleri hala koruyorlar
- Doğudan batıya doğru değişen çeşitli manzaralar

Zayıf Yönler

- Şehrin sınırında güçlü tek işlevli kümeler
- Yarımadada artan şehrin büyüklüğü sebebiyle kademe kademe azalan şehir güzellikleri
- Merkezin yoğun sınırlı bölgelerinde eksik alan/kurumlar
- (Gelincek ve yarımadada gelişmeler)
- Uzak alanlardaki yeni gelişmeler araba zorunluluğu gerektiriyor
- Batıda ve doğuda daha fazla planlama stratejisi olmaması
- Yeni gelişmeler tarihi geçmiş göz ardı ediyor (arkeolojik alanları, manzaraları, yapıları)
- Şehir dokusu bozulmaya yüz tutmuş

Fırsatlar

- Şehir geliştirme planları merkezin batısındaki alanlara odaklanmalı
- Gelecekteki geliştirme stratejileri, birbirinden yararlanan işlevsel kümelerle sonuçlanabilir
- Sinop'un yan merkezi olmak için Gelincek yoğunlaştırılmalı, halk alanları geliştirilmeli
- Batıdaki kümelenmiş bölgesel yönetim trafiği şehrin içinden biraz da olsa uzaklaştıracaktır
- Varolan yerleşkeler, yeni kümeler başlatmadan önce, yoğunlaştırılabilecek gelecek planlama stratejilerine yerleştirilebilir.
- Manzaranın gelişimi ve doğal cazibelerin korunabilmesi için kesin bölgeleri tanımlama
- Şehir içinde daha fazla baskı olmayacak

Tehditler

- Halkı ve batıya olan yönetsel işlevleri yeniden konumlandırarak, şehrin içi, merkez olarak gücünü ve amacını genişletir
- Şehir içi ve diğer batıdaki dış alanlar arasındaki güçlü işlevsel ayrım daha fazla trafik yaratacak
- Gelişmiş yerleşkeler ve tarım yapıları vizyon olmaksızın tahliye edilecek ve tahrip olacak
- Eğer tek işlevli kümeler birbirinden çok uzaktaysa hayati tehlikeler oluşamaz

2.1.2.5 TURİZM

GÜÇLÜ YÖNLER

- Sinop şehrinin etrafında ve içinde muhteşem manzaralar (örneğin, yarımada, kumsallar)
- Uçakla erişim
- Sinop ilinin ana yollarının durumu genel olarak oldukça iyi
- Karadeniz ve ormanlarla dolu yeşil manzaranın uyumu
- Çoğu Türkiye’de benzersiz olan birbirinden güzel çekici yerler (örneğin, İnceburun, Hamsi fiyordü, Akliman sahili)
- Sinop şehrinin bir parçası olan Sinop kalesi
- Sinop şehirde bulunan farklı kategorilerde barınma olanakları
- Yaz sezonu boyunca artan iç talep
- Sinop şehri geleneksel bir balık avlama şehrinin cazibesini sunar
- Karadeniz gemileri için popüler bir duraktır

ZAYIF YÖNLER

- Sinop şehrinin dışında az sayıda barınma olanağı
- Sinop kalesi şu an iyi durumda değil
- Çekici bir turizm belgesi olarak Sinop’un düşük profili (turizm markası değil)
- Var olan ilgi noktaları genelde turistler için yeterli değil
- Sinop havalimanına çok kısıtlı miktarda uçuş
- Yerli halk ve yerli kamu yönetimlerinin düşük turizm bilinci
- En iyi turizm bölgesi unvanına sahip olmamak
- Halk plajlarının yetersiz bakımı
- Barınma olanaklarının çoğunda az sayıda oda bulunması
- Sinop şehrinin yazın çok kalabalık olmasından kaynaklanan yüksek mevsimsellik- bu durum var olan altyapı için sık sık problemlere neden olmaktadır (örneğin: trafik, çöp, hastaneler)
- Yolcu gemisi yolcuları genelde liman turlarında çok para harcamıyorlar
- Yerli halkın çöp konusundaki düşük bilinci- çöpleri etrafa atmaları

- Turizme olan yerel yatırım oranının az olması

Fırsatlar:

- Türkiye'nin başkenti Ankara'ya coğrafi yakınlık (350 - 410 kilometre)
- İstanbul'a Sinop'tan aktarmasız uçuş (yaklaşık bir saat)
- Karadeniz bölgesinde sıcak turistik mekân olarak Sinop
- Ziyaret edilmesi istenen ve dikkat çekilen bir turistik mekan yaratmak
- Turizm pazarlama aktivitelerine başlarken, Sinop ilinin kültürel ve doğal cazibelerini kullanma
- Türkiye'deki diğer turizm bölgelerinden farklı güçlü bir turistik mekan yaratmak
- Turizm alanında Ankara'dan finansal destek karşılığında planlanmış nükleer santralden faydalanmak
- Artan doğan ve kültürel tabanlı turizm ihtiyacını karşılamak
- Sinop ilini, Türkiye'nin yeşil turizm noktalarından biri yapmak ve Akdeniz'deki turistik bölgelere alternatif yaratmak

Tehditler:

- Sinop şehrindeki planlanmış nükleer santralin olumsuz etkileri
- İle ait ve yerel yönetimler içinde turizm için zayıf organizasyon yapıları
- Önemli turizm projelerini fark etmede yetersiz finansal kaynaklar
- Politik istikrarsızlık ve terör saldırıları
- Karadeniz'de, Sinop'tan daha hızlı ve profesyonel bir şekilde turizm geliştiren diğer Türk turistik mekânları

2.1.2.6 KİRLİLİK VE DİĞER GÖREVLER

Elektrik Üretim, Engie, Mitsubishi Heavy Industries ve Itochu tarafından geliştirilmekte olan 15,8 milyar dolar değerindeki Sinop Nükleer Enerji Santralının Sinop'ta yapılması planlanmıştır. Santral dört reaktörden oluşacak, yapımı 2017 yılında başlayıp 2028 yılında tamamlanacaktır.

Özgünlüğe ilişkin diğer endişeler, şehirdeki ve çevredeki çöp durumudur. Şehirde çöp olmayan yer yoktur. Bu, çözülmesi gereken başlıca sorunlardan biridir. Aynı şekilde zaman zaman, özellikle de yaz sezonu boyunca şehir merkezinde görülen trafik sıkışıklığı da sorundur. Ya da pek çok binanın tamiri sorunu; bunlar koruma altına alınmış eski tarihi binalar bile değildir. Bu noktada Alan Yönetim Planının gücü azalma eğilimi göstermektedir.

2.1.3 YEREL GİRDİ VE PROJE FİKİRLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Sinop Çevre Master Planı

1 / 100,000 ölçekli Çevre Master Planı, "8.30.8." Planı kapsamında alt bölge için hazırlanan hüküm, karar ve strateji planlama hükümlerinde aşağıdaki çerçeveye sunulmaktadır:

- i. Bu alt bölgede 2025 yılı nüfusu 101.500 kişi olarak kabul edilmiş olup, alt ölçekli planlarda yer alacak nüfus, bu nüfus kabulünü aşamaz.
- ii. Bu alt bölgede kentsel ve kırsal konut alanlarının yanı sıra ticaret ve yönetim merkezleri, sanayi bölgeleri, turizm alanları, büyük ve açık alan kullanışları ve diğer arazi kullanma alanları ile alt yapı yer alabilir. Bu alanların dağılımında 3194 sayılı "İmar Kanunu" ve ilgili yönetmeliklerinde belirtilen standartlara uyulacaktır.
- iii. Sinop il merkezi mücavir alan sınırları içindeki mevzi planların kent bütünü imar planları ile bütünlenmesi sağlanacaktır.
- iv. Yakın mesafelerde yer alan kırsal yerleşim birimlerinin bütünleştirilerek geliştirilmesi yönünde plan kararları üretilecektir.
- v. Bölgenin doğal, tarihi ve kültürel değerlerini destekleyici ve turizm sektörünün katma değerini artırıcı plan kararları üretilecektir.
- vi. Bölgedeki doğal sit alanlarının turistik amaçlı değerlendirilmesine yönelik plan kararları geliştirilecektir.
- vii. Sinop Yarımadası Önemli Bitki Alanı'ndaki biyolojik çeşitliliği koruyucu önlemler alınacaktır.
- viii. Sarıkum köyünde eko-turizm desteklenerek, Sarıkum Tabiatı Koruma ve Sulak Alanı koruma-kullanma dengesi kapsamında turizme kazandırılacaktır.

Bu doğrultuda, Planlama Alanı'ndaki strateji kararlarına yön veren temel ilkeler şunlardır:

- Planlama Alanı'nın bütüncül bir anlayışla değerlendirilmesi.
- Sürdürülebilir bir ekonomik yapının sağlanabilmesi için turizme dayalı hizmetler sektörü ile tarım-hayvancılık ve sanayi sektörlerinin gelişiminin sağlanması. Temel ekonomik sektör niteliği taşıyan turizm ve tarım-hayvancılık sektörlerinin eşgüdüm halinde gelişmesinin desteklenmesi.
- Alternatif turizm potansiyellerinin desteklenmesi.
- Turizm kararlarının koruma-kullanma dengesi içinde doğal ve çevresel değerlere duyarlı şekilde verilmesi. Kıyılarının, koylarının, sulak alanlarının ve ekosistemlerin korunması.

- Orman alanları ve tarım alanlarının, katma değerlerini arttıracak şekilde korunması.
- Doğal, tarihi ve arkeolojik kaynak ve değerlerin, katma değerlerini arttıracak şekilde korunması.
- Mekansal gelişmenin gerek çevresel kaynaklar gerekse turizm ve teknik altyapı taşıma kapasitesine göre şekillenmesi. Gelişme potansiyelinin kullanılabilmesi için gerekli altyapının oluşturulması ve altyapı yatırımlarını yönlendirici planlama kararlarının alınması.
- Dağınık kırsal yerleşimlerin, mekansal ve işlevsel olarak bütünlenmesi.

Diğer Girdiler

Yerel paydaşlar ile yapılan ilk yoğun toplantı, Sinop'un gelecekteki gelişim özellikleri ve potansiyelinin kullanılmasına adanan ilk öğrenci çalıştay ile koordinasyon halinde Mart 2015 tarihinde yapılmıştır.

Bu faaliyetin akabinde Sinop Genç İşadamları Derneği, Prof. Dr. Gülgün Köroğlu, Sinop Tarih ve Kültür Araştırmaları Derneği, Dr. Alpay Tiril, Sinop Üniversitesi, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri Sn. Orhan Alpay, Cemalettin Kaya aracılığıyla Alan Yönetim Kurulu, Sinop Belediye Başkanı Sn. Bakü Ergül ve Sinop İmar ve Planlama Dairesi, Sn. Fahri Bostan aracılığıyla Sinop Turizm ve Kültür Derneği ve Avrupa Kültür Derneği tarafından çeşitli gözlem ve önerilerde bulunulmuştur.

Dile getirilen başlıca endişeler şunlardır:

İç kale; etkinlik, toplantı, eğlence, kültür, tarih anlatımı, sosyal toplanma alanı, akvaryum, hediyelik eşya dükkânı, antik müze, iskele müzesi, onur listesi (hall of fame), müze vb. tesislerin bir araya geldiği çok fonksiyonlu bir kültürel alan olmalıdır. Tüm bu talepler iç kale projesinde birleştirilmelidir. Tüm bu kültürel aktiviteler ve etkinlikler Sinop iç kale projesi kapsamındadır ve HAL, eski ofis binası, şehir duvarı vb. gibi kültürel odak noktaları ile tamamlanmaktadır.

Atatürk Caddesi iç kale, çevresindeki surlar ve diğer tarihi eserler ve arkeolojik alanlar ile birlikte Sinop'un gelecekteki benlik algılaması kapsamında önemli bir sosyal eksen olabilir çünkü bu bağlantı yeri Sinop'un bütün farklı tarihlerini ve kentsel niteliklerini potasında eritmektedir. Bütün sosyal kurumları Atatürk Caddesi üzerinde toplama fikri son derece rahatsız edici olurdu.

- İç kale ve çevresinin - tarihi tersane - tarihsel işlevleri açığa çıkarılmalıdır.

- Kamusal cadde ve alanların yararına ve yayaların konforu ve trafiğin yavaşlaması için trafik azaltılmalıdır.

- Sinop'un batı girişinde yeraltı otoparkları kurularak, özellikle yoğun yaz sezonunda cadde ve meydanlardaki arabaları ortadan kaldırmak için otopark imkânları sunulmalıdır.
- Tarihsel alanlarda misafirlere kılavuzluk sunulması için bilgi panoları yerleştirilmelidir. Ayriyeten bir uygulama geliştirilebilir.
- Tarihi eserler şehrin dokusunda yeniden görünmelidir.
- Şehir ile deniz arasındaki kaynaşma planlanmalıdır.
- Şehrin genişlemesi batı yönünde olmalı, ada üzerinde devam etmemelidir.
- Tüm boyutlarda açık ve yeşil alanların niteliği artırılmalıdır.
- Tarihi eserler korunarak, yeniden kullanılmalıdır.
- Sinop, Türkiye'deki diğer şehirler için fener projesi görevi görmelidir.
- UNESCO miras listesine girme Sinop için başlıca hedeftir.
- Öngörülen tüm önlemlerin finansmanına yönelik özel bir program oluşturulmalıdır.
- Siyasetçiler, vatandaşlar, paydaş ve planlayıcılar arasında açık bir iletişim sürecine ihtiyaç vardır.
- Arkeolojik alanlar araştırılmalı ve korunmalıdır.
- Güney sahil ile birlikte liman, iskele ve gelecekteki marina uygun şekilde düzenlenmelidir.
- Koruma altındaki binalar ve tarihsel değerinden dolayı korunması gereken binalar ve arkeolojik alanlar erişime açık kültürel ve sosyal yerlere dönüştürülmelidir.
- Sinop'un çok sayıda tarihsel odak noktası boyunca bir gezi yeri belirlemek amacıyla eğitici bir gezi rotası düzenlenmelidir.
- Bina çalışmalarının daha iyi denetlenmesi arzu edilmektedir.
- Bina dokusunda ve kamusal alanlarda genel restorasyon teşvik edilmelidir.
- Büyük gemiler ve büyük gemilere yönelik iskele tesisleri Demirci'deki yeni limana aktarılmalıdır.
- İdari işlevlerin merkezden batı yönüne genişleyen alanlara taşınması merkezi yerler için yeni seçenekler yaratabilir.
- Arazi kullanımı planı, kentsel master planındaki yeni fikirlere göre değiştirilmelidir.
- Başlıca tarihi yerlerin bir kılavuzu hazırlanmalıdır.
- Tarihi binalar kamu yararına yeniden kurulmalıdır.
- Trafik durumu sakinleştirilerek daha akıcı hale getirilmelidir.

Yukarıda bahsedilen tüm hususlar, ihtiyaç ve istekler iç kale projesinin yanı sıra kentsel master planına da dâhil edilmiştir. Tüm şehir ölçeğinde – şehir duvarlarının içindeki eski şehirde ve daha çok Sinop ölçeğinde - kentsel master planı kapsamındaki teklifler, tüm talepleri tam anlamıyla karşılayamaz. Bununla birlikte, Kentsel Master Planı Sinop'un ayrıntılı bir resmini çizerek gelecekteki muhtemel gelişmelere dair öneride bulunmaya çalışmaktadır.

Yine de önemli bir hususa dikkat çekilmelidir. Sinop'taki bina mirasının korunması - duvar, iç kale, cami, hamam vb. - ne bunların olduğu gibi muhafaza edilmesi ne de yeniden yapılanması sorunudur. Tam aksine, yeniden kullanım programı olmalıdır! Başlı başına korumanın geleceği yoktur, yeniden kullanım koruma sağlayacaktır.

2.2. ALAN YÖNETİMİNİN VİZYONU, MİSYONU VE TEMEL İLKELERİ

2.2.1 TARİHİ UNSUR İLE UĞRAŞMA

2.2.1.1 CEZAEVİNDEN KÜLTÜREL MERKEZE – BAŞKALAŞIM

Eski cezaevi projesi, alan yönetim planının çekirdeğini temsil etmektedir.

Karadeniz'in kuzey kıyısından ulaşılabilen ve 1997 senesinin sonuna kadar aktif olan eski cezaevi Sinop burnunda konumlanmıştır. Geniş alan, tarihi kasabaya girişi vurgulamakta ve kuzeyden denizin güneyine doğru, şehrin en yüksek noktasına kadar uzanmaktadır. Bu bağlamda alan, “şehre giriş kapısı” olarak görülebilmektedir. Ne var ki kuzey – güney yönlü yayılım kuzeyden yalnızca tek bir girişi oluşu ile birlikte aslında bir çeşit bariyer işlevi görmektedir. Güncel olarak şehirden denize doğrudan erişim eski cezaevi alanı tarafından engellenmektedir.

Teklifi yapılan girişimin ana amacı bu yüzden tüm alanı Sinop'un yeni odak noktası haline gelecek olan bir kültürel forum haline dönüştürmektir. Bu hedef, yalnızca bariyer etkisinin ortadan kaldırılması ile mümkün olabilecektir. Mimarlar tarafından tasarlanmış olan tüm projenin logosu dahi bu basit gerekliliğe işaret etmektedir.

Alan Yönetim Planının Bütüncül Bir Elementi Olarak Proje

Bina yığınının özet analizi göstermektedir ki Yunan ve Bizans dönemine ait olan hisar duvarları ve şehir sınırlarında bulunan cezaevi 1885/87 ile 1945 sonrası dönem arasında tarihi bağlamda büyüme gösteren bir tesistir. Tarihi duvar, ana cezaevi binası, akabinde inşa edilmiş olan Hamam ve Çocuk Hapishanesi esas binalardır ve korumaya konu olacaktır. Onlar işlevsel, bina dokusu ve materyalleri bağlamında oldukça otantik olan çekirdek binaları temsil etmektedir. Tarihi şehir duvarlarının içinde bulunan diğer binalar ise tarihi görüntü ile çatışmaktadır.

Şehrin dokusu kapsamındaki durumundan ötürü bu objeler Sinop şehrinin görülebilir sembolleri haline gelmiştir. Değerlerin klasik analizleri yalnızca alanın tarihi ve kültürel değerlere sahip olduğunu değil, aynı zamanda ünlü şairlerin burada hapsedilmiş oluşunun getirdiği yüksek duygusal değerleri de göstermekte, tüm bunlar ise birbirine karışarak alanı “üstün evrensel değer” iddiasına sahip bir hale getirmektedir.

Bu bağlamda korumanın kendisi de güçlü bir etnik bileşiğe sahip olmaktadır.

Bu alan analizinin göz önünde bulundurulmasıyla bahsi geçen alanı ve ona ait binaları Sinop şehrinin yeni odak noktası haline gelebilecek canlı bir kültürel forum haline getirebilecek bir proje geliştirilmiştir (Yaklaşım). Projenin başlangıç noktası, değerli ve korunan bina topluluğunun bakım altına alınmasıdır. Ne var ki proje aynı zamanda, bu alana kısıtlı erişim konusu da dâhil olmak üzere, bu alanın elverişli kullanımı adına mevcut binaların yanına işlevsel olarak gerekli görülen yeni binalar da eklemektedir. Mevcut ve yeni binalar, yeni ile eski arasında, kullanılacak olan materyaller aracılığıyla altı çizilen bir kontrast sebebiyle kısmi estetik bir etki yaratan bir çeşit ortak-yaşam alanı sağlayacaktır.

Bir “eylem planı” bağlamında, projenin elverişli ve sürdürülebilir etkiler getirmesi için, bir bütünlük içerisinde uygulanması gerektiğinin altı çizilmelidir. Tek-başına bir proje olarak düzenli bir yapının olağan bir inşasına konu olacaktır. Bununla bağlantılı olarak bahsi geçmelidir ki yapı çalışması için ihaleye davet çıkartılması “teknik yardım” konusunun bir kısmı olarak verilmiştir.

Gerekli yönetim yapısına binaen özellikle uzun soluklu işlevsel bir yönetimin geliştirilmesi ihtiyacından bahsetmemiz gerekmektedir. Ne kadar tecrübeli olursa olsun şehir planlamacısı ve mimar yalnızca muhtemel kullanımlar hakkında öneriler getirebilmektedir. Şehir planlamacısı ya da mimar, uygulanacak projenin yapı açılarını kolaylaştıran durumları yaratmaktadır, fakat sonuç olarak, projenin başarısından sorumlu olan olgu işlevsel yönetim olmaktadır. Olaylar ve sergiler arasındaki kasıtlı münavebe, projenin bir başarı mı yoksa başarısızlık mı olduğunu en nihai bağlamda belirleyecek olan şeydir.

Amaçlarını yerine getirebilmesi adına tüm alana rahat girişin temin edilmesi gerekmektedir. Avrupa’daki tecrübeler göstermektedir ki – özel sergiler dışında – müzelere bedava giriş yalnızca kültürel eğitim ve öğrenim açısından arzu edilen bir şey değil, aynı zamanda ekonomik perspektifin muzır etkilerinden de uzak bir vaziyettir. Ziyaretçilerin sayısı fark edilebilir bir oranda artış göstermektedir ve bu ziyaretçiler giriş parası vermedikleri için

ceplerinde tuttıkları parayı hediyeler, yemekler ve içecekler için harcama hususunda daha cömert yaklaşmaktadır.

Proje, bütün yıl boyunca yağmur çamur, gece gündüz fark etmeksizin sürebilecek bir işletmenin temellerini atacaktır. Böylelikle projenin önemli bir parçası tüm alanın tekil binaların dikkat çekici ışıklar aracılığıyla uygun olarak ışıklandırılmasını içermektedir. Buradaki amaç, yerel ziyaretçilerin ve turistlerin ilgisini şehrin üzerine çekmek olacaktır.

Proje hali hazırda halktan kayda değer oranda ilgi ve destek görmektedir. Bu noktada bizler, cezaevi projesinin büyük ölçüde mevcut Alan Yönetim Kurulu, yerel mimarlar odasının üyeleri ve yerel nüfus ile yakın işbirliği içerisinde geliştirildiğini belirtmeliyiz. “Başlangıç ofisi” fikri gibi, sayısız fikir dolaysız olarak bu danışmanlardan gelmiştir. Bu diyalogun başlatılması için yeni kültürel forumun büyük bir modeli mimarlar tarafından başlatılmıştır çünkü planlar ve görselleştirme insanlar adına izlenmesi zor olgular olabilmektedir.

Şu ana kadar projeye katkıda bulunmuş olan kişilerin çoğu projenin öneminin ve halktan gördüğü ilgi ve kabul oranının altını çizmektedir.

Amaç ve Yöntem

“Ortak Kültürel Miras için Teknik Yardım: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog” projesi kapsamında, Hisar duvarları arasında bulunan eski cezaevi alanının yeniden canlandırılması projenin merkezini teşkil etmektedir.

Tarihi duvarın bir tarafındaki ana bina yığını ve hisarın Helenistik döneme kadar uzanan duvarları, diğer tarafta ise geç Osmanlı dönemine ait cezaevi binası bulunmaktadır. Eski cezaevi bina yığının binaları düşünüldüğünde, bina yığını 1887 senesinin çeşitli aşamalarında geliştirilmiş, ana bina 1939 senesinde tesisin kuzey bölümü “eğitim merkezi”nden sonra çocuk ceza evinin inşası ile genişletildiğinde, yani 1939 senesinde dikilmiştir. Orta kısım ise 1950lerde çıkan bir yangının sonucunda ağır bir şekilde hasar görmüştür.

Projenin genel amacı yüksek değerli bina topluluğunun bilimsel temellere dayanılarak yeniden canlandırılması ve restore edilmesidir fakat aynı zamanda Sinop Şehrinin sürdürülebilir yararını güvence altına almak amacıyla günümüze dayanan bina-müdahalelerinde bulunularak yeni işlevlerin mevcut binalarla bütünleştirilmesidir.

- Bu bağlamda projenin hedefi;
- Sinop’un yeni merkezi olarak çoklu-işlevsel kültürel bir merkez oluşturmak
- Genç insanları Sinopart Tasarım ve Kültür Merkezinin bir parçası olma hususunda teşvik etmek

- Sinop'ta, yeni mesleklerin yaratılması amacıyla genel yaşam standardını ilerletmek
- Sinop'un turizm gündemine yeni bir soluk getirmek
- Şehir manzarasındaki bariyeri yıkmak, başka bir deyişle şehir alanını şehirci bir bağlamda açmak
- Yeni kültür merkezinin tüm alanlarını engelli insanlara açık hale getirmek

Bu hedeflerin yerine getirilmesi için proje aşağıdaki yaklaşımları içermektedir:

- Tarihi yapıyı temizlemek amacıyla sonradan inşa edilen objelerin yıkılması
- Hisarın tarihi duvarlarının restorasyonu
- Ana binanın restorasyonu
- Yeni halk alanının oluşturulması ve tasarlanması
- Gerekli yeni işlevlerin ve alt yapıların bütünleştirilmesi
- Alanda yatay ve dikey sirkülasyonun engelli insanların talepleri doğrultusunda sağlanabilmesi

Projenin Genel Tanımı

Doğu Alanı

Şehir tarafından deniz tarafına giriş

Girişin görülmesi, görsel bağlamda birkaç bina tarafından engellenmektedir ve bu binaların büyük bir çoğunluğu 20. Yüzyıla aittir.

Proje, duvarların tarihi yapısını temizlemek amacıyla sonradan dikilmiş objelerin yıkımını zorunlu kılmaktadır, başka bir deyişle hisar duvarının deniz kenarına kadar uzanan hattı görülebilir bir hale getirilecektir. Yaşlı ve engelli insanların gereksinimlerinden ve alanın merdivenli oluşundan dolayı farklılıklar rampalarla kapatılacaktır. "Bariyerlerin yıkılması" ihtiyacı, deniz tarafına geçişi sağlayan bir girişe ihtiyaç duymaktadır.

Yeni oluşturulan alan antika dükkânları, el işi ve sanat eseri satan dükkânlar gibi özel marketler amacıyla kullanılabilir. Gündelik sıklıkların göz önünde bulundurulması durumunda alan mümkün olduğunca sık bir şekilde değiştirilmelidir. Yeni yol hisar duvarının dışından bakıldığında altı adet etkileyici taş kule eşliğinde halk tarafından görülebilir olacaktır ve tampon bölge ile yeni bir giriş alanı (el işi marketlerini içeren ticari geçiş alanı) hem ana alışveriş sokağına, hem de şehrin liman alanına açılır olacaktır.

Hisarın Duvarları

Duvarların tepesinde yeni bir yaya yolu

Duvarların tepesi, tüm bölgenin etkileyici bir manzarasını sunmakta ve bu durum Sinop'u eşsiz bir yer kılmaktadır: evlerin ızgaraları ile birlikte, iki tarafı da deniz manzaralı, şehrin duvarları ve halatları ile birlikte tarihi bir şehir, başka bir deyişle manzara. Yeni kültür merkezi bağlamında bu kısmın bütünleştirilmesi böylelikle cezaevinin kendisinin görüntüsünü de bu manzaraya dâhil edecektir.

Bu inanılmaz manzaranın ziyaretçilerin görüşüne açılması gerekmektedir. Bu yüzden, eski cezaevi alanına girildikten hemen sonra bir asansör ve merdivenli bir kule duvarın tepesine doğru yükselebilecek ve yaşlı insanlar bile bu eşsiz manzaranın tadını çıkarabilecektir. Dahası, bu yeni kule engelli insanların da duvarlara ulaşmasına ve tüm Alana rampalar aracılığıyla giriş sağlayabilmesine olanak sağlayacaktır. Sıkı yaya yolu duvar tarafında ikinci bir kulenin dikilmesini ve yaya yolunun tek taraflı olarak kullanılmasını gerekli kılmaktadır.

İç Avlu ve Planlanan Altyapı

Sinop yerlileri ve ziyaretçileri için yeni bir buluşma noktası

İç avluda yapılacak müdahalelerin amacı yeni bir buluşma noktasının, Sinop yerlileri ve ziyaretçileri için yeni bir meydanın oluşturulmasıdır. Günümüzde hisarın tarihi duvarları tarafından sarmalanan bu alan tecrübeye maruz kalamamaktadır çünkü cezaevi ve avlunun sonradan inşa edilen duvarları buna engel olmaktadır. Bu yüzden, basit duvarlar zeminde taş levhalar şeklinde ilerleyen çizgisine kadar yıkılacaktır. Seviye bağlamındaki tüm mevcut farklılıklar – diğer alanlarda olduğu gibi – rampalar aracılığıyla eşitlenecek ve engelli insanların da yeni Alana ulaşması sağlanacaktır.

Eski cezaevinin mevcut bariyeri görüş açısında kırılacak ve deniz görüşünün güney tarafı iki orijinal kemer üzerinden açılmış olacaktır.

Eski Hamamın ziyaretçilerine gerekli altyapının sağlanması amacıyla eski Hamam bir çay-dükkânı olarak kullanılacaktır. Hamamın sonradan inşa edilen ekleri eski orijinal görüntüsüne kavuşması amacıyla yıkılacaktır.

İkinci yeni bir köşk, 20. Yüzyılın ikinci yarısına ait olan bir binanın hali hazırda bulunduğu giriş bölgesine yakın bir konumda inşa edilecektir. Bu bina gerekli olan dinlenme odalarını içerecektir. Yapısal bir bakış açısıyla yapısal bir huzme sisteminin kullanılacağı bu yeni köşk

avlunun üzerine bir kutu gibi konumlandırılacak, yerin altında bulunması muhtemel arkeolojik cisimlere zarar verilmesi engellenecektir.

Eski Cezaevi Binası

Eski binanın çoklu-işlevsel bir merkeze dönüştürülmesi

Tarihi binalar topluluğu, orijinal bağlamda farklı kullanım amaçları barındıran üç farklı kısımdan oluşmaktadır. Bu fikir doğrultusunda, planlanan dönüşüm de üç farklı alanda olacaktır. Cezaevi binasının güney kısmı bir müze olarak saklanacaktır ve tutsaklara karşı sergilenen acımasızlığı gözler önüne serecektir.

1950li yıllarda çıkan bir yangın sonucu ağır derecede tahrip olan orta kısım en fazla 400 kişi tarafından kullanılabilme kapasitesine sahip yeni bir merkez holü haline getirilecektir.

Anıt korunması açısından, her ne kadar bahsi geçen alanlar 1950lerden sonra yangın dolayısıyla değişimler geçirmiş olsa da, tüm alanda yapılacak en büyük müdahale bu olacaktır. Fakat eğer planlanan kültür merkezi tüm sene boyunca, kötü havalarda, yağmurlu ya da rüzgârlı günlerde bile çalışırsa, bu büyük merkez holüne duyulacak ihtiyaç aşikâr bir şekilde ortaya çıkacaktır. – Gerekli altyapı ise binanın arka tarafında inşa edilecektir.

Dönüşümden sonra eski cezaevi binasının üçüncü kısmının zemin katı bir bilgi noktası, müze-dükkânı, çalıştay odaları, küçük bir şehir müzesi, üst katı ise ikamet eden sanatkârlar ve onların atölyeleri için kullanılabilir olacaktır.

Eski Cezaevinin Güney Alanı

Bir çocuk müzesi ve Sinop Ofisleri

Sinop şehrinin girişine kapalı olan güney üst alanı, iki adet sonradan dikilmiş binayı içermektedir. Yeni kullanım için gerekli olarak, bu alan doğrudan cadde ile bağlanabilecek, başka bir deyişle, bu alan ayrı bir giriş ve park etme alanı sağlayabilecektir. Batı tarafındaki ilk incelemeler, bu alanın arkeolojik parkın bir parçası haline geleceğini göstermiştir.

Eski “çocuk eğitim merkezi” çalıştay, özel müze kısımları ve benzer alanları kapsayan bir çocuk müzesine dönüştürülecektir.

Cadde tarafına doğrudan konumlanmış sonradan yapılmış binalar ise genç girişimciler tarafından kiralanabilecek yönetim ofislerini, kültürel bölümleri ve / veya ofisleri içerecektir.

Tasarım ve Materyaller

Eski ve Yeni arasındaki disiplinler – arasıllık

Tasarım bağlamının asıl prensibi, tarihi kısımların, bu kısımlar sanat ürünü olduğu için, tüm bilimsel araştırmaların kullanılması amacıyla restore edilmesidir. Kültür merkezinin kullanımının sürekliliğini garanti altına almak amacıyla inşa edilecek yeni şey, 21. Yüzyılın dilinde inşa edilecektir.

Bu bağlama tekabül olarak, duvarların ve tarihi binaların, özellikle de eski cezaevinin ana binasının restorasyonu mümkün olduğunca az dokunuş içerecektir. Her şeyden önce, yüzeylerdeki “yüzey küfü” hasar görmemelidir. Cezaevi – görsel bakış açısı kapsamında dahi – kendi dönemini, kendi zararını, kendi “yaralarını” gösteren bir cezaevi olarak bırakılmalıdır. Bu bağlamda tarihi binanın içerisindeki odaların duvar yazıları bile binanın bir parçasıdır ve korunmak zorundadır.

Yeni binalar ise kendi biçimlerini ve materyallerini sergilemeli, onların tarihi alana bizim dönemimizde eklendiğini ifade etmelidir. Biçimler ve materyallerdeki sadelik, yeni tasarımların temelini oluşturacaktır (“yalnızca sadelik zamana karşı koyabilecektir”). Bu bağlamda az ve basit materyallerin kullanılması gerekmektedir: yeni binaların ana malzemesi (asansör kuleleri ve Çay-dükkânı) ayırtmış demir (cor-ten çeliği) şeklinde seçilmiştir çünkü sert bir görüntüsü vardır ve cezaevinin izlenimi ile doğru orantılıdır. Yeni çay-dükkânının cephesi, bir anıt manası doğrultusunda, ayırtmış demirin üzerine işlenen, önceden burada hapsedilmiş şairlerden birinin şiirini taşıyacaktır.

Avluların alanı ise basit bir şekilde çakıl ile kaplanacak, yalnızca rampalar teknik nedenlerden ötürü taş levhalar ile kaplanacaktır. Alanın yüzeyinin çakıllarla kaplanmasının nedeni ise yer altında hala var olması muhtemel arkeolojik öğelerdir.

2.2.1.2 KORUMA ESASLARI

Koruma Alanları

Dış kale, iç kale, tersane, kilise ve cezaevi kompleksinden oluşan Sinop Kalesi, bir şehir ölçeğinde Anadolu'nun kültürel mirasının önemli bir yansımasıdır. Üstün Evrensel Değer şehirdeki altı tarih katmanı sayesinde verilmektedir: Helenistik ve Roma dönemi, Bizans, Selçuklu, Candaroğlu ve Osmanlı, 19. yüzyıl. Tüm bu dönemler, şehirde arkeolojik alanlar, anıtlar, arkeolojik yapılar, malzemeler, alan düzenlemesi ile hala temsil edilmektedir ve zaman içinde aynı şehirde bulunan ve geride görünür izler bırakan farklı kültürlerin tanığı olarak gelecek nesiller için de muhafaza edilmelidir. Sinop'un saklı hafızası, Roma ve Bizans döneminden kalan yeraltı şehri ve kentin gelecekte bu konuyla nasıl ilgileneceği, Üstün Evrensel Değere ulaşmanın önemli unsurlarından biridir. Bina türüne istisnai örnek olarak; tarihin farklı katmanları ile zaman içinde farklı işlevleri olan İç kale, Selçuklu döneminden kalan iskele ve tersane ile 19. yüzyılda genişletilerek modernleştirilen Osmanlı döneminden kalma cezaevini kolaylıkla gösterebiliriz.

Yürürlükteki mevzuat ile ilgili düzenlemelerin Plan kapsamında uygulanacağı ve 1/1000 ölçekli koruma imar planlarının bu Plan'a göre hazırlanacağı belirtilmektedir. Planda bahsi geçen önerilen Koruma Alanları 'korunması gereken kültürel özellikleri yoğun olarak barındıran alanlar' ve 'mutlaka yoğun olarak anıtlara ev sahipliği yapmayan ancak bölgenin karakter, silüet ve bütünlüğü açısından korunması gereken alanlar' olarak açıklanmaktadır ve Birinci Derece Koruma Bölgeleri ile bağlantılı bu alanların plan notlarındaki ilgili hükümlere göre değerlendirilecektir.

Birinci Derece Koruma Alanları

Birinci Derece Koruma Alanları Sinop Kalesi, İç kale, duvar sınırları içinde sayılan binalar, koruma altına alınmış arkeolojik alanlar, önemli anıtlar ve çevresi, geleneksel yollarını - mimari karakterini ve kültürel özelliklerini günümüze kadar koruyan kentsel alanlar dikkate alınarak belirlenmiştir.

Birinci Derece Koruma Alanlarında adet olduğu üzere Plan, tarihi eserlere yapılan tarihsel değeri olmayan eklemeleri kaldırmayı, özgün sokak ve mülk karakterini korumayı ve tarihi eserler ile tarihi sivil mimari örneklerinin yoğun olduğu alanlarda sokak eğimlerini mümkün olduğunca özgün seviyesine getirmeyi amaçlamaktadır. Birinci Derece Koruma Alanları ile ilgili olarak, bu alanların sosyal-kültürel-geleneksel özelliklerine zarar verebilecek inşaat ve teknik altyapı uygulamalarına izin verilemeyeceği belirtilmektedir. Bu bölgelerdeki kentsel

uygulamalar ve yeni imar alışmaları Kurul'un denetimi altında ve kentsel tasarım projeleri kapsamında yürütülmek zorundadır.

İkinci Derece Koruma Alanları

Planda yer alan İkinci Derece Koruma Alanları geleneksel yol düzenini, mimari karakterini ve kültürel özelliklerini bugüne kadar kısmen korumuş olan kentsel alanlar, doğal özelliklerini koruyan bahçeler ve anıtların çevresini tamamlayan alanlar olarak tanımlanmaktadır. Birinci Derece Koruma Alanlarının yakın çevresi, önemli tarihi eserler ve meydanlar ve bunların yakın evresi Tarihi Yarımada'nın Silueti de dikkate alınarak belirlenmiştir. Kentsel tasarım projeleri hazırlama ilkeleri, orijinal yüksekliklerin korunması, yol genişliğine mümkün olduğunca riayet edilmesi ve meydanlarda yaya odaklı ulaşım çözümlerinin geliştirilmesi bu alanlar ile bağlantılı olarak kabul edilmiştir.

ncelikler

1. Alan sınırının tanımı tartişılmalı ve gerektiğinde gözden geçirilmelidir.
2. Farklı anıt, arkeolojik alan ve kültürel özelliklere ait tampon bölgeler ayrıntılı olarak tanımlanmalı ve Birinci ve İkinci Derece Koruma Alanları olarak tescil edilmelidir.
3. Bu bölgelerdeki kentsel uygulamalar ve yeni inşaatlar Kurul'un denetiminde ve kentsel tasarım projeleri kapsamında gerçekleştirilmelidir. Gerekirse etki çalışmaları hazırlanacaktır.
4. şehirdeki her bir anıt, alan veya koruma altına alınmış yapı için koruma alanının sınırları tanımlanacak, yetkililerle görüşülecektir.
5. Korunan anıtlar ile koruma altına alınmış yapıların ve çevresinin cari planları (bakınız Ek 1) uygulama ölçeğinde ayrıntılı olarak anlatılacak, tanımlanan alan tescil edilecektir.

Arkeolojik alanlar

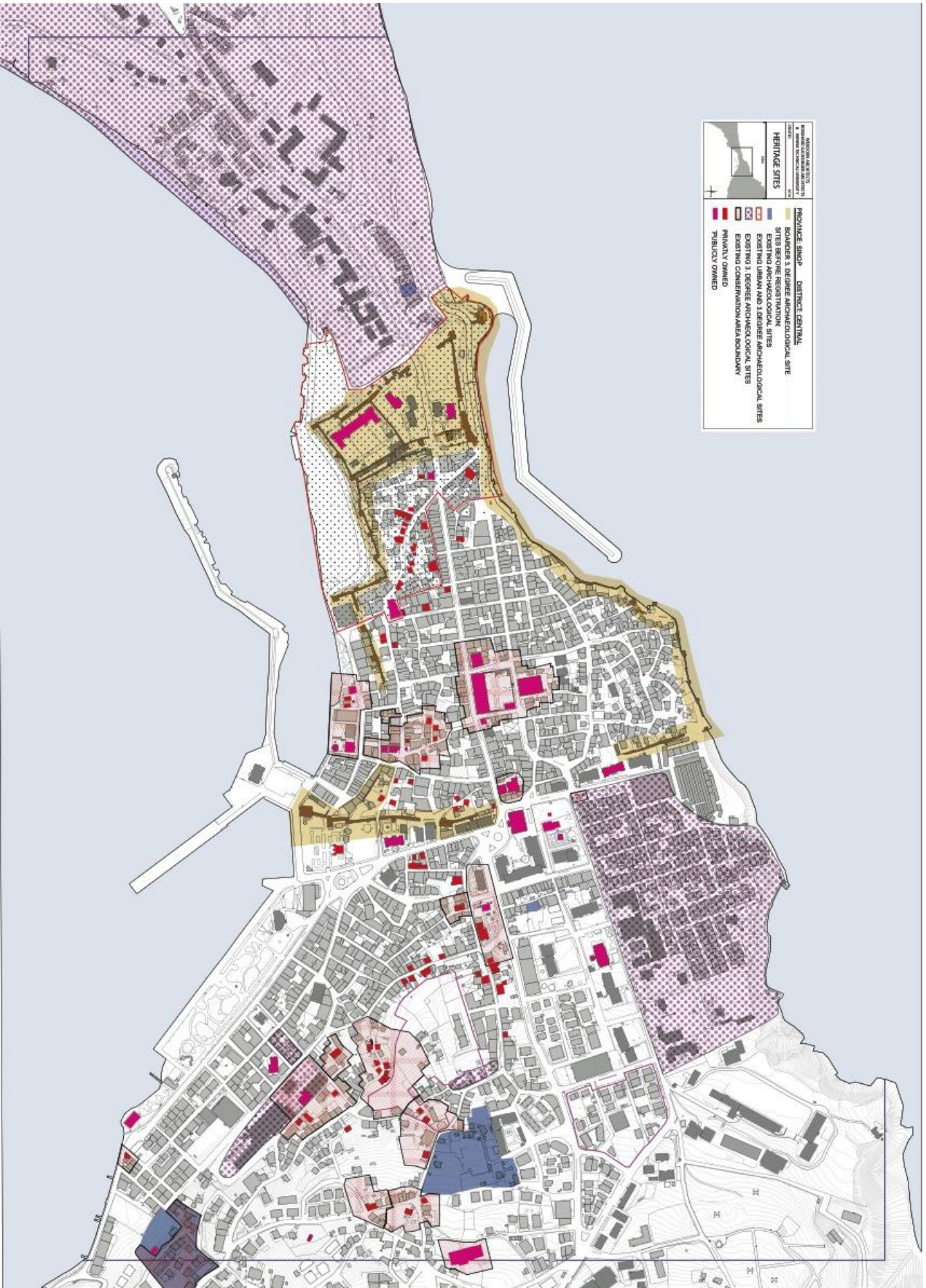
1. Tarihi şehir sınırları içinde koruma altına alınmış arkeolojik alanlar genişletilmelidir. şu anda tüm iç duvar bölgesinin 3. derece arkeolojik alan olarak koruma altına alınmasına ilişkin bir teklif görüşülmektedir (bakınız Ek 2 Arkeolojik alanlar).
2. Koruma altına alınmış bütün arkeolojik alanlar için bilimsel çalışmalar yürütülecektir.
3. Alanlara dair farkındalık ve korumayı artırmak için sivil toplum nezdinde genel bilgilendirme çalışması yapılacaktır.
4. Özel sektör, belediye, müze kurulu, alan yönetim kurulu ve Kültür ve Turizm Bakanlığı projeler başlamadan önce iletişimi artıracaktır.
5. Koruma alanlarının sınırları içinde araştırma çalışmalarını yürütme yetkisi öncelikle arkeologda olacaktır.

Koruma yönetimi

1. Alan yönetim planı belediye ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanarak, belediyenin planlama dairesi tarafından uygulanacaktır.
2. Koruma eylem planını müteakip ulaşılan sonuçlar ve çalışma düzeyi dikkate alınarak yönetim planı her yıl gözden geçirilip düzenlenmelidir.

Kapasite yönetimi

- Arkeoloji Müzesinin kapasitesi artırılabacaktır.
- Koruma ve restorasyon çalışmaları için laboratuvarları olan, her yıl uzmanların eğitim görebileceği altyapıya sahip ve değişim yapılabilecek bir bilim merkezine sahip olacak yeni bir arkeoloji merkezine ihtiyaç olduğu aşık ardır.
- Arkeolojik alanlar için müze merkezinin kadrolu personeli olarak şehirde bulunan uzman sayısının artırılması
- Koruma alanındaki farkındalık ve tanıtım kapasitesinin artırılması. Müzede bir tanıtım dairesi kurulacak ve anıtların korunması alanında tanıtım, görünürlük ve farkındalığa dair bir strateji oluşturulacaktır. Eklerde Sinop Müzesi tarafından hazırlanan Koruma Alanlarına yönelik ayrıntılı plan yüksek çözünürlüklü olarak bulunabilir.

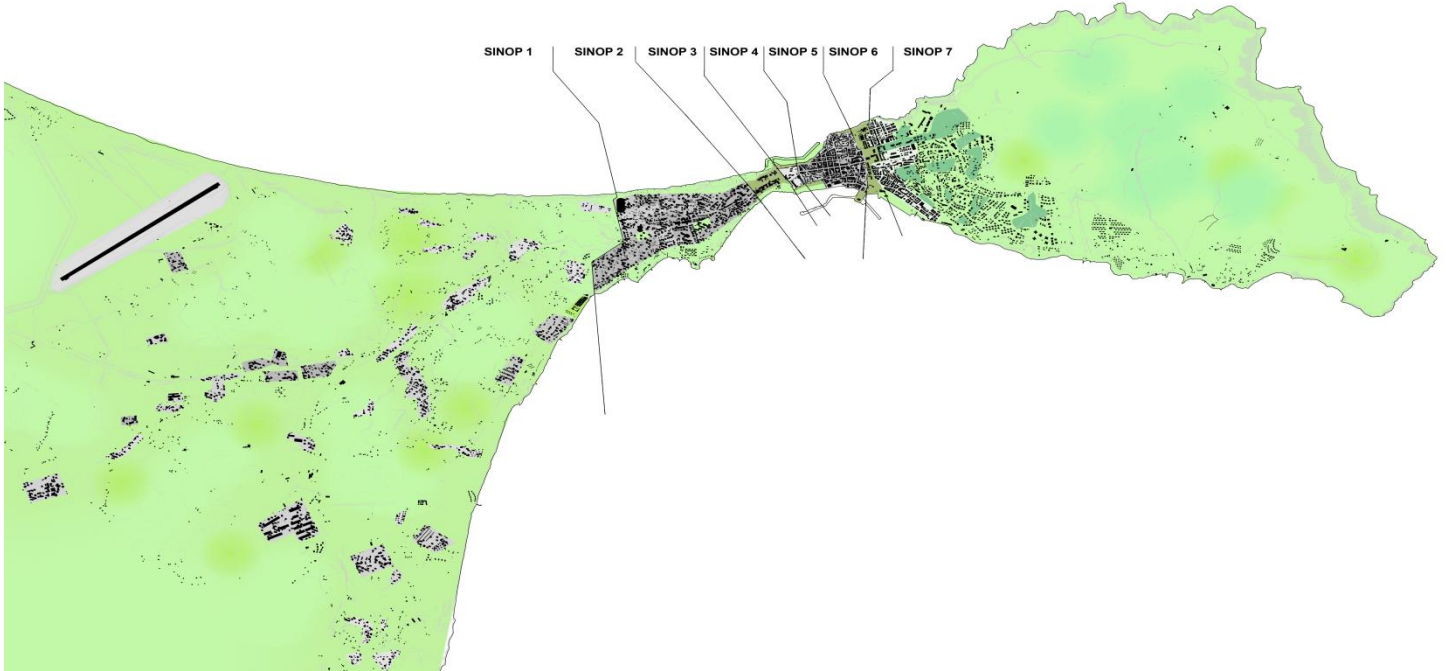

2.2.2. ŞEHİR GELİŞİMİ STRATEJİSİ

2.2.2.1 YEDİ SİNOP

Sinop yarımada üzerindeki coğrafi konumuna bağlı olarak kentin dokusu asimetric doğu-batı gelişimini temsil etmektedir. Antik şehir merkezinin orijinal bir düğüm olarak modern Sinop'un başlangıcı olması duvarlarla çevrilmiş farklı alanlar bulunsada oldukça homojen bir yapı sergilemektedir. Sinop'un değişmiş ve alternatiflere açık

yapılandırmasını büyük ölçekli bir yapı üzerinde toplayınca, Sinop'un **Yedi Sinop** barkodu gibi yedi bölümden oluşan Sinop şeklinde algılanması gerektiği daha açık hale gelmiştir.

Sinop1

Sinop'un en batı kesimi kent dokusuna az ya da çok yakın olan alana girmeden önce üniversite fakülteleri, havaalanı, bölgesel otobüs durakları, kompakt atölye alanlarını içinde barındıran, etrafı çevrili güvenli yaşam alanı gibi düzenlenmiş, gömülü büyük adalar ile açık şehir manzarası bu topolojiyi şekillendirmektedir. Tepe ve küçük ağaçlıklar gibi manzarayı oluşturan unsurlar yapı unsurları ile yarısaydam bir görüntü oluşturarak iç içe geçirilebilir.

Sinop 2

Aşağı yukarı açık olan manzara arasındaki Sinop 2 (Gelincik) şehrine giriş, kapsamlı bir tanıtıcı formunda, özel bir nitelik dinamiği geliştirmektedir. Bir kimse, binaların, plansız, yasal olmayan ve derme çatma izinle dikildiğini bir şekilde hisseder. Bu süreç, buğulu ve binaların

cirit attığı mimari bir görüntü ile devam eder. Bazı girişimlerin olumlu etkileri olduğu doğrudur fakat diğerleri problemlidir. Ancak Sinop 2 şehrinin kalabalıklaşmasını gözlemlemek heyecan vericidir.

Sinop 3

Sinop'un batı kanadından girişi, Sinop'un gelecek şehir planlaması için kilit bölgedir. 1950 yılından sonra batı girişinin iyileştirilmesi için alınan önlemler topoğrafyanın tam anlamıyla kökünden yeniden tasarlanmasına neden olmuştur. Bu yeni topoğrafya gelecekteki kullanım ve batı girişinin yeniden tasarlanması için taahhüt niteliğindedir ve kentsel yorumlama bu bölgeyi bir boşluk olarak görmeyi tercih etmektedir. Böylesi bir kentsel yorum, bu kesimin bir kentsel boşluktan ziyade olabildiğince surların görünümünün netleştirilmesi ile güçlendirilmesini öngörmektedir. Aynı zamanda bu noktada eski şehire girmeden önce yarımada, topografik hissiyatın ek bir belirtisi olarak en dar giriş genişliğine sahiptir.

Sinop 4

Kale. Tarihler boyunca inşasına devam edilmiş ve 19. ve 20. yüzyıllarda hapishane amaçlı kullanım için dönüştürülmesiyle kötü şöhreti yakalamış olan devasa boyuttaki yapı. Gelecekte bu yapı yeniden değerlendirilmelidir ve bu sefer bu değerlendirme kültür ve dinlence kompleksi yönünde olmalıdır (mimarlar: Wehdorn şirketi, Viyana). İmar Mastır Planı açısından temel noktalar, kalenin çevresine eklentiler (girişler, geçişler vb.) yapılarak ve tarihi şehir merkezi ve kale arasındaki dengeyi yakalayarak yenileme ile ilgili olmalıdır.

Sinop 5

Şehrin merkezi, eski şehir iç kısımlar, kalbi, akciğeri vb. açıkça planlanmış ve açık bir şekile kendi kendine gelişmiş ve birbirinin üzerine binmekte olan kent dokusu, bilakis büyük ilgi odağı olan gayri resmi birçok yapılaşma. Pek çok tahrip edici ama yine de cazibesini koruyan ve gelecekte aşağıdan yukarıya gelişimlere bağlantı sağlayacak pek çok alanın varlığı ve aynı zamanda ileride bazı girişimler ile destelenebilecek bir labirenti oluşturan binaların içte ve dıştaki binalar ve kamu alanları.

Sinop 6

Antik şehir duvarı ve doğuya doğru gelişim arasında şehir duvarları kalıntıları boyunca tüm boşluk bir şekilde farklı şekil ve büyüklükteki kuruluş ve faaliyetler tarafından doldurulmuştur (market, müze, idari binalar, Atatürk'ün evi, kahvane, park alanları). Bununla beraber doğu duvarı emsalsiz bir görüntüye sahiptir çünkü yakın bir mesafeden görülebilir. Yine de doğu duvarı eşsiz bir görünüme sahiptir. Duvarı daha da ilgi çekici kılmak için sadece birkaç düzenleme yapılmalıdır.

Sinop 7

Arkeolojik araştırmalar antik dönemden bu yana yarımadaadaki tepede çok seyrek olarak yerleşim olduğunu göstermektedir. 20. Yüzyılın ortasından bu yana dönemin tipik gelişimi (göçmenlerin donanımlı bir şekilde geri gelmesi ve bunların bazılarının aynı şehirde ikinci bir eve sahip olması) dağ yamaçlarında dağınık bir genişleme ve yerleşimin yoğunlaşmasına sebebiyet vermiştir. Birçok müstakil kalabalık etrafı çevrili konut kısmen çok eski bina yapıları ile karışmıştır. Buradaki ana konu mekânsal yer değiştirmenin açıklığa kavuşturulması ve oluşturulan dokunun gelişimini kısıtlarken tepedeki yerleşimi yeniden şehir merkezine getirmek olacaktır.

Sinop'a ilişkin bu genel değerlendirme büyük ölçekte bir bütün olarak halihazırda yedi kısmın mekânsal olarak yeniden şekillendirilmesine yönelik bazı seçenekleri içermektedir ve dinamik ve dikkatli bir gelişim için oldukça yüksek bir potansiyel koşul ortaya koymaktadır. Gelecekte yapılacak olan müdahalelerin boyutuna göre alınacak önlemler ve gelişmekte olan süreçler farklı yollarla anlatılmış ve şehir planlamacılığı (UMP) ve süreç tasarımı (SMP) düzeyinde açıklanmıştır.

2.2.2.2 METHODS

hedeflerinden bir tanesi, görünüm olarak Sinop'u orijinal haline geri döndürmeyi ve yeni faaliyetleri desteklemeyi içerir. Bu hedefler, şehir ve mimari somut önerilerinin adına şehrin özellikle merkezi yerleri ile ilgilidir. Şehrin merkezine uzak yerler ise genel talimatlarla yönlendirilmiştir. Sinop Şehir İmar Planı'nın ve Alan Yönetimi Planı'nın işleyiş usulü aslında aşamalı müdahaleler şeklindedir: **büyük ölçek, orta ölçek ve küçük ölçek.**

LARGE SCALE
OVERALL CITY

MEDIUM SCALE
THE CRUST

SMALL SCALE
TOOL BOX

Bu üç ölçek için çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Büyük ölçek için planlama ve inşaat yönergeleri ve kanunlarına göre kurulu talimatlar olacaktır. **Orta ölçek** için (kabuk) kamu yetkilileri tarafından yönetilecek olan özel projeler talep edilecek ve hatları belirginleştirilecektir. Küçük ölçe için ise alt-üst süreci başlatılacak ve alet kutusuna benzer bir şekilde

iş birliği yapılacaktır. Bu üç kademenin yönetiminin zorlayıcı olacağı açıktır fakat şehirde ve Sinop bölgesinde halihazırda mevcut olan iletişime ve karar verici kuruluşlara dayandırılarak bu yönetim sağlanabilir.

Bütün bir planlama fikri, işlevsel, morfolojik ve stratejik bir analize dayandırılmıştır. Bu analiz katı bir “bilimsel” yaklaşımdan ziyade daha çok duyarlı bir değerlendirmeyi benimser. Şehrin karmaşık gerçekliğiyle başa çıkmak Sinop’un esnek ve bu nedenle yerinde bir analizini ve yeniden yapılandırılmasını mümkün kılar.

İşlevsel:

Pek çok farklı kullanım, Sinop gibi bir şehri nitelendirmektedir. En etkileyici olan ise şehirdeki gündelik hayatın çok canlı olmasıdır. Sinop, kompakt sosyal bir toplum ile birlikte geleneksel küçük büyüklükteki bir şehrin modeli gibidir. Yine de, Sinop halkı, modernleşme, büyüme ve turizm nedeniyle son 50 yılda radikal bir geçişe maruz kalmışlardır. Bu geçiş Sinop'un hızla kalabalıklaşmasına ve büyümesine neden olmuştur ve bu da şehrin mimari yapısına gölge düşürmüştür. Gelişmekte olan bir şehir için mimari yapının gölgede kalması temel bir tutarsızlık oluşturmazsa da bu, –Sinop için- özellikle trafik düzeninde, liman ve kıyıların düzenlenmesinde, şehrin içindeki yeşil alanların varlığında ve –geniş kapsamda- idare, üniversiteler, trafik ara bağlantıları vb. gibi unsurların dağılımında bazı kördüğömlere neden olmuştur. Sinop'un işlevsel yapısının yeniden tanımlanması önümüzdeki 20-30 senelik gelişim için temel bir gereksinimdir. Duyarlı bir araştırma, Sinop'un çeşitli işlevsel özelliklerinin gerçek durumunu kayıt altına alacaktır ve bu tarihi bölgenin gelecekteki resmini yansıtacaktır. Yalnızca bugünün ihtiyaçları ve hızlı ve sürekli gelişim halinde olan bir şehrin ortaya çıkmakta olan yönlerini birleştirmeyecek aynı zamanda da Sinop'un harikulade mirasına saygı gösterecektir.

Morfolojik:

Morfolojik yönleri açısından metodolojik yaklaşım gelenekçi olacak ve Sinop'un kurulu dokusu ve açık alanlarının mekânsal ve mimari özelliklerinin çok detaylı bir şekilde göz önünde bulundurulması üzerine kurulacaktır. Viyana Teknoloji Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi uzman öğrencileri ile yapılacak olan iki atölye çalışması boyunca Sinop'un merkezi, kıyıları ve civar bölgelerinin detaylı bir kaydı tutulmuştur. Sayısız çizimlerle Sinop'un mekânsal kent yapısı ve mimari özellikleri belge haline getirilmiştir. Bu çizim demeti Sinop için Şehir İmar Planı'nın temelini ortaya koymaktadır- Sinop ve çevresinin gelecekteki gelişiminin tutarlı bir mekânsal tanımıdır.

Bu nedenle, bu Şehir Mastır İmar Planı, genel hatların, inşa edilmiş ve edilmemiş bölgelerin, yükseklikler ve derinliklerin vb. gibi tanımlamalarını içeren klasik bir imar planı olarak görülebilir. Aslında biz Sinop İmar Planı'nı bu şekilde görmüyoruz; bu nedenle planı "Stratejik Gelişim Planı" olarak adlandırmayı tercih edeceğiz.

Geleneksel anlamda imar planı ve stratejik gelişim planı arasındaki fark, esneklik konusunda ortaya çıkmaktadır. Geleneksel bir imar planı gelecek bir ideali, "donmuş" vaziyeti, anlatır, stratejik gelişim planı ise bazı kalıntıları da içerisinde dahil eden mekânsal yer değiştirir. Ancak, Sinop'un geleceği için sunulan önerileri anlamak için genel hatları açıkça çizilmiş olan (bölümler, çizimler, açıklamalar 3 boyutlu çalışmalar vb.) bir planı açıklama hususunda ısrarcıyız. Bu gösterim, bütün katılımcı paydaşların bakış açısına yer vermelidir. Özellikle bu nedenle Şehir İmar Planı (UMP) kavramını kullanmaktayız.

Stratejik:

Alan Yönetimi Planı (SMP), Şehir İmar Planı'nın (UMP) hedeflerini uygulamaya geçirmek için kullanılan bir araçtır. Bu uygulama, Sinop'un gelecekteki değişimine olan kavramsal yaklaşımın bir parçasıdır- bu da UMP'nin,

SMP'nin etkililiğinin öznesi olduğunu göstermektedir. Bir diğer deyişle, Şehir İmar Planı'nın, Alan Yönetimi Planı'nın uygulamasına göre şekil alacağı anlamına gelmektedir. Bu uzmanlar arasında "döner planlama" olarak adlandırılmaktadır. Bunun, Sinop'un gelecek planlamasında çok önemli bir nokta olduğu düşüncesindeyiz.

Sinop'un gelecekteki gelişiminin çoğu aşaması akla uygun olursa, Sinop'un kendi tarihi yapısına sahip olacağı bir gerçektir. Şehrin yaşı ve yaşadığı yoğun tarihi tecrübeler şehrin mimari yapısına ve peyzajına yansımıştır. Bu gerçek, Sinop'un gelecekteki gelişiminin, çok ince işlenmiş bir yaklaşımla geliştirilmesinin göz önünde bulundurulması için yeterlidir.

2.2.2.3 HEDEFLER

- *Sinop'un gelecekteki programlamasına ilişkin genel çerçeve şehrin görünümünün oluşturulması adına nazik bir şekilde kompozisyonun bozulması şeklinde çizilebilir. Bu geçici durum farklı ölçeklerde işlevsel ve fiziksel yapının dönüşümlerini içerecektir.*
- **İşlevsel yapı:**
- *İlk önemli ölçüt işlevselliğin öneminin gelecekte yeniden düzenlenmesini içerir. Belediye yönetimi, şehrin kalbinin batıya doğru kaydırılmalıdır ya da kaydırılmasını isteyecektir, aynı zamanda da, liman bölgesinin kullanımı da tartışma konusu olmuştur. İşlevsel açıklıktan bahsedecek olursak, şehrin başka bölgeleri de dikkate alınmalıdır: birkaçından bahsetmek gerekirse, şehir merkezinin kuzey doğusunda kalan pazar alanı, güney tarafındaki deniz kıyısı, batı kanadı girişi, yarımada geliştirilmesi.*
- *Şehir İmar Planı, kamusal, kültürel, ticari ve özel işlevlerin alternatif yerleştirmelerini detaylı bir şekilde anlatmaktadır. Plan aynı zamanda çok fazla açıklamaya girmeden bu müdahalelerin değişik ölçeklerde taslağının nasıl çizilebileceğini gösterir çünkü SMP'ye göre bunların bireysel süreçlerle geliştirilmesi gerekmektedir. Buna rağmen, verilen ana hatların, Sinop'un kritik bölgeleri ve yönlerinin gelecekteki şeklinin nasıl olacağına dair açık bir fikir oluşturmaya yetecek kadar belirli ve açık olmalıdır.*
- **Fiziksel yapı:** *Sinop'un çok önemli ve temel, ancak aynı zamanda temel şehir-mimari problemi de olan özelliği; tarihi kalıntıları ve yeni müdahalelerinin birbiriyle birleştirilmesidir. Yani, çağlardan ve binlerce yıllardan beri gelişmekte olan ve 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar taşınmış olan bu birbiriyle karışmış şehir dokusunun özgül karakteri korunmalıdır. Adım adım*

ilerleyerek yönetilmesi gereken Sinop'un bu dönüşümü her şeyden önce şehrin gelişiminde pay sahibi olan herkes, bütün vatandaşları da dahil, arasında interaktif bir işbirliğine dayandırılmalıdır. Bu da alan yönetimi planı önerisinin profilinin çok açık olması ve aynı zamanda da uygulamaya koyulurken esnek olmasını gerektirmektedir.

UMP ve SMP temel araçlarının yardımıyla, Sinop için sunulan öneri aşağıda verilen temel özellikleri hedeflemektedir:

- Sinop şehrinin dar geçidinde şehrin eşsiz tarihsel formu açığa çıkarılmalıdır.
- Tarihsel miras kesinlikle korunmalı ve bunun nasıl yapılacağı çözüme kavuşturulmalıdır.
- Teklif, daha büyük ölçekte kent peyzaj şekillendirmesinin açık bir şekilde farklılaştırılmış bir kıvrım önermelidir.
- Güney deniz kıyısı, ilgi çekici mekânlar ve özellikle de tanımlanmış alanlar sunularak yerli halk ve turistik faaliyetler ile canlandırılmalıdır. Böylece, limandan eski şehre olan bağlantı yeniden düzenlenmelidir.
- Yeni yat limanı (marina) geleneksel balıkçılık faaliyetleri ile uyumlu olarak şekilde bütünleştirilmelidir.
- Daha büyük tekneler için olan tersane daha küçük tekneler için olan tersaneyi yerinden edeceği için yeniden tasarlanabilir ve/veya yeniden konumlandırılabilir.
- Sadece güney kıyısı değil ama aynı zamanda şehrin kuzey kıyısı da kültürel ve turistik faaliyet yerleri sunmak üzere adapte edilebilir.
- Kuzey kıyısı kültürel yapı olarak geliştirilmelidir fakat aynı zamanda da gündelik hayatın bir parçası olarak kalmalıdır.
- Trafik yönetimi, muhtemelen ortak alan mantığı izlenerek, yeniden düzenlenmelidir.
- Şehrin içerisine, park etme, çöp, spor, iletişim, kamu alanı yönetimi ve planlaması gibi gündelik ihtiyaçları karşılamak için sistematik araçlar, gündelik yaşam alanı ile bu ihtiyaçların sistematik tasarımı birleştirmek amacıyla inşa etmek karlı olabilir.
- Şehir merkezindeki yeşil alanlar geliştirilmelidir.
- Şehrin temizlik idaresi geliştirilmelidir.
- 1916 yangınından sağ çıkan birkaç tarihi yapı ve tahribe uğramış yapılar uygun bir şekilde restore edilmelidir.

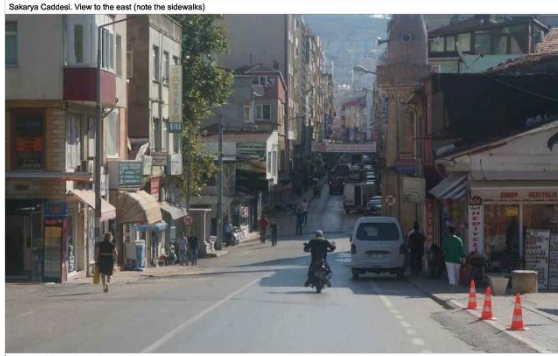

2. 2.2.4 TRAFİK VE MARİNA

Trafik

Şehrin tarihi kısmında bazılarında hiç yaya yolu olmasa da bütün sokaklar asfalttır. Birkaç tek yönlü cadde ve durma sınırlaması dışında şu ana kadar şehir merkezinde trafik hiç konu olmamıştır. Bununla birlikte, çok sayıda sorun da vardır: Gün içinde birkaç kez trafik sıkışıklığı yaşanmaktadır. Araba ve kamyonlar caddelerde rastgele park edilmekte, bu da diğer kullanıcıların geçişini zorlaştırmaktadır. Kaldırım ve yaya kaldırımlarında çoğunlukla büyük çukurlar vardır ve yağın yağmur buralarda havuzcuklar oluşturarak yayaların geçişini zorlaştırmaktadır. Halk otobüsleri hizmet vermektedir ancak özel şeritleri olmadığı için bunlar kendileri trafiğe kurban gitmektedir. Diğer bir husus da otobüs hatlarının geçtiği yolları anlamamanın turistler için oldukça zor oluşudur.

Sinop'ta on yılı aşkırı bir süredir trafik ışığı yoktur. Bu süre içinde hiç kaza olmaması, şehir halkının gurur duyduğu bir başarıdır.

Anakara ve Sinop yarımadasından gelen bütün trafik Sakarya Caddesi boyunca akarken, anakara yönüne giden trafik Batur Caddesi boyunca akmaktadır. Her iki yol da şehir merkezi boyunca birbirine paralel ve tek yönlüdür. Bölgede turizmin yoğun olduğu zamanlarda, özellikle yaz aylarında, Ramazan ayında ve hafta sonları bu yollar neredeyse tamamen tıkanır. Tuzcular Caddesi, Ergül Sokak ve Bahçeyolu Sokak'tan geçen yan yol bile aşırı kalabalık olur. Sakarya Caddesi aynı zamanda önemli bir alışveriş yeridir. Burada kaldırımlar

şehrin diğer kısımlarındaki kadar dar olmasa da caddede çok sayıda insan olduğu için daha da genişletilmelidir. Her zaman, hatta trafik yoğun olduğunda bile caddede teslimat yapılmaktadır. Kamyonetler çoğunlukla açık caddede durmaktadır çünkü park edilen araç çokluğundan dolayı park yeri yoktur. Bu durum, trafiğin serbestçe ilerlemesini daha da zorlaştırmaktadır.

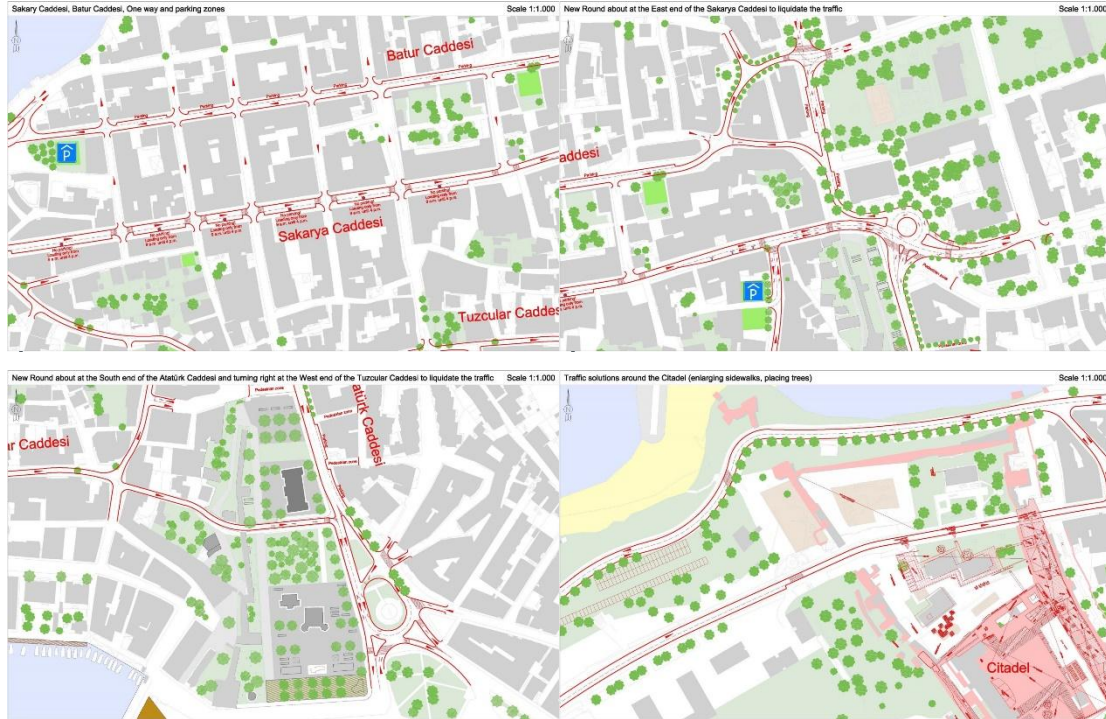
Sinop'un merkezinde trafik sorununun çözümü için üç olası çözüm sunulmaktadır:

A) Şehrin tamamen kuzeye veya güneye aktarılması. Bu, mutlaka bazı sorunları kısmen gidererek, trafiği daha hızlı hale getirecektir. Ancak bazı çekinceler söz konusudur: Devasa yapım çalışmaları sahilin yanı sıra yerel balık yataklarına ciddi ölçüde zarar verecektir. Bu seçenek ayrıca son derece maliyetli olacaktır.

B) Yerleşim yerlerinin bulunduğu anakara ile merkezin doğu kısmı arasında bağlantı kurmak amacıyla şehrin tarihi kısmında bir tünel. Bunun sağlayacağı faydalar A) seçeneği ile aynı olacaktır. Ancak olumsuz yanları da büyüktür: inşaat son derece maliyetli olacaktır ve şehrin tarihi yerlerindeki tarihi alanların zarar görme ve hatta yıkılma ihtimali söz konusudur.

C) Sinop'un merkezi için yeni bir trafik konsepti: Şehrin tarihi kısımlarının çoğu yerinde, en azından Sakarya ve Batur caddelerinde yaya bölgelerinin ve kısa süreli park alanlarının oluşturulması. Teslimat saatleri trafiğin daha az olduğu zamanlar ile sınırlanmalı ve teslimat bölgeleri oluşturulmalıdır. Sakarya Caddesi'ndeki yaya kaldırımları daha geniş, daha yeşil ve daha rahat olmalıdır. Şehrin tarihi kısmının batısında otopark inşa edilerek, mahalle sakinleri ve kuryeler dışındaki her türlü trafiğe kısıtlama getirilebilir. Olumsuz yanı: Bu kısıtlamaları kontrol edip uygulayacak polis veya başka personele ihtiyaç vardır. Diğer taraftan, bu en ucuz ve basit seçenek olacaktır. Ayrıca konunun başka bir boyutu da vardır: A) ve B) seçenekleri büyük olasılıkla Sakarya Caddesi'ndeki pek çok mağazanın kapanmasına yol açar çünkü trafik çok daha az olacaktır. (Yan yollar ile alışveriş merkezlerinin kent dışına kurulduğu başka Avrupa kentlerinde benzer tecrübeler yaşanmıştır.) Bu seçenek sadece söz konusu riski ortadan kaldırmakla kalmayacak ayrıca Sakarya Caddesi'nde alışveriş için çok daha cazip bir ortam yaratacaktır. Atatürk Caddesi'nin kuzey ve güney ucunda trafiğin hızlanması için iki dolambaçlı yol vardır.

Marina

Balıkçılık Sinop'ta ekonominin önemli bir koludur. Bu yüzden, küçük teknelerin bulunduğu balıkçılık limanının korunması önem taşımaktadır. Şu anda Sinop'un güneybatısında yeni bir liman ve iskele inşa edilmektedir. Gelecekte büyük balıkçılık tekneleri burada duracaktır. Büyük tekneler için olan eski liman restore edilerek, yat limanına dönüştürülecektir. Bu limana alınacak yatların ebat ve sayısına dair çok az bilgi vardır. Bu, Türk Karadeniz sahilindeki ilk marina olacaktır. Planlara göre Sinop'un yeni yat limanına farklı ebatlarda 80 kadar yat alınabilecektir. Gerekli altyapı tuvalet ve banyosu bulunan 200 kişilik kulüp binasının yanı sıra tekneleri çekmek için vinç, gemi kızağı, tamirhane, araba ile ulaşım olanakları ve park yeri vb. içermektedir. Ortalama yat boyu yaklaşık 15 metre kadardır ancak 24 metreye kadar veya daha büyük yatlar da Sinop'a çıkabilecektir.

Yat Limanı'nın konumuna ilişkin farklı örnekler– analiz

Yat Limanı'nın konumuna ilişkin çok sayıda örnek verilmiştir. Arka planda İç Kalenin görünmesi, şehir merkezinden ve araba ile ulaşılabilirlik, yeni tersaneye yakınlık, mevcut balıkçılık limanı ile bağlantı, Yat Limanı'na hizmet edecek kulüp binası yeri vb.

Eklerde olumlu ve olumsuz yanların da sıralandığı farklı versiyonlar bulacaksınız. Bunların bazılarında marinanın geçici, bazılarında ise nihai hali vardır. Böylece söz konusu yeni tesisi test etme olanağı sunulmaktadır. Başarılı bulunur ve iyi karşılanırsa, marinanın nihai hali inşa edilebilir.

Bütün kent raporları - Bosshard & Luchsinger Architects tarafından hazırlanan Kentsel Master Planı ve VCE Vienna Consulting tarafından hazırlanan Marina ve Trafik raporları - ekte verilmektedir.

2.2.3. KÜLTÜREL KİMLİK, İMAJ VE TURİZM

Şu anda Sinop yüzyılları kapsayan geleneksel yapısını korumaya çalışırken aynı zamanda modern yaşama uyum sağlamaya çalışmaktadır. Çağımızın gereklerine göre gereken değişiklikleri yaparken iç kalenin tarihi kimliğinin muhafaza edilmesi, bu mirasın korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Yönetim planı kapsamında kent sakinlerinin altyapı, tarım, nüfus ve gelir gibi sorunları çözülecektir.

Sinop'ta yaşayan yerli halkın da yönetim planından benzer beklentileri vardır. Gerçekte, Sinop'ta yaşayan insanların en görünür özelliği, burada yaşamaya devam etme niyetleridir. Öte yandan, modern yaşama olan talep ve ilginin artması ve daha uygun şartlarda yaşama isteği tampon bölgeler üzerinde baskı oluşmasıyla sonuçlanmıştır.

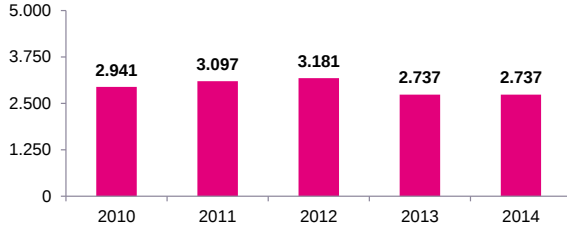
Halkın çoğunluğunun Yönetim Planını anlayıp desteklemesi, bu amaçlar açısından çok önemlidir. Kültürel mirasın bütünlük ve özgünlüğünün korunması planın mali uygulamasına bağlıdır. Bu bağlantılar turizmle ilgili çalışmaların desteklenmesini ve denetlenmesini gerektirmektedir.

Kültür ve turizm arasındaki etkileşim, bu ikisinin birlikte düşünülmesi gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Kültür, turizm pazarlaması için önemli bir destek sağlar. Öte yandan, turizm de kültür varlıklarının korunması için önemli kaynak ve olanaklar sağlar. Kültür ve tabiat varlıklarının korunmasında yaşanan sorunların çözümü, belki de ancak bu değerlerin turizm açısından doğru değerlendirilmesiyle mümkündür. Bu sebeple, kültür ve tabiat varlıklarının korunması turizm açısından büyük önem taşımaktadır.

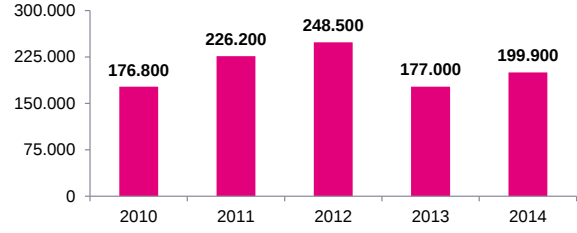
Aşağıdaki bölümde "Tourism Destinations International" - Kohl & Partner Hotel & Tourism Consultancy Ortağı ve Başkanı Christopher Hinteregger'ın hazırladığı uzman raporunun genel bir değerlendirmesi sunulmaktadır.

Turizm istatistikleri

Beds (in licensed accommodation facilities)

Overnights (in licensed accommodation facilities)

Toplamda, ruhsatlı konaklama tesislerinde hâlihazırda 2.700 civarında yatak vardır. Sinop'taki mevcut bütün yatakların %83 kadarı belediye ruhsatlı tesislerdedir.

Resmi rakam 2010 yılında 176.800 iken 2012 yılında hızla 248.500'e çıkmış, 2013 yılında büyük düşüş göstererek 177.000'e düşmüş ve 2014'te tekrar 199.900'e çıkmıştır.

Son beş yılın tamamında %94'ün üzerinde pay ile yerel talep baskın durumdadır.

2014 yılında, Sinop'ta il genelinde ruhsatlı konaklama tesislerinde 200.000 civarında gecelik konaklama olmuştur – bu rakam 2010 düzeyinin üzerinde olmakla birlikte 2011 ve 2012 yıllarındaki rakamların altındadır.

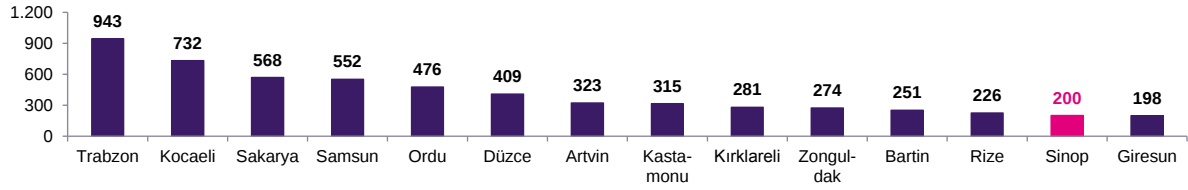
Sinop'ta gecelik konaklamaların büyük çoğunluğu şu anda Merkez İlçede yapılmaktadır – 140.000 ya da %70. Sadece dört ilçede daha gecelik konaklama imkânı sunan ruhsatlı konaklama tesisleri vardır (20.900 veya %10'u Gerze'de, 19.500 veya %10'u Ayancık'ta, 16.500 veya %8'i Boyabat'ta ve 3.100 veya %2'si Türkeli'de). Şu anda Sinop'un dört ilçesinde gecelik konaklama kaydı bulunmamaktadır (Dikmen, Durağan, Erfelek ve Saraydüzü). Gecelik konaklama imkânı sunan beş ilçede de yerel turistlerin oranı %95'in üzerindedir.

Beds (in 000)	2010	2011	2012	2013	2014	Change
Trabzon	9,6	9,7	9,7	9,2	9,7	+0,1
Kocaeli	5,5	5,8	6,6	7,3	8,6	+3,1
Sakarya	4,5	4,5	4,6	6,1	6,2	+1,7
Samsun	3,2	3,5	3,7	5,3	5,9	+2,7
Ordu	2,9	3,3	3,7	4,4	4,5	+1,6
Düzce	2,7	3,4	3,6	4,3	4,2	+1,5
Artvin	3,8	4,1	4,0	3,9	3,7	-0,1

Beds (in 000)	2010	2011	2012	2013	2014	Change
Kastamonu	3,4	3,1	3,4	3,4	3,7	+0,3
Rize	3,2	3,0	3,1	3,4	3,6	+0,4
Bartın	3,2	3,2	3,4	3,2	3,2	0
Kırklareli	2,2	2,5	3,0	3,0	3,0	+0,8
Sinop	2,9	3,1	3,2	2,7	2,7	-0,2
Zonguldak	1,9	2,4	2,8	2,8	2,6	+0,7
Giresun	1,5	1,5	1,5	1,7	1,9	+0,4

Karadeniz bölgesindeki diğer illerin yatak sayısı hızla artarken, Sinop 2010 yılından beri 200 civarında yatak kaybetmiştir. 2014 yılında sadece Giresun ve Zonguldak illerinin ruhsatlı konaklama tesislerindeki yatak sayısı Sinop'tan daha azdır – sıralamanın en tepesinde yaklaşık 9.700 yatak ile Trabzon yer almaktadır. Kocaeli (+3.100 yatak) veya Samsun (+2.700 yatak) gibi diğer iller yatak sayısını büyük oranda artırırken, Sinop dışında sadece Artvin İli 2010 ve 2014 yılları arasında yatak kaybetmiştir. Sinop'taki yatakların sadece %17'si bakanlık ruhsatlı tesislerdedir (incelenen iller arasında en düşük rakam).

Overnights in licensed accommodation facilities 2014 (in 000)

Sinop, 200.000 civarında gecelik konaklama ile Karadeniz illeri arasında sadece sondan bir önceki sıradadır. 2014'te Karadeniz illeri arasında sadece Giresun Sinop'tan daha az gecelik konaklama kaydetmiştir. Sıralamanın tepesinde 943.000 gecelik konaklama ile Trabzon yer almakta, onu Kocaeli (732.000) ve Sakarya (568.000) takip etmektedir. Ayrıca Sinop'taki gecelik konaklamanın gelişme dinamiği de diğer Karadeniz illeriyle karşılaştırıldığında oldukça zayıftır. Ordu ve Sakarya'da CAGR* son beş yılda %20'den fazla olmasına rağmen Sinop'ta sadece %3'tür.

Sinop İli'nde turizm teşkilat yapısı

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın il müdürlüğünde kültür ve turizmle ilgili konularla ilgilenen 13 çalışan bulunmaktadır.

Sinop'ta üç turizm danışma bürosu faaliyet göstermektedir – ziyaretçiler/turistler Sinop ilinin diğer yerlerinde de halk kütüphanelerinde bilgi alabilirler.

İl müdürlüğü, Ankara'ya turizm yatırım projeleri için fon başvurusunda bulunabilir – 2015 yılında Sinop ilindeki dört turizm yatırımı projesi için yaklaşık 50 milyon TL tahsis edilmiştir (Sinop Kalesi İmar Çalışması, Sinop Kültür Merkezi, Sinop Kalesi'nin restorasyonu ve arkeolojik çalışmalar). Bu, tüm iller arasında turizm geliştirme projelerine ayrılan en büyük 4. bütçedir.

İl müdürlüğünün kendi internet sitesi vardır (www.sinopkulturturizm.gov.tr). Tanıtım malzemeleri (örneğin broşür, klasörler) Ankara'dan istenebilir – onaylandığı takdirde Ankara bu malzemelerin hazırlama ve basımını tasarlayıp finanse etmektedir. Diğer tüm pazarlama faaliyetleri (fuarlar gibi) için İl Müdürlüğünün Sinop'un yerel yönetim havuzundan para almak için başvuru yapması gerekmektedir (havuzun toplam hacmi yıllık 3 milyon TL civarında). 2010 ve 2014 yılları arasında İl Müdürlüğü yıllık 19.000 ile 119.000 TL arasında para almıştır – maaşlar ve idari giderler de yerel yönetim tarafından ödenmektedir.

Sinop'taki mevcut turistik mekânlar

1. **Sinop** –Karadeniz kıyı şeridinde konumlanmış 36.000 yerli nüfus ile çeşitli ilgi odaklarına sahip küçük bir kent (örneğin Sinop Kalesi, Etnografya Müzesi, Balatlar Kilisesi, Paşa Tabyaları, Sinop Yarımadası)
2. **İnceburun** - Feneri ve çevresindeki yeşil orman ile Türkiye'nin en kuzey noktası
3. **Hamsilos Tabiat Parkı** - Sinop'un bir diğer eşsiz özelliğine ev sahipliği yapıyor: Türkiye'deki nadir fiyortlardan biri

4. **Tatlıca Şelaleleri** - dördü büyük olmak üzere 28 farklı şelaleden oluşur
5. **Aklıman Plajı** - Türk Karadeniz kıyı şeridinin en uzun kumsallarından biri
6. **Boyabat Kalesi** - Boyabat şehrine yakın bir tepe üzerine kurulu etkileyici bir kale

7. **Geleneksel Boyabat evleri** - Boyabat şehrinde göz alıcı yapılar
8. **Tarihi kaya mezarları** –Çoğunlukla ilin güney kısımlarında, genellikle dikkat çekici bir doğal ortamda
9. **Boyabat bazalt kaya sütunları** –Kurusaray köyü yakınında bir doğa harikası

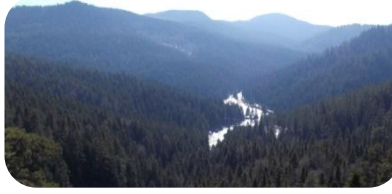
10. **Durağan Kervansarayı** –1246'da inşa edilen yapı, Durağan'ın başlıca turistik yeridir
11. **Dikmen Durağan Yolu** –çevrede nefes kesici manzaralar görülebilir
12. **Kanyon Yolu** - Sinop'un batısında bulunan kanyon içinde 10 kilometrelik bir yol

13. **İnaltı Mağarası** - bölgedeki en büyük ve en ulaşılabilir mağara

14. **Akgöl** – el değmemiş bir çevrede küçük bir göl

15. **Sarıkum** –Karadeniz sahiline yakın Sarıkum Gölü civarında koruma altına alınmış doğal bir alan

Turizmi geliştirme stratejisi

Dünya çapında büyük talep yaratan dokuz ana turizm türü vardır – Güneş ve Plaj Turizmi, Şehir Turizmi, Kültür Turizmi İş/MICE Turizmi, Sağlık ve Spa Turizmi, Dağ/Kış Turizmi, Macera Turizmi, Doğa/Çevre Turizmi ve Hac Turizmi.

Sinop İli, cazibe yelpazesi nedeniyle, üç ana turizm türünün geliştirilmesine odaklanmalıdır:

1. Kültür Turizmi
2. Doğa/Çevre Turizmi
3. Güneş ve Plaj Turizmi

“Topla ve Dağıt” ilkesi

Sinop İli tatillerini ilde geçirmeye gelen yerli ve uluslararası turistleri çekmek için cazip bir turizm merkezine ihtiyaç duymaktadır. İl merkezinin etrafındaki alanın iyi ulaşım imkanı, turistik potansiyel, birçok konaklama tesisi ve birkaç ilgi alanı olması nedeniyle, böyle bir merkez için mümkün olan en iyi konumdur. İlin diğer kısımlarında – büyük ihtimalle Karadeniz kıyısı boyunca – orta ve uzun vadede daha küçük ilave turizm merkezleri gelişebilir.

Ana turizm merkezi Sinop İlinde turizmin gelişmesi için başlangıç noktası ve itici güç olmalıdır. Buna paralel olarak, bu merkez ile ilin diğer kısımlarında halihazırda mevcut olan cazibe merkezleri arasındaki bağlantılar olabildiğince hızlı ve rahat ulaşılabilmesi için en uygun hale getirilmelidir. Bir ikinci aşamada, turistler için mevcut İlgi Alanlarının çekiciliği artırılmalı ve ilin her yanında (ideal olarak dokuz ilçenin tümünde) yenileri geliştirilmelidir.

Vizyon “2030 Yılında Sinop İlinde Turizm”

Sinop konaklama tesislerinde 8,000'den fazla yatak ve yılda 800,000'den fazla gecelik kalışla Türkiye Karadeniz sahilinde eğlence amaçlı seyahat edeler için en cazip üç turizm noktasından biridir.

Sinop İlinin Ayırt Edici Özellikleri

Sinop Şehri ve Aklıman Plajı

(Kalesiyle birlikte)Sinop şehri ve (Türkiye Karadeniz sahilindeki en uzun kumsal plajıyla) yakınındaki Aklıman Plajı Sinop İlinde turizmin gelişme merkezi haline gelmelidir. Bu alan Türkiye Karadeniz sahilindeki en cazip turizm merkezlerinden biri haline gelme potansiyeline sahiptir.

Doğa ve Yeşil Manzara

Sinop İli – Hamsilos Fiyordundan Tatlıca Şelaleleri, Boyabat bazalt kaya sütunları, Sinop yarımadası ve İnaltı Mağarasına kadar – doğal cazibe merkezleri açısından zengindir. Yeşil manzarası (ormanlar ve dağlar) ile birlikte, bunlar Sinop İlinin doğal doğal cazibeleri ve “Plaj” ve “Dağların” cazip bir kombinasyonuyla turizm noktaları arasında yerini almasına olanak sağlayacaktır.

Kültürel Cazibeler

İlin mevcut kültürel cazibeleri (örn. Boyabat kalesi, mağara mezarları veya Durağan Kervansarayı) ile bir araya geldiğinde, bu Sinop İlinin bir turizm noktası olarak çok güçlü bir yer edinmesine katkıda bulunabilir ve turizm ürün geliştirmesi ve turizm pazarlamasının temeli olmalıdır.

Geliştirme stratejileri

Turizm geliştirme stratejileri Sinop İlinde şu ana hedeflerle birlikte bir profesyonel turizm gelişimini desteklemelidir:

1. Sinop İlinin ziyaretçiler açısından çekiciliğini artırmak,
2. Sinop İlini potansiyel ziyaretçilerin radarına sokmak,
3. Yıllık turist sayısını artırmak,
4. Ortalama günlük harcamayı artırmak,
5. Sinop İline turizm noktası olarak dikkatleri çekmek
6. Ana yaz sezonunun dışındaki ziyaretçi sayısını artırmak,
7. Yerel halkı turizm tesislerine yatırım yapmaya özendirmek

1. Sinop şehri ve Aklıman Plaj alanının etrafında bir turizm merkezi geliştirin

Çekiciliği artırmak amacıyla, sekiz ana proje sırayla uygulanmalıdır.

1. Aklıman Plajı boyunca yeni konaklama bölgesi

Aklıman Plajının etrafındaki alan Sinop İlinde turizmin geliştirilmesi açısından en değerli alanlardan biridir. Diğer ülkelerde Karadeniz Sahilinin kumsal plajları konaklama tesisleriyle çevrili olmasına karşın, Sinop'ta neredeyse hiç kullanılmamaktadır. Bu yüzden, bu alanın (veya bu alanın bölümlerinin) Sinop Konaklama Bölgesi olarak tahsis edilmesi ve farklı yatırım amaçlı arsa parsellerine (yalnızca konaklama tesisleri, tatil köyleri ve turizm altyapı tesisleri olarak) bölünerek bu alan için bir detaylı alan planı oluşturulması tavsiye edilmektedir. Ayrıca plaj boyunca uzanan mevcut yol başka bir konuma taşınmalıdır.

2. Yeni turizm cazibe merkezleri

Ana fikir Sinop şehir idaresinin şehir için yeni turizm cazibe merkezleri ve bunları nasıl finanse edecekleri hakkında düşünmeye başlamasıdır. Potansiyel yeni cazibe merkezleri yeni modern müzeler (örn. etkileşimli balıkçılık müzesi, Karadeniz müzesi), Sinop'un tarihi kapılarının, diğer tarihi kazıların, şehrin Barbaros Caddesi'nin kuzeyindeki plaj barının, vb'nin yeniden inşa edilmesi olabilir.

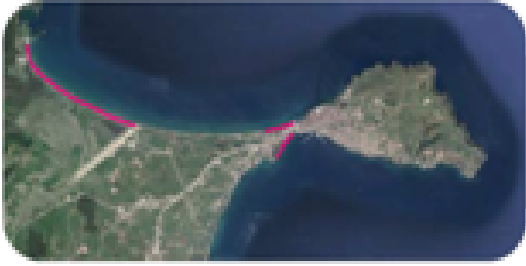
3. Çekici şehir merkezi

Şu anda Sinop'un akşam vakti cazibe noktası Kurtuluş Cd'nin güneyindeki restoranlar, yanaşma iskelesinin kuzeyindeki kafeler ve Barış Manço Parkı'nın yanındaki kısa – ve pek çekici olmayan – mesire yeri dahil olmak üzere yanaşma iskelesinin etrafındaki alandır. Bu alanda akşam vakitlerinde kısa Karadeniz gezileri sunan tur botları da bulunmaktadır. Mevcut (küçük ölçekli) cazibe alanı üzerindeki yükü hafifletmek için, bu alanın Sinop kalesine doğru genişletilmesi önerilmektedir. Sonuç olarak, kale alanını akşamlik cazibe alanıyla turistler/ ziyaretçiler için en çekici hale gelecek şekilde bağlama yolları konusunda seçeneklerin geliştirilmesi önerilmektedir. Bu konuda düşünülebilecek muhtemel seçenekler şunlar olabilir: İskele Cd – Kurtuluş Cd – Gâhcik Mah. Yolu güzergahını (kalıcı olarak yapmak mümkün olmasa bile en azından yaz ayları sırasında saat 18.00 ile 24.00 arasında geçici olarak) yaya bölgesi haline getirmek, tersaneyi kaldırıp alanı başka bir turizm tesisi (örn. park, gastronomi/ yemek bölgesi, balık pazarı, çocuk oyun alanı, marina, vb.) için kullanmak ve/veya kalenin güney surları boyunca uzanan mevcut yeşil bölgeyi yeniden tasarlamak. Hedef ise kaleye kadar çekici bir ortamda rahatlıkla yürüyebilmek olmalıdır.

4. Şehir plajlarının geliştirilmesi

Şehir idaresi şehir plajlarını daha cazip hale getirmek için bir girişim başlatmalıdır. Bu ise 1) günlük çöp toplama işlemi gerçekleştirilerek ve plajlara çöp kutuları yerleştirilerek, 2) atıştırmalıklar, içecekler ve dondurma veren küçük plaj kioskuları kurarak ve bunları özel girişimcilere kiralayarak, 3) halka açık duş yerleri ve tuvaletler inşa ederek gerçekleştirilebilir. 4) Sürekli cankurtaran hizmeti verilmesi ve şezlong ve plaj şemsiyelerinin kiralamaya sunulması. 5) Su eğlence tesisleri/hizmetleri ve plaj spor bölgelerinin kurulması. 6) Plaj ziyaretçilerinin kullanabileceği alanı genişletmek için ahşap iskeleler inşa etmek. 7) Kumsal bölgelerin günlük bakımını sağlamak. 8) Kumsal üzerinde ahşap yürüme yolları yapmak.

5. Sinop Yarımada Parkuru

Sinop Yarımada Parkurunun ana fikri Sinop Yarımadasındaki ana İlgi Alanlarını (mevcut olanlar ve gelecekteki potansiyel alanları) birbiriyle bağlamak ve bunları tek bir turizm deneyimi olarak sunmaktır. Başlangıç ve bitiş noktası Bülent Ecevit Cd.'deki ana meydanın yanında şehir merkezinde bir yerde olmalıdır. Parkur boyunca ulaşım için, (ödeme karşılığında) küçük turist eğlence trenleri kullanılmalıdır. Sinop Yarımada Parkuru'nun muhtemel unsurları şunlardır: 1) Su Deposu Yolu'nda – şimdiki yerinde – bulunan şehir görüş noktası, ancak daha çekici hale getirmek için geliştirilmesi gerekmektedir, 2) Paşa Tabyaları, 3) Kara sahil kumu – sokaktan yapılan cazip erişimin geliştirilmesi gerekmektedir, 4) Sinop Gök Geçidi – Sinop'un yeni cazibe merkezi – Karadeniz'e nazır kayalar üzerinde bir şeffaf platform, 5) Sinop Yarımadası Yürüme Yolu – yeni cazibe merkezi, temel olarak farklı durakların (örn. heykeller, bilgi panoları, fotoğraf noktasının) olduğu bir yürüme parkurudur.

6. **Sinop Etkinlik Takvimi** Özellikle ana hedef piyasalarda tanınma sağlayacak bir dizi yıllık festival ve etkinlik oluşturun. Festival ve etkinlikler yoğun sezonun dışına koyularak sezonu geliştirmek için iyi bir fırsat sunar. Sinop için, Sinopale'nin yanısıra, potansiyel etkinlikler yıllık Sinop Balık Festivali, yaz açık hava sineması, Sinop Yaz Müzik Festivali veya farklı spor etkinlikleri olabilir.

7. **Sinop için Altyapı Ana Planı** Sinop şehrinin ana yaz sezonu sırasında mevcut eksiklikleri gidermek için bir altyapı ana planına ihtiyacı vardır.
8. **Temiz şehir Sinop** Sinop şehrinin sorunlarından biri (diğer birçok noktalarda olduğu gibi) temizliktir – her tarafta çöp bulunmakta ve temizlenmesi gerekmektedir.

2. Sinop Kalesi’ni modern ve çekici bir öncü turizm cazibe merkezine dönüştürün

Turizmin geliştirilmesi açısından, kalenin ziyaretçiler için çekiciliğini artırmak için aşağıdaki genel öneriler dikkate alınmalıdır:

1. Kale alanı genel olarak (ayrı paralı cazibe merkezleri hariç – örn. zindan müzesi) giriş ücreti olmaksızın halka açık olmalıdır.
2. Denizdeki konum farkedilebilir olmalıdır (örn. kalenin güney tarafındaki tuğlalı kısım kaldırılarak veya surların üst tarafı erişilebilir hale getirilerek).
3. Zindanın hikayesini anlatmak için (sergi salonları, resimler, bilgi panoları, vb’nin olduğu) bir özel alan oluşturun.
4. Asıl hücre binasının önündeki surları kaldırın ve kalenin içinde dinlenmek ve rahatlamak için büyük ve çekici bir yer oluşturun.
5. Kalenin güney surları ile deniz arasındaki alanın çekiciliğini artırın (örn. mevcut tersaneyi kaldırın, bir park benzeri bölge oluşturun).
6. Kalenin etrafındaki trafik ve park durumunu iyileştirin (ör. trafiğin rahatlatılması, yeni park alanları)
7. Eski Zindanın binalarını yenileyin ve bunların çoğunluğunu turistik bir şekilde kullanın.

Kale için önerilen turistik unsurlar:

1. Zindan müzesi (paralı giriş)
2. (hediyelik eşya dükkanları, el sanatları dükkanları, bakkal, vb’nin olduğu) Pazar bölgesi
3. Uygun kafe ve restoran (iyi kalitede)
4. Etkinlik tesisi
5. Sanatçı atölyeleri/galeriler ve sergi alanları
6. Önceki hücre binasının önünde yeşil alanlar, su çeşmesi, banklar, vb’nin olduğu cazip bir ana meydan.

Kalenin içinde planlamaya göz alıcı bir unsur dahil edilmelidir. Bu unsur güçlü bir fotoğraf noktası ve şehrin en çok fotoğrafı çekilen görüntülerinden biri olarak Sinop’la birlikte anılan bir yer haline gelebilir. Bu unsur turizm pazarlaması için kullanılabilir ve kaleye önemli bir turist akınının olmasına katkıda bulunur. Muhtemel sıradışı unsurlar: özel heykel, dikkat çekici bir su çeşmesi, sıradışı mimari unsur.

3. Mevcut turizm cazibe merkezlerini ziyaretçiler için daha cazip hale getirin

İnceburun

İnceburun Sinop İli ziyaret edildiğinde bir dikkat çekici ve “mutlaka görülmesi gereken” cazibe merkezi olma potansiyeline sahiptir. İnceburun’un gelişimi, planlanan nükleer enerji santralinin etrafında oluşturulmuş bir yasak bölgenin bir parçası haline gelebileceği için alanın gelecekteki erişilebilirliğine de bağlıdır. Gelecekte de erişilebilir olursa, bu eşsiz yeri ziyaretçiler için daha cazip hale getirmek amacıyla aşağıdaki eylemleri uygulayınız:

1. Ücretli park alanı (araba ve otobüslere açık),
2. Farklı durakların (örn. görüş noktaları, panolar, heykeller, büyük boy resim çerçevesinin) olduğu İnceburun Parkuru,
3. (bir açık alan manzara terası dahil) sıcak ve soğuk içecekler ve atıştırmalıklar sunan cazip gastronomi tesisi
4. Halka açık tuvaletler
5. Rehber eşliğinde deniz feneri gezintileri
6. Bulunulan konumda (halihazırda mevcut) ziyaretçilere bir ücret karşılığı verilen belge

Hamsilos Fiyordu

İnceburun’a benzer olarak, Hamsilos Fiyordu da turistik bir şekilde geliştirilirse daha ilgi çekici bir turizm cazibe merkezi haline gelme potansiyeline sahiptir. Türkiye’de eşsiz olması nedeniyle turistler, özellikle de yerli turistler için cazip olabilir. Mevcut çekicilik seviyesini artırmak için, aşağıdaki eylemlerin uygulanması önerilmektedir:

1. Ücretli park alanı (arabalar ve otobüslere açık)
2. Hamsilos Fiyordu Yürüme Yolu
3. Ahşap gözlem kulesi (yaklaşık 15 ila 20 metre yüksekliğinde)
4. Hamsilos Fiyordu asma köprülü kavşağı
5. Kiralık deniz bisikletleri
6. Bilgi panoları
7. Sıcak ve soğuk içecekler ve atıştırmalıklar sunan cazip küçük açık alan kafesi
8. Halka açık tuvaletler

İnceburun’da olduğu gibi, “Hamsilos Fiyorduna Hoşgeldiniz – Türkiye’deki tek fiyort” yazılı bir özel giriş kapısının da bulunması önerilmektedir. Ayrıca Türkçe ve İngilizce dilinde Hamsilos Fiyordu hakkında bilgilerin olduğu panolar yürüme yolu boyunca kurulmalıdır. Botların alanı yalnızca asma köprüye kadar kullanmasına izin verilmeli – ve asma köprü başlı başına Hamsilos Fiyordu’nun dikkat çeken yeri olmalıdır.

Tatlıca Şelaleleri

Tatlıca Şelaleleri halihazırda Sinop İlinin dikkat çeken bir turizm cazibe merkezidir. Ziyaretler için çekiciliği daha da artırmak amacıyla, aşağıdaki eylemler önerilmektedir:

1. (Arabalar/otobüsler için yeterli alana sahip) halka açık park alanını iyileştirin ve geliştirin ve (giriş ücreti olmadığı için) park ücretini artırın.
2. Şelalelerin etrafında bakımı artırın – özellikle atıkların toplanmasını sağlayın.
3. Şelale yanına fotoğraf noktası platformları inşa ederek ana şelaleleri daha iyi ve rahat erişilebilir hale getirin ve bunları ahşap veya metal yollar yardımıyla şelalelerin yanında halihazırda mevcut olan yürüme yoluyla bağlayın. Son şelalenin çevresindeki mevcut turizm altyapısını (restoranlar, kafeler, halka açık tuvaletler, çocuk oyun alanı) iyileştirin.
4. Yapay gölün doğu tarafı boyunca şelalelerden itibaren (yaklaşık 1 km uzunluğunda) yeni ve daha geniş bir orman yürüme yolu oluşturun – orada ziyaretçiler yapay göldeki harika manzaranın tadını çıkarabilir ve bir fotoğraf noktası olarak işlev görececek bir dikkat çeken heykel olmalıdır.

Boyabat Kalesi

Boyabat Kalesi'nin surları birkaç yıl önce yenilenmiştir. Sonuç olarak, kalenin kendisi dışarıdan bakıldığında etkileyici görünmektedir, ama şu anda içerideki çekiciliği sınırlıdır. Bu yüzden aşağıdaki eylemler önerilmektedir:

1. Yürüme yolunun başlangıcının yanında kaleye kadar (ücretli) bir halka açık park alanı olarak bir alan belirleyin ve yürüme yolunu kaleye kadar iyileştirin.
2. Kalenin kulelerini (görüş noktalarını) her türlü ziyaretçi için korumalı bir şekilde erişilebilir hale getirin.
3. Kazı alanlarındaki mevcut bariyerleri daha çekici olanlarıyla değiştirin ve kale hakkında bilgiler veren Türkçe ve İngilizce birkaç pano yerleştirin.
4. Tünelleri ziyaretçiler için mümkün olan en iyi şekilde bütün yıl boyunca erişilebilir hale getirin.
5. Kalenin içindeki ortamı iyileştirin (yabani otları sökün, bitki dikin, vb.)
6. Kalenin (örn. müzik veya kültürel performanslar için) bir yaz ayı açık hava etkinlik yeri olarak kullanılıp kullanılamayacağını açıklığa kavuşturun.

Mağara Mezarları

Sinop İlindeki mağara mezarlarına ilişkin olarak yalnızca birkaç iyileştirme önerilmektedir. Her bir mağara mezarı için (mümkün olan en iyi ve kolay erişilebilir) bir fotoğraf noktası tanımlanmalıdır. Bazı konumlarda yakın olurken bazılarında biraz uzakta olabilir. Her bir fotoğraf noktasında, ziyaretçilere mağara mezarı hakkında bilgiler veren Türkçe ve İngilizce

bir pano bulunmalıdır. Fotoğraf noktasının yanında arabalar ve otobüsler için (ücretsiz) küçük bir park alanı olmalıdır. Bu park alanı araba ve otobüslerle kolaylıkla erişilebilmelidir, bu yüzden bu park alanına götüren yolların iyi durumda olması gerekir. Ayrıca, ana yoldan park alanına uygun yön işaretlerinin yerleştirilmesi gerekmektedir. Bu iyileştirmelerin bütün konumlarda uygulanıp uygulanamayacağını değerlendirmek gerekir – muhtemel engeller uzak konum veya zayıf yol bağlantılarıdır.

Durağan Kervansarayı

Durağan Kervansarayı'nın duvarları zaten yenilenmiştir. Sonuç olarak, kervansarayın kendisi dışarıdan bakıldığında çekici görünmektedir, ancak içerisi şu anda kullanılmamaktadır. Turizm açısından bakılarak Durağan Kervansarayı için potansiyel geliştirme seçenekleri geleneksel yemeklerin olduğu özel bir kervansaray restoranı, yerel el işi hediyelik eşyalar içeren bir küçük pazar veya uygun bir müze içerir.

İnaltı Mağarası / Akgöl / Kanyon Yolu

Üç cazibe merkezinin tümünün ana sınırlayıcı faktörü karayoluyla yetersiz erişimdir. Özellikle kış sezonu ve yağmurlu günler sırasında, bu yollar çok sayıda ziyaretçi taşımaya uygun değildir. Bu yüzden yolların iyileştirilmesi şiddetle önerilmektedir – muhtemel bir çözüm Ayancık Boyabat Yolundan İnaltı Mağarası'na doğru bir kaplanmış yol yapmaktır. Aynı zamanda, mevcut Kanyon Yolu daha stabil ve geçilebilir hale getirilmelidir. İdeal olarak bu yol çok dar olduğunda, yalnızca tek yönlü bir yol olmalıdır.

4. Sinop İlinde yeni turizm cazibe merkezleri geliştirin

Akgöl Doğal Macera Alanı

Şu anda Akgöl'ün etrafındaki alan ağırlıklı olarak doğa yürüyüşü, gölün etrafında yürüyüş ve gölün yanında dinlenmek için kullanılmaktadır. Çevrenin doğal güzelliği ve mevcut turizm akışından yararlanmak için, gölün yanında bir doğa macera alanının geliştirilmesi önerilmektedir. Böyle bir doğa macera alanının muhtemel unsurları şunları içerebilir:

1. Yüksek halat yolu
2. Çocuklar için orman macera oyun alanı
3. Ağaç tepesinde yürüme yolu
4. Uçan tilki
5. Devasa labirent
6. Büyük bir su kenarı terası olan göl restoranı
7. Orman yürüme parkurları (temalı)
8. Hayvanat bahçesi
9. Kamp alanı

10. Ana park alanı

Sinop Gök Geçidi

Sinop İlinin başka bir dikkat çekici turizm cazibe merkezi olarak Sinop Yarımadası'nda bir gök geçit inşa edilebilir. Yarımadanın en doğu noktasında muhteşem deniz ve sahil manzarasından yararlanmak amacıyla, dikkat çekici bir gök geçidin geliştirilmesi önerilmektedir. Böyle bir gök geçit ziyaretçilere denizin üzerinde uçuyormuş hissi verecektir. Genellikle bu tür gök geçitler metal ve cam parçalardan oluşur – cam parçalar ne kadar çok kullanılırsa, ziyaretçiler için o kadar serüvenli olur. Gök geçit alanı ve gök geçidin kendisine giriş ücretli olmalıdır. Etraftaki alanda bulunan macera ve rahatlama unsurları asıl planlamaya dahil edilebilir veya daha sonraki bir aşamada eklenti (örn., gastronomi, hediyelik eşya dükkanı, rahatlatıcı şezlonglar, deniz manzaralı macera köprüsü, kocaman kaydıracağı olan bir ahşap kule) olarak gerçekleştirilebilir.

Sinop Balıkçılık Müzesi

Sinop Türkiye Karadeniz sahilindeki en önemli balıkçılık merkezlerinden biridir. Bu yüzden, genel olarak Karadeniz'de ve özellikle Sinop'ta balıkçılığın tarihini gösteren bir etkileşimli balıkçılık müzesi Sinop'un bir turizm noktası olarak yerini güçlendirecek bir cazibe merkezi olur. Bu müze ziyaretçileri aktif olarak katılmaya davet eden olabildiğince çok etkileşimli unsur içeren modern bir şekilde geliştirilmelidir. Müze aşağıdaki gibi farklı konulara tahsis edilmiş üç farklı alana bölünmelidir:

1. "Karadeniz'in balıkları"
2. "Sinop'ta balıkçılığın tarihi"
3. "Sinop için balıkçılığın ekonomik önemi"
4. "Zaman dilimlerine göre balıkçılık ekipmanları"

5. Farklı bilgilendirici filmler gösteren küçük sinema
6. Dokunmatik ekranlı ortam bağlantıları

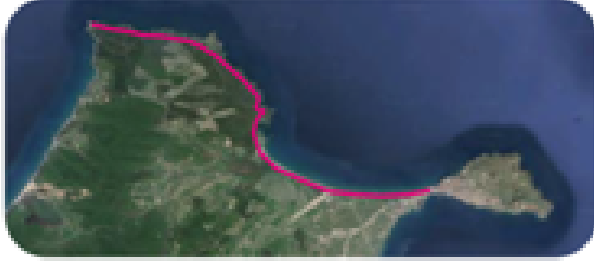
Sinop Karadeniz Müzesi

Sinop Türkiye Karadeniz Sahilinin turistik merkezi olabilir. Bu yüzden, ziyaretçilere Karadeniz hakkında faydalı ve şaşırtıcı yeni bilgiler sunan bir etkileşimli Karadeniz müzesi Sinop'un bir turizm noktası olarak çekiciliğini artıran bir varlık olabilir. bu müze ziyaretçileri aktif olarak katılmaya davet eden olabildiğince çok etkileşimli unsur içeren modern bir şekilde geliştirilmelidir. Müze aşağıdaki gibi farklı konulara tahsis edilmiş üç farklı alanlara ayrılmalıdır:

1. "Karadeniz'in gariplikleri"
2. "Tarihte Karadeniz"
3. "Modern Karadeniz"
4. "Türkiye Karadeniz sahili"
5. Farklı bilgilendirici filmler gösteren küçük sinema
6. Dokunmatik ekranlı ortam bağlantıları

Sinop Karadeniz Bisiklet Yolu

Avrupa'da çok popüler olan bir eğlence aktivitesi bisiklete binmedir – birçok noktada, bisikletçileri araba ve kamyonlardan ayıran özel bisiklet yolları sunulur. Yerel halk ve eğlence amaçlı turistler sıklıkla bisiklet yolunun belli bir bölümünü bir günlük gezinti için kullanırken, diğer yandan bisikletli turistler sıklıkla daha uzun bir süreliğine kalır. Bisiklete binme şu anda Türk halkı arasında (özellikle bisiklet yollarının eksikliği nedeniyle) yalnızca küçük bir kitlenin yaptığı bir aktivite olmasına rağmen popülerlik kazanmaktadır. Bu yüzden ve ayrıca yabancı turistler için cazip bir turizm ürününe sahip olmak için, bir pilot bisiklet projesi –Sinop şehrini Aklıman Plajı ve Hamsilos Fiyordu'ndan geçerek İnceburun ile bağlayan bir 22 kilometrelik bölüm – geliştirilmesini öneriyoruz. Önemli faktörler arabalardan ayrılmış bir kaplanmış bisiklet yolu, Sinop'ta bisiklet kiralama ve deniz manzarasıdır. Bu pilot proje daha sonra bir Türkiye geneli Karadeniz Bisiklet yolu uygulamaya koymak için kullanılabilir.

Önerilen beş projenin yanısıra, her bir ilçe bölgelerinde yeni potansiyel turizm cazibe merkezlerinin bir listesini hazırlamalıdır. Bu projeler üç kategoriye bölünebilir: “Doğa ve Yeşil Manzara” projeleri, “Kültürel cazibe merkezleri”, projeleri ve diğer projeler. Bunu yapmak Sinop İlinin istenen genel konumunu hemen destekleyecek projeleri tespit etmeye yardımcı olacaktır. Sonrasında ise ilçe idareleri bu projeler için finansman (özel yatırım, kamu yatırımı, ÖKO, bölgesel/ulusal fonlar) sağlamaya çalışmalıdır.

5. Turizmin gelişmesi ve turizm pazarlamasına yönelik insan kaynaklarını ve finansal kaynakları artırın

Genel olarak Sinop İlinde ve özellikle Sinop Şehrinin önerilen ana turizm merkezinde turizmin organizasyon yapısı ve gelişimini güçlendirmek amacıyla, Sinop şehrinde bir yerel DMO kurulması önerilmektedir. Bu ya şehir idaresinin kendi bünyesinde bir turizm bölümü ya da kendine özgü bir kamu kurumu olabilir. Bir DMO’nun (Devlet Malzeme Ofisi’nin) genel görevleri şunları kapsar:

1. Turizm pazarlaması
2. Marka geliştirme
3. Satış inisiyatifleri (tur operatörü)
4. Turizm ürünü geliştirme
5. Turizm para yardımı projelerinin başlatılması
6. Turizmde kalite güvence / kalite geliştirme
7. Kamu tesisleri yönetimi
8. Farklı paydaşlar arasında bağlantı
9. Aynı zamanda Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın bölgesel müdürlüğüyle yakın bir işbirliği kurulmalıdır.

Bir etki yaratmak ve ilgili pazarlama faaliyetlerini uygulamak amacıyla, DMO’ya turizm pazarlaması için yıllık olarak en az 1,7 – 2,0 milyon TL tahsis etmek gerekecektir. Aynı zamanda, DMO en az 5 – 7 turizm ve pazarlama uzmanı olan bir ekipten oluşmalıdır.

6. Turizm pazarlama faaliyetlerini yoğunlaştırın ve güçlü bir turistik marka geliştirin

Profesyonel bir turizm gelişiminin çok önemli bir unsuru en gelişmiş turizm pazarlamasıdır. Turizm pazarlamasının turizm geliştirme projeleriyle birlikte olması gerekir ve kamu idaresi

her iki alandan da sorumlu olmalıdır. Bir turizm noktasını başarılı bir şekilde tanıtmak amacıyla, yeterli insan kaynakları ve finansal kaynaklar sağlamak çok önemlidir. Tek bir kurum bir resmi internet sitesi veya fuarlar gibi pazarlama araçları kullanarak bir konumda turizmin geliştirilmesinden sorumlu olmalıdır. Ayrıca, turizm pazarlaması Hİ ve imaj kampanyaları yoluyla konumun imajını geliştirmeye odaklanmalıdır. İlave önemli görevler ise pazar araştırması, pazarlama planlaması (stratejik ve operasyonel), E-Pazarlama, etkinliklerin geliştirilmesi, marka geliştirme ve operasyonel pazarlama planının uygulanmasıdır.

Orta vadede (gelecek 3-5 yılda), Sinop'u ziyaret eden insanların büyük çoğunluğunun İstanbul (Türkiye'nin en büyük şehri), Ankara (Türkiye'nin başkenti ve en büyük ikinci şehri) ve (Sinop şehrinden yaklaşık 300 kilometre mesafedeki) civar alanlardan gelmeye devam etmesi beklenmektedir. Aynı zamanda, (Türkiye'nin diğer yerlerinden veya yurtdışından) Sinop'a akrabalarını ziyarete gelen insanlar önemli bir pazar kaynağı olmaya devam edecektir. Aynı zamanda, pazarlama faaliyetleri planlanırken yeni potansiyel marketler – Türkiye'nin diğer yerleri, Avrupa'nın güçlü dışa yönelik turizm pazarları ve Arap ülkeleri - hedeflenmeli ve göz önüne alınmalıdır.

İlk birkaç yılda beklenen sınırlı pazarlama bütçesi nedeniyle, profesyonel e-pazarlama faaliyetlerine özellikle odaklanılması önerilmektedir. Ayrıca pazarlamanın turizm ürünü geliştirmeye birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Bir nokta turizm ürünleri sayesinde ne kadar çekici hale gelirse, turizm pazarlamasında daha yüksek bir bütçeyle o kadar etki elde edilir.

7. Sinop'a düzenli ve ucuz uçuş bağlantıları sunmaları için düşük maliyetli taşıyıcı firmaların dikkatini çekin

Sinop havalimanının Sinop'a yeni yerel (ve hatta, daha sonraki bir aşamada, uluslararası) doğrudan uçuş bağlantıları sunmaları için Düşük Maliyetli Taşıyıcı Firmaların dikkatini çekmeye çalışması önerilmektedir. Gerçekçi olarak, yaz sezonu dışında sınırlı miktarda turist olması ve Sinop şehrinde ve etrafındaki alanlarda sınırlı sayıda insanın yaşaması nedeniyle, yalnızca potansiyel havayollarının yaz ayı uçuş programı sırasında Sinop'a düzenli uçuşlar gerçekleştirmeye çekmek mümkün olacaktır. Turistik gelişim açısından bakıldığında, Türkiye'nin en büyük şehirleri ile Sinop arasında doğrudan bağlantılar en büyük önceliğe sahiptir – daha sonraki bir aşamada, konaklama tesislerinde mevcut yatak sayısı arttığında, yurtdışındaki konumlara doğrudan uçuşlar ve charter seferleri sunan Düşük Maliyetli Taşıyıcı Firmalar göz önüne alınabilir. Yeni Düşük Maliyetli Taşıyıcı bağlantılarının kurulması durumunda, turist sayısındaki artış yeni bağlantıların devreye sokulmasıyla birlikte yürütülmek zorunda olan uygun turizm pazarlama faaliyetlerine epey bağlı olacaktır. Düşük Maliyetli Taşıyıcıları çekmek için, havayoluna yıllık olarak "pazarlama ücreti" olarak

adlandırılan bir ödeme yapılarak böyle bir bağlantının kurulmasını finansal olarak desteklemek gerekebilir.

8. Yerel halk arasında turizm ve turizmin fırsatlarına yönelik farkındalığı artırın

Bir diğer hedef yerel halk arasında kamu bilgilendirme etkinlikleri, yerel gazetelerdeki makaleler ve bilgilendirme kampanyaları yoluyla turizm farkındalığını artırmak olmalıdır.

Bu tür eylemlere yönelik hedef şunlar olmalıdır:

1. Rastgele atılmış çöp miktarını azaltmak,
2. Kirlenmemiş bir doğaya ve bunun turizmin gelişmesinde ne denli önemli olduğuna dair farkındalığı artırmak
3. Turizmle ilgili olarak kamu idaresine ait planlanmış eylemler hakkında bilgilendirmek,
4. Yerel halkı turizm endüstrisindeki şans ve fırsatlar hakkında bilgilendirmek,
5. Turizm endüstrisindeki mesleklerin imajını geliştirmek ve bu suretle yerel halkı bu endüstride çalışmaya motive etmek,
6. Özellikle turizm tesislerindeki hizmet kalitesine ilişkin kalite farkındalığını artırmak.

2.3. EYLEM PLANI TABLOLARI

(HEDEFLER, EYLEMLER, SORUMLU KURUMLAR VE PAYDAŞLAR)

Toplamda, Sinop için düzenlenecek olan İmar Planı, önümüzdeki 20-30 yıl boyunca Sinop şehrinin gelişimi için gerekli olan bütün yapıyı sunmaktadır. Bu yapı, yaklaşık yüzde 10 ila 100 arasında bir büyüme oranı hesaplamıştır. Diğer bir deyişle, İmar Planı niceliğin değil niteliğin ön planda tutulduğunun göstergesidir. Teklif edilen planın her detayının ayrıntısı ayrıntısına ilk haliyle uygulanmayacağı açıktır. Asıl önemli olan şey İmar Planı'nın özündeki fikrin uygulanmasıdır.

Zira, doğası gereği hangi uygulamalarının ilk, süreç içerisinde veya son olarak hayata geçirileceği belirtilmemiştir. Bu nedenle, Alan Yönetimi Planı'nın bu ihtiyaçlara ve mali desteklere çok açık olması gerekmektedir. Plan, birbiriyle iletişim halinde olan kanallar gibi işlemektedir. İmar Planı'nın farklı bileşenleri farklı sıralamalarla uygulamaya koyulabilir; bu bölümlerin çoğu birbirinden bağımsızdırlar. Örneğin, marina projesinin ilk, trafik düzenlemesinin ikinci, pazar alanının yenilenmesinin üçüncü sırada -ya da tam tersi- uygulamaya koyulması sorun teşkil etmeyecektir. Her bir müdahale birbirinden bağımsız işlemek durumundadır.

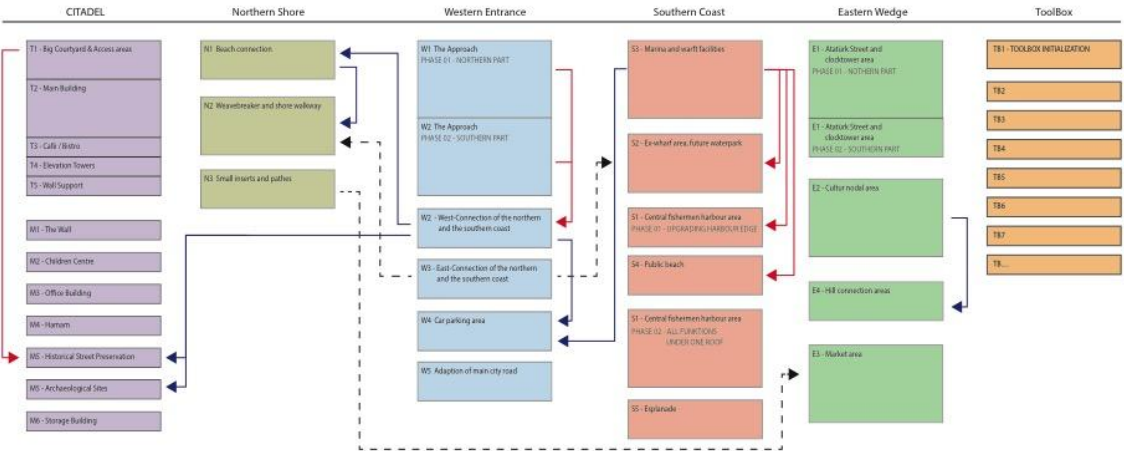
Ancak, bir Eylem Planı çerçevesinde ilerideki girişimler için muhtemel bir öncelik ayarlaması yapılmasını öneriyoruz. Bu öncelik ayarlaması Alan Yönetim Planı'nın yapısal hususlarının yanı sıra Ana Şehir Planının üç farklı ölçeğiyle ilgilidir. Bu ayarlama, yukarıda bahsedildiği üzere, yalnızca bir muhtemel ayarlamadır, çünkü **Sinop için sunulan teklifin kalitesi bizzat uygulamadaki toplam esnekliğine bağlıdır.**

Bu nedenle, karar veren kişiler, müdahaleleri önem sırasına koyma gibi politik bir sorumluluğu üstlenmek durumundadırlar. İmar Planı, Sinop'un gelecekteki durumu ve seklini yansıtır, politik bir program değildir.

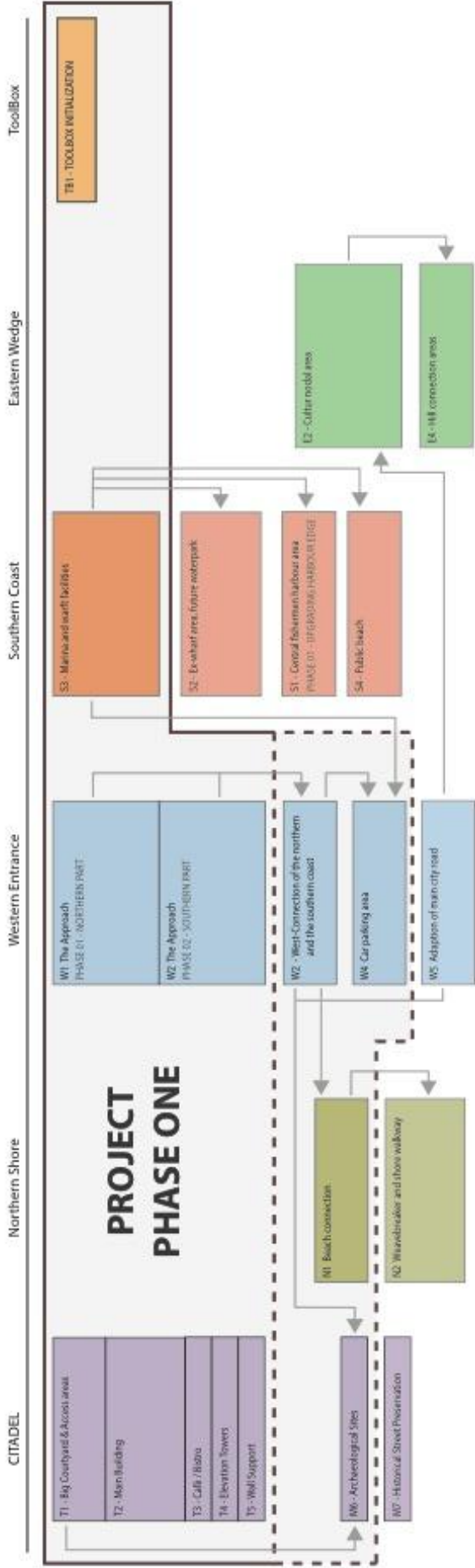
2.3.1 UYGULAMA PLANI

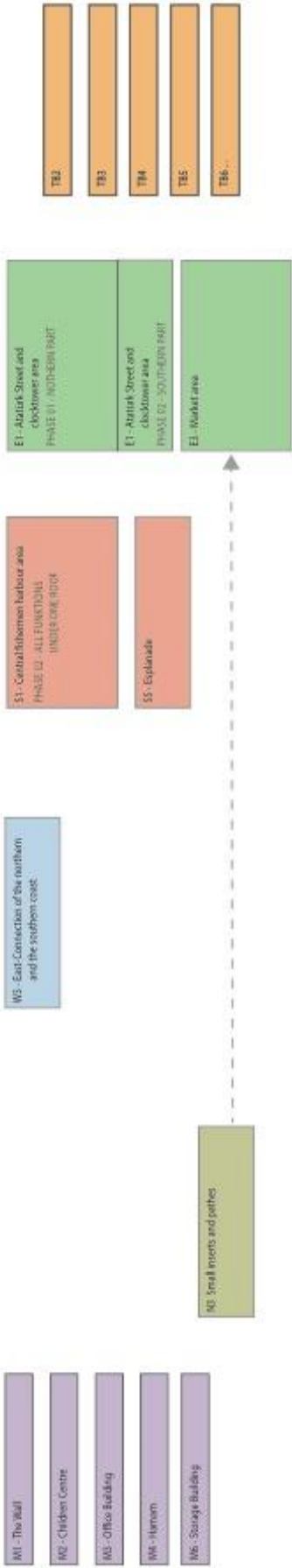
DEPENDENCIES - ADDITIONAL ACCORDINGS

PROJECT PHASE ONE

NO DIRECT DEPENDENCE

2.3.2 KENTSEL VE KORUMAYA YÖNELİK EYLEMLER

MINISTRY OF CULTURE PROJECTS	AGENDA	PLAYERS	SIZE / TIME
M1 THE WALL - Restauration of the citadel wall - open the 2 historical arches for a view towards the south - implement points for good circulation between the courtyard and the access areas. - Create a walkway on top of the citadel walls	AWARENESS, EDUCATION, HERITAGE, RECREATION, TOURISM	00 APROVEMENT BY - CITY AUTHOROTIES - PLANING DEPARTMENTS - MINISTRY OF CULTURE A ARCHITECTS / ENGINEERS (THE WALL/STRUCTURES)	PLANNING / COORDINATION 1 YEAR CONSTRUCTION 3 YEARS
M2 CHILDREN CENTRE - Restoration and transformation of the building structure - Establish educational facilities for children - including a openspace playground / workshopspace - provide free public accessibility - childcare for visitors	AWARENESS, EDUCATION, HERITAGE,		PLANNING / COORDINATION 0.5 YEAR CONSTRUCTION 1 YEAR
M3 OFFICE BUILDING - Reconstruction and transformation of the building structure - Administrative offices for the Sinop Art Centre - Shared office spaces to support Start-Up Companies and young self-employed workers	AWARENESS, EDUCATION, HERITAGE		PLANNING / COORDINATION 0.5-1 YEAR CONSTRUCTION 1.5 - 2 YEARS
M4 HAMAM - Restoration and transformation of the building structure - establish a traditional turkish tea house	AWARENESS, RECREATION, HERITAGE,		PLANNING / COORDINATION 0.5 YEAR CONSTRUCTION 1 YEAR
M5 HISTORICAL STREET PRESERVATION - Defining the levels of retauration and preservation for buildings in 3 streets: A) Kaleyazisi Street B) Tuzcular Street C)Kurucesme Street - Establish support for owners in the process of preservation and restauration of their buildings - The Municipality has to upgrade the streetspace	AWARENESS, EDUCATION, HERITAGE, TOURISM		PLANNING / COORDINATION 2-3 YEAR CONSTRUCTION EACH 1-2 YEARS
M6 ARCHAEOLOGICAL SITES - Excavation sites around the citadel - Support awareness of the citys history - Touristic attraction at the point of arrival in Sinop	AWARENESS, EDUCATION, HERITAGE, TOURISM	00 APROVEMENT BY - CITY AUTHOROTIES - PLANING DEPARTMENTS - MINISTRY OF CULTURE A ARCHAEOLOGISTS	DIGGING / COORDINATION 1.5-2 YEAR ONGOING
M7 STORAGE ARCHAEOLOGICAL - Tranform former military building into archaeological storage unit	AWARENESS, HERITAGE,	00 APROVEMENT BY - MINISTRY OF CULTURE	PLANNING / COORDINATION 0.5 YEAR ONGOING
EASTERN WEDGE	AGENDA	PLAYERS	SIZE / TIME
E1 ATATÜRK STREET AND CLOCK TOWER AREA - Administrativ Buildings have to have a new location - Shops and other Programm has to have a NEW LOCATION - Planned by Traffic- and Landscape-Office in collaboration - Splitting the Project in minimal 2 Phases (north/urban and South/green)	AWARENESS, HERITAGE, RECREATION TOURISM	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A TRAFFIC PLANER B LANDSCAPE PLANER C ARCHITECTS / ENGINEERS (THE WALL)	PLANNING / COORDINATION EACH PHASE: 1 YEAR CONSTRUCTION EACH PHASE: 1-2 YEARS
E2 CULTUR NODAL AREA - Creating underground Parking with Public space as Park and square on top - Defining Traffic Square as overall distribution Point by Traffic Planer - Tranforming Courthouse into local museum - 2 parts of the space are for future extention of the archaeological museum	AWARENESS, HERITAGE, EDUCATION, RECREATION TOURISM	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES 00 ARCHAEOLOGICAL MUSEUM A TRAFFIC PLANER B LANDSCAPE PLANER C ARCHITECTS / ENGINEERS (MUSEUM, PARKING)	PLANNING / COORDINATION 1 YEAR / ONGOING CONSTRUCTION 2 YEARS
E3 MARKET AREA - upgrading the north-shore and defining the edge by a public walkway - moving parking to the east and an urban square towards the shore. - implementing a multifunktional Hall and a gastronomical facility - upgrading and extending the existing market struktures. - inviting spot as one end of the north-south axes east of the historical wall	ECONOMY, EDUCATION, HERITAGE, TOURISM	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES 00 MARKET TRADER REPRES. A TRAFFIC PLANER B LANDSCAPE PLANER C ARCHITECTS / ENGINEERS	PLANNING / COORDINATION 1-2 YEAR / ONGOING CONSTRUCTION 2 YEARS
E4 HILL CONNECTION AREAS - Upgrading the Streetspace as approche to the city centre - densified build Structures along the streets as stated in the Big Scale Masterplan - Connection to the Hill site viewpoint over the city as touristic spot	DENSIFICATION, TOURISM, CITYSKAPE,	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A TRAFFIC PLANER B LANDSCAPE PLANER C ARCHITECTS / ENGINEERS	PLANNING / COORDINATION 1-2 YEAR / ONGOING CONSTRUCTION UP TO 5 YEARS

SOUTHERN COAST	AGENDA	PLAYERS	SIZE / TIME
S1 CENTRAL FISHERMEN HARBOUR AREA - Upgrading the Waterfront walkway with wooden decks - qualitativ accessway on the southern wavebreaker - Centralising Harbour funktions under one roof - Transformation for a mostly fisherman horbour - Can be split in more phases. (1 upgrade surfaces 2 all under one roof)	IDENTITY, ECONOMY, TOURISM, RECREATION	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES FISHERMAN HARBOUR AUTHOROTIES A TRAFFIC PLANER B ARCHITECTS / ENGINEERS CONNECTED TO S3	PLANNING / COORDINATION EACH PHASE: 1 YEAR CONSTRUCTION EACH PHASE: 1-2 YEARS
S2 EX-WHARF AREA, FUTURE WATERPARK - relocation of the warft has to completed - what was 60 Years ago still sea area should be transformed again into an ecological biotop, with small pathes and platforms. - is ment as recreational and historical reflective site, therefor no other funktions like boat stop or restaurants directly in this area. - the green now existing vegetation stripe next to the wall should be included in the new planed waterpark area. - seasonal closed area for car traffic is possible.	IDENTITY, HERITAGE TOURISM, RECREATION,	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A LANDSCAPE PLANER CONNECTED TO S3	PLANNING / COORDINATION 0,5 YEAR CONSTRUCTION 1 YEAR
S3 MARINA AND WARFT FACILITIES - New warft area with compact and clear strukture for maintainance - Marina locatet besides the warft for funktional exchange, - creating a inviting public space infront of marina and warft - allowing possible crossing towards the public beach and the citadel - creating an protecting inner water are towards the sea - synergy with the parking area on the opposite streetside should be accomplished in the touristic off season	IDENTITY, TOURISM, RECREATION, ECONOMY, TRANSPORTATION	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES FUTURE USERS (CLUB) A TRAFFIC PLANER B MARINA PLANER CONNECTED TO S1 AND S2	PLANNING / COORDINATION 1 YEAR CONSTRUCTION 1 YEAR
S4 PUBLIC BEACH - preparing a part of the south west shore for use as public beach - open accessibility for public use. - synergy with marina club should be achieved - small gastronomical implemetations are possible	TOURISM, RECREATION, PUBLIC SPACE	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A LANDSCAPE PLANER	PLANNING / COORDINATION 0,5 YEAR CONSTRUCTION 0,5 YEAR
S5 ESPLANADE - maintaining the Park and esplanade spaces - establish an welcomming entrance on the street- and waterside - the end of the esplanade should be proigrammed as a goal to move to	IDENTITY, TOURISM, RECREATION,	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES FUTURE USERS (CLUB) A LANDSCAPE PLANER	PLANNING / COORDINATION 0,5 YEAR CONSTRUCTION 0,5 YEAR
WESTERN ENTRANCE	AGENDA	PLAYERS	SIZE / TIME
W1 THE APPROACH - giving the topografical situation a respective funktional important use - the south street side should house city and public related funktions - the norts atreet side is ment to be main traffic node for buses, dolmus and carparking infront of the city, to keep as much traffic out as possible. - has to be carfully designed due to the representative location.	AWARENESS, ARRIVAL, EDUCATIONAL IDENTITY, TOURISM, PUBLIC SPACE, TRANSPORTATION	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A URBAN PLANER B TRAFFIC PLANER C ARCHITECTS / ENGINEERS D LANDSCAPE PLANER CONNECTED TO W2, W4 AND N1	PLANNING / COORDINATION UP TO 2 YEARS CONSTRUCTION 3-5 YEARS
W2 WEST-CONNECTION OF THE NORTHERN AND THE SOUTHERN COAST - connection the north and south coast with a pedestrian footpath - gives access to the bech and wavebreaker in the north, the parking facilities the waterpark and marina in the south - allows to experience the historical wall by walking around the citadell - frames the archaeological site outside the northwest part of the citadell. - ipgrades the ability of pedestrian movment troughout the city.	AWARENESS, HERITAGE IDENTITY, TOURISM, CONNECTIVITY	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A LANDSCAPE PLANER B ARCHITECTS / ENGINEERS CONNECTED TO W1, W4 AND N1	PLANNING / COORDINATION UP TO 2 YEARS CONSTRUCTION 3-5 YEARS
W3 EAST-CONNECTION OF THE NORTHERN AND THE SOUTHERN COAST - connection the north and south coast with a pedestrian footpath - upgrading the footpath connection west of the citadel - replacing parking spots with greenery in the north part of the connection	AWARENESS, HERITAGE IDENTITY, TOURISM, PUBLIC SPACE, CONNECTIVITY	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A LANDSCAPE PLANER	PLANNING / COORDINATION 0,5 YEAR CONSTRUCTION 0,5 YEAR
W4 CAR PARKING AREA - connection the north and south coast with a pedestrian footpath - upgrading the footpath connection west of the citadel - replacing parking spots with greenery in the north part of the connection - can be partly used in the off season for boat storage - a pergula provides shading and covers the parked vehicles when looking down the hill towards the sea and marina.	TRANSPORTATION, SHARED SPACE, CONNECTIVITY	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A TRAFFIC PLANER B LANDSCAPE PLANER CONNECTED TO W2	PLANNING / COORDINATION 0,5 YEAR CONSTRUCTION 0,5 YEAR
W5 ADAPTION OF MAIN CITY ROAD - deducing the laines from 3 to 2 - the extra space is added on each side to widen up the pavement - implementing some urban furnitures, no greenery since it should be urban.	TRANSPORTATION, SHARED SPACE, CONNECTIVITY, TOURISM, RECREATION	00 APROVEMENT BY CITY AUTHOROTIES A TRAFFIC PLANER B URBAN PLANER	PLANNING / COORDINATION 1 YEAR CONSTRUCTION 1 YEAR

NORTHERN SHORE	AGENDA	PLAYERS	SIZE / TIME
N1 BEACH CONNECTION - the cross-footpath in front of the citadel has to reach from the southern parkingspot (w4) to the beach-area in the north. It has to let pedestrians experience the historical city wall and old city entrance. - the path has to frame the archaeological site outside the northwest part of the citadel and provide a barrier free access to the northern beach - here a adequate link has to be provided to activate the wavebreaker as the northern promenade.	RECREATION, PUBLIC SPACE, CONNECTIVITY, HERITAGE, TOURISM	00 APPROVEMENT BY CITY AUTHORITIES A TRAFFIC PLANNER B ARCHITECT / ENGINEER C LANDSCAPE PLANNER CONNECTED TO W1 & W2	PLANNING / COORDINATION 1 YEAR CONSTRUCTION 1-2 YEARS
N2 WAVEBREAKER, SHORE WALKWAY AND THE WALL - the main focus is here the northern wall. How to conserve, reconstruct, restore and reprogram the wall and the attaching areas. - in the middle part there should be a bridge from the street level to the wavebreaker, with to create a loop walkway to make the northern wall experienceable. - all parking spots on the shoreline have to be relocated to create a wide pedestrianway next to the northern city access street.	RECREATION, PUBLIC SPACE, CONNECTIVITY, HERITAGE, TOURISM	00 APPROVEMENT BY CITY AUTHORITIES A TRAFFIC PLANNER B ARCHITECT / ENGINEER C LANDSCAPE PLANNER	PLANNING / COORDINATION 1-2 YEARS CONSTRUCTION 3-5 YEARS
N3 SMALL INSERTS AND PATHS - the wall in the area of the northern part of the historic old town, has to be secured and should be reachable on a pedestrian level. - 3-4 spots are to be upgraded and made publicly accessible to	RECREATION, PUBLIC SPACE, CONNECTIVITY, HERITAGE, TOURISM	00 APPROVEMENT BY CITY AUTHORITIES A TRAFFIC PLANNER B ARCHITECT / ENGINEER C LANDSCAPE PLANNER CONNECTED TO E3	PLANNING / COORDINATION 1-2 YEARS CONSTRUCTION 3-5 YEARS

2.3.3 TURİZM EYLEMLERİ

Sinop şehrinde profesyonel bir DMO kurun

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi (Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğüyle işbirliği içinde)

1. Yıllık bütçe dahil olmak üzere böyle bir DMO kurmak için (Ana Turizm Planı'ndaki önerilere dayalı olarak) bir dahili konsept raporu hazırlayın.
2. DMO için uygun finansman sağlayın (önerilen finansman –pazarlama bütçesi dahil olmak üzere - en az 2,0 – 2,5 milyon TL'lik bir yıllık bütçedir).
3. Kavramın uygulanması (örn. uygun alanların bulunması, ekipmanların satın alınması, eleman alımı) ile başlayın.

Aklıman Plajı'nın yanında yeni bir konaklama bölgesi oluşturun

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi

1. Mevcut arazi sahipleriyle tatmin edici bir çözüme ulaşmanın mümkün olup olmadığına açıklık getirin.
2. Bu alan için detaylı bir alan planı oluşturun ve onaylayın.
3. İnşaata olanak sağlamak için bu alanlardaki imar planını değiştirin
4. İlk yatırımcılar için cazip bir teşvik paketi oluşturun.
5. Sinop Konaklama bölgesinin olanaklarına katkıda bulunun ve potansiyel yatırımcıları destekleyin.

Yeni turizm cazibe merkezleri yaratın

Sorumluluk: İlçe idareleri (bölgesel yönetim ve Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğüyle işbirliği içinde)

- Sinop ilindeki her bir ilçe için (bu Ana Turizm Planı'nda tanımlanan liste dahil olmak üzere) yeni potansiyel turizm cazibe merkezleri içeren bir liste hazırlayın.
- Tanımlanan projelerin her biri için bir proje bilgilendirme sayfası hazırlayın.
- Projeleri finanse etmek için bir yol (örn. özel yatırımcılar, bölgesel/yerel fonlar, Ankara'daki mevcut fonlar) aramaya başlayın.
- Projelerin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini destekleyin ve sırayla yönetin.

Sinop şehir merkezinin çekiciliğini artırın

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi

- 2 Şehir merkezinin çekiciliğini artırmak için (Ana Turizm Planı'ndaki önerilere dayalı olarak) detaylı bir geliştirme konsepti hazırlayın.
- 3 Uygulama için uygun finansman sağlayın.

- 4 Konsepti uygulamaya başlayın (örn. Barış Manço Parkının yanındaki mesire yerinin geliştirilmesi, tersanenin kaldırılması ve alanın bir turizm tesisi için kullanılması)

Sinop'un şehir plajlarını geliştirin

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi

- Sinop şehir sahillerini geliştirmek için (Ana Turizm Planı'ndaki önerilere dayalı olarak) detaylı bir geliştirme konsepti hazırlayın.
- Uygulama için uygun finansmanı sağlayın.
- Konsepti uygulamaya başlayın (örn. günlük çöp toplama işleminin yapılması, küçük plaj kioskalarının yapılması)

Sinop şehrinin yıllık etkinlik miktarını artırın

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi

1. Sinop için potansiyel yıllık etkinlikler listesi hazırlayın.
2. Etkinlikleri geliştirmeden sorumlu kişiyi/kişileri tanımlayın.
3. (Bu noktanın istenen genel konumuna uygun) en potansiyel etkinlikleri seçin ve her biri için ayrıntılı konseptler hazırlayın.
4. Bu etkinlikleri gerçekleştirmek için finansman (sponsorlar, yerel/bölgesel fonlar, vb.) sağlayın

Sinop Kalesi'ni öncü turizm cazibe merkezi haline getirin

Sorumluluk: Kültür ve Turizm Bakanlığı, İl Yönetimi ve Sinop Şehir İdaresi

2. Sinop Kalesi'nin bir öncü turizm cazibe merkezine dönüştürülebilmesi ve başlatılan projenin tam olarak uygulanabilmesini sağlayacak yeterli finansal kaynaklar temin edin.

Mevcut turizm cazibe merkezlerinin çekiciliğini artırın

Sorumluluk: Sinop İlinin ilçe idareleri

1. Bu raporun 2. Bölümünde "Turizm ve Geliştirme Stratejisi" bahsedilen mevcut turizm cazibe merkezlerinin her biri için (Ana Turizm Planı'ndaki önerilere dayalı olarak) detaylı bir geliştirme konsepti hazırlayın.
2. Uygulama için uygun finansmanı sağlayın.
3. Konsepti uygulamaya başlayın.

Turizmi geliştirmeye yönelik mevcut finansal kaynak miktarını artırın

Sorumluluk: Sinop İl Yönetimi

1. Sinop İli içindeki önemli turizm altyapı projelerini finanse (veya ortak finanse) etmek için özel bir "Turizm Geliştirme Fonu" oluşturun.
2. Projelerin fona erişmesi için yerine getirmesi gereken kriterleri tanımlayın.

Pazarlama faaliyetlerini yoğunlaştırın (yeni DMO)

Sorumluluk: Sinop Şehrinin Yeni DMO'su (Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğüyle işbirliği içinde)

3. Gelecek yıl için (her ikisi bu Ana Turizm Planı'ndaki önerilere dayalı olarak) (orta ila uzun vadeli görünümde) bir detaylı stratejik pazarlama planı ve bir operasyonel pazarlama planı hazırlayın.
4. (E-pazarlama faaliyetlerine – örn. yeni internet sitesine – odaklanmak üzere) planlanmış pazarlama faaliyetlerini uygulayın.
5. Her yılın ikinci yarısında, sonraki yıla yönelik hazırlıklar başlamalıdır.

Pazarlama faaliyetlerini yoğunlaştırın (Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğü)

Sorumluluk: Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğü

6. Bölge müdürlüğü içindeki turizm pazarlamasına yönelik mevcut finansal kaynakları ve insan kaynaklarını artırmaya çalışın.
7. Yeni DMO'nun pazarlama faaliyetlerini desteklemek için ilave pazarlama faaliyetleri uygulayın.
8. E-pazarlama faaliyetlerini (örn. internet sitesi) geliştirin.

Güçlü bir turizm markası geliştirmeye başlayın

Sorumluluk: Sinop Şehrinin Yeni DMO'su / Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğü

9. Bu Ana Turizm Planında açıklandığı gibi bir markalama süreci başlatın.
10. Marka piramidi veya marka çarkı kullanarak Sinop İlindeki turizmin temelini belirleyin.
11. Profesyonel logo(lar) ve slogan(lar) geliştirin.
12. Bir marka kiti hazırlayın ve ilan edin.
13. Markayı pazarlama iletişimine dahil edin.

Sinop Şehrindeki genel altyapıyı iyileştirin

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi

14. Sinop Şehri için bir pozitif turizm gelişim senaryosuna dayalı olarak bir Ana Altyapı Planı (trafik, çöp toplama, tıbbi malzemeler, balıkçı limanı) hazırlayın.
15. Uygulama için uygun finansman sağlayın.
16. Uygulamaya başlayın

Başlıca turizm noktalarındaki temizliği artırın

Sorumluluk: Sinop İlının ilçe idareleri / Sinop İl Yönetimi

17. Turizm alanlarında yeni veya ilave çöp kutuları yerleştirin.

18. Sürekli olarak çöp temizlemeyi gerektiren bölgeleri tanımlayın.
19. Temizlik için yeterli insan kaynakları sağlayın.
20. Yerel halkın ve ziyaretçilerin çöp kirliliğine yönelik farkındalığını artırmak için bir kampanya başlatın.

Uçuş bağlantılarının sayısını artırın

Sorumluluk: Havalimanı İdaresi / Sinop Şehir İdaresi / Sinop İl Yönetimi

21. Potansiyel Düşük Maliyetli Taşıyıcı Firmalarla irtibata geçin ve onların Sinop'u uçuş programlarına dahil etme koşullarını tespit edin.
22. Bu şartları yerine getirmenin mümkün olup olmadığını aranızda tartışın ve cevabınız evet ise, potansiyel ortakla görüşmelere başlayın.

Turizm farkındalığını artırın

Sorumluluk: Sinop Şehir İdaresi / Kültür ve Turizm Bakanlığı bölge müdürlüğü

Gerekli yükümlülüklerin yanısıra imkan ve fırsatlar konusunda kamu bilgilendirme etkinlikleri yapın.

Yerel gazetelerde turizmle ilgili makaleler yayınlayın.

Çöp kirliliğine ilişkin farkındalığı artırmak için bilgilendirme kampanyaları başlatın.

2.4. SINOP ALAN YÖNETİM MODELİ

Alan Yönetimi alanın önem ve değerinin belirlenmesi, alanın sürdürülebilir bir yaklaşımla korunması ve katılım yolları, alan koruma ve kullanımı, sorunların çözülmesi, kurumlar ve kuruluşlar arasında eşgüdüm sağlayarak ihtiyaçların yerine getirilmesine yönelik politikaların, hedeflerin ve kısa-orta-uzun vadeli faaliyetlerin oluşturulması ve çalışmaların planlanması, uygulanması, denetlenmesi ve güncellenmesini içeren tam bir süreçtir.

Sinop Alan Yönetim Modeli UNESCO'nun Alan Yönetim Planlarına yönelik Dünya Mirası ilkelerine uymaktadır ve Mayıs 2013 tarihli Bursa ve Cumalıkızık Yönetim Planı'nın yapısına dayalıdır.

26006 sayılı ve 27.11.2005 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Planı Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e göre, yönetim terimi aşağıdaki ilkeleri kapsar:

1. a) Alan sınırlarının tespit edilmesi,
2. b) Koruma, erişim, sürdürülebilir ekonomik kalkınma ihtiyaçları ile yerel toplumun ilgisi arasında uygun bir denge oluşturma yöntemlerinin Yönetim Planı'na dahil edilmesi,
3. c) Alanın değerini artıracak genel stratejiler, yöntemler ve araçların geliştirilmesi ve mali kaynakların belirlenmesi ve yaratılması,
4. d) Kültür turizmini geliştirmek amacıyla işbirliği ve paylaşımı yaratacak bir uluslararası etkinlik ağının kurulması,
5. e) Belirli bir bölge içinde birbirleriyle ilişkilendirilerek sektör oluşturma potansiyeli bulunan sit alanlarında bölgesel kültür sistemlerinin gelişimi için uygulama planlarının yaratılması,
6. f) Yönetim Planı Alanlarının korunması ve değerlendirilmesinde katılım ve işbirliğinin sağlanması,
7. g) Sit alanları ve ören yerleri ile etkileşim sahalarının bakım, onarım, restorasyon, restitüsyon, teşhir, tanzim ve çevre düzenlemesi ile birlikte alan yönetim amaçları doğrultusunda uluslar arası koruma prensipleri ve sözleşme hükümleri çerçevesinde korunarak yaşatılmasının yanı sıra kullanım ve gelişim ilkelerinin ve sınırlarının belirlenmesinin,
8. h) Koruma alanlarında ve tasarım ve uygulama süreçleri esnasında kültürel varlıkların yönetimi konusunda uzmanlık ve yüksek standartlı ekipmanların kullanılması,

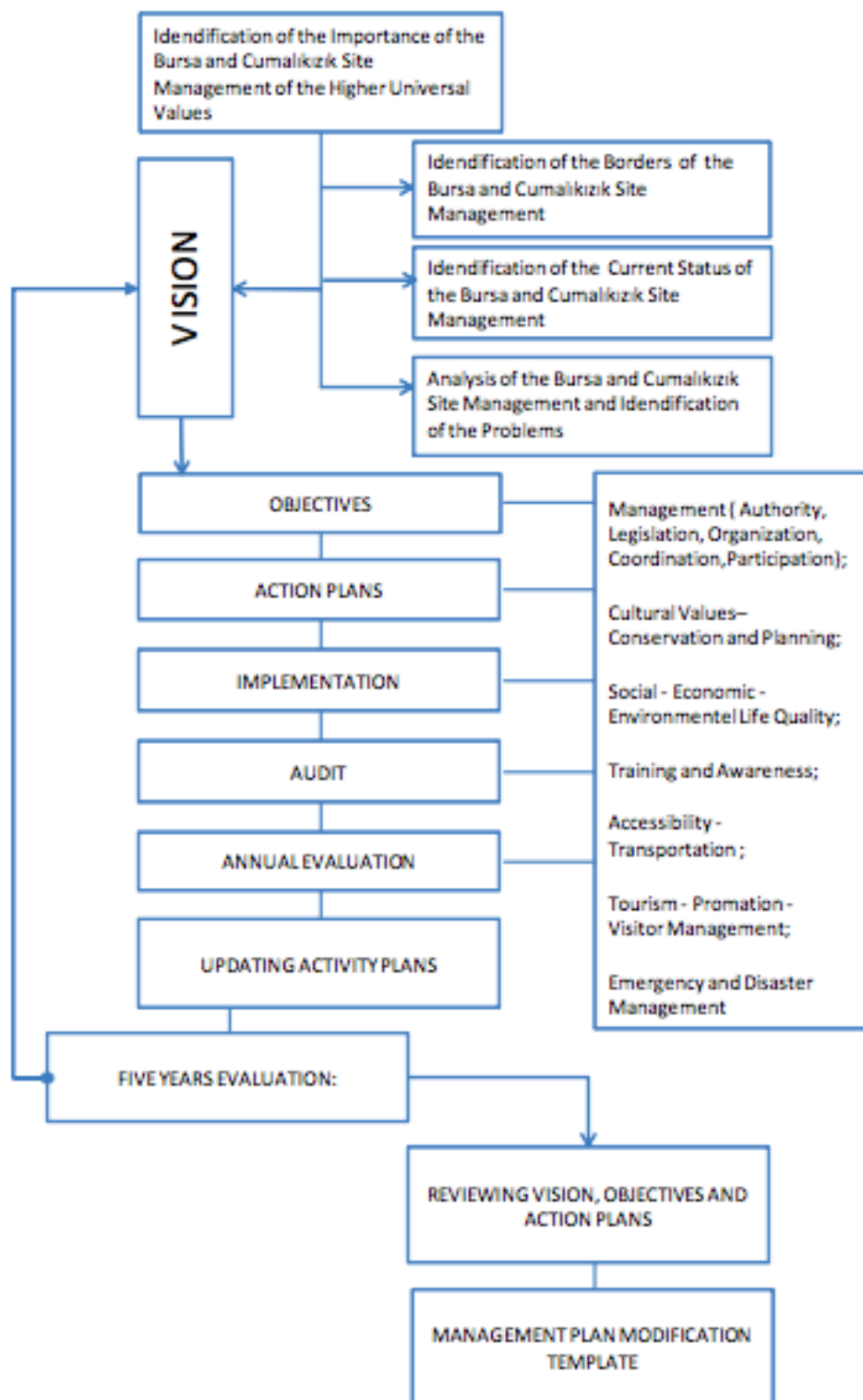
Bu hedefler kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları bölgede söz sahibi olanlar, gönüllüler, kuruluşlar ve yerel halkın eşgüdümü sağlanarak gerçekleştirilecektir.

Alan Yönetim Planı'nın nasıl uygulanacağı ve izleneceği Yönetmeliklerde (Madde 13)

aşağıdaki hükümlerle belirtilmektedir:

1. a) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan Yönetim Planına uymak zorundadırlar. Yetkili idareler, plan kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmakla yükümlüdürler.
2. b) Yönetim planlarında tanımlanan görevlerin gerçekleştirilmesi sürecinde alan başkanı, uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile yetkili idare eşgüdümlü olarak çalışır.
3. c) Yönetim planında tanımlanan çalışmaların projelendirme ve uygulanması sürecine teknik katkı sağlamak üzere yetkili idarelerce geçici proje ekipleri oluşturulabilir.
4. d) Yönetim alanı kapsamındaki taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile sit alanlarında yönetim planı ile yapılması öngörülen çalışmalara ilişkin her türlü inşaa ve fiziki müdahale ve fonksiyon değişiklikleri ile bunlara ait plan ve proje için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun kararının alınması zorunludur.
5. e) Alan yönetimi tarafından koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejileri doğrultusunda denetim birimince alana yönelik yapılan çalışmaların yıllık performans değerlendirmeleri ve bir sonraki yılın çalışma programı ile bütçe taslağı yapılır. Bu değerlendirmeler sonucunda hazırlanacak raporlar eşgüdüm ve denetleme kurulunca değerlendirilir ve bir sonraki yılın çalışma programı ve bütçesi onaylanır. Yıllık incelemelerin dışında, denetim birimleri beş yılda bir vizyon, amaçlar ve politikaları gözden geçirir ve eşgüdüm ve denetleme kurulunun onayına sunar. f) Eşgüdüm birimleri Yönetim Planı'nın vizyon, amaç ve politikalarında değişiklik yapılmasını önermesi durumlarında, yetkili idare tarafından değişikliklere bağlı olarak bir Yönetim Planı değişiklik taslağı hazırlanır ve taslak danışma kurulunun görüşleri alınarak eşgüdüm ve denetleme kurulu tarafından onaylanır.
6. Uluslararası uygulamalar ve "Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Planı Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" hükümleri doğrultusunda hazırlanmış olan alan yönetim modeli süreç şema önerisini aşağıda görebilirsiniz.

Bu şema Sinop için de geçerli olan Bursa ve Cumalıkızık Yönetim Planı şemasıdır:

2.4.1. KOORDİNASYON VE TEŞKİLAT YAPISI

Alan yönetimi, uzman kamu kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlayan bir araç; Yönetim Planı ise aynı amaçlar için koordinasyonu sağlayacak aktivitelere odaklanan ortak bir eksene sahip bir rehberdir.

Bahsi geçen aktivitelerin yürütülmesi için, uygulamadan sorumlu şirket ve kuruluşların ortaya çıkacak sorunlar veya belirlenen hedefler için planlanan aktiviteleri kavraması gereklidir. Geleneksel yönetim ve teşkilat anlayışları, özellikle çeşitli bölgelere ve yerleşim yerlerine dağılmış olan tarihi alanların korunması, değerlendirilmesi ve yönetimi açısından yeterince etkili değildir. Örgütsel, teknik ve kültürel altyapı içerisinde karşılaşılan sorunlar, farklı yapılardaki mevcut kurumların ortak bir hedef için işbirliği yapmasını ve bilgi, veri, proje, program, eleman, mali kaynak, uygulama ve yöntemlerin paylaşımını engelleme eğilimi içindedir. Bu yüzden, dinamik, katılımcı, hedef odaklı ve ikna etme ve uyum sağlama konularında yüksek beceriye sahip, kendini yerelyönetimin bir uzantısı şeklinde organize edebilen, organizasyonel anlayışa sahip bir alan yönetimi teşkilatına ihtiyaç duyulmaktadır. Alan yönetimi ayrıca, sivil toplum ve özel sektör kuruluşlarının yanı sıra merkezi ve yerel yönetime, endüstri ve kuruluşlara katılım, algılamayı geliştirme, bilinç, bütünleşme ve uyum konularında yardımcı olur.

Kurul başkanı, koordinatör, uzmanlar ve ilgili komitelerden oluşan, hâlihazırda mevcut bulunan Sinop Alan Yönetimi Kurulu bu teşkilat yapısı için bir temel teşkil etmektedir.

Yönetim planının hazırlanması süresince, şeffaflık adına ve tüm paydaşların katılımını sağlamak amacıyla ulusal ve yerel araştırma toplantıları yürütülmüştür. Yönetim planı; kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri, meslek odaları, hak sahipleri ve bölgeyi kullananlar arasındaki ortaklaşa çalışmanın koordinasyonunun sağlanmasında önemli bir araçtır.

Sinop Alan Yönetimi teşkilatlanması farklı Alan Yönetimi birimlerinden oluşmaktadır:

- Şehir Planlama ve Şehir Tasarımı için Uzman Danışma Kurulu
- Şehir Ana Planında tanımlanan tabaka içindeki her bir bölüm için Yürütme Grupları
- Kamu Hizmeti ve Danışma Noktası

Şehir Planlama ve Şehir Tasarımı için Uzman Danışma Kurulu, yönetim planının uygulanmasını onaylamak ve mali denetimini gerçekleştirmek konusunda yetkili ve bu

konulardan sorumlu kurul olarak tanımlanmaktadır. Kurula, uygulamadan sorumlu kurumlar, kuruluşlar ve yetkililer ile koordinasyon içinde olma ve Şehir Ana Planı uyarınca gerçekleştirilecek uygulam süreci boyunca kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlama görevi verilmiştir. Bu kurul ayrıca, halkla ilişkiler ve katılımın sürekliliğini sağlamanın yanı sıra, mimari yarışmalar yürütmekte ve kalite kontrol, Şehir Ana Planı ile ilgili değerlendirmeler ve güncellemeler konularıyla da ilgilenmektedir.

Uzman Danışma Kurulu, alan içerisinde mülkiyet hakkı bulunan yetkili kurumlar, profesyonel oda temsilcileri, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, üniversitelerin ilgili bölümlerinin temsilcileri, tarafından belirlenecek en az beş üye; yetkili kurumlar tarafından belirlenecek beş üye ve vatandaşlar arasından rastgele seçilecek beş üyeden oluşmaktadır. Kurul, başkanını kendi içinde seçmektedir. Şehir Planlama ve Şehir Tasarımı için Uzman Danışma Kurulu, yılda en az iki kere toplanmaktadır. Toplantılar projenin yürütüldüğü alanda gerçekleştirilmektedir.

Halihazırda var olan Sinop Alan Yönetimim Kurulu, önerilmekte olan Şehir Planlama ve Şehir Tasarımı için Uzman Danışma Kurulu'nun şekillendirilmesi için bir temel olarak anlaşılmalıdır. Ancak, bu temelin daha sonraki profesyoneller tarafından yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir.

Yürütme Grupları, Şehir Ana Planı içerisinde yer alan her bir büyük ölçekli müdahale bölümüne eşlik eden uzman takımlarıdır. Bir proje Şehir Planlama ve Şehir Tasarımı için Uzman Danışma Kurulu'nun son değerlendirmesinden geçer geçmez, Belediye Başkanlıklarının insiyatifiyle oluşturulan Yürütme Grubu, Valiliğin tüm planlama birimlerinin temsilcilerinin katılımını bireysel planlama adımları uyarınca koordine etmekte ve Uzman Danışma Kurulu'na gelişmeler konusunda düzenli raporlama gerçekleştirmektedir.

Kamu Hizmeti ve Danışma Noktası, kamuya açık etkinlikler ve dokümantasyonun yanı sıra, yürürlükte olan tüm projelerin internet siteleri de dahil olmak üzere halkla ilişkileri organize etmekle yükümlüdür. Measi saatleri içerisinde vatandaşlar için fiziksel bir danışma bankosu sağlamaktadır.

Ayrıca, şehrin kamuya açık bir biçimde sergilenen fiziksel modeli, farklı proje fikirlerini test eden bir planlama aracı olarak kullanılabileceği gibi, sürmekte olan planlama süreçleri hakkında bilgi de sağlamaktadır (karş. Lyon şehir modeli).

2.4.2. MALİ KOORDİNASYON

Burada belirtilen birçok aktivite için mali kaynakların tanımlanması, bu aktivitelerin gerçekleştirilmesine yardımcı olacaktır. Kurum ve kuruluşların bütçeleri, ekonomik eğilimler ve siyasi tercihlere göre belirlendiğinden, mali olanaklar yıldan yıla değişiklik göstermektedir. Gerekli bilgi kaynakları sağlanmadığı için önerilen projelerin mali kaynaklarına ait detaylı bir analiz gösterilememektedir.

Alan Yönetim Planının burada ortaya konan hedeflerinin yerine getirilmesi için mali olanakların ve teknik kapasitenin nasıl geliştirileceğinin belirlenmesi için Alan Yönetimi Kurulunun koordinasyonu altında bir çalışma yürütülmeli ve sürdürülmelidir.

Resmi kurumlar aracılığıyla sağlanan ulusal, bölgesel ve yerel kaynaklar dışında, özel sektör-kamu ilişkileri ve halk katılımı Sinop Alan Yönetimi Planı için gerçekleştirilebilir bir mali plan oluşturulmasında kilit unsurları teşkil etmektedir. Doğrudan sağlanan mali kaynaklara ek olarak birçok dolaylı destek de söz konusudur. Kamulaştırma, takas etme, harç ve vergi muafiyeti, kültür yatırımları için destek ve ödenekler, gelir ve kurumlar vergisi indirimleri; sponsorluklar ve doğrudan sağlanan mali kaynaklar için tamamlayıcı birer araç olmuştur. Doğrudan sağlanan mali kaynaklara ek olarak birçok dolaylı destek de söz konusudur. Bu nedenle, özellikle dolaylı desteğin kullanımı konusunda araştırmalar yapıldıktan sonra, gelecekteki muhtemel projeler için, daha önceden korunmuş alanların sosyal yapısını gözlemeleri koşuluyla, özel kişilerin ve şirketlerin, yatırım yapmasını sağlamak önem arz etmektedir.

Kültürel ve doğal mirasın korunmasında ekonomik sorunların üstesinden gelinmesi ancak bu değerlerin turizm açısından doğru takdir edilmesiyle mümkün olabilecektir. Bu nedenle, kültürel ve doğal mirasın korunması turizm açısından oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Doğrudan sağlanan mali kaynaklarla uzun soluklu ilişkiler kurmak amacıyla mali kaynakları değerlendirmek ve çeşitlendirmek için ve dolaylı mali kaynakların kullanıcısı olabilecek kişileri ve şirketleri ikna etmek için bir araştırma yöntemi oluşturma çalışması yürütülmelidir.

2.4.3. KÜLTÜREL VE DOĞAL VARLIKLARIN KORUNMASINA YÖNELİK YAPTIRIMLAR

Kültürel ve doğal varlıkların korunmasına yönelik yaptırımlar, cezai (hüküm giyme ve mali müeyyideler) ve idari (açığa alma, tahrip etme, mali yaptırımlar ve meslekten men etme) müeyyideler olmak üzere iki grupta toplanmalıdır. Uygulamaları değerlendirmek gerekirse, kültürel ve doğal varlıkların korunmasına ilişkin yerel uygulama hükümlerinin yeterince etkili olmadığı açıkça görülmektedir. Yasaların uygulama hükümlerinin gözden geçirilmesi

gereklidir.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşlarının, belediyelerin, tüzel ve özel kişilerin Yönetim Planına uyması konusundaki yükümlölükleri ve yetkili makamların plan dahilindeki hizmetlere öncelik verme ve bütçelerinden gerekli kaynağı ayırma konusundaki sorumlulukları ile ilgili yasal yaptırımlar da yasada yer almalıdır.

2.5. UYGULAMA, İZLEME, DENETİM, GÖZDEN GEÇİRME VE GÜNCELLEME SÜRECİ

2.5.1. YILLIK RAPORLAMA

Sinop Alan yönetimi planı, uygulama süreci boyunca yıllık değerlendirme gerektirmektedir. Sonuç olarak, her yıl, iş programı mali kaynakların kullanımı ve eylem planındaki değişiklikler konularında güncelleştirmeler içerebilmektedir.

Performansa dayalı yönetimin bir parçası olarak, amaçlar ve eylemlerin göstergeler yardımıyla değerlendirilmesi, koordinasyon maliyetlerinin azaltılması ve güncelleştirmelerin kalitesinin ve etkinliğinin artırılmasına yardım edecektir.

Bu bağlamda, uygulama, değerlendirme ve güncelleştirme süreçlerinin en önemli adımı raporların oluşturulmasıdır. Raporlama, bir kavramdan çok bir yöntemdir ve raporların üretilmesi yoluyla tüm gelişmelerin takip edilmesi ve tüm süreçlerin denetlenmesi mümkündür.

Yukarıda bahsi geçen raporların uygulanması sırasında, sürece dahil olan ilgili tarafların tümüyle bilgi paylaşımında bulunulmasının sürece olumlu etkileri olacak, bilgi ve deneyimin paylaşılmasına yardım edecek ve bunlara ek olarak güncelleştirme sürecine istinaden ortak çalışma kültürüne katkı sağlayacaktır.

Yönetim planının idaresi ve uygulanması açısından, 26006 numaralı Alan Yönetimi ve Anıtlar Kurulu Oluşturulması ve Görevleri ve Alan Yönetimi Belirleme, Düzenleme, Yöntem ve İlke Belirleme Anlaşması'nın 13. maddesinde şunlar belirtilmiştir: "Yönetim planı tarafından belirlenmiş olan yönetim; koruma, muhafaza etme, sunma, tanıtma ve ziyaretçi yönetimi stratejilerine istinaden denetim birimine yıllık performans değerlendirmeleri sunacak ve bir sonraki yıl için bütçe ve iş programı taslağı hazırlayacaktır. Sonuç raporu koordinasyon ve idare kurulunca değerlendirilecek ve bir sonraki yılın iş programı ve bütçesi onaylanacaktır. Bu yıllık değerlendirmenin haricinde, denetim birimi ayrıca koordinasyon ve idare kuruluna projenin vizyonu, amaçları ve politikaları konusunda beş yıllık bir değerlendirme sunacaktır."

14. maddenin (e) paragrafında, yıllık denetim raporların hazırlanması ve bu raporların koordinasyon ve idare kuruluna sunulması konusundaki koordinasyonun sağlanmasının Alan Yöneticilerinin sorumluluğunda olduğu ifade edilmektedir.

17. maddeye göre ise, denetim birimi yönetim planının uygulanmasını denetleyecek ve yönetim planı ve uygulanmasına istinaden herhangi bir kamukurumu ya da özel kurumdan ya da kuruluştan veya herhangi bir üçüncü taraftan bilgi veya belge talep etme yetkisine sahip olacaktır.

Yönetim planının uygulanması süresince, “iş programı ve bütçe taslağı”, önceki yıla ait “yıllık rapor” ve “değerlendirme raporu”nun her yıl hazırlanması, sürecin idare edilmesi için Koordinasyon ve İdare Kurulu’na sunulması zorunlu olacaktır.

2.5.1.1. YÖNETİM PLANI YILLIK İŞ PROGRAMI

Alan ile ilgili çalışmalara katılan kurum ve kuruluşların gelecek yıla ait iş programları, her yıl Haziran-Temmuz aylarında hazırlanmaya başlanacak ve plan tamamlanarak onay için Ocak ayında teslim edilecektir.

Kurum ve kuruluşların yönetim planının iş programında yer alacak olan amaçları ve belirlenen eylemleri için, her yıl Haziran ayında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Amaç, bahsi geçen koordinasyon toplantılarında, benzer projeleri tek bir proje paketi adı altında toplamaktır.

Kurum ve kuruluşların kendi iş programlarını onaylamasını takiben, İdare Kurulu eylemleri değerlendirecek, “yönetim planının gelecek yılki iş programı”nı oluşturacak ve bu planı her yıl Şubat-Mart aylarında Koordinasyon ve İdare Kurulu’na sunacaktır.

2.5.1.2. YÖNETİM PLANI BÜTÇE TASLAĞI

İş programları ve yönetim planı tarafından proje isimleri belirlendikten sonra bir bütçe taslağı oluşturulması mümkün olacaktır.

Eylem planı tablosunda proje kapsamında gerçekleştirilecek her bir eylem için sorumlu kurum, kuruluş veya paydaşlar tanımlanmıştır. Bu tanımlar, kurum, kuruluş veya paydaşların gerçekleştireceği her bir eylemde kullanılacak kaynakların çoğunluğunun nereden geldiğini belirleyecektir.

Kuruluşların yatırım planları, kendi kuruluş amaçları ve aktiviteleri uyarınca bütçelerinden ayrılmış olan mali destekleri öngörmektedir. Bu bağlamda, her bir eylem için belirtilen “sorumlu kuruluşlar ve paydaşlar” söz konusu eylemin bütçesini belirleyecektir. Başlıca

maliyet kalemleri; personel, ekipman/cihazlar, danışmanlar ve proje eylemleri için tasarım ve uygulama giderleri olacaktır. Bu bağlamda, başlıca üç maliyet kalemi şunlar olacaktır:

- ☐ Hazırlık ve tanıtım giderleri
- ☐ Uygulama giderleri
- ☐ Yönetim giderleri

2.5.1.3. YILLIK AKTİVİTE VE DEĞERLENDİRME RAPORU

Yönetimle ilgili veriler, işi yürüten kurum ve kuruluşların önceki yıla ait aktivite raporlarındaki verilerek arasından süzülerek elde edilmelidir. Kuruluşların aktivite raporları Şubat-Mart aylarında hazırlanmakta ve Nisan ayında onaylanmaktadır. “Yönetim planı yıllık aktivite raporu”, kuruluşun aktivite raporlarının İdare Departmanı tarafından incelenmesinin ardından oluşturulmaktadır. Alan koruması ya da yönetimi ile ilgili herhangi bir uzun vadeli sorun, kültürel miras ile ilgili önemli tehditler, kültürel mirasın özgünlüğü ve/veya bütünlüğü konusunda olumsuz/zayıf noktalar veya olumsuz değişimler, kültürel mirasın korunması veya yönetimi ile ilgili tehditler ya da olumsuz/zayıf noktalar ve bunlara ek olarak tüm olumsuz değişimler, bunların etkilerinin en aza indirgenmesi amacıyla, gözden geçirilmelidir. Bu değerlendirme, ilgili kuruluşlar ve uzmanların yardımı ile, İdare Kurulu’nun koordinasyonu aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

Sonuç olarak, eylem raporu ve uzmanlar tarafından hazırlanan değerlendirme raporu her yılın Nisan-Mayıs aylarında hazırlanacak ve Alan Yönetimi ve İdare Kuruluna sunulacaktır.

2.5.1.4. UYGULAMA GÖSTERGELERİ

İlk yıl uygulama durum raporuna göre göstergeler üç kategoride incelenebilir:

- A) **Koruma Önlemlerine ilişkin Durum Raporu:** Alan Yönetim Planının yönergeleri doğrultusunda ilk yıldaki koruma çalışması tarihi değeri olan binalara ilişkin verilerin ve durumlarının güncellenmesi ve tamamlanmasına ve aynı zamanda listede yer alan bina ve alanların korunmasına yönelik yasal ve kadastro ile ilgili düzenlemelere odaklanmalıdır. Bu önlemler takip edecek projeler için bir zemin hazırlayacak olup olabildiğince en kısa sürede ele alınmalıdır.
- B) **Şehirde Gelişimin İlerlemesine ilişkin Durum Raporu:** Eylem Planında birbirini takip eden makul bir planlama adımları seçeneği hazırlanmıştır. İlk yıl raporu tüm önlemler konusunda”1.Aşama”da belirtildiği üzere detaylı durum bilgisi vermeye

odaklanmalıdır. Bununla beraber daha ilerisi için planlama paketlerine yönelik halihazırda devam etmekte olan hazırlık adımları konusunda da bilgilendirme yapılmalıdır. Bu ilk yıl alt projeler konusunda fizibilite ve önceliklere ilişkin büyük göstergeler sağlayacağından Şehir Gelişiminin İlerlemesi ile ilgili bu ilk değerlendirmeyi takiben gelecek yıllara yönelik detaylı hedeflerin belirlenmesi gerekli olacaktır. Buna göre ikinci yıldaki göstergelerin geniş ve halka açık şekilde görüşülmesi gerekmektedir. **Kamunun Katılımı ve Planlama Sürecinin Şeffaflığı konusunda Durum Raporu:** Söz konusu bu Alan Yönetim Planının ana hedeflerinden bir tanesi Avrupa Standartları çerçevesinde uygulanmak üzere paydaş ve vatandaş katılımını sağlayacak bir yapı oluşturulmasının sağlanmasıdır. Bu önlemler başından itibaren ciddiye alınmalı ve tanımlanan şekilde devam ettirilmelidir. Bu doğrultuda ilk yıla ilişkin rapor, hangi paydaşların nasıl bir müdahaliyet sergilediği dahil tüm üstlenilen adımlar konusunda bir durum raporu sunulmalıdır. Aynı zamanda bu Alan Yönetim Planında tanımlanan planlama sürecine ait tüm görünürlük ve şeffaflık araçları, devam etmekte olan süreç esnasında gelecek yıllarda hizmet sağlamak üzere ilk yılda uygulanmalıdır.

2.5.2. YÖNETİM PLANININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

Yönetim planını başarılı bir şekilde uygulanması için yönetim, uygulama, gözlem, değerlendirme ve geri bildirim döngülerine ihtiyaç vardır. Bu döngünün devamlılığı; eylem planları, yıllık iş programları ve bütçe taslakları, yıllık eylem raporları, değerlendirme raporları ve yönetim planı değerlendirmeleri ile sağlanacaktır.

Döngünün amacı:

- A) Yönetim planının paydaşlar tarafından değerlendirilmesini sağlamak
- B) Alan yönetimi tarafından kültürel mirasın zaman içinde devamlılığının değerlendirilmesini sağlamak
- C) Varlıkların korunmasını sağlayan değişmekte olan koşullar ile birlikte sırada bulunan kültürel mirasa ilişkin bilgileri güncellemek
- D) Koordinasyon, bilgi ve deneyim değişimi için bir mekanizma oluşturmak

Süreç, yönetim planlarının yıllık “sonraki yılın iş programı ve bütçe taslağı”, “önceki yılın aktivite raporu” ve “değerlendirme raporu”nun Koordinasyon ve İdare Kurulu’na sunulması yoluyla uygulanması süresince izlenecek ve değerlendirilecektir.

Planın güncellenmesinin, Koordinasyon ve İdare Kurulu’nun periyodik raporları sonucunda her beş yılda bir gözden geçirilmesi yoluyla gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

2.5.3 YÜKÜMLÜLÜK VE FARKINDALIK

Mevcut Alan Yönetimi Planı, “SİNOP Ortak Kültürel Miras için Teknik Destek: Türkiye ve AB Arasında Koruma ve Diyalog (Faz-I)” Avrupa Birliği projesi kapsamında, bir katkı teklifinin yanı sıra kazanılmış bir uzmanlıktır. Szö konusu görevi değerlendirme, titizlikle yerine getirme ve en önemlisi de komitlere oluşturma, yerel ve ulusal mercilere bırakılacaktır. Bu yükümlülüğün yasal bir temele dayandırılması ve kamuoyuna duyurulması gerekmektedir. Ancak bu aşamadan sonra, uygulama sürecinin başlangıç noktası olduğu söylenebilecektir.

İlerleyen kısımlarda, planlama süreçleriyle ilgili artan şeffaflık konusunda halihazırda bahsi geçen enstrümanların yanı sıra halk katılımının da tanımlanması, yetkili makamların halkı yalnızca kentsel gelişim politikaları ile ilgili kararların pasif birer alıcısı olarak görmek yerine halkın görüş ve katılımına da yer vermesine de yardımcı olacaktır.

Halk Katılımı

Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir planlamanın başarılması için gerekli olan temel önkoşullardan biri, karar verme sürecine geniş kamu ve özellikle halk katılımı ve tüm paydaşların, özellikle sosyal gruplar ve sivil toplum örgütlerinin sürece dahil olmasıdır. Bunun ötesinde, Birleşmiş Milletler Gündem 21’e göre yeni katılım türleri ortaya çıkmış ve bunlar, özellikle içinde yaşadıkları ve çalıştıkları toplumları etkileme potansiyeline sahip kararlar konusunda bireylere, gruplara ve kuruluşlara olan ihtiyacı da içine almaktadır. Bireyler, gruplar ve kuruluşların, ulusal yetkili makamlar tarafından gerçekleştirilen ve planlama üzerinde kayda değer bir etkisi bulunan ya da bulunma ihtimali olan ürünler ve aktiviteler konusundaki bilgiler ve sürdürülebilir kalkınma konusundaki bilgiler de dahil olmak üzere, şehir planlama ve gelişimi ile ilgili bilgilere erişimi olmalıdır.

Halk katılımı genellikle, bir karar tarafından etkilenme potansiyeline sahip veya bu karar ile ilgilenen bireylerin katılımı konusunda arayış içindedir ve bunu desteklemektedir. Bu durum, kamu menfaatini etkileyecek bireyler, hükümetler, kurumlar, şirketler ya da herhangi bir diğer varlık ile ilişkili olabilir. Halk katılımı ilkesi, bir karardan etkilenen kişilerin karar verme sürecine dahil olma hakkına sahip olduğu düşüncesini savunmaktadır. Halk katılımı, halkın duruma dahil olmasının kararı etkileyeceği anlamını taşımaktadır. Halk katılımı bir tür yetkilendirme ve demokratik yönetimin hayati bir parçası olarak tanımlanabilir.

Halk katılımı, Batı kültüründe son elli yıl içinde ortaya çıkan ve eğitim, ticaret, kamu politikaları ve uluslararası yardım ve geliştirme programları gibi konularla ilişkisi olan, “birey merkezli” ya da “insan merkezli” anlayışın bir parçasıdır. Bu bakımdan, halk katılımı “ne kadar büyük o kadar iyi” anlayışı ve merkezi hiyerarşi anlayışını zora sokmakta; “bir elin nesi

var iki elin sesi var” gibi alternatif kavramlar geliştirmekte ve halk katılımının üretken ve dayanıklı bir değişim sürdürebileceğini savunmaktadır. Özellikle Sinop örneğinde gelişim, tüm değişik ölçülerde planlanan önlemlerle birlikte, geniş bir halk tanımını içine alacak ölçüde kapsayıcı olmalıdır.

Sürdürülebilirlik

Bu Alan Yönetimi Planının temel amacı, Sinop’u sürdürülebilir kalkınma konusunda bir rol model haline getirmektir. Bu girişimde hükümetin en önemli ortağı okullar ve üniversiteler olmalıdır (diğer Türk ve Avrupa Üniversitelerinin yanı sıra Sinop Üniversitesi).; çünkü üniversitenin görevlerinden biri insanları önemli konular hakkında eğitmek ve toplumsal gelişimi teşvik etmektir. Bu durumda, yerel okulların yanı sıra üniversite de ilerlemeli ve Sinop’ta yaşayan insanlar arasında farkındalık yaratan ve sürdürülebilir kalkınmayı başarma yolunda halk katılımını destekleyen bir araç olmalıdır.

Kamu bilinci konusundaki diğer ortaklar, Sinopale gibi, uluslararası diyalog ve sanatsal katkı sağlayan, özellikle kültürel olarak işin içinde bulunan, sivil toplum örgütleri olmalıdır. Sivil toplum örgütleri ve okullar, danışman ve hızlandırıcı olarak, anketler, çalıştaylar, sergiler ve kamu tartışma forumları aracılığıyla daha geniş bir kamu yararına katkı sağlamak için planlama sürecine dahil olmalıdır.

2.6. DEĞERLENDİRME

Sino Alan Yönetimi, paydaşlar arasında koordinasyonu mümkün kılan bir araçtır; eylemler arasındaki koordinasyonu gerçekleştirecek paydaş merkezli bir stratejik plandır. Bir yönetim planının hazırlanma sürecinin, tüm paydaşlar için bilgilendirici ve eğitici bir paylaşım deneyimi olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur.

Planlama ve onaylama süreçlerini takiben, planların uygulanması başarının gerçek bir göstergesidir. Uygulama ve değerlendirme süreçlerini yürütme oranı, kültürel mirasın korunması ve yönetimi için hayati bir önem taşımaktadır. Yönetim planının uygulanması, tanımlanan projelerin uygulanması ile gerçekleşecektir.

Belirtilen amaçları da içine alan eylemler, sorumlu kurumlar tarafından üstlenilecek ve gerekli uygulama adımları projelerin kusursuz biçimde uygulanması için kurumlar arasında sağlanacak yakın işbirlikleri (ortak hizmet protokolleri vb.) ile atılacaktır.

Miras alanlarında, Yönetim Planında verilen kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerin gerçekleştirilmesiyle birlikte zaman içinde değişiklikler meydana gelecektir. Bu nedenle; Yönetim Planının ilgili kuruluşlar ile işbirliği içerisinde uygulanması, değerlendirilmesi ve raporlanması büyük önem taşımaktadır.

ENTEGRE ALAN YÖNETİM PLANI

UYGULAMA KILAVUZU

BARBARA MASCHAT

KURUMSAL ÇERÇEVE

Anayasa'da, devlete doğal ve kültürel mirasın korunması sorumluluğu verilmiştir. Bununla birlikte, artan bir toplumsal farkındalık ve bilinçlilik ile tarihi-kültürel mirasın korunması, güçlü bir kamu yönetimi gerektirir. 1982 tarihli Türkiye Anayasası'nın 123. maddesi, kamu idaresinin merkezi ve yerel idareye dayandığını ve 126. maddesi ise illerin idaresinin âdemi merkeziyetçiliğe dayandığını belirtmektedir. Organizasyonun bu temel ilkelerine göre merkezi yönetim, yönetimin tamamen merkezde toplandığı anlamına gelirken, otoritenin âdemi merkeziyetçiliği ise yönetimin tamamen yerel birime aktarılması anlamına gelir. Bu bağlamda kültürel mirasın korunması için ulusal kamu kurumları, merkezi ve yerel yönetim kurumları iki başlık altında incelenmektedir.

Merkezi Yönetim Kurumları

3046 sayılı Kanun uyarınca bakanlığın merkezi organizasyonu, bakanlığın sorumlu olduğu hizmetleri uygulamak ya da bu hizmetlerle ilgili amaç ve politikaları belirlemek ve bu hizmetlerin koordinasyonunu, izlenmesini ve kaynakların planlanmasını, organize edilmesini ve temin edilmesini sağlamak amacıyla kurulacaktır. Bakanlığın il özel teşkilatları, bakanlığın amaçlarını gerçekleştirmekten ve halka hizmet etmekten sorumludurlar ve valiye ve / veya bölge memuruna veya doğrudan merkeze karşı sorumlu olan il kuruluşlarından oluşur. Merkezi hükümette kamu hizmetleri için kararlar, merkez tarafından alınır ve merkez tarafından uygulanır. Bu tür idarelerde, finansal kaynaklar merkez tarafından yönetilir. Merkezi yönetim tarafından alınan kararların uygulanması, merkezin hiyerarşik yapısına göre yapılır. Merkezi idare yetkilerinin bazıları yerel yönetimlere devredildiğinde "âdemi merkeziyetçilik" uygulanmaktadır. Bu, halka ulaşan kamu hizmetlerinin verimliliğini artırmaya yardımcı olur. Bu bağlamda, merkezi kontrol altındaki bakanlıklar ve kurumlar, il düzeyinde örgütlenebilir. Bunlar, Merkezle doğrudan bağlantılı olan il kuruluşlarıdır. İl örgütleri bağımsız hareket edemezler; Personel, bütçe ve görevleri, sermaye tarafından belirlenir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, tüm taşınır ve taşınmaz tarihsel, kültürel ve doğal varlıkların korunması için en üstteki merkezi kurumdur. Konuyla ilgili düzenlemeler yapma yetkisi vardır. Bu bağlamda kurulan Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, tarihi ve kültürel mirasın korunması, geliştirilmesi, tanıtılması ve değerlendirilmesi ile bunların imha edilmesinin önlenmesi görevlerini yerine getirir. Genel Ofis; Merkez İl Örgütü, İl Teşkilatı ve bağlı müdürlüklerin yanı sıra Bölgesel

Kurullar da dahil olmak üzere Kültürel Mirasın Korunması Yüksek Kurulu ve Sürekli Bilimsel Kurullardan oluşur. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından temsil edilmektedir. İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın il teşkilatlarıdır. İlgili kurumlar veya kişiler tarafından hazırlanan projeler ve Koruma Alanlarındaki Koruma Planları, Koruma Kurulunun onayı olmaksızın uygulanamaz. Sinop için görevleri şunlardır: 2863 sayılı Kanuna göre kaydedilmiş olan yapılar ve müzeler için bakım, onarım, yapım, inceleme, yenileme, restorasyon, peyzaj ve ticaret amaçlı hizmetleri kapsayan projenin yürütülmesi ve uygulanmasını içerir. Bilimsel ilkelere dayanan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen koruma ve sürdürme faaliyetlerini kolaylaştırmak amacıyla merkezi hükümette Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kurulmuştur.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Sinop Alan Yönetimi Alanı'nı etkileyen merkezi hükümet kurumları arasında ikinci sırada yer almaktadır. Bakanlık, doğal sit alanlarının ve doğal varlıkların korunmasından sorumludur. Bu bağlamda Doğal Varlıkların Korunması Genel Müdürlüğü, doğal sit alanlarının ve doğal varlıkların yok edilmesinin önlenmesiyle birlikte, hayatta kalmalarını, geliştirilmesini, geliştirilmesini ve kullanılmasını sağlamakla birlikte tanıtlarını yönetir. Merkez Teşkilat; Merkez İl Teşkilatını, Merkezi Doğal Mirasın Korunması Komisyonunu ve Merkezi Bölgesel Komisyonları içerir. İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın il yönetimi niteliğindedir. Genel Müdürlüğün kontrolü altındaki Sinop İlçe Komisyonu, doğal sit alanlarının ve doğal varlıkların korunması, onaylanması ve denetlenmesinden sorumludur. Ayrıca, şehir planlamasına ilişkin tüm önlemlerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kabul edilmesi gerekmektedir. Konuyla ilgili düzenlemeler yapma yetkisi vardır ve aynı zamanda finansal kaynak sağlayıcılar arasında yer almalıdır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, başka bir merkezi hükümet yetkilisidir. Görevi; korunacak alanların belirlenmesi, doğanın, özellikle ormanların, sit alanlarının, milli parkların, doğal parkların, doğal anıtların, doğa koruma alanlarının, sulak alanların ve biyoçeşitlilik ve avcılık alanlarının korunması, yönetimi, geliştirilmesi ve işletilmesi için politikaların geliştirilmesi ve su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı ile birlikte vahşi yaşamın korunmasını içerir. Sinop yarımadasında önerilen gelişmeler ve su ile ilgili tüm gelişmeler (örneğin Marina) ile ilgili kararlar, Ormanlık ve Su İşleri Bakanlığı ile birlikte verilmelidir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, kırsal alanların geliştirilmesi, kırsal alanda yaşama koşullarının iyileştirilmesi, kırsal alanlarda eğitimin geliştirilmesi, tarım altyapısının geliştirilmesi, alternatif gelir kaynakları yaratılması için yerel kaynakların organize edilmesi ve harekete

geçirilmesi, toprak, tarım, hayvancılık ve suyun korunmasından sorumlu olan merkezi bir hükümet kurumudur.

Vali; ildeki merkezi idareyi temsil eden en üst düzeydeki yöneticidir. Valilik İl Özel İdaresi Kanunu'nun 4. maddesine göre "Vali devletin, hükümetin ve her bir bakanın temsilcisidir ve idari ve siyasi güçlerinin temsilcisidir". Vali, ildeki tüm il ofislerinin üstündedir. Vali aynı zamanda İl Özel İdaresi'nden sorumlu bir yürütme organıdır.

Bazı merkezi hükümet kurumlarının da bölgesel ofisleri vardır. Bölgesel örgütler çeşitli illeri kapsar. Bölgesel ofisler, merkezi idareye bağlıdır ve merkezi idareden sorumludurlar. Merkezi idarenin kararlarını uygulayan ve bulgularını, bölgeden merkezi idareye aktaran araçlardır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, yurtiçi ve yurtdışı taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının belirlenmesi, envanterin hazırlanması, Genel Müdürlüğün ve tescilli vakfın sahiplerinin korunması, el değiştiren malın kamulaştırılması, değerlendirilmesi, bakımı, restorasyonu ve olası rekonstrüksiyonundan sorumlu merkezi bir devlet kurumudur. Vakıflar Genel Müdürlüğü de bölge müdürlükleri şeklinde örgütlenmişlerdir. Bölgesel ofisler, süreçlerin Kültürel Mirasın Korunması Kurulu tarafından onaylanması şartıyla, denetimleri altındaki kültür varlıkları açısından uygulamaların denetlenmesinden sorumludur. Ayrıca, kiralama veya protokol yöntemlerini kullandıklarında, diğer devlet kuruluşları tarafından yürütülen projelerde ve uygulamalarda da Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün onayını almak zorundadırlar. Tartışmalı olan mülklerin temel bakımı için Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün onayını almak zorunludur.

Kalkınma Ajansı: Sinop Alan Yönetimi Planı, Bursa Alan Yönetimi Planı ile yönlendirilmektedir. Bursa, 2009 yılında Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nı, 25.01.2006 tarihli ve 5449 sayılı "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun" uyarınca 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurmuştur. Bölgedeki illerin valileri, belediye başkanları, İl Genel Meclisi Başkanları ve Sanayi ve Ticaret Odaları, bölgesel üniversiteler, kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ve bir danışmanlık ağıyla birlikte profesyonel kadrosu da dahil olmak üzere geniş ve güçlü bir yürütme organına sahiptir. BEBKA, bölgesel sorunlara bölgesel çözümler getiren, yerel kaynakların etkin bir şekilde kullanılmasına ve Bursa, Eskişehir ve Bilecik bölgelerinin geliştirilmesine hizmet eden kamu, özel ve sivil toplum sektörleri arasında koordinasyon, işbirliği sağlayan bir kurumdur. Sinop için kıyaslanabilir yapılar oluşturulmalıdır.

Yerel Yönetim Kurumları

Merkezi hükümet, ülke çapında alınan kararların ve yetkilerin bütünlüğünü sağlar. Ancak yerel ihtiyaç ve farklılıkları belirlemek ve bunlara hızlı bir şekilde yanıt vermek için son onlarca yılda yerel yönetimde idari düzenlemeler yapılmıştır. 1982 Anayasasında yerel yönetimlerin organizasyonu, görevleri ve yetkileri, bölgesel yönetimle uyumlu bir şekilde düzenlenmiştir. Yerel yönetimler özerk kuruluşlardır. Merkezi hükümetin otoritesi altındaki değildirler. Merkezi hükümet, bölgesel yönetim üzerinde "idari himaye" yetkisine sahiptir. Yerel yönetim üzerindeki bu otorite, "yönetim bütünlüğü" sağlar ve kamu yararını korur.

Büyükşehir Belediyesi: Yönetim Planı Alanlarında yerel yönetim açısından, Büyükşehir Belediyesi, birincil sorumluluğa sahip olan kurumdur. 5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyenin kavramını, "karar organı seçmenleri tarafından yaratılan ve yerel sakinlerin ortak ihtiyaçlarının taleplerini karşılamak üzere kurulan idari ve mali özerk kamu tüzel kişiliği" olarak tanımlamaktadır. Büyükşehir Belediyesi, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun yetkili kıldığı belediye sınırları dâhilinde kalarak "Kültür ve tabiat varlıkları ve şehrin tarihi dokusu için önemli binaların korunması ve işlevselliğinin sağlanması, onarım ve bakım yapılması ve bu amaçla, orijinaline uygun olması mümkün olmayanların yeniden yapılandırılması "gerektiğini belirtmektedir.

İlçe belediyeleri, yerel yönetim açısından da sorumlu olan kurumlardır. İlçe Belediyeleri, alan sınırları içerisindeki yetkili kurumlardır. Her ilçe belediyesinin Konut ve Kentsel Gelişim Büroları, ilçe sınırları içindeki imar faaliyetlerinin uygulanması ve onayı ile 1: 1000 ölçekli kalkınma planlarından sorumludur. 1: 1000 ölçekli koruma amaçlı imar planları, ilgili ilçe belediyesi tarafından hazırlanmakta ve Büyükşehir Belediyesi'nin onayı sonrasında onaylanmaktadır. Siyasi anlaşmadan sonra Sinop imar planları için önerilen değişiklikler, İlçe Belediyelerinin İmar Planlarına dahil edilmelidir.

İl Özel İdaresi: Bursa'da, Bursa İl Özel İdaresi, yerel bir devlet kuruluşudur. 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununa göre "il özel idaresi", idari ve mali özerkliğe sahip olan, ilde yaşayan insanların yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar verme yetkisine sahip olan kamu idaresi anlamındadır ve karar verme şubesi, seçmenler tarafından seçilir ve oluşturulur. İl sınırları içindeki ama belediye sınırları dışındaki eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, kültür, sanat, turizm, tarım ve konulardan sorumludurlar. Vali, il özel idaresinin başkanıdır. Valinin yanı sıra

seçilmiş bir il meclisi ve il daimi komitesi de mevcuttur. İl özel idaresinin geliri; il yönetiminin genel bütçesinden tahsis edilen geliri ve emlak vergisi payı dahildir. Diğer görev ve sorumluluklarının yanı sıra 2004 yılından bu yana, koruma çabaları için gerekli olan mali kaynakları yönetmekten sorumludurlar. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na göre, emlak vergisinin% 10'u İl Özel İdaresine aktarılacaktır. Bu fonlar, Bursa Valisi tarafından denetlenmekte ve koruma ve kullanma çabalarının gerek yönetim gerekse belediye tarafından kamulaştırma, tasarım, planlama ve uygulama süreçlerinde kullanılmaktadır. Sinop için benzer yapıların oluşumu incelenmelidir.

Diğer Kurumlar ve Kuruluşlar

Ulusal ve yerel hükümet dışında ulusal ölçekte tarihi ve kültürel değerlerin korunması konusunda söz sahibi olan ya da katkıda bulunan birçok kurum ve kuruluş mevcuttur. Yerel düzeyde ve ülkenin her yerinde iyi örgütlenmiş çok sayıda sivil toplum örgütü bulunmaktadır ve doğal varlıkların / mirasların korunmasına aktif bir şekilde katılmaktadırlar. Örneğin "Tarihi Kentler Birliği", yerel yönetimler için tarihi kültürel ortamların korunması için yerel yönetimler arasında bilinç ve duyarlılığı artırmak için çalışan önemli bir organizasyondur. 2000 yılında kurulan Dernek, ayrıca "Avrupa Tarihi Kentler Birliği" üyesidir. Sinopale (planlama süreçlerine dahil edilmeli ve Sinop'taki herhangi bir halk katılım sürecinde büyük işbirliği ortağı olarak anlaşılmalıdır) gibi yerel anahtar paydaşların yanı sıra ÇEKÜL Vakfı, TURING Organizasyon, TAÇ Vakfı, Kültürel Farkındalık Vakfı, İşbirlikçi Çalıştay, KÜMİD (Kültür Varlıkları Dostları Derneği), Türkiye Tarih Vakfı, Bilim ve Sanat Vakfı, İnsan Yerleşimleri Derneği, Türk Ahşap Derneği, Dünya Mirası Seyahat Edenler Derneği Vakfı, TÜRSAB (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği), TMMOB (Odalar Birliği Türk Mühendisleri ve Mimarları) ve üniversiteler de, Türkiye'de restorasyon, kentsel gelişme ve tarih bilinci konularında faaliyet gösteren pek çok kuruluştan bazılarıdır.

SİNOP ALAN YÖNETİMİ MODELİ

Alan Yönetimi; sitenin önemi ve değerinin belirlenmesi, sahanın sürdürülebilir bir yaklaşımla korunması ve katılımcı yollarla korunması ve kullanılması, sorunları çözmek, politikalar oluşturmak, amaçlar oluşturmak ve kısa-orta-uzun vadeli etkinlikler oluşturmak, kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanması, işin planlanması, uygulanması, denetlenmesi ve güncellenmesi yoluyla ihtiyaçların karşılanmasını içeren bir süreçtir.

27.11.2005 tarih ve 26006 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Yönetim Planı Sahalarının Belirlenmesine İlişkin Esas ve Görevler Hakkında Yönetmelik ve Alan Yönetimi ve Anıt Eserlerinin Oluşturulmasına İlişkin Usul ve Esaslar" uyarınca yönetim terimi aşağıdaki esasları kapsamaktadır:

- . a) alan sınırlarının tanımlanması,
- . b) Yönetim planında yerel toplum ve koruma, erişim, sürdürülebilir ekonomik gelişim ihtiyaçları tarafından gösterilenler arasında uygun bir dengenin oluşturulması için gerekli yöntemleri içermesi,
- . c) Genel stratejiler, yöntemler ve araçlar geliştirmek ve bölgenin değerini artıracak mali kaynakları tanımlamak veya oluşturmak,
- . d) Kültür turizminin geliştirilmesi için işbirliği ve paylaşım yolunda uluslararası bir etkinlik ağı oluşturmak,
- . e) Belli bir alanda diğerleriyle korelasyon yoluyla bir sektör yaratma potansiyeline sahip bölgelerdeki bölgesel kültürel sistemlerin geliştirilmesi için uygulama planları hazırlamak,
- . f) Yönetim Planı Alanlarının korunması ve değerlendirilmesine katılımın ve işbirliğinin sağlanması,
- . g) Alanların, harabelerin ve etkileşimli alanların onarım, bakım, restorasyon, yenileme, vitrin, organizasyon ve çevre planlaması için kullanım ve geliştirmenin ilke ve sınırlamalarını tanımlamak ve Alan yönetimi amaçlarına ve uluslararası koruma kuralları ve sözleşme koşullarına istinaden korumak,
- . h) Koruma amacıyla ve tasarım ve uygulama süreçlerinde, kültürel varlıkların yönetimi için yüksek standartta donanım ve uzmanlık kullanmak,

Bu hedeflere, kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, bölgede mülkiyete sahip olanların, gönüllülerin, kuruluşların ve yerel halkın koordinasyonu sağlanılarak ulaşılabacaktır.

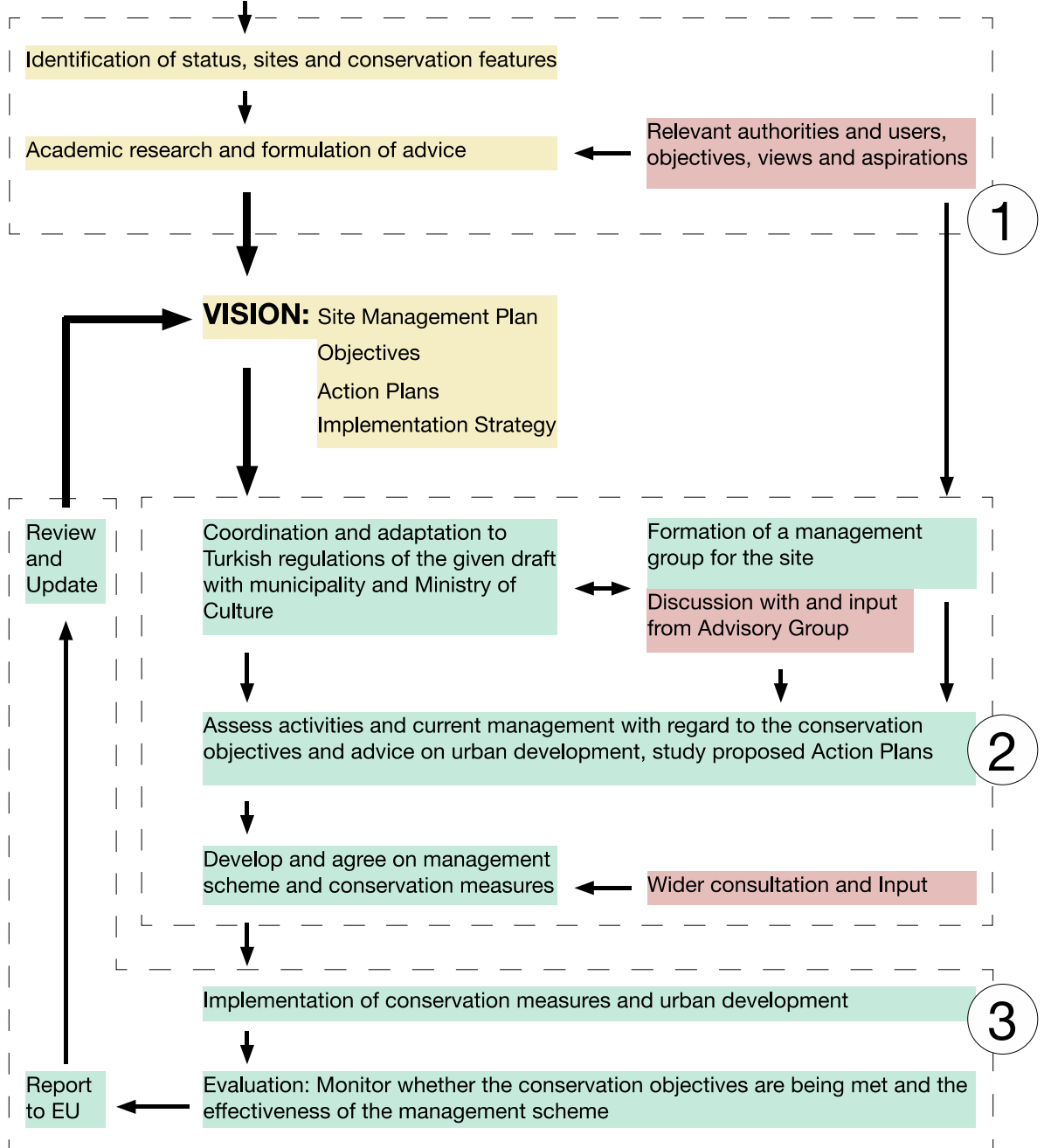
Alan Yönetimi Planının nasıl uygulanacağı ve izleneceği Yönetmelikte (Madde 13) aşağıdaki hükümlerle belirlenir:

- . a) Kamu teşebbüsleri ve kuruluşları, belediyeler, gerçek ve tüzel kişiler; eşgüdüm ve denetleme kurulu tarafından onaylanan Yönetim Planını takip etmek zorundadırlar. Yetkili merciler, planın bir parçası olarak hizmetlerine öncelik vermekle ve bütçelerinden gerekli fonları tahsis etmekle yükümlüdürler.
- . b) Bölüm başkanı, işletmeden sorumlu kuruluşlar ve kuruluşlar ile yetkili merci, Yönetim Planlarında tanımlanan görevlerin gerçekleştirilmesi esnasında koordineli çalışmalıdırlar.
- . c) Yönetim Planında tanımlanan görevlerin projeye ve uygulama sürecine katkıda bulunması amacıyla yetkili makamlar tarafından geçici proje ekipleri oluşturulabilir.
- d) Herhangi bir inşaat ve fiziksel müdahale için Bölgesel Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun onayını ve buna istinaden Yönetim Planı Alanı kapsamındaki taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili öngörülen çalışmalar ve işlevsellik değişiklikleri ile plan ve projeleri almak zorunludur.
- . e) Alan için denetim bölümü tarafından gerçekleştirilen çalışmaların yıllık performans gözden geçirilmesi, önümüzdeki yıl için program ve öngörülen tahminler, koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejilerine uygun olarak Alan yönetimi tarafından yayınlanır. Bu incelemelerden sonra, hazırlanan raporlar değerlendirilir ve önümüzdeki yılın programı ve bütçesi, eşgüdüm ve denetleme kurulu tarafından onaylanır. Yıllık gözden geçirme işlemlerinin yanı sıra denetim bölümleri, eşgüdüm ve denetleme kurulunun beş yılda bir vizyonunu, hedeflerini ve politikalarını gözden geçirip tekrar sunarlar.
- . f) Denetim bölümlerinin Yönetim Planındaki vizyon, hedef ve politikalarda değişiklikler önermesi durumunda, bir Yönetim Planı değişiklik şablonu yetkili makam tarafından belirtilen değişikliklere uygun olarak hazırlanır ve şablon, danışma kurulunun önerileri alındıktan sonra eşgüdüm ve denetleme kurulu tarafından onaylandıktan sonra onaylanır.

Aşağıdaki şema, Sinop Alan Yönetimi Planı için uygulama stratejisinin seviyelerine ve adımlarına bir giriş sunmaktadır. Analiz edilen kurumsal çerçevenin sorumluluklarını gösterir ve uygulama süreci için oluşturulması gereken yeni temel operasyonel kuvvetleri ortaya koyar. Bu alan yönetimi modeli, uluslararası uygulamalara göre hazırlanmıştır.

SİNOP ALAN YÖNETİMİ MODELİ ŞEMASI

Technical Assistance for Common Cultural Heritage:
Preservation and Dialogue between Turkey and the EU
(Phase- I):

- ① EU-project, external expertise
- ② Local adaption and commitment
- ③ Implementation and evaluation

- Wehdorn Architects and Consortium
- Management Group
- Advisory Group

KOORDİNASYON VE ORGANİZASYON YAPISI

Alan yönetimi, yetkili kamu kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonu sağlayan bir araçtır ve Yönetim Planı, aynı hedefler için koordinasyon sağlayacak faaliyetlere odaklanan ortak eksene sahip bir kılavuzdur.

Söz konusu faaliyetlerin yürütülmesi için, sekiz başlık altında düzenlenen sorunlar ve hedefler için planlanan faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla uygulamadan sorumlu olan işletmeler ve kuruluşların, kurumsal işbirliği çerçevesinde uygulama adımlarını tanımlamaları gerekmektedir. (Paylaşımlı servis protokolleri, vb.). Geleneksel yönetim ve organizasyon anlayışı, özellikle birden fazla ilçe ve yerleşim alanına yayılmış tarihi alanları korumak, değerlendirmek ve yönetmek için yeterli değildir. Organizasyonel, teknik ve kültürel altyapı içerisinde karşılaşılan sorunlar, farklı amaçlarla mevcut kuruluşların ortak bir amaç ve bilgi, veri, proje, program, personel, finansal kaynak, uygulama ve yöntemlerin paylaşımı için işbirliğini engelleme eğilimindedir. Bu nedenle, dinamik, katılımcı, hedefe yönelik ve ikna ve uyarlamada çok yetenekli ve yerel yönetimin bir uzantısı olarak kendini örgütleyen bir örgütsel anlayışa sahip bir alan yönetimi organizasyonu oluşturulmalıdır. Alan yönetimi aynı zamanda, merkezi ve yerel yönetim endüstrisinin ve işletmelerinin yanı sıra sivil toplum ve özel sektör kuruluşlarının katılımını, algıdaki gelişimi, bilinçliliğini, bütünleşmeyi ve uyumu kolaylaştırır.

Alan Başkanı

Bu alanda daha önce çalışmış olan bir alan başkanı, alan hakkında yeterli bilgiye sahiptir, alan için özel bir vizyon geliştirebilir, kültürel ve doğal mülk yönetiminde yeni yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi olur, bölgesel planlama, arkeoloji, sanat tarihi, kamu yönetimi, işletme yönetimi ve ekonomi gibi üniversite bölümlerinden mezundur, yönetim politikaları ve uygulamaları konusunda deneyimlidir, kentsel koruma alanlarını yönetmek için ilgili belediye tarafından atanır ve kentsel olmayan koruma alanlarını yönetmek üzere Bakanlık tarafından atanır.

Alan yöneticisi olan kişiler, Bakanlar tarafından belirlenecek miktarı işi takiben her ay başında damga vergisi hariç olmak üzere ve Hükümet yetkilileri için aylık katsayıyla (20000) gösterge niteliğindeki sayı ile çarpılarak hesaplanan tutarı aşmayacak şekilde Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletme Merkezi Müdürlüğü'nden alacaktır.

Yetkili merci, alan yönetiminin sekreterliğini yürütecektir. Yetkili merci, alan yönetimi birimleri için çalışmalarını yapabilecekleri uygun bir yer sağlayacaktır. Yeterli sayıda personel ve kendi bütçesinden yeterli fon tahsis eder.

Alan yöneticisinin görevleri aşağıda belirtilen şekildedir:

A) Yönetim planında belirtilen yıllık hedeflere ulaşmak için, işletme planının fonların toplanması için yetkili mercilerle birlikte hazırlanması,

b) Yıllık bütçe teklifinin hazırlanması,

c) Ziyaretçilere sunum, tanıtım, eğitim, onarımlar, emniyet ve ihtiyaçlar için hizmet ve teçhizat alımı ile ilgili her türlü sözleşme ve taslak şartnamenin yetkili mercilerle birlikte hazırlanması,

d) Kurumların ve alandaki doğal ve kültürel mülklerin yönetiminde yer alan kişiler arasında işbirliğinin sağlanması,

e) Denetleme birimi tarafından yıllık denetim raporlarının hazırlanmasının ve bu raporların eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunulmasının koordine edilmesi.

Danışma Kurulu

Danışma kurulu; alanda mülkiyet hakkı olan kişiler, meslek odaları, sivil toplum örgütleri, ilgili üniversite bölümleri, alan yöneticisi ve yetkili merciler tarafından belirlenecek kişiler arasından seçilen en az beş üyeden oluşur. Danışma kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Danışma kurulu, en az yılda bir kez toplanacaktır: Yetkili merciler, eşgüdüm ve denetleme kurulu tarafından gerekli görülmesi halinde danışma kurulu, olağanüstü bir toplantıya çağrılabilir. Danışma kurulu toplantılarını yerel olarak yapacaktır.

Danışma kurulu, taslak yönetim planını inceleyecek ve planla ilgili karar verme ve uygulama için öneriler sunacaktır.

Danışma kurulu tarafından görüşülen tüm konular ve teklifler, eşgüdüm ve denetleme kuruluna sunulmak üzere protokol haline getirilecektir.

Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu

Eşgüdüm ve denetleme kurulu; biri alan başkanı, ikisi danışma kurulu üyelerinden arasından seçilen iki üye ve yönetim planı kapsamında gerekli olan hizmetlere istinaden ilgili idarelerden seçilecek en az bir temsilciyi içeren şekilde en az beş üyeden oluşacaktır. Alan yöneticisi aynı zamanda koordinasyon ve denetleme kurulu başkanı olacaktır.

Yetkili mercinin eşgüdüm ve denetleme kurulunu yılda en az iki kez çağırması gerekir. Denetim birimi ve yetkili merci, yönetim kurulunun gündemini belirleyecektir.

Alan yöneticisinin veya yetkili mercinin talebi üzerine yönetim kurulu olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Kurul, salt çoğunlukla toplanacaktır ve kararlar, katılan üyelerin en az üçünün oyları esas alınarak verilecektir. Eşgüdüm ve denetleme kurulu, yerel olarak toplanacaktır.

Eşgüdüm ve denetleme kurulu, taslak yönetim planını inceleyecek, altı ay içinde onaylayacak ve uygulamasını kontrol edecektir.

Denetim birimi

Eşgüdüm ve denetleme kurulunun kontrol fonksiyonunu uygulamak amacıyla bir denetim birimi kurulabilir.

Denetim birimi; İşletme yönetimi ve ekonomi, mimarlık, kentsel ve bölgesel planlama, sanat tarihi, arkeoloji, kamu yönetimi, kamu yönetimi, araştırma ve geliştirme konularında yetkili makamlar tarafından atanacak şekilde bir üniversite derecesine sahip yönetim planının ve uzman personelinin hazırlık ve uygulama sürecine katılan denetleyici memurları içeren en az beş üyeye sahip olacaktır.

Denetim birimi, yönetim planının uygulanmasını denetleyecektir. Yönetim planında belirlenen yönetim, koruma, sunum, tanıtım ve ziyaretçi yönetimi stratejileri doğrultusunda birim tarafından bölgede üstlenilen çalışmanın yıllık performans değerlendirmesini yapacak ve bir sonraki yıla ait çalışma programını ve bütçesini hazırlayacaktır.

Denetim birimi; yönetim planı ve uygulanması hakkında ilgili kurum ve kuruluşlardan ve üçüncü taraflardan her türlü bilgi ve belgeyi talep etme yetkisine sahiptir.

Anıt Kurulu

Anıtsal nitelikteki taşınmaz kültür varlıklarının her biri, ayrı bir anıt kuruluna sahip olacaktır. Belirli bir kurula sahip olmayı gerektiren anıtlar, anıt üzerinde takdir yetkisi olan idarenin onayı ile Bakanlıkça belirlenir.

Anıt kurulu; yerel üniversiteleri, meslek odalarını, sivil toplum örgütlerini, yerel belediyeleri ve Bakanlık tarafından uygun görülen şekilde anıtın korunması ve geliştirilmesine katkıda bulunan bağışçıları temsil eden en az bir akademik personeli ve anıta istinaden takdir yetkisi olan idare temsilcilerinden oluşan en az yedi üyeye sahip olacaktır.

Kurul üyelerinin görev süresi, kurula atandıkları tarihten itibaren beş yıldır. Üyeler, görev sürelerinin sonunda yeniden seçilebilirler. Bir üyenin istifa etmesi durumunda, görev süresinden kalan süre boyunca yerine geçmek için aynı prosedürle yeni bir üye seçilir.

Anıt kurulunun sekreterlik çalışması, anıt üzerinde takdir yetkisi olan yönetim tarafından üstlenilecektir. Anıtın üzerinde takdir yetkisi olan Bakanlık veya idare, çalışmalarını yürütebilmesi için anıt kuruluna yer temin edecektir. Bu iş için yeterli sayıda personel ve kendi bütçesinden yeterli fon tahsis eder.

Kurul, aşağıda belirtilen görevleri gerçekleştirecektir:

a) Mekansal, fiziksel ve tematik gelişim ile vizyon, koruma ve geliştirme, teşvik ve sunumlara ilişkin olarak yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projeleri hazırlamak ve uygulamak.

b) Anıtı geliştirmek.

c) Anıtı korumak ve geliştirmek için bağış toplanması.

d) Anıtın korunması ve geliştirilmesi için ayni, nakit ya da bireysel yardım ve yardım sağlayan kişilere onur ödülü verilmesi.

e) Anıtın korunması ve geliştirilmesi düzeyi hakkında düzenli raporlar hazırlanması, bu raporların ilgili idareye sunulması ve uygulanması.

Kurul Başkanı

Yönetimden takdir yetkisine sahip olan bir temsilci, anıt kuruluna başkanlık eder.

Kurul başkanı, aşağıda belirtilen görevleri gerçekleştirecektir:

- a) Anıtın ve ziyaretçi yönetiminin korunması, sürdürülmesi, onarılmasına yönelik faaliyetlerin yürütülmesi.
- b) Gerekirse, kurulun olağanüstü bir şekilde toplantıya çağırılması.
- c) Kurul toplantılarının organize edilmesi.
- d) İdare ve gerçek ve tüzel kişiler arasındaki koordinasyonun sağlanması.

Anıt Kurulunun çalışma ilkeleri

Kurul, yılda en az iki kez üçte iki nisap ile toplanacaktır. Kararlar, nisabın salt çoğunluğu ile alınacaktır.

Kurulun bürosu ve sekreterlik çalışmaları, anıt üzerindeki takdir yetkisine sahip yönetim tarafından üstlenilir.

Anıtın her türlü fiziksel müdahalesine, doğal ve kültürel varlıkların korunması için bölgesel kurul tarafından izin verilmeli ve denetlenmelidir.

Anıtı takdir yetkisine sahip olan idare, kurul raporlarını not almakla yükümlüdür. Anıt üzerinde takdir yetkisine sahip olan idare, gerçekleştirilemeyen raporda bahsedilen faaliyetlerle ilgili kurul sorunlarını, önceden yazılı olarak gerekçelendirir.

Bu yapıya ek olarak, Şehir Ana Plan'da tanımlanan şekilde kabuğun içerisindeki her bir bölüm için Yürütme kurulları ve bir Kamu Hizmeti ve Danışma Noktası oluşturulmalıdır:

Yürütme kurulları, Şehir Ana Planı içerisindeki her bir büyük ölçekli girişim bölümüne eşlik edecek olan uzman ekiplerdir. Bu Yürütme Kurulları; Alan Yönetimi Kurulu ile ilgili belediye departmanı arasındaki arayüz, yani "Bina Geliştirme ve Kentleşme", olacaktır ve şehir gelişiminin izlenmesinden, inşaat izinlerinin verilmesinden, şehir için şehir gelişimi, korunması ve yönetim planlarının hazırlanmasından sorumlu olacaktır. Yürütme kurullarıyla birlikte, İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, Sinop Alanı Yönetim Planı çerçevesinde kentsel müdahaleler için gerekli tüm adımları gerçekleştirecektir.

Bir proje ilk değerlendirmeyi geçtiğinde İzleme Kurulu, ilgili Departmanın girişimiyle oluşturulur ve bu andan itibaren, Belediye İdaresi'nin tüm planlama bölümlerinin temsilcilerinin bireysel planlama adımlarına uygun olarak katılımlarını koordine eder ve soruşturmalar için düzenli olarak Danışma Kuruluna rapor verir.

Kamu Hizmeti ve Danışma Noktası, kamuya açık etkinlikler ve dokümantasyonların yanı sıra, tüm şehir geliştirme projelerinin, bir web sitesi de dahil olmak üzere, Halkla İlişkiler organizasyonundan sorumludur. Çalışma saatleri ile vatandaşlar için fiziksel bir bilgi masası sunar.

şehrin herkese açık olarak gösterilen fiziksel modeli, devam eden planlama süreçleri hakkında bilgi sağlayabilir ve farklı proje fikirlerini test etmek için bir planlama aracı olarak kullanılabilir (bkz. Lyon şehir modeli).

Aşağıdaki tablo, Sinop Alan Yönetimi Uygulama Modeli faktörlerini tartıştığı için gerekli nitelikli elemanların kabaca bir derlenmesini göstermektedir. Sayıların, oryantasyonel bir çerçeve olarak algılanması ve yerel kararlara göre adapte edilmesi gerekmektedir.

KOORDİNASYON VE ORGANİZASYON YAPISI - ÖNERİLEN KATILIMCILAR

Kurum	Meslek	Miktar
Alan Başkanı	Kültürel/tarihi yönetim Organizasyon Sekreteri	1* 1-2*
Danışma Kurulu	Alandaki mülk sahipleri (örn. Otel sahipleri) Meslek odaları (örn. Genç Tüccarlar, Mimarlar) Sivil toplum örgütleri (örn. Sinopale) İlgili üniversite bölümleri (örn. Mimarlık, Şehir Planlaması, Kültür, Tarih, Arkeoloji,...) Tarih Müzesi Yöneticisi Alan Başkanı	1-2 2-3 2 2-3 1 1
Eşgüdüm ve Denetleme Kurulu	Alan Başkanı Danışma Kurulundan iki üye Belediye Departmanları	1 2 2-3
Denetim birimi	(Üniversite dereceleri) Mimar Şehir ve bölge planlayıcı Sanat tarihçisi Arkeolog Kamu yönetimi İşletmeci/Ekonomist	1* 1* 1* 1* 1* 1*
Anıt Kurulları (örn. Kale için)	(Üniversite derecesi olan en az bir kişi) Yerel üniversite Meslek odası (örn. Turizm odası) Sivil toplum örgütleri (örn. Sinopale) Yerel belediye departmanları Anıtın korunmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunan bağıışçılar (gelecekte herhangi birilerinin olması durumunda)	1-2 1-2 1-2 2-3 (1)
İzleme Kurulu “Kale İhalesi Projesi”/Kale içinde “Kültür Bakanlığı	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Danışma Kurulu temsilcisi (seçilmiş) Alan Başkanı	1 1 1

Projeleri” (Bkz. Eylem Planı Tedbirleri “T” ve “M”)	Planlanan alandaki tüm Anıt Kurullarının temsilcileri (seçilmiş; örn. Kale Anıt kurulu) Şehir Plancısı/Proje Mimarı	1 1-2*
İzleme Kurulu “Doğu Kaması” (Bkz. Eylem Planı Tedbirleri “E”)	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Danışma Kurulu temsilcisi (seçilmiş) Alan Başkanı Planlanan alandaki tüm Anıt Kurullarının temsilcileri (seçilmiş; örn. Tarihi Surlar kurulu) Şehir Plancısı/Proje Mimarı	1 1 1 (1) 1-2*
İzleme kurulu “Güney Sahili” (bkz. Eylem Planı tedbirleri “S”)	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Danışma Kurulu temsilcisi (seçilmiş) Alan Başkanı Planlanan alandaki tüm Anıt Kurullarının temsilcileri (seçilmiş; örn. Tarihi Surlar kurulu) Şehir Plancısı/Proje Mimarı	1 1 1 (1) 1-2*
İzleme Kurulu “Batı Girişi” (Bkz. Eylem Planı Tedbirleri “W”)	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Danışma Kurulu temsilcisi (seçilmiş) Alan Başkanı Planlanan alandaki tüm Anıt Kurullarının temsilcileri (seçilmiş; örn. Kale Anıt kurulu) Şehir Plancısı/Proje Mimarı	1 1 1 (1) 1-2*
İzleme Kurulu “Kuzey Sahili” (Bkz. Eylem Planı Tedbirleri “N”)	İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Danışma Kurulu temsilcisi (seçilmiş) Alan Başkanı Planlanan alandaki tüm Anıt Kurullarının temsilcileri (seçilmiş; örn. Tarihi Surlar kurulu) Şehir Plancısı/Proje Mimarı	1 1 1 (1) 1-2*
Kamu Hizmeti ve Danışmanlık Noktası	PR-Strateji uzmanı (üniversite diploması) Web yöneticisi, Grafik Tasarımcı Katılım Uzmanı kültürel yönetim ekibi	1* 1* 1* 1-2*

(*).. Ücretli ekip. Diğer katkıda bulunanlar gönüllü olabilirler ve sırasıyla belediye gibi diğer kuruluşlar tarafından ücretlendirilmişlerdir ve bu görevlere katkıda bulunacaklardır.

BASKI

İçindekiler için geçerli olmak üzere:

WEHDORN ARCHITEKTEN ZT GmbH

Schlossgasse 20 | 1050 Wien |

+43 1 544 06 44

mail@wehdorn.at

BOSSHARD & LUCHSINGER ARCHITEKTEN AG

mythenstrasse | 7 6003 luzern

+41 41 227 41 11

luchsinger@bosshard-luchsinger.ch

INSTITUT FÜR STÄDTEBAU, TU WIEN

wien karlsplatz 13 | 1040 wien

+43 1 58801 26020

luchsinger@tuwien.ac.at

Ekip:

Manfred Wehdorn, Cristian Abrihan and Berkan Yasatürk

Christoph Luchsinger, Barbara Maschat and Frank Schwenk

Tüm hakları saklıdır.

Sinop ve Viyena, 2014 – 2016

Wehdorn **Architekten**

**BOSSHARD & LUCHSINGER
ARCHITEKTEN AG**

Städtebau TU Wien

EK LİSTESİ

Rapor ve Çalışmalar

Cezaevi Projesi Mimari Raporu, Wehdorn Architekten
Koruma Çalışması, Wehdorn Architekten
Şehir Mastır Planı, Bosshard & Luchsinger Architekten
Turizm Raporu, Kohl & Partner - Hotel & Tourism Consulting
Trafik Fizibilite Çalışması, VCE Vienna Consulting
Marina Fizibilite Çalışması, VCE Vienna Consulting
Sanat Tarihi Raporu, Fatih ELCİL, University of Istanbul
Arkeoloji Raporu, Ahmet Çoşkun Özgünel, University of Ankara
Sismik Rapor, Zihni Zerin and Ali Sarialioglu, Ondokuz Mayıs University
Mimari Kılavuz, Wehdorn Architekten
Peyzaj ve Aydınlatma Çalışması, Wehdorn Architekten
Sokak Çalışması, Wehdorn Architekten

Süreç İle ilgili Genel Görüntü ve Raporlar

Faaliyetlerin Çıktısına Genel Bakış, Wehdorn Architekten
Toplantıların Listesi, Wehdorn Architekten
Yayınların Listesi, Wehdorn Architekten
Çalışmaların Listesi, Wehdorn Architekten
Yayalara ilişkin Araştırma, Wehdorn Architekten
Öğrenci Çalıştay Raporu I, TU Vienna and Bosshard & Luchsinger Architekten
Öğrenci Çalıştay Raporu II, TU Vienna and Bosshard & Luchsinger Architekten
Sinopale Forumu Raporu, Sinopale

Harite ve Şemalar

Kültürel Miras Haritası, Sinop Archeological Museum and Bosshard & Luchsinger Architekten
Kullanım Planı, Bosshard & Luchsinger Architekten
Eylem Planı Şeması, Bosshard & Luchsinger Architekten

Diğer Kaynaklar

Çevre Planı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Koruma Envanteri, Sinop Arkeoloji Müzesi